

SUOMEN VIRALLINEN TILASTO — FINLANDS OFFICIELLA STATISTIK
OFFICIAL STATISTICS OF FINLAND
XXI B:9

SOSIAALIHUOLTOTILASTON VUOSIKIRJA

SOCIALVÅRDSSTATISTISK ÅRSBOK

*STATISTICAL YEARBOOK OF
SOCIAL WELFARE*

1965

HELSINKI 1967

FI 2.1

SUOMEN VIRALLINEN TILASTO — FINLANDS OFFICIELLA STATISTIK
OFFICIAL STATISTICS OF FINLAND

XXI B:9

SOSIAALIHUOLTOTILASTON VUOSIKIRJA

SOCIALVÅRDSSTATISTISK ÅRSBOK

*STATISTICAL YEARBOOK OF
SOCIAL WELFARE*

1965

HELSINKI 1967

1998

Alkusanat

Sosiaaliministeriön sosiaalinen tutkimustoimisto saattaa täten julkisuuteen maamme sosiaalihuoltotoimintaa vuonna 1965 koskevan selonteon, joka sisältyy Suomen Virallisen Tilaston sarjaan XXI.

Alkuperäisen suunnitelman mukaan tässä vuosikirjassa julkaistaan paitsi vuosittain jatkuvaa tilastoa myös sosiaaliselta alalta suoritettuja erikoistutkimuksia. Tällä kertaa sisältyy IX lukuun selostus vuoden 1965 maaliskuussa suoritetusta vanhusten huoltolaitoksia koskevasta tutkimuksesta.

Jatkuvien tilastojen sarjaan on lisätty selostus elatusavun ennakosta. Kunnallisen sosiaalihuollon kustannuksia koskevat tilastolomakkeet ja lastentarhain toimintakertomuslomake on uusittu. Vajaamielislaitoksia koskeva tilastointi on myös uudistettu ja laajennettu käsittämään lisäksi laitoksissa huollettavat. Edelleen on mainittava, että huoltoapua koskeva tilastoaineisto on käsitelty entistä yksityiskohtaisemmin, pelkäästään kunnalliskoti- ja mielisairaalahoitoa saaneet on tilastoitu erikseen. Monia muitakin tilastoja on uusittu ja taulukoiden lukua lisätty.

Vuoden 1965 alussa muuttui Vammalan kaupala kaupungiksi, Ylivieskan maalaiskunta kauppalaksi ja Oulujoen maalaiskunta liitettiin Oulun kaupunkiin. Nämä muutokset on otettava huomioon verrattaessa kaupunkien, kauppaloiden ja maalaiskuntien tietoja edellisen vuoden vastaaviin lukuihin.

Kuntakohtaisia tietoja useimmista vuosikirjan sisältämistä tilastoista on käytettävissä sosiaalisessa tutkimustoimistossa.

Julkaisun toimitustyön on hoitanut vt. yliaktuaari **K y l l i k k i K o r p i**. Vanhusten huoltolaitoksia koskevan tutkimuksen on hoitanut lähinnä vt. yliaktuaari **A n n i k k i S u v i r a n t a**.

Helsingissä heinäkuussa 1967

Förord

Socialministeriets byrå för social forskning bringar härmed till offentligheten en redogörelse för socialvårdsverksamheten i landet under år 1965, vilken ingår i serien XXI av Finlands Officiella Statistik.

Enligt den ursprungliga planen publiceras i denna årsbok förutom kontinuerlig årlig statistik även specialundersökningar, verkställda inom det sociala området. Denna gång ingår i kapitlet IX en redogörelse över en undersökning utförd i mars 1965 rörande vårdanstalter för åldringar.

Till serien för de löpande statistiska redogörelserna har vidare fogats en redogörelse över förskott på underhållsbidrag. Statistikblanketterna rörande den kommunala socialvårdens kostnader och blanketten rörande barnträdgårdarnas verksamhet har förnyats. Statistiken över anstalterna för psykiskt efterblivna har även förnyats och utvidgats att omfatta även vårdtagarna i anstalterna. Vidare bör nämnas, att det statistikmaterial som rör socialhjälp har behandlats mera detaljerat än förut, så att de som enbart fått kommunalhems- och sinnessjukhusvård har bearbetats skilt för sig. Även många andra statistiker har förnyats och antalet tabeller har ökats.

I början av år 1965 erhöll Vammala köping stadsrättigheter, Ylivieska landskommun köpingsrättigheter och Oulujoki landskommun inkorporerades med Uleåborg stad. Dessa förändringar bör beaktas vid en jämförelse av städernas, köpingarnas och landskommunernas uppgifter med motsvarande uppgifter under föregående år.

Kommunala uppgifter om de flesta statistiker, publicerade i årsboken, finnes tillgängliga på byrån för social forskning.

Redigeringen av publikationen har omhändertagits av tf. överaktuarien **K y l l i k k i K o r p i**. Undersökningen rörande åldringarnas vårdanstalter har närmast omhändertagits av tf. överaktuarien **A n n i k k i S u v i r a n t a**.

Helsingfors i juli 1967

Weijo Wainio

Kyllikki Korpi

Sisällys

	<i>Teksti</i>	Sivu
	Alkusanat	3
I.	Kuntien sosiaalihuollon hallinto ja huoltolaitokset	5
II.	Huoltoapu	8
III.	Lastensuojelu	
	Valtionapua saaneet lastentarhat ..	21
	Kunnallinen lastensuojelu	23
	Lastenkodit	36
	Koulukodit	40
	Avoliiton ulkopuolella syntyneiden lasten valvonta	42
	Elatusavun ennakot	47
IV.	Kunnalliset kodinhoitajat	49
V.	Vajaamielislaitokset	53
VI.	Päihdyttävien aineiden väärinkäyttäjien ja irtolaisten huolto	58
	Päihdyttävien aineiden väärinkäyttäjien huoltolat	67
	Työlaitokset	70
VII.	Kunnallisen sosiaalihuollon kustannukset	72
VIII.	Sosiaaliavustukset	
	Äitiysavustukset	86
	Lapsilisät	87
	Perhelisät	90
	Erityislapsilisät	93
	Lapsiperheiden asumistuki ja perheenasuntoavustus	96
	Ammattiopintoavustukset	98
	Invalidihuolto	99
	Invalidiraha	102
	Toipilaraha	103
	Sotilasavustukset	103
	Kansaneläkevakuutus	105
	Sairausvakuutus	107
IX.	Vanhusten huoltolaitokset maaliskuussa 1965	110
	Englanninkielinen katsaus ja selityksiä	134

Tauluja

I.	Kuntien sosiaalihuollon hallinto ja sosiaalilautakuntien alaiset laitokset	3
II.	Huoltoavun avustustapaukset ja avunsaajat	4
III.	Huoltoavun eri avustusmuodot	6
IV.	Lastensuojelulapset	7
V.	Sosiaalilautakuntien alaisissa laitoksissa olleet	8
VI.	Valtion varoista suoritettujen erilaisten avustusten ja lisien lukumäärä	9
VII.	Kuntien sosiaalihuollon menot	10
VIII.	Kuntien sosiaalihuollon tulot	14
IX.	Kunnalliskotien menot ja tulot	16
X.	Kunnallisten lastenkotien menot ja tulot	18

Innehåll

	<i>Text</i>	Sid.
	Förord	3
I.	Den kommunala socialvårdens förvaltning och vårdanstalter	5
II.	Socialhjälpen	8
III.	Barnskyddet	
	Destatsunderstödda barnträdgårdarna	21
	Det kommunala barnskyddet	23
	Barnhemmen	36
	Skolhemmen	40
	Tillsynen över barn födda utom äkten-skap	42
	Förskott på underhållsbidrag	47
IV.	De kommunala hemvårdarinorna ..	49
V.	Anstalterna för psykiskt efterblivna ..	53
VI.	Vården av personer, som missbrukar berusningsmedel, och lösdrivarvård ..	58
	Vårdanstalter för personer, som missbrukar berusningsmedel	67
	Arbetsinrättningarna	70
VII.	Den kommunala socialvårdens kostnader	72
VIII.	Sociala bidrag	
	Moderskapsunderstöden	86
	Barnbidragen	87
	Familjebidragen	90
	Specialbarnbidragen	93
	Barnfamiljernas bostadsbidrag och familjebostadsunderstöden	96
	Understöden för yrkesstudier	98
	Invalidvården	99
	Invalidpenningen	102
	Konvalescentpenningen	103
	Militärunderstöden	103
	Folkpensionsförsäkringen	105
	Sjukförsäkringen	107
IX.	Vårdanstalter för äldre i mars 1965	110
	Engelsk resumé och förklaringar	134

Tabeller

I.	Den kommunala socialvårdens organisation och anstalter underlydande socialnämnderna	3
II.	Socialhjälpens understödsfall och understödstagare	4
III.	Olika vårdformer av socialhjälpen ..	6
IV.	Barnskydds barnen	7
V.	I socialnämnder underlydande anstalter intagna	8
VI.	Antalet av statens medel utdelade olika understöd och bidrag	9
VII.	Den kommunala socialvårdens utgifter	10
VIII.	Den kommunala socialvårdens inkomster	14
IX.	Kommunalhemmens utgifter och inkomster	16
X.	De kommunala barnhemmens utgifter och inkomster	18

I. Kuntien sosiaalihuollon hallinto ja huoltolaitokset

Sosiaalihuollon hallinto. Lakimääräistä sosiaalihuoltotoimintaa varten maa oli v. 1965 jaettu 545 huoltoyhdyskuntaan, joista 46 oli kaupunkija 23 kauppalakuntia. Sosiaalihuollon paikallista hallintoa varten melkein kaikissa kunnissa oli sosiaalilautakunta. Vain 15 maalaiskunnassa kunnan hallitus hoiti sosiaalilautakunnan tehtävät. V:n 1965 päättyessä eri kuntien sosiaalilautakunnat toimivat seuraavan laajuisina.

Sosiaalilautakunnat Socialnämnder	Kaupungit ja kauppalat Städer och köpingar	Maalaiskunnat Landskommuner	Koko maa Hela landet
jakamattomia — odelade	14	351	365
2-osastoisia — med 2 avdelningar	43	109	152
useampiosastoisia — med flere avdelningar ..	12	1	13

Helsingissä, Turussa ja Porissa on kaksi erillistä lautakuntaa, huolto- ja lastensuojelulautakunnat sekä Helsingissä lisäksi lastentarhainlautakunta. Ylempänä esitetyssä ryhmityksessä nämä sisältyvät useampiosastoihin sosiaalilautakuntiin.

Sosiaalihuollon hallinnosta annetun lain mukaan täytyy kunnassa, jonka asukasluku on yli 4 000, olla joko sosiaalisihteri tai sosiaalihoitaja. V. 1965 oli 382 kunnassa sosiaalisihteri ja 49 kunnassa sosiaalihoitaja. Sosiaalitarkkailijoita oli 178 kunnassa. Seuraavasta selviää, minkä suuruisissa kunnissa oli näitä virkailijoita.

I. Den kommunala socialvårdens förvaltning och vårdanstalter

Socialvårdens förvaltning. För den lagstadgade socialvårdsverksamheten var landet år 1965 indelat i 545 vårdsamhällen, av vilka 46 var stadskommuner och 23 köpingar. För socialvårdens lokala förvaltning fanns nästan i varje kommun en socialnämnd. Endast i 15 landskommuner omhändertog kommunalstyrelsen socialnämndens åligganden. I slutet av år 1965 fungerade socialnämnderna i de olika kommunerna i följande omfattning.

I Helsingfors, i Åbo och i Björneborg fanns det 2 särskilda nämnder, vård- och barnskyddsnämnden samt i Helsingfors därtill barnträdgårdsnämnden. I ovanstående tabell ingår dessa i socialnämnder med flere avdelningar.

Enligt lagen om socialvårdens förvaltning bör i varje kommun, vars invånarantal överstiger 4 000, finnas en socialsekreterare eller en socialdirektör. År 1965 fanns det i 382 kommuner en socialsekreterare och i 49 kommuner en socialdirektör. I 178 kommuner fanns det socialinspektörer. Av följande sammanställning framgår storleken av de kommuner, i vilka sådana anställda förekom.

	Kaupungit ja kauppalat Städer och köpingar				Maalaiskunnat Landskommuner				Koko maa Hela landet
	Asukasluku — Antalet invånare								
	—3999	4000— 5999	6000— 9999	10000—	—3999	4000— 5999	6000— 9999	10000—	
Vain sosiaalihoitaja — Endast socialdirektör	—	1	3	14	—	—	1	4	23
Vain sosiaalisihteri — Endast socialsekreterare	1	6	10	7	92	85	100	55	356
Sekä sosiaalihoitaja että sosiaalisihteri — Både socialdirektör och socialsekreterare	—	—	—	23	—	—	—	3	26
Sosiaalitarkkailija — Socialinspektör	1	4	12	44	—	13	52	52	178
Sosiaalitarkkailijoiden luku — Antal socialinspektörer	1	4	13	402	—	13	54	89	576

23 kunnassa oli vain sosiaalijohtaja, jota vastoin 26 kunnassa oli sekä sosiaalijohtaja että sosiaalisihteri. Kaikissa kunnissa, joiden asukasluku oli yli 4 000, oli jompikumpi näistä virkailijoista. Sosiaalitarkkailijoiden luku oli koko maassa yhteensä 576. Maalaiskuntia, joissa oli sosiaalitarkkailija, oli 117. Näistä 95 kunnassa oli yksi tarkkailija, 19 kunnassa kaksi, kahdessa kunnassa 3 ja yhdessä 17 tarkkailijaa. Kaupunkija kauppalakunnista 61:ssä oli tarkkailija, näistä 22 oli palkannut yhden tarkkailijan, 20:ssä oli tarkkailijain luku 2—3, 9:ssä 4—5 ja 10:ssä vähintään 8. Ilman sosiaalitarkkailijaa oli 359 maalaiskuntaa ja 8 kaupunki- ja kauppalakuntaa.

Huoltolaitokset. *Kunnalliskoteja* tai kunnallisia vanhainkoteja oli v. 1965 397 kunnassa. Yhden kunnan omistamia kunnalliskoteja oli 337 kunnassa sekä kahden tai useamman kunnan omistamia yhteisiä 60:ssä. Näihin yhteisiin kunnalliskoteihin oli osallisina 176 kuntaa.

Maan kaikista kunnista 513:lla eli 94 %:lla oli selontekovuonna oma kunnalliskoti tai osuus sellaiseen. Kun lisäksi 20 kunnalla oli sopimuskannainen oikeus saada sijoittaa hoidettaviaan toisen kunnan kunnalliskotiin, oli maan 545 kunnasta 533 eli 98 % huolehtinut lain edellyttämän kunnalliskotihoidon järjestämisestä sitä tarvitseville.

* Vuoden lopussa oli 315 kunnalliskodissa erityinen sairaosasto ja 66:ssä mielisairasosasto. Ne jakaantuivat seuraavasti.

	Kunnalliskoteja, joissa oli Kommunalhem med				Kunnalliskoteja yhteensä Kommunalhem inalles
	vain yleinen os. endast allmän avd.	yleinen ja sairasos. allmän och sjukavd.	yl., sairas- ja mielisair.os. allm., sjuk- och sinnessjukavd.	yl. ja mieli- sair. os. allm. och sinnessjukavd.	
Kaupungit ja kauppalat — Städer och köpingar	10	53	3	—	66
Maalaiskunnat — Landskommuner	62	206	53	10	331
Yhteensä — Summa	72	259	56	10	397

Vuoden kuluessa mielisairasosastojen luku on vähentynyt kahdella ja sairaosastojen luku lisääntynyt yhdeksällä. Kunnalliskotien vahvistettu hoitopaikkaluku käy selville seuraavasta osastoittain.

23 kommuner hade bara en socialdirektör, varemot i 26 kommuner fanns både socialdirektör och socialsekreterare. I alla kommuner, vars invånarantal översteg 4 000, fanns det någondera av dessa anställda. Antalet socialinspektörer steg i hela landet till 576. Antalet landskommuner, i vilka det fanns socialinspektör, var 117: Av dessa fanns i 95 kommuner en inspektör, i 19 kommuner två, i två kommuner 3 och i en kommun 17 inspektörer. Av stads- och köpingskommunerna fanns inspektör i 61, av dessa hade 22 avlönat en inspektör, 20 kommuner hade 2—3, 9 kommuner 4—5 och 10 kommuner minst 8 inspektörer. Utan inspektör var 359 landskommuner och 8 stads- och köpingskommuner.

Vårdanstalterna. *Kommunalhem* eller kommunala ålderdomshem fanns år 1965 i 397 kommuner. Av kommunalhemmen var 337 sådana, som tillhörde en kommun och 60 sådana, som tillhörde två eller flere kommuner. I de sistnämnda hade 176 kommuner andel.

Av landets alla kommuner hade under redogörelseåret 513 eller 94 % antingen eget kommunalhem eller andel i sådant. Då därtill 20 kommuner hade rätt att enligt överenskommelse placera sina vårdtagare i annan kommuns kommunalhem, hade 533 av landets 545 kommuner eller 98 % dragit försorg om ordnandet av i lagen förutsatt kommunalhemsvård för dem, som var i behov därav.

I slutet av året fanns det i 315 kommunalhem särskild sjukavdelning och i 66 sinnessjukavdelning. De fördelade sig på följande sätt.

Under året har antalet sinnessjukavdelningar minskats med två och antalet sjukavdelningar ökats med nio. Det fastställda antalet vårdplatser i kommunalhemmen framgår av det följande avdelningsvis.

	Yleinen os. Allmän avd.	Sairasos. Sjukavd.	Mielisairasos. Sinnessjukavd.	Hoitopaikkoja yhteensä Vårdplatser inalles
Kaupungit ja kauppalat — Städer och kö- pingar	5 527	3 549	100	9 176
Maalaiskunnat — Landskommuner	10 512	5 190	1 560	17 262
Yhteensä — Summa	16 039	8 739	1 660	26 438

Yksityisiä vanhainkoteja oli 119 ja niissä 4 011 hoitopaikkaa.

Sosiaalilautakunnan alaisia *työtupia* oli kaikkiaan 10 kaupungissa

Lastensuojelulaitosten lukumäärä selviää seuraavasta yhdistelmästä.

Det fanns 119 privata ålderdomshem och i dessa fanns 4 011 vårdplatser.

Arbetsstugor underlydande socialnämnden fanns inalles i 10 städer.

Barnskyddsanstalternas antal framgår av följande sammanställning.

	Kunnan omia Kommunens egna			Kunnan tukemia Av kommunen understödda			Ilman kunnan tukea Utan understöd av kommunen	
	Kuntien luku Antal kommuner	Laitosten luku Antal anstalter	Hoitopaik- koja Antal vård- platser	Kuntien luku Antal kommuner	Laitosten luku Antal anstalter	Hoitopaik- koja Antal vård- platser	Laitosten luku Antal anstalter	Hoitopaik- koja Antal vård- platser
Lastenkoteja — Barnhem	81	127	3 291	23	63	1 511	47	799
Lastentarhoja — Barnträd- gårdar	45	220	16 070	46	95	3 901	101	3 489
Lastenseimiä — Barnkrub- bor	33	115	3 297	13	31	921	11	198
Laajennettuja lastenseimiä Utvidgade barnkrubbor	18	29	987	22	25	670	13	370

Lastenseimät on tarkoitettu 3 vuotta nuoremille, ja laajennetut lastenseimät ovat päiväkoteja 7 vuotta nuoremmille. Valtionapua saaneista lastentarhoista ja lastenkodeista tehdään tarkemmin selkoa sivuilla 21 ja 36.

Vielä on mainittava, että kunnallisia koulu-
koteja oli Turussa ja Porissa kummassakin yksi. Lisäksi oli Kotkassa epäsosiaalisten lasten eristyslaitos.

Vajaamielislaitoksia selostetaan sivulla 53.

Barnkrubborna är avsedda för barn under 3 år och de utvidgade barnkrubborna är daghem för barn under 7 år. En närmare redogörelse över de barnträdgårdar, som åtnjuter statsunderstöd, och barnhemmen, lämnas på sid. 21 och 36.

Ännu må nämnas, att det både i Åbo och Björneborg fanns ett kommunalt skolhem. Dessutom fanns i Kotka en isoleringsanstalt för asociala barn.

Om *anstalter för psykiskt efterblivna redogöres* på sid. 53.

II. Huoltoapu

V:sta 1955 lähtien on huoltoaputilastossa paitsi jokainen yksinäinen avunsaaja myös jokainen koossa oleva perhe kokonaisuudessaan käsitelty erillisenä tilastoyksikkönä. Huolimatta siitä, onko saman perheen useammalle eri jäsenelle myönnetty avustusta, muodostaa perhe sellaiseen yhden avustustapauksen. Erimuotoisten ja erisuuruisten perhekuntien luku ja osuus huoltoapua saaneiden joukossa saadaan täten täsmällisesti valaistuksi samoin kuin myös huoltoavun vaikutuspiiri koko laajuudessaan. Aikaisempaa henkilöperiaatetta noudatettaessa saatiin lasketuksi vain suoranaisesti avustettujen henkilöiden ja perheen päämiehelle myönnetystä kotiaavustuksesta osallisten perheenjäsenten luku; nyt perheenjäsenet on laskettu kuuluviksi huoltoavun vaikutuspiiriin siinäkin tapauksessa, että joku perheenjäsenistä on saanut esim. vain laitoshoidtoa.

Seuraavassa selonteossa *avustustapaus* tarkoittaa yksinäistä avunsaajaa tai avustettua perhettä.

Tiedot avustustapauksista perustuvat, osittain koko aineistosta käsin laskemalla saatuihin tietoihin, osittain otokseen. Koko aineistoon perustuvat kuntakohtaiset tiedot on laskettu avustustapauksista vain perhetyypin ja avustuksen mukaan sekä avunsaajain ja heidän perheenjäsentensä lukumääristä. Yksinomaan kunnalliskoti- ja mielisairaalahoidtoa saaneet tapaukset on käsitelty erikseen.

Huoltoapua koskevan vuositilaston ulkopuolelle on ollut tarkoitus jättää sellaiset kunnalliskodeissa hoidetut, jotka ovat kokonaan itsemaksavia, HaL 22 §:n perusteella laitokseen otettuja. Kun tämä ns. itsemaksavan käsite on kuitenkin vuodesta toiseen käsitelty kunnissa eri tavoin ja varsinkin usein siten, että tällaisiksi itsemaksaviksi on katsottu myös ne, joiden kansaneläke on riittänyt korvaamaan alhaisimman vahvistetun hoitopäivämaksun, on huoltoapuna kunnalliskotihoidtoa saaneiden luku jäänyt tilastoissa liian alhaiseksi. Tästä syystä pyydettiin kuntia lähettämään tilastolomakkeet myös »itsemaksavina» vuoden 1965 aikana kunnalliskodeissa hoidetuista. Saatujen tietojen mukaan tilastoon sisältyisi itsemaksavia 10 103 tapusta.

II. Socialhjälp

Fr.o.m. år 1955 har i socialhjälsstatistiken förutom varje ensam understödstagare även varje sammanboende familj behandlats som en särskild statistisk enhet. Oberoende av, om flere medlemmar av samma familj erhållit understöd, bildar familjen som sådan bara ett understödsfall. Sålunda kan familjerna noggrant fördelas efter sammansättning och storlek samt dessa grupper andel av samtliga, som erhållit socialhjälp, belysas likasom hela omfattningen av socialhjälpens verkningsområde. Tidigare kunde man endast uträkna antalet direkt understödda personer samt beträffande dem, som erhållit hemunderstöd, antalet delaktiga familjemedlemmar; nu har familjemedlemmarna räknats som delaktiga av socialhjälpens även i de fall, då någon familjemedlem erhållit t.ex. endast anstaltsvård.

I följande redogörelse avses med *understödsfall* ensamstående understödstagare eller familj, som åtnjutit understöd.

Uppgifterna om understödsfallen grundar sig delvis på resultat, som erhållits genom manuella beräkningar från hela materialet och delvis på urval. Endast över understödsfallen fördelade enligt familjetyp och understödsform har man sammanställt kommunala uppgifter, som baserar sig på det totala materialet. Likaledes finns det kommunala uppgifter över antalet understödstagare och deras familjemedlemmar. Understödsfall, som har fått enbart vård i kommunalhem eller på sinnessjukhus har bearbetats skilt för sig.

Avsikten har varit att lämna utanför årsstatistiken angående socialhjälpens sådana i kommunalhemmen vårdade, vilka helt och hållet varit självbetalande och vilka intagits enligt § 22 i lagen om socialhjälp. Då begreppet »självbetalande» dock från år till år i kommunerna uppfattats på olika sätt och ofta så att till dessa självbetalande hänförts även de vars folkpension har räckt till att ersätta den lägre fastställda vårdagsbetalningen, har antalet av dem, som fått kommunalhemsvård som socialhjälp i statistiken blivit alltför låg. På grund härav uppmanades kommunerna att sända statistikblanketter även för de självbetalande, som under år 1965 vårdats i kommunalhemmen. Enligt erhållna uppgifter skulle i statistiken ingå 10 103 självbetalande fall.

Aineiston käsittelyssä on muilta osin noudatettu samoja periaatteita kuin aikaisemminkin ja otokseen on poimittu joka viides tapaus.

Avustustapausten luku. Avustustapauksia oli kaikkiaan 155 943, joista 10 103 kunnalliskotitapausta on ilmoitettu itsemaksaviksi. Yksinomaan kunnalliskotihoitoa saaneita tapauksia oli 29 292 ja mielisairaalatapauksia 13 947. Seuraavassa, avustustapausten perhetyyppejä kuvaavassa asetelmassa kunnalliskoti- ja mielisairaalatapaukset eivät ole mukana.

Perhetyyppi — Familjetyp

Yksinäiset miehet — Ensamma män

ilman lapsia — utan barn

lapsia huollettavana — med barn

Yksinäiset naiset — Ensamma kvinnor

ilman lapsia — utan barn

lapsia huollettavana — med barn

Avioparit — Giftna par

ilman lapsia — utan barn

lapsia huollettavana — med barn

Kaikkiaan — Samtliga

	Kaupungit ja kauppalat Städer och köpingar		Maalaiskunnat Landskommuner		Koko maa Hela landet	
	Luku Antal	%	Luku Antal	%	Luku Antal	%
ilman lapsia — utan barn	15 651	26.5	11 258	21.0	26 909	23.9
lapsia huollettavana — med barn	215	0.4	397	0.7	612	0.5
<i>Yksinäiset naiset — Ensamma kvinnor</i>						
ilman lapsia — utan barn	20 338	34.5	12 812	23.9	33 150	29.5
lapsia huollettavana — med barn	6 441	10.9	5 969	11.1	12 410	11.0
<i>Avioparit — Giftna par</i>						
ilman lapsia — utan barn	5 984	10.1	6 732	12.6	12 716	11.3
lapsia huollettavana — med barn	10 361	17.6	16 430	30.7	26 791	23.8
Kaikkiaan — Samtliga	58 990	100.0	58 598	100.0	112 588	100.0

Yllä mainituista 112 588 avustustapauksesta 35.4 % oli perheitä, joilla oli lapsia huollettavana. Maalaiskunnissa avustustapauksista oli suhteellisesti enemmän lapsiperheitä, 42.5 %, kuin asutuskeskuksissa, 28.8 %. Yksinäisiä avunsaajia oli kaikista avustustapauksista yli puolet eli 53.3 %. Kunnalliskoti- ja mielisairaalatapauksista vain 2.7 %:lla oli lapsia huollettavana.

Kun 16 vuotta täyttäneitä ja heidän aviopuolisojaan oli yhteensä 199 967 ja lapsia avustetuissa perheissä 119 864 sekä yksinäisiä lapsia 116, kuului huoltoavun vaikutuspiiriin kaikkiaan 319 947 henkilöä eli 6.9 % henkikirjoitetusta väkiluvusta. Jos kunnalliskoti- ja mielisairaalatapaukset jätetään huomioon ottamatta oli henkilöluku 269 570 eli 5.8 % väestöstä.

Seuraavassa taulukossa on esitetty lääneittäin erikseen avustustapausten luku sekä avunsaajain ja avustettujen perheiden perheenjäsenten luku asutuskeskuksissa ja maalaiskunnissa. Tiedot on saatu kunnittain laskemalla.

Kaikista avustustapauksista 46.7 % esiintyi kaupungeissa ja kaupaloissa ja 53.3 % maalaiskunnissa. Yksistään Helsingissä oli 20 249, Turussa 5 855 ja Tampereella 5 179 eli yhteensä 20.1 % maan kaikista avustustapauksista.

Vid bearbetningen av materialet har man annars följt samma principer som tidigare och vart femte fall har uttagits för urvalet.

Antal understödsfall. Antalet understödsfall var 155 943, av vilka 10 103 kommunalhemsfall har uppgivits som självbetalande. Understödsfall, som har fått enbart vård i kommunalhem var 29 292 och sinnessjukhusfall 13 947. I följande sammanställning, som redogör för understödsfallens familjetyper, är inte kommunalhems- och sinnessjukhusfallen medtagna.

Av de ovan nämnda 112 588 understödsfallen utgjorde 35.4 % familjer, som hade barn att försörja. Bland landskommunernas understödsfall fanns det relativt taget mera barnfamiljer, 42.5 %, än i bosättningscentra, 28.8 %. Över hälften eller 53.3 % av alla understödsfall utgjordes av ensamma understödstagare. Av kommunalhems- och sinnessjukhusfallen hade enbart 2.7 % barn att försörja.

Då hela antalet understödstagare över 16 år samt deras makar utgjorde 199 967 och antalet barn i de understödda familjerna 119 864 samt ensamma barn 116, omfattade socialhjälpens verksamhetsområde inalles 319 947 personer eller 6.9 % av hela den mantalsskrivna befolkningen. Om kommunalhems- och sinnessjukhusfallen lämnas bort, var antalet personer 269 570 eller 5.8 % av befolkningen.

I följande tabell redovisas länsvis skilt för sig antalet understödsfall och antalet understödstagare samt antalet familjemedlemmar i familjer, som erhållit understöd, i bosättningscentra och landskommuner. Uppgifterna har erhållits genom kommunalvis gjorda beräkningar.

Av samtliga understödsfall förekom 46.7 % i städerna och i köpingarna och 53.3 % i landskommunerna. Enbart i Helsingfors var antalet understödsfall 20 249, i Åbo 5 855 och i Tammerfors 5 179 eller tillsammans 20.1 % av landets alla understödsfall.

Avustustapausten sekä avunsaajain ja perheenjäsenten luku lääneittäin — Antal understödsfall samt understödstagare och familjemedlemmar länsvis

Lääni — Län	Avustustapauksia kaikkiaan Understödsfall inalles				Ilman k-kotia ja mielisair. Utan kom- munalhäm- o. sinnes- sjukhus	Avunsaajia ja perheen- jäseniä kaikkiaan Understödsstagare o. familje- medl. inalles				Yhteensä Summa	% väes- töstä av be- folk- ningen	Ilman k-kotia ja mielisair. Utan kommunalhäm- o. sinnessjukhus	% väes- töstä av be- folk- ningen
	Kaupungit, kauppalat Städer, köpingar	Maalais- kunnat Lands- kommuner	Yhteensä Summa	Ilman k-kotia ja mielisair. Utan kom- munalhäm- o. sinnes- sjukhus		Kaupungit, kauppalat Städer, köpingar	Maalais- kunnat Lands- kommuner	Yhteensä Summa	% väes- töstä av be- folk- ningen				
Uudenmaan — Nylands	25 869	7 540	33 409	26 303	42 269	14 848	57 117	6.2	49 066	5.3			
Turun-Porin — Åbo-													
Björneborgs	10 032	11 335	21 367	14 860	17 479	21 793	39 272	5.8	31 859	4.7			
Ahvenanmaa — Åland ..	156	258	414	205	246	341	587	2.8	327	1.5			
Hämeen—Tavastehus ..	11 397	9 098	20 495	14 503	21 514	17 760	39 274	6.5	32 424	5.3			
Kymen—Kymmene	6 076	4 505	10 581	7 078	10 853	8 254	19 107	5.5	15 072	4.3			
Mikkelin — S:t Michels ..	1 996	5 975	7 971	5 549	4 240	12 828	17 068	7.3	14 289	6.1			
Pohjois-Karjalan —													
Norra Karelen	1 171	6 354	7 525	5 271	2 448	15 224	17 672	8.8	15 009	7.4			
Kuopion — Kuopio	2 722	7 238	9 960	7 093	5 458	16 924	22 382	8.3	19 074	7.1			
Keski-Suomen —													
Mellersta Finlands	2 462	6 550	9 012	6 342	5 280	15 195	20 475	8.2	17 317	7.0			
Vaasan — Vasa	4 079	8 993	13 072	8 621	8 232	19 778	28 010	6.2	22 601	5.0			
Oulun — Uleåborgs	3 985	11 106	15 091	11 185	10 059	30 350	40 409	9.6	35 580	8.5			
Lapin — Lapplands	2 857	4 189	7 046	5 694	5 761	12 813	18 574	8.5	16 952	7.8			
Koko maa — Hela landet	72 802	83 141	155 943	112 704	133 839	186 108	319 947	6.9	269 570	5.8			

Avunsaajia ja heidän perheenjäseniään %:eissa eri kuntien asukasluvusta — Antal understödstagare och deras familjemedlemmar i % av folkmängden i de olika kommunerna

Lääni — Län	Kuntien luku, joissa avunsaajia ja heidän perheenjäseniään asukasluvuun verraten oli %:ina Antal kommuner, i vilka understödstagarna och deras familjemedlemmar i proportion till folkmängden utgjorde i %												Yh- teensä Sum- ma
	—3	3—3.9	4—4.9	5—5.9	6—6.9	7—7.9	8—8.9	9—9.9	10— 10.9	11— 11.9	12— 13.9	14—	
<i>Maalaiskunnat —</i>	<i>Kaikki avustustapaukset — Alla understödsfall</i>												
Landskommuner	34	39	74	75	65	59	55	32	23	9	6	5	476
Uudenmaan — Nylands ...	—	2	7	11	8	3	1	—	1	—	—	—	33
Turun ja Porin — Åbo och Björneborgs	9	16	27	29	16	6	4	—	—	—	—	—	107
Ahvenanmaa — Åland	11	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	15
Hämeen — Tavastehus	—	3	8	12	11	8	6	2	—	—	—	—	50
Kymen — Kymmene	3	4	9	8	2	1	—	—	—	—	—	—	27
Mikkelin — S:t Michels ...	—	—	1	2	5	6	7	5	—	—	—	—	26
Pohjois-Karjalan — Norra Karelen	—	—	—	—	1	1	7	5	4	—	—	—	18
Kuopion — Kuopio	—	—	—	—	1	6	7	5	3	3	—	1	26
Keski-Suomen — Mellersta Finlands	—	—	2	—	5	6	11	2	3	—	1	1	31
Vaasan — Vasa	11	10	15	8	12	8	2	—	2	2	—	—	70
Oulun — Uleåborgs	—	1	1	3	2	9	8	10	9	3	4	2	52
Lapin — Lapplands	—	1	2	2	2	5	2	3	1	1	1	1	21
<i>Kaupungit ja kauppalat — Städer och köpingar</i>	—	4	10	14	17	12	6	3	1	—	2	—	69
Yhteensä huoltöyhdyksuntia Summa vårdshämlen ..	34	43	84	89	82	71	61	35	24	9	8	5	545
%	6.2	7.9	15.4	16.3	15.1	13.0	11.2	6.4	4.4	1.7	1.5	0.9	100.0

(jatkoa — forts.)

Maalaiskunnat —		Ilman kunn.koti- ja mielisair.tapauksia — Utan komm.hems- och sinnessjukhusfall											
Landskommuner	103	74	74	59	62	38	34	15	7	6	2	2	476
Uudenmaan — Nylands . . .	4	10	10	4	3	1	1	—	—	—	—	—	33
Turun ja Porin — Åbo och Björneborgs	39	24	28	10	5	1	—	—	—	—	—	—	107
Ahvenanmaa — Åland	15	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	15
Hämeen — Tavastehus	5	9	14	12	6	3	1	—	—	—	—	—	50
Kymen — Kymmene	9	10	6	1	1	—	—	—	—	—	—	—	27
Mikkelin — St Michels	—	1	4	7	7	6	1	—	—	—	—	—	26
Pohjois-Karjalan — Norra Karelens	—	—	—	1	4	6	3	4	—	—	—	—	18
Kuopion — Kuopio	—	—	—	3	7	6	4	4	1	—	1	—	26
Keski-Suomen — Mellersta Finlands	1	2	3	4	8	5	4	2	1	1	—	—	31
Vaasan — Vasa	29	12	6	11	6	2	1	1	2	—	—	—	70
Oulun — Uleåborgs	1	3	1	4	11	5	16	3	3	3	1	1	52
Lapin — Lapplands	—	3	2	2	4	3	3	1	—	2	—	1	21
Kaupungit ja kauppalat — Städer och köpingar	6	11	14	12	13	7	3	—	1	2	—	—	69
Yhteensä huoltoyhdyksuntia													
Summa vårdsamhällen	109	85	88	71	75	45	37	15	8	8	2	2	545
%	20.0	15.6	16.1	13.0	13.8	8.2	6.8	2.7	1.5	1.5	0.4	0.4	100.0

Avunsaajien ja heidän perheenjäsentensä kokonaisluvusta 41.8 % tuli kaupunkien ja kauppaloitten ja 58.2 % maalaiskuntien osalle. Kütakin 100 henkikirjoitettua asukasta kohden heitä oli kaupungeissa ja kauppaloissa 6.6 sekä maalaiskunnissa 7.2. Huoltoavun vaikutuspiiri oli laajin Oulun, Pohjois-Karjalan, Kuopion sekä Lapin lääneissä. Kun eri kuntien vastaavat suhdeluvut huomattavasti poikkeavat maan keskimääräisistä luvuista, on edellisessä taulukossa esitetty, miten yksityiset maalaiskunnat eri lääneissä avunsaajien ja heidän perheenjäsentensä suhteelliseen lukuun nähden poikkeavat vastaavien läänien keskiluvuista.

Avustettujen perheiden suuruus. 1. Huoltoapu ilman kunnalliskoti- ja mielisairaalatapauksia. Seuraava taulukko valaisee niiden perheiden suuruutta, joille huoltoapua on myönnetty. Avustettujen perheiden lapsilukuun eivät sisälly näistä perheistä lastensuojelun huostaanottamat lapset. Näitä huostaanotettuja lapsia oli v. 1965 2 035 lasta.

Yksinäisiä avunsaajia, joilla oli vähintään 2 lasta huollettavana, oli kaikkiaan 7 475. Näistä sai suurperheisten perhelisää 3 695 eli 49.4 %. Kaupunki- ja kauppalakunnissa vastaava suhdeluku oli 34.8 sekä maalaiskunnissa 62.1. Avio- puolisoja, joilla oli vähintään 2 lasta huollettavana, oli 21 615 ja näistä nautti perhelisää 10 940 eli 50.6 %, asutuskeskuksissa 35.1 % sekä maalaiskunnissa 59.3 %. Perhelisä tosin myönnetään

Av hela antalet understödstagare och deras familjemedlemmar kom 41.8 % på städernas och köpingarnas andel och 58.2 % på landskommunnernas andel. Per 100 mantalsskrivna invånare var av dessa i städerna och köpingarna 6.6 samt i landskommunerna 7.2. I Uleåborgs, Norra Karelen, Kuopio samt Lapplands län var socialhjälpens verkningsområde mest vidsträckt. Då motsvarande proportionstal för de olika kommunerna i landet avsevärt avviker från hela landets medeltal, har i föregående tabell framställts, huru de enskilda kommunernas proportionstal i de olika länen avviker från medeltalen för motsvarande län.

De understödda familjernas storlek. 1. Socialhjälp utan kommunalhems- och sinnessjukhusfall. Följande tabell belyser storleken av de familjer, som åtnjuter socialhjälp. Antalet barn i de understödda familjerna innefattar inte de barn, som omhändertagits av barnskyddet. Antalet omhändertagna barn i dessa familjer steg år 1965 till 2 035.

Antalet ensamma understödstagare, som hade minst 2 barn, var inalles 7 475. Av dessa erhöi 3 695 eller 49.4 % särskilt familjebidrag. För städerna och köpingarna var proportionstalet 34.8 och för landskommunerna 62.1. Antalet gifta par med minst 2 barn var 21 615 och av dessa erhöi 10 940 eller 50.6 % familjebidrag, i bosättningscentra 35.1 % och i landskommunerna 59.3 %. Familjebidrag beviljas i allmänhet åt gifta par, som har

Avustettujen perheiden suuruus — De understödda familjernas storlek

Avunsaaja — Understödstagare	Avustus- tapauksia yhteensä Inalles under- stödsfall	Niistä sellaisia, joissa oli huolettavana lapsia — Därav med antal barn											
		0	1	2	3	4	5	6	7	8	9—		
		%											
<i>Kaupungit ja kauppalat — Städer och köpingar</i>													
Yksinäinen mies — Ensam man	15 870	98.7	0.7	0.4	0.1	0.0	0.0	0.1	—	—	—	—	—
Naimaton nainen — Ogift kvinna	9 575	85.0	12.2	1.7	0.6	0.3	0.1	0.1	—	—	—	—	—
Leski tai eronnut nainen — Änka eller fränskild kvinna	17 240	70.8	11.1	9.0	5.0	2.4	1.1	0.4	0.1	0.1	—	—	—
Aviopari — Gift par	16 340	36.5	16.1	16.3	13.0	8.7	5.0	2.7	1.1	0.3	0.3	0.3	0.3
<i>Maalaiskunnat — Landskommuner</i>													
Yksinäinen mies — Ensam man	11 710	96.7	1.1	0.9	0.6	0.3	0.2	0.1	0.1	—	—	—	—
Naimaton nainen — Ogift kvinna	7 000	80.3	13.2	2.8	1.5	0.8	0.2	0.7	0.3	0.1	0.1	0.1	0.1
Leski tai eronnut nainen — Änka eller fränskild kvinna	11 825	61.1	11.0	10.6	7.5	4.4	3.1	1.4	0.5	0.4	—	—	—
Aviopari — Gift par	23 140	28.9	11.2	14.0	12.9	11.9	8.6	6.0	3.7	1.6	1.2	1.2	1.2
<i>Koko maa — Hela landet</i>													
Yksinäinen mies — Ensam man	27 580	97.9	0.8	0.6	0.3	0.1	0.1	0.1	0.1	—	—	—	—
Naimaton nainen — Ogift kvinna	16 575	83.0	12.6	2.2	1.0	0.5	0.1	0.3	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1
Leski tai eronnut nainen — Änka eller fränskild kvinna	29 065	66.9	11.1	9.6	6.0	3.2	1.9	0.8	0.3	0.2	—	—	—
Aviopari — Gift par	39 480	32.0	13.2	15.0	12.9	10.6	7.1	4.7	2.6	1.0	0.9	0.9	0.9
Yhteensä — Summa	112 700	64.6	9.6	8.2	6.3	4.6	3.1	1.9	1.0	0.4	0.3	0.3	0.3
Näistä sai perhelisää, % — Av dessa erhöill familjebidrag, % . . .	13.1	—	1.3	18.4	21.9	83.5	90.1	94.6	95.2	99.0	100.0	100.0	100.0

aviopuolisille, joilla on vähintään 4 lasta huolettavana, mutta jos perheen pääasiallinen huoltaja on tullut pysyvästi työkyvyttömäksi, voidaan perhelisä myöntää toisesta lapsesta lähtien. Kaikista v. 1965 perhelisää saaneista perheistä 22.1 % sai lisäksi vielä huoltoavustusta muodossa tai toisessa.

Kun huoltoavun piiriin kuuluvat 116 500 lasta olivat 16 vuotta nuorempia, saivat he myös lapsilisää. Kaikista v. 1965 lapsilisää saaneista lapsista 8.7 % kuului perheisiin, jotka olivat saaneet huoltoapua. Huoltoapua saavia lapsiperheitä oli kaikkiaan 39 860 eli 6.2 % kaikista lapsilisäperheistä.

Yksinäisiä 16 vuotta täyttäneitä avunsaajia tai perheen huoltajia oli 73 220. Näistä 34 425 eli 47.0 % nautti kansaneläkkeen tukiosaa tai vanhuudentukea. Miesten vastaava suhdeluku oli 36.5 ja naisten 53.4. Asutuskeskuksissa 45.2 % yksinäisistä sai mainittua tukea, maalaiskunnissa 49.6 %. Avustettuja aviopareja oli 39 480. Näistä 4 605 tapauksessa, 11.7 %, molemmat aviopuolisot saivat tukiosan ja 7 465 tapauksessa, 18.9 %, jompikumpi aviopuolisosta.

minst 4 barn att försörja, men om familjens huvudsakliga försörjare har blivit varaktigt arbetsförmögen, kan familjebidrag beviljas redan för andra barnet. Av hela antalet familjer, som år 1965 erhöill särskilt familjebidrag, åtnjöt 22.1 % dessutom socialhjälp i någon form.

Då barn inom området för socialhjälp, till ett antal av 116 500, var yngre än 16 år, erhöill de även barnbidrag. Av alla barn, som år 1965 åtnjöt barnbidrag, tillhörde 8.7 % familjer, som hade erhöillit socialhjälp. Antalet barnfamiljer, som erhöillit socialhjälp, var 39 860 och utgjorde 6.2 % av samtliga barnbidragsfamiljer.

Antalet ensamma understödstagare eller familjeförsörjare över 16 år var 73 220. Av dessa åtnjöt 34 425 eller 47.0 % folkpensionsunderstödsdel eller ålderdomsstöd. Motsvarande proportionstal för männen var 36.5 och för kvinnorna 53.4. I bosättningscentra fick 45.2 % av de ensamma understödsdel, i landskommunerna 49.6 %. Antalet understödda gifta par var 39 480. Av dessa var 4 605 eller 11.7 % sådana fall, i vilka bägge och 7 465 eller 18.9 % sådana, i vilka någöndera av makarna erhöill understödsdel.

2. *Kunnalliskoti- ja mielisairaalatapaukset.* Pelkääntään kunnalliskoti- ja mielisairaalahoittoa saaneet avustustapaukset olivat pääasiassa yksinäisiä avunsaajia. Perhetyypin mukaan nämä jakaantuivat seuraavasti.

	Avustus- tapauksia yhteensä Inalles understöds- fall	Näistä — Därav				
		yksinäisiä miehiä ensamma män %	naimatto- mia naisia ogifta kvinnor	leskiä tai eronneita naisia änkor el. frånskilda kvinnor	aviopareja gifta par	tapauksia joilla lapsia huollett. understöds- fall med barn
Kunnalliskotitapaukset — Kommunahemsfall	29 295	28.7	23.7	36.9	10.7	0.9
Mielisairaalatapaukset — Sinnessjukhusfall	13 945	43.4	32.6	12.0	12.0	6.6
Tapausten luku — Antal fall	43 240	14 450	11 485	12 490	4 815	1 180
Näistä sai k-e:n tukiosaa tai vanhuudentukea, % — Av dessa erhöill folkpensions understödsdel eller ålderdomsstöd, %	92.2	91.8	94.9	96.9	75.0	..

3. *Kaikki avustustapaukset.* Jos otetaan huomioon kaikki 155 940 avustustapausta, oli 55.4 % sellaisia, että avunsaaja itse oli saanut k-e:n tukiosaa tai vanhuudentukea. Kun koko maassa v. 1965 oli 403 600 tukiosan tai vanhuudentuen saajaa, kuului näistä siis 21.4 % huoltoavun piiriin. V. 1964 vastaava suhdeluku oli 21.5.

Avustusmuoto. Avustuksen muotoon nähden avustustapaukset, joista pelkät kunnalliskoti- ja mielisairaalatapaukset on ensin erotettu erikseen, on jaettu kolmeen pääryhmään ja kotiaavustusryhmä edelleen kolmeen alaryhmään seuraavasti:

1. *Laitoshoido.* Ryhmä käsittää paitsi yksinomaan laitoshoidtoa saaneet, myös ne avustustapaukset, jotka sen lisäksi ovat saaneet yksityishoittoa tai tilapäistä kotiaavustusta.

2. *Yksityishoido.* Ryhmä käsittää paitsi pelkääntään yksityishoittoa saaneet, myös ne avustustapaukset, jotka sen lisäksi ovat saaneet tilapäistä kotiaavustusta.

3. *Kotiaavustus:*

— säännöllistä kotiaavustusta ja laitoshoidtoa saaneet avustustapaukset,

— pelkääntään säännöllistä kotiaavustusta saaneet avustustapaukset ja

— pelkääntään tilapäistä kotiaavustusta saaneet avustustapaukset.

Edellä esitettyjä tapauksia saatiin kunnittain laskien koko maassa seuraavasti.

2. *Kommunalhems- och sinnessjukhusfall.* Kommunahems- och sinnessjukhusfall som hade fått enbart kommunalhems- eller sinnessjukhusvård var huvudsakligen ensamma understödstagare. De fördelade sig enligt familjetyp på följande sätt.

3. *Alla understödsfall.* Om alla understödsfall till ett antal av 155 940 tages i betraktande, utgjorde 55.4 % av dessa sådana fall, där understödstagaren själv hade åtnjutit f-p:s understödsdel eller ålderdomsstöd. Då antalet personer, som år 1965 erhöill ifrågavarande understödsdel, var 403 600, tillhörde 21.4 % av dessa socialhjälpens krets. År 1964 var motsvarande proportionstal 21.5.

Understödsform. Med hänsyn till understödsform har understödsfallen, av vilka de som enbart är kommunalhems- och sinnessjukhusfall först har särskiljts för sig, indelats i tre grupper och hemunderstödsgruppen därtill i tre undergrupper på följande sätt:

1. *Anstaltsvård.* Gruppen omfattar förutom de som enbart erhöillit anstaltsvård, också de understödsfall, vilka dessutom har erhöillit vård i enskilt hem eller tillfälligt hemunderstöd.

2. *Vård i enskilt hem.* Gruppen omfattar förutom de som erhöillit enbart vård i enskilt hem, också de understödsfall, vilka därutöver har erhöillit tillfälligt hemunderstöd.

3. *Hemunderstöd:*

— understödsfall som erhöillit regelbundet hemunderstöd och anstaltsvård,

— understödsfall som erhöillit enbart regelbundet hemunderstöd och

— understödsfall som erhöillit enbart tillfälligt hemunderstöd.

Ovannämnda fall erhöills kommunvis räknat i hela landet på följande sätt.

Avustustapaukset avustus- ja huoltomuodon mukaan — Understödsfallen enligt understöds- och vårdform

Avustus- ja huoltomuoto Understöds- och vårdform	Kaupungit ja kauppalat Städer o. köpingar		Maalaiskunnat Landskommuner		Koko maa Hela landet	
	Luku Antal	%	Luku Antal	%	Luku Antal	%
Laitohoito — Anstaltsvård	11 895	16.3	19 400	23.4	31 295	20.1
Yksityishoito — Vård i enskilt hem	17	0.0	247	0.3	264	0.2
Kotiaivustus — Hemunderstöd						
Säännöllinen kotiaivustus ja lisäksi laitohoito — Regelbundet hemunderstöd och dessutom an- staltsvård	8 356	11.5	4 005	4.8	12 361	7.9
Säännöllinen kotiaivustus — Regelbundet hem- understöd	18 270	25.1	9 751	11.7	28 021	18.0
Tilapäinen kotiaivustus — Tillfälligt hemunderstöd	20 478	28.1	20 285	24.4	40 763	26.1
<i>Yhteensä — Summa</i>	<i>59 016</i>	<i>81.0</i>	<i>53 688</i>	<i>64.6</i>	<i>112 704</i>	<i>72.3</i>
<i>Yksinomaan kunnalliskotihoito — Enbart vård i kommunalhem</i>	<i>8 420</i>	<i>11.6</i>	<i>20 872</i>	<i>25.1</i>	<i>29 292</i>	<i>18.8</i>
<i>Yksinomaan mielisairaalahoito — Enbart vård i sinnessjukhus</i>	<i>5 366</i>	<i>7.4</i>	<i>8 581</i>	<i>10.3</i>	<i>13 947</i>	<i>8.9</i>
Kaikkiaan — Inalles	72 802	100.0	83 141	100.0	155 943	100.0

Ryhmissä laitos- ja yksityishoito on 56.2 %:lla lisäksi tilapäistä kotiaivustusta.

Seuraavassa ryhmittelyssä ei ole otettu huomioon perhesuhteita, vaan on laskettu, montako henkilöä on saanut laitoshoidtoa, ja kuinka moni on ollut yksityiskotiin sijoitettuna. Kotiaivustusta saaneiden luku tarkoittaa yksinäisiä avunsaajia tai perheenpäämiehiä, jotka ovat saaneet vain kotiaivustusta joko itselleen tai perheelleen. Ryhmittely on samanlainen, kuin mitä aikaisemmissa köyhäinhoitotilastoissa on noudatettu.

I grupperna anstaltsvård och vård i enskilt hem får 56.2 % dessutom tillfälligt hemunderstöd.

I följande fördelning har ingen hänsyn tagits till familjeförhållandena utan antalet personer, som har åtnjutit anstaltsvård och personer, som vårdats i privata familjer, har uträknats. Antalet personer, som åtnjutit hemunderstöd, avser ensamma understödstagare eller familjeförsörjare, som fått enbart hemunderstöd åt sig själva eller åt sin familj. Uppdelningen är alltså densamma, som i fattigvårdsstatistiken under tidigare år.

Avustusmuoto — Understödsformen

Avustus- ja huoltomuoto Understöds- och vårdform	Kaupungit ja kauppalat Städer och köpingar		Maalaiskunnat Landskommuner		Koko maa Hela landet	
	Luku Antal	%	Luku Antal	%	Luku Antal	%
Laitoksissa hoidetut — I anstalter vårdade	35 660	47.9	55 175	64.6	90 835	56.8
Yksityishoidossa olleet — I enskilt hem vårdade	10	0.0	290	0.3	300	0.2
Vain kotiaivustusta saaneet — Enbart i sina hem understödda	38 795	52.1	30 005	35.1	68 800	43.0
Yhteensä — Summa	74 465	100.0	85 470	100.0	159 935	100.0

Edelliseen vuoteen verrattuna laitoshoidtoa saaneiden luku on noussut 6.6 %, mutta on otettava huomioon, että v:n 1965 lukuun sisältyvät myös kunnalliskotien ns. itsemaksavat, joita on ilmoitettu 10 103. Kotiaivustusta saaneiden luku on laskenut 1.3 %. Viimeksi mainittuun ryhmään kuuluvista on melko suuri osa, noin 60 %, saanut avustusta vain tilapäisesti.

I jämförelse med föregående år har antalet i anstalter vårdade stigit med 6.6 %, men beaktas bör, att 1965 års tal innefattar även kommunalhemmens s.k. självbetalande, som uppgivits till 10 103. Antalet hemunderstödda har minskat med 1.3 %. Ett jämförelsevis stort antal, ca. 60 %, av sistnämnda grupp har erhållit endast tillfälligt understöd.

Kunnalliskodeissa tai kunnallisissa vanhainkodieissa on hoidettu kaikkiaan 38 763 avunsaajaa. Näiden lisäksi hoidettiin kunnalliskodeissa vielä 78 lastensuojelun piiriin kuuluvaa lasta, joten hoidettavien luku oli v. 1965 kaikkiaan 38 841. Hoitopäivien mukaan jakaantuivat ne kaupunkien, kauppaloiden ja maalaiskuntien kunnalliskotien kesken seuraavasti.

Kaupungit ja kauppalat — Städer och köpingar.
Maalaiskunnat — Landskommuner

Yhteensä — Summa

På kommunalhem eller kommunala ålderdomshem har vårdats inalles 38 763 vårdtagare. Dessutom vårdades på kommunalhemmen 78 barn, som omhändertagits av barnskyddet; antalet vårdade steg alltså år 1965 inalles till 38 841. Grupperade enligt antalet vård dagar fördelade sig dessa i städer, köpingar och landskommuner på följande sätt.

Hoidettavia Vårdade	%	Hoitopäiviä Vård dagar
11 881	30.6	2 955 250
26 960	69.4	6 236 388
38 841	100.0	9 191 638

Kunnalliskodeissa hoidettujen 78 lastensuojelulapsen hoitopäiviä oli yhteensä 8 883.

Kunnalliskodeissa hoidetuista oli miehiä 37.2 %, naisia 62.7 % ja lapsia 0.1 %.

V:n 1965 lopussa oli kunnalliskodeissa yhteensä 26 763 hoidettavaa, joten kutakin kunnalliskotia kohden tuli v:n 1965 lopussa keskim. koko maassa 65 hoidettavaa, kaupungeissa ja kauppaloissa 114 sekä maalaiskunnissa 53.

Hoitopäiviä keskimäärin hoidettavaa kohden tuli 236, kaupunkien ja kauppaloiden kunnalliskodeissa 248 ja maalaiskuntien 231.

Kunnalliskotien sairaosastoilla oli vuoden lopussa kaikkiaan 9 529 eli 35.6 % hoidettavien kokonaisuudesta ja mielisairasosastoilla 1 833 eli 6.8 %.

Seuraavassa taulukossa esitetään, missä määrin hoidettavia on erilaatuisissa laitoksissa hoidettu. Tällöin on otettava huomioon, että sama henkilö on vuoden kuluessa voinut olla useammanlaatuisissa laitoksissa. Kunnalliskoti- ja mielisairaala-tapaukset sisältyvät myös lukuihin. Näistä kertyy kunnalliskodeissa hoidettuja 29 760 ja mielisairaaloissa hoidettuja 13 945.

Antalet vård dagar för de ovannämnda 78 barnskyddsbarnen i kommunalhemmen steg till 8 883.

Av de i kommunalhemmen vårdade var 37.2 % män, 62.7 % kvinnor och 0.1 % barn.

I slutet av år 1965 var antalet vårdade i kommunalhemmen inalles 26 763. I medeltal kom på varje kommunalhem i hela landet i slutet av år 1965 65 vårdade, i städerna och köpingarna 114 samt i landskommunerna 53.

Antalet vård dagar per vårdtagare var i medeltal 236, i städernas och köpingarnas kommunalhem 248 och i landskommunernas 231.

På kommunalhemmens sjukavdelningar fanns det i slutet av året 9 529 vårdade eller 35.6 % av hela antalet vårdade och på sinnessjukavdelningarna 1 833 eller 6.8 %.

Följande tabell utvisar antalet vårdtagare på olikartade anstalter. Härvid bör beaktas, att samma person under årets lopp har kunnat få vård på flere olika anstalter. Kommunalhems- och sinnessjukhusfallen ingår även i talen. Av dessa vårdades 29 760 på kommunalhem och 13 945 på sinnessjukhus.

Laitoshoidon laatu — Arten av anstaltsvården

Laitoksen laatu Arten av anstalten	Kaupungit, kauppalat Städer, köpingar	Maalais- kunnat Lands- kommuner	Koko maa Hela landet
Laitoksissa hoidettuja kaikkiaan — Antalet i anstalter vårdade . . .	35 655	55 180	90 835
Niistä hoidettu %-ina — Därav vårdade i %			
kunnalliskodeissa — i kommunalhem	32.8	49.2	42.8
mielisairaaloissa ja vajaamielislaitoksissa — på sinnessjukhus och i anstalter för psykiskt efterblivna	27.1	24.4	26.1
muissa sairaaloissa — på övriga sjukhus	43.4	37.7	36.3
muissa laitoksissa — i övriga anstalter	4.9	1.5	2.8

Laitoshoidon pituuden selville saamiseksi laitoshoitotapaukset on hoitopäivien luvun mukaan ryhmitelty 5 eri ryhmään. Sitä paitsi on erikseen tutkittu niiden laitoksissa hoidettujen hoitopäivälukua, jotka ovat saaneet kansaneläkkeen tukiosaa tai vanhuudentukea. Tässä selonteossa käytetään näistä lyhyesti nimitystä tukiosan saajat. Kun eri sukupuolien hoitopäiväluku ei erikoisemmin vaihtelee asutuskeskuksissa ja maalaiskunnissa, on miehet, naiset ja lapset käsitelty erikseen ainoastaan koko maan osalta.

Tukiosan saajista lähes puolet on ollut koko vuoden laitoksessa. Suurin osa heistä on kunnallistai vanhainkodeissa hoidettuja vanhuksia tai mielisairaaloissa hoidettuja henkilöitä. Sen sijaan niiden avunsaajain hoitopäiväluku, joilla ei ole ollut tukiosaa, on enimmäkseen varsin alhainen. Samoin huoltoavun piiriin kuuluvat lapset ovat olleet yleensä sairaaloissa aivan lyhyen aikaa ja niitä, jotka ovat olleet laitoksissa koko vuoden, on pääasiallisesti hoidettu vajaamielisten hoitolaitoksissa.

Seuraavalla sivulla olevassa yhdistelmässä on vielä tehty selkoa siitä, kuinka monta prosenttia kaikista laitoksissa hoidetuista aikuisista on saanut tukiosaa kussakin laitoshoidon pituutta osoittavassa ryhmässä.

För att klarlägga anstaltsvårdens varaktighet har anstaltsfallen enligt antalet vård dagar grupperats i fem grupper. Dessutom har skilt för sig uträknats antalet vård dagar för de understödstagare, som åtnjutit folkpensions understödsdel eller ålderdomsunderstöd. För alla dessa understödstagare har i denna redovisning använts benämningen understödstagare med understödsdel. Då antalet vård dagar för de olika könen inte nämnvärt växlar i bosättningscentra och landskommuner, har endast för hela landets vidkommande män, kvinnor och barn redovisats skilt för sig.

Av understödstagarna med understödsdel har nära hälften varit hela året på någon anstalt. Största delen av dessa utgjordes av åldringar på kommunal- och ålderdomshem samt av personer vårdade på sinnessjukhus. Däremot var antalet vård dagar för de understödda, som inte åtnjöt någon understödsdel, ganska lågt. Likaså har i allmänhet socialhjälp barnen vårdats på sjukhus bara en kortare tid och de, som varit på någon anstalt hela året, har huvudsakligen vårdats på anstalter för psykiskt efterblivna.

I sammanställningen på följande sida har ännu redovisats, huru många procent av alla de på anstalt vårdade fullvuxna, grupperade efter anstaltsvårdens längd, som åtnjutit understödsdel.

Laitoshoidon pituus — Anstaltsvårdens varaktighet

	Avunsaajain luku Antal vårdtagare	Niistä % hoidettu laitoksissa, päivää Därav % i anstalt vårdade, dagar				
		—89	90—179	180—269	270—359	360—
<i>1. Avustustap. ilman kunnalliskoti- ja mielisair- tapauksia — Understödsfall utan komm.hems- och sinnessjukhusfall</i>						
<i>Kaupungit ja kauppalat — Städer och köpingar</i>						
Tukiosan saajat — Understödsdagare med under- stödsdel	9 330	53.4	10.4	7.1	8.2	20.9
Muut avunsaajat — Övriga vårdtagare	12 390	84.3	7.8	2.7	1.0	4.2
Yhteensä — Summa	21 720	71.1	8.9	4.6	4.1	11.3
<i>Maalaiskunnat — Landskommuner</i>						
Tukiosan saajat — Understödsdagare med under- stödsdel	11 495	56.9	13.2	8.1	9.9	11.9
Muut avunsaajat — Övriga vårdtagare	13 915	86.8	7.8	1.8	1.0	2.6
Yhteensä — Summa	25 410	73.3	10.2	4.7	5.0	6.8
<i>Koko maa — Hela landet</i>						
Tukiosan saajat — Understödsdagare med under- stödsdel						
Miehet — Män	8 950	56.9	11.8	8.1	8.8	14.4
Naiset — Kvinnor	11 875	54.2	12.0	7.4	9.4	17.0
Yhteensä — Summa	20 825	55.4	11.9	7.7	9.1	15.9
<i>Muut avunsaajat — Övriga vårdtagare</i>						
Miehet — Män	9 040	85.5	8.8	2.5	1.3	1.9
Naiset — Kvinnor	9 510	88.9	7.4	1.5	0.6	1.6
Lapset — Barn	7 755	81.7	7.2	2.7	1.3	7.1
Yhteensä — Summa	26 305	85.6	7.8	2.2	1.0	3.4
Kaikkiaan — Inalles	47 130	72.3	9.6	4.6	4.6	8.9

(jatkoa — forts.)

2. Kunnalliskoti- ja mielisair.tapaukset — Kommunalhems- och sinnessjukhusfall						
<i>Koko maa — Hela landet</i>						
Tukiosan saajat — Understödsdagare med understödsdel						
Miehet — Män	15 450	13.6	7.0	4.6	8.4	66.4
Naiset — Kvinnor	24 720	15.6	8.1	5.3	10.1	60.9
Yhteensä — Summa	40 170	14.9	7.7	5.0	9.4	63.0
Muut avunsaajat — Övriga vårdtagare						
Miehet — Män	1 750	64.0	12.0	4.0	4.0	16.0
Naiset — Kvinnor	1 720	56.1	17.1	6.1	7.6	13.1
Lapset — Barn	65	30.8	7.7	—	15.4	46.1
Yhteensä — Summa	3 535	59.6	14.4	—	5.9	15.1
Kaikkiaan — Inalles	43 705	18.5	8.2	5.0	9.2	59.1
Laitoshoidon pituus, päivää Anstaltsvårdens längd, dagar						
	Kaupungit, Maalais- kauppalat Städer, Lands- köpingar	Koko maa Hela landet	Näistä % saanut tukiosaa Därav i % med understödsdel			
— 89	14 615	21 150	35 765	43.0	53.0	48.9
90—179	2 695	4 875	7 570	66.2	77.5	73.5
180—269	1 480	2 680	4 160	82.1	89.6	86.9
270—359	2 165	3 900	6 065	92.1	94.9	93.9
360—	11 280	18 175	29 455	96.1	97.9	97.2
Yhteensä — Summa	32 235	50 780	83 015	68.6	76.5	73.5

Avunsaajain tai perhehuoltajain ikä. Avunsaajain ikää valaiseva asetelma koskee yksinäisten avunsaajain ja avustettujen perheiden perhehuoltajien ikää. Laitoksissa hoidettujen ikä on laskettu siten, että siihen sisältyvät paitsi päämiehet myös aviopuoliset, sikäli kuin ovat saaneet laitoshoitoa.

Understödsdagarnas eller familjeförsörjarnas ålder. Sammanställningen rörande understödsdagarnas ålder avser ålder för ensamma understödsdagare eller familjeförsörjare i de understödda familjerna. Åldern för i anstalter vårdade har uträknats så att däri ingår förutom huvudmän också äkta makar, såvida de erhållit anstaltsvård.

Ikä, vuotta Ålder, år	Avustustapaukset ilman kunnalliskoti- ja mielisairaalatapauksia Understödsfall utan kommunalhems- och sinnessjukhusfall			Kunnalliskotitapaukset Kommunalhemsfall		Mielisairaalatapaukset Sinnessjukhusfall	
	Yhteensä Summa	Niistä tukiosan saajat Därav understödsdagare med understödsdel	Laitoksissa hoidettut I anstalter vårdade	Yhteensä Summa	Niistä tukiosan saajat Därav understödsdagare med understödsdel	Yhteensä Summa	Niistä tukiosan saajat Därav understödsdagare med understödsdel
—16	0.1	—	0.1	0.0	—	0.1	—
16—19	4.9	1.3	4.4	0.2	0.2	1.4	0.6
20—29	10.5	3.2	10.1	1.2	1.1	10.2	8.4
30—39	15.8	4.3	12.9	3.3	3.0	19.2	18.0
40—49	17.3	7.5	14.8	5.5	5.1	20.0	19.8
50—59	19.6	15.8	18.9	9.3	8.1	22.7	22.9
60—64	9.0	14.1	8.7	7.5	6.9	8.5	9.4
65—69	7.5	17.1	7.9	10.4	10.5	7.1	8.2
70—79	11.4	27.5	15.4	32.5	33.8	8.0	9.4
80—	3.8	9.2	6.7	30.0	31.2	2.7	3.2
Tunt. — Okänd	0.1	0.0	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1
Yht. — Summa	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Tapausten luku							
—Antal fall	112 700	45 430	39 375	29 295	27 775	13 945	11 640

Lisäksi oli laitoksissa hoidettuja 16 vuotta nuorempia perhelapsia 7 755 eli 9.2 % kaikista laitoksissa hoidetuista.

Kotipaikka. Seuraavassa asetelmassa on selvitetty, missä kunnassa avunsaajilla tai perheenhuoltajilla on ollut koti- tai asuinpaikkansa. Helsingin kaupungin avunsaajat eivät sisälly näihin lukuihin.

Kotipaikka — Hemort	Avustustapaukset ilman kunnalliskoti- ja mielisairaalatapauksia			Kunnalliskoti- ja mielisairaalatapaukset
	Understödsfall utan kommunalhems- o. sinnessjukhusfall			
	Kaupungit ja kauppalat Städer och köpingar	Maalaiskunnat Landskommuner	Koko maa Hela landet	Kommunalhems- o. sinnessjukhusfall
Avustavassa kunnassa — I understödande kommun	78.0	89.6	84.5	93.6
Muussa kunnassa — I annan kommun	21.8	10.2	15.3	6.1
Tuntematon — Okänd	0.2	0.2	0.2	0.3
Yhteensä — Summa	100.0	100.0	100.0	100.0
Tapausten luku — Antal fall	41 800	53 675	95 475	40 215

Siviilisäätty. Henkilöt, joiden nimellä huoltoapu on myönnetty, jakaantuivat siviilisäädyn mukaan seuraavan taulukon osoittamalla tavalla.

Dessutom var i anstalter vårdade familjebarn 7 755 eller 9.2 % av alla i anstalter vårdade.

Hemort. I följande sammanställning har redogjorts i vilken kommun understödstagarna eller familjeförsörjarna hade sin hem- eller vistelseort. Understödsdagarna i Helsingfors stad ingår inte i dessa siffror.

Civilstånd. Personerna, på vilkas namn understödet beviljats, fördelade sig enligt civilstånd på följande sätt.

Siviilisäätty — Civilstånd	Avustustap. ilman kunnalliskoti- ja mielisairaalatapauksia					Kunnalliskoti- ja mielisairaalatapaukset		
	Understödsfall utan kommunalhems- o. sinnessjukhusfall					Kommunalhems- och sinnessjukhusfall		
	Kaupungit, kauppalat Städer, köpingar %	Maalaiskunnat Landskommuner	Koko maa Hela landet	Miehet Män	Naiset Kvinnor	Yhteensä Summa	Miehet Män	Naiset Kvinnor
Naimattomia — Ogifta	31.5	29.1	30.3	26.6	35.8	50.6	55.2	47.1
Naimisissa olevia—Giftna	27.7	43.1	35.0	58.5	1.4	11.1	23.3	1.7
Leskiä — Änklingar och änkor	19.4	20.2	19.8	4.8	41.1	31.6	15.3	44.2
Eronneita — Frånskilda	14.9	5.0	10.2	7.3	14.4	5.0	4.4	5.4
Erossa asuvia — Skilt boende	6.5	2.5	4.6	2.8	7.2	1.4	1.7	1.2
Tuntematon — Okänd..	0.0	0.1	0.1	0.0	0.1	0.3	0.1	0.4
Yhteensä — Summa	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Tapausten luku — Antal fall	59 025	53 675	112 700	66 405	46 295	43 240	18 835	24 405

Koko naimisissa olevien ryhmä on 32.1 %, jos otetaan mukaan myös erossa asuvat. Yleensä on perheille, joissa aviopuolisot asuvat yhdessä, avustus myönnetty miehen nimellä, vain noin 2 %:ssa tapauksista vaimo on katsottu perheen päämieheksi. Tästä johtuu, että avustustapausten joukossa naisten kohdalla on ainoastaan 1.5 % naimisissa olevia naisia.

Hela gruppen giftna utgör 32.1 % om man tar i beaktande också de som ej bor tillsammans med sin familj. I allmänhet har understödet beviljats på mannens namn, endast i ca 2 % av fallen har kvinnan ansetts vara familjens huvudman. Härpå beror, att bland understödsfallen vidkommande kvinnorna endast 1.5 % är giftna.

Avuntarpeen syy. Avuntarpeen syyn määrittelemisen käyttämällä vain yhtä pääsyytä on aina ollut vaikeata etenkin niissä tapauksissa, jolloin avunsaaja ei ole ollut jatkuvasti läpi vuoden huoltoavun varassa. Jotta kuitenkin saataisiin yleiskuva tavallisimmin esiintyvistä avuntarpeen syistä, on v:sta 1957 lähtien käytetty 9 synnimikettä seuraavalla tavalla. Nimikkeillä sairaus, mielisairaus ja vajaamielisyydet tarkoitetaan sekä avunsaajan omaa että aviopuolison tai lasten sairautta. Sokeus, kuurous ja raajarikkoisuus on yhdistetty nimikkeeksi invaliditeetti. Aviopuolison kuolema, perheen suurilukuisuus ja huolehtiminen aviottomista lapsista on lyhyesti perhesuhteet. Työhaluttomuus, huolimattomuus, juoppous, vankilassa olo, perheensä jättäminen ja elatusvelvollisuuden laiminlyönti on yhdistetty nimikkeeksi epäsosiaalinen elämäntapa. Työnpuute ja työriita muodostavat yhdessä nimikkeen työttömyys. Lisäksi on syyryhmittäisiin otettu erillisenä syynä synnytys, mikä aikaisemmin on useimmiten sisällynyt sairauteen tai muihin syihin. Asuntopula, opintoavustukset yms. sisältyvät nimikkeeseen muu syy.

Kun avuntarpeen syy on varsin erilainen riippuen perheen kokoonpanosta ja siitä, onko yksinäinen avunsaaja tai jompikumpi aviopuolisoista saanut kansaneläkkeen tukiosaa, on aineisto kärtely näitä seikkoja silmällä pitäen ja tutkittu syiden jakaantumista näissä ryhmissä.

Orsaken till understödsbehovet. Det har alltid visat sig svårt att angiva huvudorsaken till understödsbehovet särskilt i sådana fall, då understödstagaren inte hela året varit fortlöpande i behov av understöd. För att erhålla en överblick över de orsaker, som oftast förekommer, har i orsaksgupperingen från början av år 1957 använts 9 olika orsaksbemärningar på följande sätt. Med benämningarna sjukdom, sinnessjukdom och psykisk efterblivenhet avses hädanefter såväl understödstagarens som makans och barnens sjukdom. Blindhet, dövhet och vanförhet har sammanslagits under rubriken invaliditet. Makens (makans) död, familjens talrikhet och försörjning av oäkta barn benämnes kort familjeförhållanden. Arbetsovillighet, vårdslöshet, dryckenskap, fängelsevistelse, övergivande av familjen och underlåtenhet av försörjningsplikt har sammanslagits till en grupp med benämningen asocialt levnadssätt. Arbetsbrist och arbetsvist har sammanförts under rubriken arbetslöshet. Barnsörd, som tidigare för det mesta ingått i gruppen sjukdom eller annan orsak, bildar nu en grupp för sig. Bostadsbrist, understöd till yrkesutbildning mm. ingår i gruppen annan orsak.

Då orsaken till understödsbehovet är mycket olika beroende på familjetyp och olika för de fall, då ensamma understödstagare eller någondera av makarna erhållit folkpensionens understödsdel, har materialet grupperats på grund av dessa omständigheter och orsakerna har undersökts för dessa grupper vidkommande.

Avuntarpeen syy — Orsaken till understödsbehovet

Avuntarpeen syy — Orsaken till understödsbehovet	Kaikki avustus-tapaukset Samtliga understödsfall	Tukiosaa nauttivat Med understödsdel	Ilman tukiosaa Utan understödsdel	Ilman lapsia — Utan barn			Lapsia huollettavana — Med barn		
				miehet män	naiset kvinnor	avioparit gifta par	yksinäiset ensamma	avioparit gifta par	
				%					
Vanhuus — Alderdom	9.7	23.0	0.4	6.2	24.3	9.0	0.1	0.3	
Sairaus — Sjukdom	52.2	60.1	46.6	48.1	54.7	75.1	25.9	55.1	
Mielisairaus, vajaamielisyydet - Sinnessjukdom, psykisk efterblivenhet	9.1	12.1	7.0	14.5	9.9	5.1	3.3	7.4	
Synnytys — Barnsörd	0.6	0.0	0.9	.	0.2	0.0	3.0	0.5	
Invaliditeetti — Invaliditet	1.2	1.6	1.0	1.9	1.2	1.1	0.2	1.1	
Perhesuhteet — Familjeförhållanden	7.2	1.3	11.3	0.4	2.1	0.4	37.1	9.1	
Epäsosiaalinen elämäntapa — Asocialt levnadssätt	9.9	0.8	16.3	13.3	1.5	3.5	22.1	13.9	
Työttömyys — Arbetslöshet	6.9	0.5	11.5	11.3	2.9	4.7	4.6	9.8	
Muu syy — Annan orsak	3.2	0.6	5.0	4.3	3.2	1.1	3.7	2.8	
Yhteensä — Summa	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	
Tapausten luku — Antal fall	112 700	46 515	66 185	26 990	33 210	12 640	13 020	26 840	

Avuntarpeen syytä esittävään taulukkoon eivät kuulu pelkästään kunnalliskoti- tai mielisairaala-hoitoa saaneet yksinäiset ja perheet.

Tukiosaa nauttivat yksinäiset avunsaajat ja perheet, joissa jompikumpi aviopuolisoista on saanut mainittua eläkelisää, ovat joutuneet avustettaviksi melkein kauttaaltaan vanhuuden tai erilaisten sairauksien vuoksi. Muiden syiden osalle jäi vain 3.2 % tapauksista.

Ryhmään lapsia huoltavat yksinäiset sisältyi 73.9 % leskiä, eronneita ja erossa asuvia naisia. Useimmat näistä, 34.1 %, joutuivat pyytämään apua perhesuhteiden takia ja 27.4 % sen vuoksi, että aviopuoliso on jättänyt perheensä ja laiminlyönyt elatusvelvollisuuden tms. (epäsosiaalinen elämäntapa). Oma tai lasten sairaus oli syynä 25.1 %:ssa tapauksista. Naimattomilla äideillä oli pääasiallisena syynä lastensa elättäminen sekä lasten tai oma sairaus. Nämä syyt muodostivat 51.6 ja 23.8 % kaikista naimattomien lapsistaan huolehtivien naisten ryhmästä.

Kaikista avustustapauksista 0.6 % oli aiheutunut lasten synnytyksestä.

Työttömyyden takia huoltoapua saaneiden luku on edellisestä vuodesta noussut 180 tapausta. V. 1964 ilmoitettiin 7 645 avustustapausta joutuneen työttömyydestä ja v. 1965 7 825. Lapsia huoltavien avioparien ryhmässä työttömyyden vuoksi avustettuja oli 2 635, kun heitä v. 1964 oli 2 950.

Kunnalliskotitapausten ryhmässä vanhuusavuntarpeen syynä esiintyi 40.6 %:lla, sairaus 38.3 %:lla ja mielisairaudesta tai vajaamielisyydestä 19.2 %:lla.

Till den tabell, som framställer orsaker till understödsbehovet hör inte de ensamstående och familjer vilka enbart fått kommunalhems- eller sennesjukhusvård.

De ensamma vårdtagarna med understödsdel samt de familjer, i vilka någondera av makarna erhållit sådant tillägg, har nästan alla åtnjutit understöd till följd av ålderdom eller till följd av olika sjukdomar. Endast 3.2 % av understödsfallen hade någon annan orsak.

Inom gruppen ensamma med barn ingår 73.9 % änkor, fränskilda och skilt boende kvinnor. De flesta av dessa, 34.1 %, måste anhålla om understöd till följd av familjeförhållanden och 27.4 % till följd av att maken övergivit familjen eller underlåtit sin försörjningsplikt el. dyl. (asocialt levnadssätt). Egen eller barnens sjukdom förekom som orsak i 25.1 % av fallen. För de ogifta mödrarna var försörjande av barnen eller barnens och egen sjukdom de huvudsakliga orsakerna. De bildade 51.6 och 23.8 % av alla orsaker för de ogifta kvinnorna med barn.

Barnsörd hade i 0.6 % av fallen föranlett understödsbehovet.

Antalet understödstagare, som erhållit understöd till följd av arbetslöshet, har från föregående år stigit med 180. År 1964 var 7 645 understödsfall föranledda av arbetslöshet och år 1965 7 825. I gruppen gifta par med barn, var antalet till följd av arbetslöshet understödda 2 635 och år 1964 2 950.

Inom gruppen kommunalhemsfall utgjorde ålderdom 40.6 %, sjukdom 38.3 % och sennesjukdom eller psykisk efterblivenhet 19.2 % av orsakerna till understödsbehovet.

III. Lastensuojelu

Valtionapua saaneet lastentarhat

Valtionapua nauttivien lastentarhojen on vuosittain lähetettävä toimintakertomuksensa sosiaaliministeriöön. Näistä kertomuksista on tehty lastentarhoja koskeva vuositilasto. Uusittu toimintakertomuslomake on otettu käyttöön v:sta 1965 lähtien.

Lastentarhojen, hoitopaikkojen ja lasten luku jakaantui eri läänien kesken seuraavasti.

Lääni Län	Lastentarhoja Antal barnträdgårdar			Paikkaluku Antal platser			Lapsia Antal barn		
	Kunnal- lisiä Kommun- nala	Yksityisiä Privata	Yhteensä Summa	Kunnal- lisiä Kommun- nala	Yksityisiä Privata	Yhteensä Summa	1965	1964	15.9.65
Uudenmaan — Nylands . .	90	28	118	6 946	1 362	8 308	7 841	8 044	7 705
Turun ja Porin — Åbo och Björneborgs	28	10	38	2 120	474	2 594	2 520	2 418	2 472
Hämeen — Tavastehus	28	9	37	1 839	417	2 256	2 146	2 196	2 068
Kymen — Kymmene	15	9	24	775	390	1 165	1 135	1 139	1 114
Mikkelin — St Michels	9	2	11	475	80	555	505	552	502
Pohjois-Karjalan — Norra Karelen	5	1	6	270	50	320	295	306	280
Kuopion — Kuopio	7	2	9	500	82	582	605	580	605
Keski-Suomen — Mellersta Finlands	7	5	12	490	200	690	700	679	659
Vaasan — Vasa	17	5	22	1 495	140	1 635	1 585	1 615	1 557
Oulun — Uleåborgs	7	9	16	670	500	1 170	1 045	1 169	1 048
Lapin — Lapplands	7	1	8	375	100	475	425	443	405
Koko maa — Hela landet	220	81	301	15 955	3 795	19 750	18 802	19 141	18 415
Kaupungit ja kauppalat — Städer och köpingar	215	64	279	15 730	3 215	18 945	18 175	18 363	17 765
Maalaiskunnat — Lands- kommuner	5	17	22	225	580	805	627	778	650

Kaikista lastentarhoista 87 toimi Helsingissä, 24 Turussa ja 16 Tampereella eli 42.2 % koko maan lastentarhoista. Kokonaispaikkaluvusta 46.9 % tuli niiden osalle.

Suurin osa, 64.1 %, lastentarhoista oli sellaisia, joissa oli sekä puolipäivä- että kokopäiväosasto. 27.6 %:ssa oli vain puolipäiväosasto ja 8.3 %:ssa vain kokopäiväosasto. Näissä erilaatuisissa lastentarhoissa oli seuraava määrä vahvistettuja paikkoja.

III. Barnskyddet

De statsunderstödda barnträdgårdarna

De barnträdgårdar som åtnjuter statligt understöd skall årligen insända sin verksamhetsberättelse till socialministeriet. På grund av dessa berättelser har uppgjorts över barnträdgårdarna en årsstatistik. En förnyad verksamhetsberättelseblankett har tagits i bruk från och med år 1965.

Antalet barnträdgårdar, vårdplatser och barn fördelade sig på de olika länen på följande sätt.

Av samtliga barnträdgårdar verkade 87 i Helsingfors, 24 i Åbo och 16 i Tammerfors eller 42.2 % av barnträdgårdarna i landet. Av totala platser kom 46.9 % på dessa.

Största delen av barnträdgårdarna, 64.1 %, hade både halvdags- och heldagsavdelning, 27.6 % hade endast halvdagsavdelning och 8.3 % endast heldagsavdelning. I dessa olikartade barnträdgårdar var antalet fastställda platser som följer.

	Lastentarhoja Antal barnträdgårdar			1964	Paikkaluku Antal platser			1964
	Kunnalliset Kommunala	Yksityiset Privata	Yhteensä Summa 1965		Kunnalliset Kommunala	Yksityiset Privata	Yhteensä Summa 1965	
Lastentarhoja, joissa oli — Barnträdgårdar med sekä koko- että puolipäi- väsasto — hel- och halvdagsavdelning ..	171	22	193	185	13 335	1 136	14 471	13 746
vain puolipäiväsasto — endast halvdagsavdel- ning	32	51	83	78	2 150	2 431	4 581	4 362
vain kokopäiväsasto — endast heldagsavdel- ning	17	8	25	25	470	228	698	694
Puolipäiväsastot yhteensä — Halvdagsavdelningar inalles	203	73	276	263	10 748	3 050	13 798	13 143
Kokopäiväsastot yhteensä — Heldagsavdelningar inalles	188	30	218	210	5 207	745	5 952	5 659

Lasten vaihtuminen eri toimintakausien aikana käy ilmi seuraavasta.

Antalet barn växlade under terminerna enligt följande.

	Lapsia toimintakaudella Barn under terminen				
	Alussa Vid början	Erosi Avgick	Otettiin lisää Intogs ytterligare	Lopussa Vid slutet	Ei mahtu- nut Kunde ej tas emot
Kevättoimintakausi — Vårterminen	18 584	1 857	1 642	18 369	1 402
Syystoimintakausi — Höstterminen	19 107	1 238	1 194	19 063	3 887
Kesätoimintakausi — Sommarterminen....	3 983	923	621	3 681	137

86.5 % lapsista oli suomenkielisiä ja 13.2 % ruotsinkielisiä.

Lastentarhoissa oli kaikkiaan 1 018 johtajaa ja opettajaa, joista 839 kunnallisissa ja 179 yksityisissä lastentarhoissa. Lastentarhanopettajan pätevyys oli 964:llä, ja 54 eli 5.3 % oli epäpäteviä.

Koska kunnallisten ja yksityisten lastentarhojen tulolähteet ovat jossakin määrin toisistaan poikkeavia, esitetään ne seuraavassa erikseen.

Tulolähteet Inkomstkällor	Kunnalliset Kommunala		Yksityiset Privata		Yhteensä Summa	
	1 000 mk	%	1 000 mk	%	1 000 mk	%
Korvaukset yksityisiltä — Ersättningar av enskilda	2 485	12.0	606	16.1	3 091	12.6
Vastikkeet luontoissuorituksista. — Vederlag för naturaförmåner	305	1.5	30	0.8	335	1.4
Valtionapu — Statsbidrag	5 057	24.4	897	23.8	5 954	24.3
Kuntien kannatus — Kommunernas bidrag	12 738	61.4	898	23.8	13 636	55.6
Seurakuntien kannatus—Församlingarnas bidrag	—	—	135	3.6	135	0.5
Muiden yhteisöjen ja yksityisten kannatus — Bidrag av övriga samfund och privatpersoner	12	0.0	1 172	31.0	1 184	4.8
Muut tulot — Övriga inkomster	153	0.7	36	0.9	189	0.8
Yhteensä — Summa	20 750	100.0	3 774	100.0	24 524	100.0

86.5 % av barnen var finsktalande och 13.2 % svensktalande.

I barnträdgårdarna fanns sammanlagt 1 018 föreståndarinnor och lärarinnor, varav 839 i kommunala och 179 i privata barnträdgårdar. Barnträdgårdslärarinnekompetens hade 964 och 54 eller 5.3 % var inkompetenta.

Eftersom de kommunala och de privata barnträdgårdarnas inkomster kom från något olika källor, redovisas de i det följande var för sig.

Lastentarhojen kokonaismenot olivat 24.52 milj. mk, josta 84.6 % tuli kunnallisten ja 15.4 % yksityisten lastentarhojen osalle. Kustannukset läsnäolopäivää kohti olivat keskimäärin kaikissa lastentarhoissa yhteensä 7.45 mk, kunnallisissa erikseen 7.82 mk ja yksityisissä 5.91 mk. Ruokamenot muodostivat 9 % kokonaismenoista.

Kunnallinen lastensuojelu

Lapset, joihin nähden lastensuojelulain nojalla on ryhdytty toimenpiteisiin, jaetaan yleensä kahteen ryhmään: turvattomiin, jos toimenpiteen syynä on jokin lastensuojelulain 8 §:n a—d kohdissa mainituista seikoista, ja suojelukasvatusta tarvitseviin, jos syynä on jokin saman pykälän e-kohdassa tai 2. momentissa mainituista seikoista.

Toimenpiteet, joihin lastensuojelulain nojalla on ryhdytty, ovat joko ehkäiseviä laadultaan, tai on sosiaalilautakunta ottanut lapsen tai nuoren henkilön huostaansa. Seuraavassa selonteossa on nämä molemmat ryhmät käsitelty erikseen.

Ehkäisevät toimenpiteet. Lastensuojelulaki edellyttää, että ennen kuin lapsi tai nuori henkilö otetaan lautakunnan huostaan, on laissa tarkemmin määrättyissä tapauksissa lapselle, nuorelle henkilölle tai hänen vanhemmilleen annettava lautakunnan edessä tai muulla sopivalla tavalla varoitus tai lapselle tai nuorelle henkilölle määrättävä suojeluvalvoja.

Saapuneiden tietojen mukaan on v. 1965 vain 61 tapauksessa annettu varoitus vanhemmille lapsensa hoidon laiminlyömisestä ja 382 tapauksessa turvattomalle lapselle on määrätty suojeluvalvoja. Edellisen vuoden vastaavat numerot olivat 52 ja 272. Suojelukasvatuksen tarpessa oleviin lapsiin nähden luvut ovat huomattavasti suuremmat; 4 200 lasta tai nuorta henkilöä on varoitettu ja suojeluvalvoja määrätty 1 150:lle. Lisäksi oli vielä laitoshoidon jälkeen jälkivalvonnan alaisena 273 nuorta henkilöä, jotka oikeastaan eivät kuuluisi tähän ehkäisevien toimenpiteiden ryhmään, mutta kun osa heistä ei ole enää huostaanotettuja, on heidät otettu tässä yhteydessä huomioon. Edellisenä vuonna ilmoitettiin varoitustapauksia 2 921 ja valvontatapauksia 1 062, joista 643 oli vielä v. 1965 valvonnan alaisina. V. 1964 varoituksen saaneista 97:lle määrättiin suojeluvalvoja v. 1965. Miten v:n 1965 tapaukset jakaantuivat kaupunkien, kauppala- ja maalaiskuntien kesken, selviää seuraavasta yhdistelmästä.

Barntädgårdarnas totalutgifter uppgick till 24.52 milj. mk, av vilka 84.6 % kom på de kommunala och 15.4 % på de privata barntädgårdarnas del. De genomsnittliga kostnaderna per närvarodag steg i samtliga barntädgårdar till 7.45 mk, i de kommunala till 7.82 mk och i de privata till 5.91 mk. Utgifterna för föda utgjorde 9 % av totalutgifterna.

Det kommunala barnskyddet

De barn, vilka med stöd av lagen om barnskydd blivit föremål för åtgärder, indelas i allmänhet i två grupper: värnlösa barn, om orsaken till åtgärden är någon i barnskyddslagens 8 § punkterna a—d nämnd omständighet, och barn i behov av skyddsuppfostran, om orsaken är någon av de i punkt e eller i 2. momentet av samma paragraf nämnda omständigheterna.

Åtgärderna, som enligt barnskyddslagen vidtagits, är antingen förebyggande till sin art eller så har socialnämnden omhändertagit barnet eller den unga personen. I följande redovisning har dessa två grupper särredovisats.

Förebyggande åtgärder. Lagen om barnskyddet förutsätter, att innan ett barn eller en ung person i fall som närmare specificeras i lagen, tages om hand av nämnden, skall honom eller föräldrarna tilldelas varning inför nämnden eller på annat lämpligt sätt, eller skall åt barnet eller den unga personen förordnas en skyddsövervakare.

Enligt de insända uppgifterna har år 1965 i endast 61 fall föräldrarna varnats på grund av försummad vård och åt värnlösa barn förordnats skyddsövervakare i 382 fall. Motsvarande siffror för år 1964 var 52 och 272. För de barns del, som var i behov av skyddsuppfostran, är talen betydligt större; 4 200 barn eller unga personer har varnats och skyddsövervakare har förordnats åt 1 150. Dessutom var under övervakning efter anstaltsvård ännu 273 unga personer, vilka egentligen icke hör till gruppen »förebyggande åtgärder», men då en del av dem ej mera är omhändertagna, har de beaktats i detta sammanhang. Föregående år uppgavs 2 921 varningsfall och 1 062 övervakningsfall, av vilka 643 var fortfarande under övervakning år 1965. Av de år 1964 varnade förordnades för 97 en skyddsövervakare år 1965. Av följande sammanställning framgår, hur de ifrågavarande fallen år 1965 fördelade sig mellan städer, köpingar och landskommuner.

<i>Turvattomat — Värnlösa</i>	Kaupungit ja kauppalat Städer och köpingar	Maalaiskunnat Landskommuner	Koko maa Hela landet
Varoitus — Varning	12.	49	61
Suojeluvantonta — Skyddsövervakning	297	85	382

Suojelukasvatusta tarvitsevat — I behov av skyddsuppfostran

Varoitus — Varning	3 315	885	4 200
Suojeluvantonta — Skyddsövervakning	1 096	327	1 423

Suurin osa, 69.8 %, turvattomien lasten tapauksista esiintyi kaupungeissa ja kauppaloissa, edellisenä vuonna 62.7 %. 'Samoin oli myös suojelukasvatustapauksia eniten asutuskeskuksissa, 78.4 %, vastaten 76.2 % v. 1964. Maalaiskunnissa suojelukasvatustapausten luku on nousut v:sta 1964 19.1 % ja kaupunki- ja kauppala-kunnissa 35.3 %. Varoituksen saaneista 4 200:sta 3 597 oli poikia ja 603 tyttöjä ja valvonnan alaisista 1 423:sta vastaavasti 984 ja 439.

Ikäryhmitys muodostuu turvattomilla ja suojelukasvatusta tarvitsevilla lapsilla varsin erilaiseksi, koska toimenpiteet edellisissä tapauksissa kohdistuvat vanhempiin heidän laiminlyödessään lastensa hoidon ja jälkimmäisissä tapauksissa itse lapsiin tai nuoriin henkilöihin.

De flesta fallen berörande värnlösa barn, 69.8 %, förekom i städerna och köpingarna, föregående år 62.7 %. Likaledes fanns även de flesta skyddsuppfostringsfallen i bosättningscentra, 78.4 %, motsvarande 76.2 % år 1964. I landskommunerna har antalet skyddsuppfostringsfall stigit med 19.1 % från år 1964, och i städerna och köpingarna med 35.3 %. Av antalet varnade 4 200 var 3 597 gossar och 603 flickor och av antalet övervakade 1 423 motsvarande 984 och 439.

Åldersgrupperingen bland de värnlösa och de skyddsuppfostrade barnen gestaltar sig mycket olika, då åtgärderna i de förstnämnda fallen riktar sig mot föräldrarna på grund av försummad vård och i de sistnämnda fallen mot själva barnen eller de unga personerna.

Ikä, vuotta — Ålder, år

	Turvattomat Värnlösa		Suojelukasvatusta tarvitsevat I behov av skydds- uppfostran	
	Luku Antal	%	Luku Antal	%
— 2	16	3.6	—	—
2— 6	97	21.9	—	—
7—12	175	39.5	920	16.4
13—15	94	21.2	2 031	36.1
16—	60	13.6	2 667	47.4
Tuntematon — Okänd	1	0.2	5	0.1
Yhteensä — Summa	443	100.0	5 623	100.0

Suojelukasvatusta tarvitsevista 834 eli 14.8 % oli 16-vuotiaita, 968 eli 17.2 % 17-vuotiaita ja 865 eli 15.4 % sitä vanhempia.

Suurin osa, 94.5 %, kaikista näistä lapsista oli aviosyntyisiä ja vain 5.5 % oli syntynyt ulkopuolella avioliiton. Aviosyntyisistä lapsista 694 oli ns. avioerolapsia, näistä 82 turvatonta ja 612 suojelukasvatusta tarvitsevaa. V. 1964 näitä lapsia oli 447.

Syyt, miksi lapsia tai nuoria henkilöitä on varoitettu tai asetettu suojeluvantontaan, selviävät seuraavasta yhdistelmästä.

Av de unga personerna i behov av skyddsuppfostran var 834 eller 14.8 % 16-åringar, 968 eller 17.2 % 17-åringar och 865 eller 15.4 % ännu äldre.

Största delen, 94.5 %, av alla dessa redovisade barn var födda inom äktenskapet och endast 5.5 % var illegitima. Av de inom äktenskapet födda var 694 sådana, vilkas föräldrar var frånskilda; av dessa var 82 värnlösa och 612 i behov av skyddsuppfostran. År 1964 var antalet 447.

Orsakerna till att barnen eller de unga personerna varnats eller ställts under skyddsövervakning, framgår av följande sammanställning.

Toimenpiteen syy — Orsak till åtgärden	Suojelukasvatusta tarvitsevat — Barn i behov av skyddsuppfostran					
	Poikia — Gossar		Tyttyjä — Flickor		Yhteensä — Summa	
	Luku Antal	%	Luku Antal	%	Luku Antal	%
Sopimaton ansiotoimi — Olämpligt förvärvsarbete	1	0.0	2	0.2	3	0.1
Koulunkäynnin laiminlyönti — Försummande av skolgång	171	3.7	96	9.2	267	4.7
Koulun järjestyksen rikkominen — Störande av skolordningen	23	0.5	8	0.8	31	0.6
Rangaistava teko — Straffbar handling	3 037	66.3	417	40.0	3 454	61.4
Irtolaisuus — Lösdriveri	51	1.1	395	37.9	446	7.9
Tapaaminen juopuneena — Anträffad berusad	1 277	27.9	117	11.2	1 394	24.8
Muu — Annan	21	0.5	7	0.7	28	0.5
Yhteensä — Summa	4 581	100.0	1 042	100.0	5 623	100.0

Huostaanotettujen lasten luku. Sosiaalilautakuntien huostaanottamia lapsia oli v. 1965 koko maassa yhteensä 15 127. Näistä oli turvattomia 13 319 eli 88.0 % ja suojelukasvatusta tarvitsevia 1 808 eli 12.0 %. Lisäksi oli 51 turvatonta ja 22 suojelukasvatusta tarvitsevaa lasta, jotka olivat huostaanotettuja v. 1965, mutta mihinkään toimenpiteisiin ei vielä oltu ryhdytty. Nämä 73 lasta eivät sisälly seuraavaan selontekoon. Kaupunkien, kauppala- ja maalaiskuntien kesken tapaukset jakaantuivat seuraavasti.

Antalet omhändertagna barn. År 1965 fanns i hela landet sammanlagt 15 127 av socialnämnderna omhändertagna barn. Av dessa var 13 319 eller 88.0 % värnlösa och 1 808 eller 12.0 % i behov av skyddsuppfostran. Dessutom fanns det ännu 51 värnlösa och 22 barn i behov av skyddsuppfostran, vilka blivit omhändertagna år 1965, men beträffande vilka inga åtgärder ännu företagits. Dessa 73 barn ingår ej i följande redogörelse. Fördelningen på städer, köpingar och landskommuner var följande.

	Turvattomat Värnlösa		Suojelukasvatusta tarvitsevat i behov av skydds- uppfostran		Yhteensä Summa	
	Luku Antal	%	Luku Antal	%	Luku Antal	%
Kaupungit ja kauppalat — Städer och kö- pingar	8 508	63.9	1 411	78.0	9 919	65.6
Maalaiskunnat — Landskommuner	4 811	36.1	397	22.0	5 208	34.4
Koko maa — Hela landet	13 319	100.0	1 808	100.0	15 127	100.0

V:n 1965 lastensuojelulasten luku on v:een 1964 verrattuna alentunut 206:lla eli 1.3 %; turvattomien luku on pienentynyt 1.4 %, ja suojelukasvatusta tarvitsevien luku 0.7 %. Kaupunki- ja kauppalakunnissa turvattomien luku on nousut 1.4 % ja suojelukasvatustapausten luku 2.2 %; maalaiskunnissa turvattomien luku on vähentynyt 6.1 % ja suojelukasvatustapausten luku 9.8 %.

Suojelukasvatusta tarvitsevista lapsista tai nuorista henkilöistä oli v. 1965 suurin osa, 78.0 %, kaupunkien ja kauppaloitten huostaanottamia. Jo yksistään Helsingissä oli 510 eli 28.2 % kaikista ja Tampereella, Turussa, Lahdessa ja Porissa yhteensä 332 eli 18.4 %. Turvattomista lapsista oli samoin suuri osa Helsingin huostaanottamia, 3 762 eli 28.2 % kaikista, ja mainittujen neljän muun kaupungin lapsia 1 837 eli 13.8 %.

Antalet barnskyddsbarn år 1965 har i jämförelse med år 1964 nedgått med 206 eller 1.3 %; antalet värnlösa har minskat med 1.4 %, och antalet för skyddsuppfostran omhändertagna med 0.7 %. I stads- och köpingskommuner har antalet värnlösa stigit med 1.4 % och antalet skyddsuppfostrade med 2.2 %; i landskommuner har antalet värnlösa minskat med 6.1 och antalet skyddsuppfostrade med 9.8 %.

Största delen, 78.0 % av de barn och unga personer, som år 1965 var i behov av skyddsuppfostran, var omhändertagna i städer och köpingar. Enbart på Helsingfors kom 510 eller 28.2 % av samtliga, och på Tammerfors, Åbo, Lahti och Björneborg kom sammanlagt 332 eller 18.4 %. Av de värnlösa barnen var likaledes en stor del omhändertagna i Helsingfors, 3 762 eller 28.2 % av samtliga, och i de övriga fyra nämnda städerna 1 837 eller 13.8 %.

Huostaanotettujen lasten luku lääneittäin — Antal omhändertagna barn länsvis

Lääni — Län	Turvattomat — Värnlösa			Suojelukasvatusta tarvitsevat — I behov av skydds- uppfostran			Yhteensä — Summa			
	Kaupungit, kauppalat Städer, köpingar	Maalaiskunnat Landskommuner	Yhteensä Summa	Kaupungit, kauppalat Städer, köpingar	Maalaiskunnat Landskommuner	Yhteensä Summa	Kaupungit, kauppalat Städer, köpingar	Maalaiskunnat Landskommuner	Yhteensä Summa	% väestöstä av befolkningen
Uudenmaan — Nylands ...	4 189	652	4 841	600	69	669	4 789	721	5 510	0.60
Turun-Porin — Åbo-Björne- borgs	848	506	1 354	130	48	178	978	554	1 532	0.23
Ahvenanmaa — Åland	12	10	22	1	—	1	13	10	23	0.11
Hämeen — Tavastehus	1 371	460	1 831	265	56	321	1 636	516	2 152	0.35
Kyven — Kymmene	492	264	756	111	32	143	603	296	899	0.26
Mikkelin — S:t Michels	158	335	493	38	27	65	196	362	558	0.24
Pohjois-Karjalan — Norra Karelens	78	452	530	24	36	60	102	488	590	0.29
Kuopion — Kuopio	303	420	723	65	32	97	368	452	820	0.30
Keski-Suomen — Mellersta Finlands	197	459	656	33	46	79	230	505	735	0.30
Vaasan — Vasa	240	315	555	59	19	78	299	334	633	0.14
Oulun — Uleåborgs	381	569	950	50	20	70	431	589	1 020	0.24
Lapin — Lapplands	239	369	608	35	12	47	274	381	655	0.30
Koko maa — Hela landet	8 508	4 811	13 319	1 411	397	1 808	9 919	5 208	15 127	0.33

Jotta saataisiin selville, paljonko vuosittain otetaan huostaan lapsia tai nuoria henkilöitä, on pyydetty tietoja lasten huostaanottovuodesta. Tämän nojalla lapset on jaettu kahteen ryhmään: ns. uusiin tapauksiin, jolloin lapset on otettu huostaan kertomusvuoden kuluessa, ja vanhoihin tapauksiin eli sitä ennen huostaanotettuihin. Seuraavassa yhdistelmässä on tästä tehty selkoa erikseen turvattomiin ja suojelukasvatusta tarvitseviin nähdän kaupungeissa ja kauppaloissa sekä maalaiskunnissa.

För att få fram, hur många barn och unga personer som årligen omhändertages, har året för omhändertagandet efterfrågats. På grundval av denna omständighet har barnen indelats i två grupper: de s.k. nytillkomna fallen, då omhändertagandet skett under redogörelseåret, och de gamla fallen, dvs. de därförinnan omhändertagna. I följande sammanställning redogöres härför med uppdelning på värnlösa barn och barn i behov av skyddsuppfostran, skilt för städer och köpingar samt landskommuner.

	Kaupungit ja kauppalat Städer och köpingar		Maalaiskunnat Landskommuner		Yhteensä Summa	
	poikia gossar	tyttöjä flickor	poikia gossar	tyttöjä flickor	poikia gossar	tyttöjä flickor
<i>Turvattomia — Värnlösa</i>	4 589	3 919	2 620	2 191	7 209	6 110
niistä uusia tapauksia — därav nytillkomna	1 052	854	339	269	1 391	1 123
niistä aikaisemmin huostaanotettuja — där- av tidigare omhändertagna	3 537	3 065	2 281	1 922	5 818	4 987
<i>Suojelukasvatusta tarvitsevia — I behov av skyddsuppfostran</i>	1 026	385	264	133	1 290	518
niistä uusia tapauksia — därav nytillkomna	264	161	42	38	306	199
niistä aikaisemmin huostaanotettuja — där- av tidigare omhändertagna	762	224	222	95	984	319

Turvattomista lapsista 54.1 % oli poikia ja 45.9 % tyttöjä. Suojelukasvatusta tarvitsevista sen sijaan valtaosa, 71.3 %, oli poikia ja vain 28.7 % tyttöjä. Kertomusvuoden kuluessa sosiaa-

Av de värnlösa barnen var 54.1 % gossar och 45.9 % flickor. Av de för skyddsuppfostran omhändertagna var däremot största delen, 71.3 %, gossar och blott 28.7 % flickor. Under

Asutuskeskuksissa turvattomien lasten sijoittaminen laitoksiin on huomattavasti yleisempää kuin maaseudulla. 59 % kaupunkien ja kauppaloiden huostaanotetuista lapsista hoidettiin laitoksissa, maalaiskuntien lapsista vain 42 %. Tämä onkin luonnollista, sillä 69 % kaikista yksityisten ja kuntien omistamista lastenkodeista sijaitsi asutuskeskuksissa. Lapsia huostaan otettaessa sijoitetaan heidät usein ensin laitoksiin, kunnes sopiva yksityiskoti on ilmaantunut. Niinpä 79.2 % kertomusvuonna huostaanotetuista turvattomista lapsista on hoidettu laitoksissa, mutta aikaisemmin huostaanotetuista vain 46.9 %. Asutuskeskuksissa jopa 84.6 % uusista tapauksista sijoitettiin laitoksiin, maalaiskunnissa 62.3 %. Suojelukasvatusta tarvitsevat lapset ja nuoret henkilöt kasvatettiin pääasiallisesti laitoksissa, 94.6 % heistä. Yksityiskoteihin sijoittaminen näyttää olevan aivan poikkeuksellista.

Kaikista yksityishoitoon sijoitetuista 6 261 turvattomasta lapsesta vain 332 eli 5.3 % oli ilmaisessa hoidossa. Näistä 199 oli kaupunkien ja kauppaloiden sekä 133 maalaiskuntien huostaanottamia. Kaupunkien ja kauppaloiden yksityishoidossa olleista 3 469 lapsesta 2 453 eli 70.7 % oli sijoitettu perheisiin oman kunnan ulkopuolelle, maalaiskuntien 2 792 lapsesta vain 571 eli 20.5 %.

Laitoshoidon laatu — Arten av anstaltsvården

I befolkningscentra är det betydligt vanligare att placera barn i anstalt än på landsbygden. I städerna och köpingarna vårdades 59 % av de omhändertagna barnen i anstalt, i landskommunerna blott 42 %. Detta är naturligt, då 69 % av samtliga barnhem i kommunal och enskild ägo fanns i befolkningscentra. Omhändertagna barn placeras ofta först i anstalt, tills ett lämpligt enskilt hem har uppenbarats sig. Sålunda har 79.2 % av de under redogörelseåret omhändertagna värnlösa barnen vårdats i anstalt men blott 46.9 % av de tidigare omhändertagna. I bosättningscentra placerades rent av 84.6 % av de nya fallen i anstalt, i landskommunerna åter 62.3 %. Skyddsufffostrade barn och unga personer uppfostrades huvudsakligen i anstalter; andelen var 94.6 %. Placering i enskilda hem synes höra till undantagen.

Av hela antalet i enskilt hem vårdade värnlösa barn, 6 261, åtnjöt endast 332 eller 5.3 % fri vård. Av dessa var 199 omhändertagna i städerna och köpingarna samt 133 i landskommunerna. Av alla de 3 469 barn, vilka utackorderats av städer och köpingar, var 2 453 eller 70.7 % placerade i familjer utom egen kommun medan motsvarande tal för landskommunernas 2 792 barn var endast 571 eller 20.5 %.

Laitoksen laatu Arten av anstalten	Turvattomat — Värnlösa						Suojelukasvatusta tarvitsevat I behov av skyddsufffostran					
	Kaupungit ja kauppalat Städer o. köpingar	Maalaiskunnat Landskommuner	Yhteensä Summa	Näistä Därav		Uusia Nytilkomna	Kaupungit ja kauppalat Städer o. köpingar	Maalaiskunnat Landskommuner	Yhteensä Summa	Näistä Därav		Uusia Nytilkomna
				poikia gossar	tyttöjä flickor					poikia gossar	tyttöjä flickor	
Kunnalliset lastenkodit — Kommunala barnhem ..	3 217	895	4 112	2 462	1 650	1 389	525	34	559	383	176	280
Yksityiset lastenkodit — Privata barnhem	1 467	463	1 930	1 089	841	597	71	21	92	58	34	27
Koulukodit — Skolhem ...	23	11	34	25	9	1	802	296	1 098	817	281	192
Kunnalliskodit — Kommunalhem	5	52	57	31	26	19	3	18	21	6	15	11
Vajaamielislaitokset — Anstalter för psykiskt efterblivna	455	514	969	571	398	95	5	5	10	8	2	4
Mielisairaalat — Sinnessjukhus	74	53	127	70	57	20	84	16	100	64	36	40
Sokeain, kurojen ja raajarikk. laitokset — Anstalter för blinda, döva och vanföra	10	12	22	10	12	—	1	—	1	1	—	—
Sairaalat ja parantolat — Sjukhus och sanatorier ..	442	177	619	357	262	160	47	12	59	34	25	21
Muut laitokset — Övriga anstalter	41	34	75	44	31	5	70	8	78	16	62	30

Edellä olevassa taulukossa esitetään, missä laitoksissa lapsia on hoidettu. Tällöin sama lapsi voi esiintyä useamman laitoksen kohdalla, riippuen siitä, monessako laitoksessa hän vuoden kuluessa on ollut.

Laitoshoidtoa saaneista 7 058 turvattomasta lapsesta 58 % on ollut hoidettavana kuntien omissa lastenkodeissa ja 27 % yksityisissä lastenkodeissa. Koulukodeissa hoidetut turvattomat lapset olivat pääasiassa sellaisia, joita syystä tai toisesta ei ole voitu hoitaa lastenkodeissa, joihin heidät ensin on sijoitettu, vaan on ollut pakko siirtää koulukoteihin. Suojelukasvatusta tarvitsevat lapset tai nuoret henkilöt ovat enimmäkseen olleet koulukodeissa. Huostaan otettaessa monet heistä on ensin sijoitettu tavallisiin lastenkoteihin ja vasta sieltä koulukoteihin.

Kuten taulukossa on mainittu, on kertomusvuoden kuluessa kunnallisissa lastenkodeissa hoidettu kaikkiaan 4 671 lastensuojelulasta ja heidän hoitopäiviensä kokonaisluku oli 947 847. Lisäksi on näissä lastenkodeissa ollut myös huoltoapulapsia, yhteensä 218. Näiden huollettavien hoitopäiväluku oli 27 679. Kunnallisissa lastenkodeissa hoidettiin siis yhteensä 4 888 henkilöä 975 526 päivää. Keskimäärin huollettavaa kohden tuli näin ollen koko maassa 200 hoitopäivää, erikseen kaupunkien ja kauppaloiden lastenkodeissa 182 sekä maalaiskuntien 262 hoitopäivää. Kunnallisissa koulukodeissa hoidettiin kaikkiaan 85 lasta tai nuorta henkilöä yhteensä 16 986 hoitopäivää eli 200 päivää huollettavaa kohden.

Huostaanotettujen ikä. Turvattomien ja suojelukasvatusta, tarvitsevien lasten ja nuorten henkilöiden ikä selviää seuraavasta taulukosta. Laitoksissa hoidettujen ryhmään on tällöin laskettu paitsi ne lapset, jotka vuoden kuluessa ovat olleet yksinomaan jossain laitoksessa, myös ne, joita selontekovuoden aikana on hoidettu myös yksityiskodeissa, mutta laitoksessa pitemmän aikaa.

Turvattomat näyttävät tulevan huostaanotetuiksi pääasiallisesti ennen 7 ikävuottaan; kertomusvuoden uusista tapauksista lähes $\frac{2}{3}$ oli tämän ikäisiä. Täytettyään 16 vuotta suurin osa heistä poistetaan kirjoista. 17-vuotiaita tai sitä vanhempia oli v. 1965 kirjoissa kuitenkin vielä 614 eli 4.6 % kaikista turvattomista.

Suojelukasvatusta tarvitsevat lapset joutuvat tavallisesti huoltoon vasta täytettyään 7 vuotta. Suurimman ryhmän muodostavat kuitenkin ne, jotka ovat 13—15-vuotiaita. Yli puolet v. 1965

I föregående tabell redovisas, i vilka anstalter barnen har vårdats. Härvid kan samma barn förekomma på mer än ett ställe i tabellen, om det har vårdats i olika anstalter under året.

Av de på anstalt intagna 7 058 värlösa barnen har 58 % vårdats i kommunernas egna barnhem och 27 % i enskilda barnhem. De i skolhem vårdade värlösa barnen var huvudsakligen sådana, vilka flyttats över dit, emedan de av någon orsak ej kunnat vårdas på barnhem, där de först placerats. Barn och unga personer omhändertagna för skyddsuffostran har för det mesta varit i skolhem. Flere av dem har först placerats på vanliga barnhem och därifrån överflyttats till skolhem.

Såsom i tabellen nämnts har under redogörelseåret sammanlagt 4 671 barnskyddsborn vårdats i de kommunala barnhemmen; totalantalet vård dagar var 947 847. Dessutom har i dessa barnhem funnits även socialhjälp barn till ett sammanlagt antal av 218. Antalet vård dagar för dessa var 27 679. I de kommunala barnhemmen vårdades alltså sammanlagt 4 888 personer i 975 526 dagar. Det genomsnittliga antalet vård dagar per person var sålunda i hela landet 200, i städernas och köpingarnas barnhem 182 och i landskommunernas 262 vård dagar. I de kommunala skolhemmen vårdades sammanlagt 85 barn eller unga personer i 16 986 dagar, vilket gör 200 dagar per person.

De omhändertagnas ålder. De värlösa och skyddsuffostrade barnens och unga personernas ålder framgår av följande tabell. Gruppen »i anstalter vårdade» innefattar alla de barn, som under året åtnjutit endast anstaltsvård, och även de barn, som under redogörelseåret dessutom vårdats i enskilt hem, men varit en längre tid på anstalt.

De värlösa har huvudsakligen blivit omhändertagna före sitt 7 levnadsår; under redogörelseåret var nära $\frac{2}{3}$ av de nytillkomna fallen i denna ålder. Största delen utskrides vid 16 års ålder; år 1965 fanns det dock ännu 614 17-åringar eller äldre, dvs. 4.6 % av samtliga värlösa.

Barn i behov av skyddsuffostran omhändertages vanligtvis först sedan de fyllt 7 år. Den största gruppen utgör likväl 13—15-åringarna. Över hälften av de år 1965 omhändertagna var

Ikä — Alder

Ikä, vuotta — Alder, år	Turvattomat — Värnlösa						Suojelukasvatusta tarvitsevat I behov av skyddsufföstran					
	Kaikkiaan—Inalles			Näistä hoidettu Därav vårdade			Kaikkiaan—Inalles			Näistä hoidettu Därav vårdade		
	poikia gossar	tyttöjä flickor	yhteensä summa	laitoksissa i anstalter	yksityis- kodeissa i enskilda hem	Uusia Nytilkomna	poikia gossar	tyttöjä flickor	yhteensä summa	laitoksissa i anstalter	yksityis- kodeissa i enskilda hem	Uusia Nytilkomna
— 2	624	561	1 185	1 030	155	813	—	—	—	—	—	—
2— 6	1 615	1 303	2 918	1 581	1 337	839	—	—	—	—	—	—
7—12	2 509	2 100	4 609	1 971	2 638	598	140	18	158	146	12	79
13—15	1 618	1 460	3 078	1 200	1 878	230	540	158	698	633	65	259
16—17	709	564	1 273	547	726	27	459	235	694	658	36	149
18—	131	121	252	175	77	7	150	107	257	232	25	18
Tuntematon — Okänd	3	1	4	3	1	—	1	—	1	1	—	—
Yhteensä — Summa	7 209	6 110	13 319	6 507	6 812	2 514	1 290	518	1 808	1 670	138	505
						%						
— 2	8.7	9.2	8.9	15.8	2.3	32.3	—	—	—	—	—	—
2— 6	22.4	21.3	21.9	24.3	19.6	33.4	—	—	—	—	—	—
7—12	34.8	34.4	34.6	30.3	38.7	23.8	10.8	3.5	8.7	8.7	8.7	15.6
13—15	22.5	23.9	23.1	18.4	27.6	9.1	41.9	30.5	38.6	37.9	47.1	51.3
16—17	9.8	9.2	9.6	8.4	10.7	1.1	35.6	45.4	38.4	39.4	26.1	29.5
18—	1.8	2.0	1.9	2.7	1.1	0.3	11.6	20.6	14.2	13.9	18.1	3.6
Tuntematon — Okänd	0.0	0.0	0.0	0.1	0.0	—	0.1	—	0.1	0.1	—	—
Yhteensä — Summa	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

huostaanotetuista oli, tämän ikäisiä. 17 vuotta täyttäneitä nuoria henkilöitä otettiin kertomusvuonna huostaan vielä 78. Useimpien kohdalla suojelutoimenpiteet lakkaavat henkilön täytettyä 18 vuotta. 19-vuotiaita ja sitä vanhempia nuoria henkilöitä oli v. 1965 kirjoissa enää vain 87 eli 4.8 % kaikista.

Kaikista v. 1965 lapsilisää saaneista 16 vuotta nuoremista lapsista oli huostaanotettuja 0.9 %. Väestön ikärakenteeseen verrattuna maamme kaikista 2 vuotta nuoremista lapsista 0.76 % oli huostaanotettuja, 2—6-vuotiaista 0.73 %, 7—15-vuotiaista 1.10 % ja 16—17-vuotiaista 1.00 %.

Huostaanotettujen syntyperä ja vanhemmat. Huostaanotettujen lasten syntyperää ts., ovatko he syntyneet avioliitossa vai sen ulkopuolella samoin kuin vanhempien elossaoloa valaisee seuraava taulukko. Kun v:sta 1957 lähtien on tietoja saatu myös siitä, ovatko lasten vanhemmat eronneet, on nämä avioerolapset esitetty erillisenä ryhmänä. Ne tapaukset, jolloin vanhemmista ei ole mitään tietoa, on laskettu aviottomien ryhmään.

i denna ålder. Vid 17 års ålder omhändertogs ännu 78 unga personer. För de flestas del upphör vårdåtgärderna, när de fyllt 18 år. Antalet unga personer i 19 års ålder eller mera var år 1965 endast 87 eller 4.8 % av samtliga.

Av alla barn under 16 år, som år 1965 erhöill barnbidrag, var 0.9 % omhändertagna. I jämförelse med hela befolkningens åldersfördelning var av landets alla barn under två år 0.76 % omhändertagna, av 2—6-åringarna 0.73 %, av 7—15-åringarna 1.10 % och av 16—17-åringarna 1.00 %.

De omhändertagnas börd och föräldrar. Av följande tabell framgår de omhändertagna barnens börd, dvs. huruvida de är legitima eller illegitima, och även huruvida föräldrarna levde. Då fr.o.m. år 1957 uppgifter erhållits även däröver, huruvida barnens föräldrar varit frånskilda, har dessa barn redovisats som särskild grupp. De fall, då föräldrarna är okända, har överförts till gruppen illegitima.

Lasten vanhemmat — Barnens föräldrar

	Turvattomat — Värnlösa					Suojelukasvatusta tarvitsevat I behov av skyddsuppfostran				
	Kaup- pungit Städer	Kaup- palat Köpin- gar	Maalais- kunnat Lands- kom- muner	Yhteensä Summa	1965 huos- taan- otetut om- händer- tagna	Kaup- pungit Städer	Kaup- palat Köpin- gar	Maalais- kunnat Lands- kom- muner	Yhteensä Summa	1965 huos- taan- otetut om- händer- tagna
<i>Aviosyntyiset — Legitima</i>	%									
Vanhemmat elivät — Föräldrarna levde ...	62.0	63.7	55.3	59.6	65.0	56.9	64.3	65.2	59.1	59.9
Vanhemmat eronneet — Föräldrarna frånskilda	22.2	13.9	8.6	16.6	19.3	24.7	13.9	9.4	20.8	22.6
Jompikumpi eli — Nä- gondera levde	13.3	17.6	29.5	19.6	12.9	17.6	20.9	24.2	19.2	17.5
Molemmat kuolleet — Båge döda	2.5	4.8	6.6	4.2	2.8	0.8	0.9	1.2	0.9	—
Yhteensä — Summa	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Kaikkiaan lapsia — In- alles barn	4 821	496	3 206	8 523	1 826	1 136	115	330	1 581	456
<i>Aviottomat — Illegitima</i>	%									
Äiti eli — Modern levde	96.3	95.5	91.3	94.6	96.9	92.5	100.0	89.6	92.1	87.8
Äiti kuollut tai tunte- maton — Modern död eller okänd	3.7	4.5	8.7	5.4	3.1	7.5	—	10.4	7.9	12.2
Yhteensä — Summa	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Kaikkiaan lapsia — In- alles barn	2 944	247	1 605	4 796	688	147	13	67	227	49

Kaikista turvattomista lapsista 64.0 % oli aviolapsia ja 36.0 % aviottomia. Turvattomista v. 1965 huostaanotetuista edellisten osuus oli 72.6 % ja jälkimmäisten 27.4 %. Suojelukasvatusta tarvitsevien ryhmässä avioliitossa syntyneitä oli suhteellisesti paljon enemmän, nimittäin 87.4 % ja aviottomia lapsia vain 12.6 %.

Lapsia, joiden vanhemmat olivat eronneet, ilmoitettiin v. 1964 olleen 1 639 eli 10.7 % kaikista huostaanotetuista. V:n 1965 vastaavat luvut olivat 1 742 ja 11.5 %, joten huostaanotettujen avioerolasten luku on noussut 6.3 %. Turvattomia avioerolapsia oli 1 414 ja suojelukasvatusta tarvitsevia 328. Edellisenä vuonna vastaavat luvut olivat 1 339 ja 300.

Huostaanottamisen syy. Lastensuojelulain mukaan lapsi tai nuori henkilö voidaan ottaa sosiaalilautakunnan huostaan syistä, jotka johtuvat joko lapsesta itsestään tai hänen vanhemmistaan. Lapsi voi olla henkisesti tai ruumiillisesti niin sairas ja vajaakykyinen, pahantapainen tai rikollinen, ettei häntä voi kotona hoitaa tai kasvattaa. Vanhemmat taas voivat olla sairaita, huolimattomia tai sinä määrin vailla kasvatuskykyä, ettei lasta voi jättää heidän huostaansa. Kun turvattomien ja suojelukasvatusta tarvitsevien huostaanottamisen syyt ovat aivan erilaisia, esitetään ne erikseen.

Av hela antalet värnlösa barn var 64.0 % legitima och 36.0 % illegitima. Bland de under år 1965 omhändertagna värnlösa var motsvarande procenttal 72.6 och 27.4. Bland de skyddsuppfostrade var de legitima jämförelsevis långt talrikare, d.v.s. 87.4 %, mot 12.6 % för de illegitima.

Antalet barn, vilkas föräldrar var frånskilda, har år 1964 uppgivits vara 1 639 eller 10.7 % av alla omhändertagna. Då de motsvarande talen år 1965 var 1 742 och 11.5 %, har antalet omhändertagna skilsmässobarn stigit med 6.3 %. Antalet bland de värnlösa var 1 414 och bland de i behov av skyddsuppfostran 328. Motsvarande tal år 1964 var 1 339 och 300.

Orsaken till omhändertagandet. Enligt lagen om barnskyddet kan ett barn eller en ung person omhändertagas av socialnämnden på grund av omständigheter, som beror antingen på barnet självt eller föräldrarna. Barnet kan vara själsligt eller kroppsligt så sjukt eller andesvagt, vanartigt eller brottsligt, att det icke kan vårdas eller uppfostras i hemmet. Föräldrarna åter kan vara sjuka, vårdslösa eller så i avsaknad av uppfostringsförmåga, att barnet ej kan lämnas i deras vård. Emedan orsakerna till omhändertagandet är helt andra för de värnlösa än för de skyddsuppfostrade, framställs de särskilt.

Suuri osa turvattomista lapsista on joutunut huoltoon menetettyään luonnollisen huoltajansa, joko isän, äidin tai molemmat. Tällaisia lapsia oli kaikkiaan 17.6 %. 8.0 %:lla oli jompi-kumpi tai molemmat kuolleet sekä 9.6 % oli isän tai äidin, toisinaan molempien hylkäämiä. Lapsen oman sairauden tai vajavaisuuden tähden oli vain 11.8 % otettu huostaan. Vanhempain sairaus tai muuten vähentynyt työkyky, ansio-työ tai työnpuute oli 23.0 %:ssa tapauksista estänyt vanhempia hoitamasta itse lapsiaan, mutta 28.6 % kaikista lapsista ei saanut asianmukaista hoitoa kotonaan sen vuoksi, että vanhemmat olivat huolimattomia, juoppoja, irtolaisia, pahoinpitelivät lapsiaan tai olivat

En stor del av de värnlösa barnen har blivit omhändertagna efter att ha mist sin naturliga vårdare, antingen fadern eller modern eller båda. 17.6 % av barnen hörde till denna kategori. För 8.0 % var någondera eller båda föräldrarna döda och 9.6 % hade övergivits av fadern eller modern, stundom av båda. Endast 11.8 % hade omhändertagits på grund av egen sjukdom eller efterblivenhet. Föräldrarnas sjukdom, minskade arbetsduglighet, förvärvsarbete eller arbetslöshet hade i 23.0 % av fallen förhindrat föräldrarna att själva vårda sina barn, medan 28.6 % av samtliga barn icke erhöill tillbörlig skötsel därför, att föräldrarna var vårdslösa, fyllerister, lösdrivare, misshandlade sina barn eller eljest saknade

Turvattomien lasten huostaanottamisen syy — Orsaken till de värnlösa barnens omhändertagande

Huostaanottamisen syy Orsaken till omhändertagandet	Kaup- pungit, kauppalat Städer, köpingar	Maalais- kunnat Lands- kom- muner	Koko maa Hela landet	1965 huos- taan- otetut om- hän- dertag- tagna	Kau- pungit, kauppalat Städer, köpingar	Maalais- kunnat Lands- kom- muner	Koko maa Hela landet	1965 huos- taan- otetut om- hän- dertag- tagna
Lapsen — Barnets					%			
sairaus — sjukdom	181	60	241	65	2.1	1.2	1.8	2.6
mielisairaus, vajaamielisyys — sinnes- sukdom, psykiska efterblivenhet ...	604	532	1 136	124	7.1	11.1	8.5	4.9
muu sielullinen poikkeavuus — annan psykisk defekt	133	35	168	40	1.6	0.7	1.3	1.6
sokeus, kuurous — blindhet, dövhet ..	3	10	13	4	0.0	0.2	0.1	0.2
raajarikkoisuus — vanförhet	6	11	17	1	0.1	0.2	0.1	0.0
Isän, äidin tai molempien — Faderns, moderns eller bådas								
kuolema — död	498	563	1 061	140	5.8	11.7	8.0	5.6
sairaus, vähentynyt työkyky — sjuk- dom, minskade arbetsduglighet ...	1 601	944	2 545	708	18.8	19.6	19.1	28.2
ansiotyö — förvärvsarbete	437	68	505	114	5.1	1.4	3.8	4.5
hoidon laiminlyönti — underlåtenhet av barnets vård	448	388	836	117	5.3	8.1	6.3	4.7
kasvatusköyvyyn puute — brist på upp- fostringsförmåga	606	966	1 572	168	7.1	20.1	11.8	6.7
lapsen hylkääminen — barnets över- givande	674	601	1 275	144	7.9	12.5	9.6	5.7
elatusvelvollisuuden laiminlyönti — underlåtenhet av försörjningsplikt ..	227	64	291	25	2.7	1.3	2.2	1.0
työhaluttomuus, huolimattomuus — arbetsovillighet, vårdslöshet	162	57	219	32	1.9	1.2	1.6	1.3
juoppous — dryckenskap	296	107	403	73	3.5	2.2	3.0	2.9
irtolaisuus — lösdriveri	175	40	215	45	2.1	0.8	1.6	1.8
vapausrangaistus — frihetsstraff	129	89	218	49	1.5	1.9	1.6	1.9
lapsen pahoinpitely — misshandel av barnet	27	28	55	6	0.3	0.6	0.4	0.2
koulunkäynnin estäminen — förhin- drande av skolgång	1	8	9	4	0.0	0.2	0.1	0.2
työnpuute — arbetsbrist	9	3	12	—	0.1	0.1	0.1	—
asuntovaikeudet — bostadssvårigheter	1 750	75	1 825	490	20.6	1.6	13.7	19.5
avio- tai asumusero — äktenskaps- eller boskillnad	237	126	363	59	2.8	2.6	2.7	2.3
Muu syy — Annan orsak	304	36	340	106	3.6	0.7	2.6	4.2
Yhteensä — Summa	8 508	4 811	13 319	2 514	100.0	100.0	100.0	100.0

muuten vailla kasvatuskykyä. Kaupunki- ja kauppalakunnissa puutteelliset asunto-olot olivat huomattavana syynä lasten huostaanottamiseen; $\frac{1}{5}$ lapsista oli sen vuoksi pakko ottaa yhteiskunnan huostaan.

V:n 1965 uusien tapausten joukossa oli suhteellisesti katsoen paljon vähemmän kuin ennen sellaisia lapsia, joiden vanhemmat olivat kuolleet tai heidät hylänneet, vain 5.6 ja 5.7 %, kaikkien lasten vastaavien suhdelukujen ollessa 8.0 ja 9.6. Sen sijaan kokonaista 28.2 % v. 1965 huostaanotetuista on vanhempien sairauden ja 19.5 % asunto-olojen vuoksi joutunut huollettavaksi, kun aikaisempina vuosina huostaanotettujen joukossa oli vain 17.0 ja 12.4 % vastaavaanlaatuista tapauksia.

Lasten syntyperä näyttää suuresti vaikuttavan huollon syyn erilaisuuteen. Kun aviosyntyisistä turvattomista lapsista kokonaista 10.0 % oli joutunut yhteiskunnan huostaan vanhempain kuoleman takia, oli vain 4.3 % aviottomista lapsista saman syyn tähden huollettu. Sen sijaan 14.2 % aviottomista oli vanhempainsa hylkäämiä, kun taas vain 6.9 % aviosyntyisistä oli samassa asemassa. Asuntovaikeuksien vuoksi 20.3 % aviottomista lapsista on otettu huoltoon, aviosyntyisistä vain 10.0 %. Vielä on huomattava, että 8.0 %:ssa aviottomien lasten tapauksista äiti ansiotyönsä vuoksi oli estetty itse hoitamasta lastaan, kun vastaava suhdeluku aviosyntyisillä oli vain 1.4.

uppfostningsförmåga. I städerna och köpingarna var bristfälliga bostadsförhållanden ett ofta förekommande skäl till omhändertagandet; $\frac{1}{5}$ av barnen måste av denna orsak tagas om hand av samhället.

Bland de 1965 nytillkomna fallen var det relativa antalet sådana barn, vilkas föräldrar avlidit eller övergivit dem, mycket mindre än tidigare, endast 5.6 % och 5.7 %, då för samtliga barn motsvarande procenttal var 8.0 och 9.6. Däremot har hela 28.2 % av de år 1965 omhändertagna kommit under vård till följd av föräldrarnas sjukdom och 19.5 % till följd av bostadsförhållandena, medan bland de under tidigare år omhändertagna fanns blott 17.0 och 12.4 % av denna art.

Barnets börd synes i hög grad inverka på orsaken till vården. Medan hela 10.0 % av de legitima värnlösa barnen hade tagits omhand av samhället på grund av föräldrarnas död, vårdades endast 4.3 % av de illegitima barnen av samma orsak. Däremot var 14.2 % av de illegitima övergivna av föräldrarna, medan endast 6.9 % av de legitima var i samma ställning. Till följd av bostadsbrist har 20.3 % av de illegitima barnen blivit omhändertagna, av de legitima blott 10.0 %. Ännu bör observeras, att modern i 8.0 % av de fall, som gällde illegitima barn, på grund av yrkesarbete var förhindrad att själv sköta barnet, medan motsvarande procent bland de legitima var blott 1.4.

Suojelukasvatusta tarvitsevien huostaanottamisen syy — Orsaken till omhändertagandet av barn i behov av skyddsuppfostran

Huostaanottamisen syy Orsaken till omhändertagandet	Kaupungit, kauppalat Städer, köpingar	Maalais- kunnat Lands- kommuner	Koko maa Hela landet	1965 huos- taan- otetut om- hän- der- tagna	Kaupungit, kauppalat Städer, köpingar	Maalais- kunnat Lands- kommuner	Koko maa Hela landet	1965 huos- taan- otetut om- hän- der- tagna
Lapsen tai nuoren henkilön — Barnets eller den unga personens sielullinen poikkeavuus — psykiska defekt	21	32	53	15	1.5	8.1	2.9	3.0
sopimaton ansiotoimi — olämpliga för- värvsarbete	—	1	1	—	—	0.2	0.0	—
koulunkäynnin laiminlyönti — för- summande av skolgång	200	60	260	78	14.2	15.1	14.4	15.4
koulun järjestyksen rikkominen — störande av skolordning	28	37	65	6	2.0	9.3	3.6	1.2
rangaistava teko — straffbara handling kerjääminen — tiggeri	723	175	898	177	51.2	44.1	49.7	35.1
irtolaisuus — lösdriveri	2	—	2	—	0.1	—	0.1	—
tapaaminen juopuneena — anträffande berusad	346	82	428	187	24.5	20.7	23.7	37.0
Muu syy — Annan orsak	66	4	70	29	4.7	1.0	3.9	5.7
Yhteensä — Summa	25	6	31	13	1.8	1.5	1.7	2.6
	1 411	397	1 808	505	100.0	100.0	100.0	100.0

Suojelukasvatusta tarvitsevat lapset tai nuoret henkilöt on ilmoitettu huostaanotetuksi melkein kauttaaltaan huonojen taipumustensa vuoksi. Vaikka edellisessä taulukossa, jossa syyt on tarkemmin eritelty, kullekin tapaukselle on annettu vain yksi syy, on kuitenkin useissa tapauksissa ilmoitettu useampia seikkoja huostaanoton perusteeksi.

Runsaasti puolet, 49.7 %, kaikista lapsista tai nuorista henkilöistä on joutunut huostaanotetuksi tehtyään jonkun rangaistavan teon. Usein on samasta lapsesta ilmoitettu, että hän rangaistavan teon lisäksi on laiminlyönyt koulunkäyntinsä tai että hän käytöksellään on rikkonut koulun järjestystä vastaan. Jos nämä kolme syytä käsitellään yhtenä kokonaisuutena, on 67.7 % kaikista suojelukasvatusta tarvitsevista joutunut huostaanotetuksi näiden seikkojen vuoksi. V. 1965 huostaanotetuista 51.7 %:lla oli jokin näistä syistä, kun aikaisemmin huostaanotettujen vastaava suhdeluku oli 73.8. Sen sijaan v:n 1965 tapausten joukossa oli 37.0 % sellaisia, jotka irtolaisuuden vuoksi joutuivat huoltoon, aikaisempien vuosien tapauksista vain 18.5 %.

Huostaanottamisen syyt näyttävät tytöillä ja pojilla olleen jonkin verran erilaiset. Kun kokonaista 61.8 % tytöistä joutui huoltoon irtolaisuuden tähden, oli pojilla vastaava suhdeluku vain 8.4. Sen sijaan pojista 62.2 % otettiin huostaan rangaistavan teon vuoksi ja 19.9 % koulunkäynnin laiminlyömisen tai koulun järjestyksen rikkomisen tähden, tytöistä vastaavasti vain 18.3 ja 13.1 %.

Kasvatillapset. Lastensuojelulain mukaan kasvatillapset on sellainen 16 vuotta nuorempi lapsi, jota muun kuin sosiaalilautakunnan toimenpiteestä kasvatetaan yksityisessä lastenkodissa tai muun henkilön kuin vanhempainsa tai erityisesti määrätyn holhoojan luona. Lautakunnan huostaan otettua lasta ei näin ollen katsota kasvatillapiseksi. Nämä lapset ovat sosiaalilautakunnan valvonnan alaisia ja niistä olisi pidettävä luetteloa. Tiedot, joita sosiaalilautakunnat vuosittain antavat kasvatillasten lukumäärästä, vaihtelevat eri kunnissa melko paljon vuodesta toiseen eikä niitä aina ole kaikista kunnista saatukaan. Seuraavassa esitetyt kasvatillasten lukumääriä osoittavat luvut eivät näin ollen ole aivan tarkkoja, joskin ne antavat summittaisen tiedon siitä, paljonko kasvatillapsia maassa on.

De skyddsuppfostrade barnen eller unga personerna har nästan undantagslöst uppgivits ha blivit omhändertagna till följd av vanartighet. Trots att i föregående tabell för varje fall har angivits blott en orsak, har ofta flere omständigheter uppgivits som motiv för omhändertagandet.

Drygt hälften, 49.7 %, av samtliga barn och unga personer har omhändertagits efter att ha begått någon straffbar handling. Ofta har uppgivits, att samma barn ej endast begått en straffbar handling utan även försummat sin skolgång eller med sitt uppförande stört skolordningen. Om dessa tre orsaker behandlas som en helhet, finner man, att 67.7 % av samtliga skyddsuppfostrade omhändertagits på grund av dem. Av de under år 1965 omhändertagna hörde 51.7 % till denna grupp, medan procenttalet för de tidigare omhändertagna var 73.8. Däremot fanns bland fallen från 1965 37.0 % sådana, som kom under vård till följd av lösdriveri, mot 18.5 % av fallen från tidigare år.

Orsakerna till omhändertagandet synes ha varit något olika för flickor och gossar. Medan hela 61.8 % av flickorna kom under vård till följd av lösdriveri, var motsvarande tal för gossarna endast 8.4. I stället omhändertogs 62.2 % av gossarna på grund av straffbar handling och 19.9 % till följd av försummad skolgång eller störande av skolordningen; för flickorna var motsvarande tal endast 18.3 och 13.1 %.

Fosterbarn. Enligt barnskyddslagen förstås med fosterbarn ett sådant barn under 16 år, som på åtgärd av annan än socialnämnden uppfostras i enskilt barnhem eller hos annan person än föräldrarna eller hos särskilt förordnad förmyndare. Ett barn, som socialnämnden omhändertagit, anses alltså icke vara ett fosterbarn. Dessa barn står under socialnämndens övervakning och en förteckning bör föras över dem. De uppgifter, som socialnämnderna årligen avger över antalet fosterbarn, varierar i olika kommuner från år till år rätt så mycket och dessutom har dessa uppgifter inte alltid erhållits från alla kommuner. Följande siffror, som belyser antalet fosterbarn, är därför inte alldeles exakta, men de ger dock en ungefärlig uppgift däröver, huru mycket fosterbarn finns i landet.

Vuosi—År	Kaupungit ja kauppalat Städer och köpingar		Maalaiskunnat Landskommuner		Yhteensä Inalles	
	Kuntia Antal kommuner	Kasvatti- lapsia Antal fosterbarn	Kuntia Antal kommuner	Kasvatti- lapsia Antal fosterbarn	Kuntia Antal kommuner	Kasvatti- lapsia Antal fosterbarn
1950	49	1 105	377	5 980	426	7 085
1955	61	1 970	405	5 265	466	7 235
1960	63	1 986	417	4 618	480	6 604
1961	62	1 853	413	4 634	475	6 487
1962	64	1 871	411	4 553	475	6 424
1963	64	1 854	414	4 447	478	6 301
1964	64	2 013	406	4 213	470	6 226
1965	64	2 007	395	4 095	459	6 102

Lastenkodit

Sosiaalihuollon piiritarkastajien välityksellä lastenkotien johtajat lähettävät sosiaaliministeriöön puolivuositain tietoja lastenkotien toiminnasta. Seuraava katsaus perustuu tietoihin, jotka on saatu v:n 1965 lopussa vallitsevasta tilanteesta.

Seuraavassa asetelmassa esitetään lastenkotien lukumäärä, paikkaluku ja hoidettujen lasten lukumäärä vuoden 1965 joulukuun lopussa.

Barnhemmen

Genom förmedling av distriktsinspektörerna för socialvården insänder barnhemsföreståndarna till socialministeriet halvårsrapporter om barnhemmens verksamhet. Följande översikt grundar sig på uppgifter över läget i slutet av år 1965.

I följande sammanställning redovisas antalet barnhem, platsantal och antalet vårdade barn i slutet av december 1965.

	Kunnalliset lastenkodit Kommunala barnhem		Yksityiset lastenkodit Privata barnhem			Kaikkiaan Sammanlagt			
	Lasten- kotien luku Antal barnhem	Paikka- luku Antal platser	Lasten- luku Antal barn	Lasten- kotien luku Antal barnhem	Paikka- luku Antal platser	Lasten- luku Antal barn	Lasten- kotien luku Antal barnhem	Paikka- luku Antal platser	Lasten- luku Antal barn
Tavalliset lastenkodit — Vanliga barnhem	65	1 401	1 188	30	614	569	95	2 015	1 757
Pikkulasten osastolla varustetut tavalliset lastenkodit — Vanliga barnhem med småbarnsavdel- ning	27	807	763	6	229	199	33	1 036	962
Pikkulastenkodit — Småbarns- hem	5	158	117	10	267	210	15	425	327
Perheryhmäkodit — Familje- grupper	1	9	3	8	73	76	9	82	79
Vastaanottokodit — Mottagnings- hem	3	348	229	5	114	104	8	462	333
Äiti- ja lapsikodit — Mödra- och barnhem	1	6	2	10	210	133	11	207	135
Erityislastenkodit — Specialbarn- hem	22	518	457	13	320	343	35	838	800
Siitä: — Därav:									
asosiaalisten lastenkodit — barnhem för asociala	5	121	80	—	—	—	5	121	80
nuorisokodit — ungdomshem ongelmalastenkodit — problem- barnshem	11	189	165	5	74	67	16	263	232
	4	181	168	2	25	29	6	206	197

(jatkoa — forts.)

kehitysvammaisten lastenkodit — barnhem för utvecklingsstörda	2	27	44	3	91	94	5	118	138
raajarikkoisten lastenkodit — barnhem för vanföra	—	—	—	2	41	69	2	41	69
tuberkuloottisten lastenkodit — barnhem för tuberkulösa	—	—	—	1	89	84	1	89	84
Yhteensä — Summa	124	3 247	2 759	82	1 827	1 634	206	5 065	4 393
V. — År 1964	122	3 165	2 792	82	1 851	1 672	204	5 016	4 464

Lastenkotien kuormitus, joka prosentteina ilmoittaa, kuinka suuri osa hoitopaikoista on keskimäärin ollut käytössä, oli viime vuonna 87. Viimeisten viiden vuoden aikana ei kuormitus ole mainittavasti muuttunut. Lastenkodeista oli 17 % erityislastenkoteja. Vertailun vuoksi todettakoon, että v. 1960 näitä oli 11 % kaikista.

Lastenkotien alueellinen sijainti on esitetty seuraavassa asetelmassa.

Barnhennens belastning, som uttryckt i procent utvisar hur stor del av vårdplatserna som i medeltal har varit i bruk, var senaste år 87. Under de senaste fem åren har belastningen inte nämnvärt förändrats. Av barnhemmen var 17 % specialbarnhem. För jämförelsens skull må nämnas, att dessas procentuella andel år 1960 var 11.

Barnhennens regionala fördelning redovisas i följande sammanställning.

Lääni — Län	Kunnalliset lastenkodit Kommunala barnhem		Yksityiset lastenkodit Privata barnhem		Yhteensä Summa		Paikkaluku Platsantal	
	Luku Antal	%	Luku Antal	%	Luku Antal	%	Luku Antal	%
Uudenmaan — Nylands	28	22.6	33	40.3	61	29.6	1 715	33.9
Turun ja Porin — Åbo och Björneborgs	14	11.3	6	7.3	20	9.7	537	10.6
Ahvenanmaa — Åland	—	—	2	2.4	2	1.0	32	0.6
Hämeen — Tavastehus	32	25.8	15	18.3	47	22.8	985	19.5
Kymen — Kymmene	14	11.3	3	3.7	17	8.3	386	7.6
Mikkelin — St Michels	7	5.7	3	3.7	10	4.9	212	4.2
Pohjois-Karjalan — Norra Karelen	4	3.2	1	1.2	5	2.4	108	2.1
Kuopion — Kuopio	4	3.2	1	1.2	5	2.4	106	2.1
Keski-Suomen — Mellersta Finland	7	5.7	3	3.7	10	4.9	209	4.1
Vaasan — Vasa	5	4.0	2	2.4	7	3.4	159	3.1
Oulun — Uleåborgs	4	3.2	7	8.5	11	5.3	301	6.0
Lapin — Lapplands	5	4.0	6	7.3	11	5.3	315	6.2
Koko maa — Hela landet	124	100.0	82	100.0	206	100.0	5 065	100.0
Kaupungit ja kauppalat — Städer och köpingar	81	65.3	53	64.6	134	65.0	3 641	71.9
Maalaiskunnat — Landskommuner	43	34.7	29	35.4	72	35.0	1 424	28.1

Suurin osa kaikista lastenkodeista toimi kaupungeissa ja kaupaloissa. Lastenkotien keskittyminen maan eteläosiin on ollut huomattava, sillä 70 % niistä sijaitti Uudenmaan, Turun ja Porin, Hämeen ja Kymen lääneissä. Näissä hoidettiin 3 134 eli 71 % kaikista lastenkotihoitoa nauttivista lapsista, vaikka 16 vuotta nuorempien lasten kokonaisluvusta, sellaisena kuin se ilmenee lapsilisätilastosta, tuli mainittujen läänien osalle vain 50 %.

Största delen av barnhemmen verkade i städer och köpingar. Koncentrationen av barnhemmen till landets södra delar har varit märkbar, ty av alla barnhem var 70 % belägna i Nylands, Åbo och Björneborgs, Tavastehus samt Kymmene län. I dessa vårdades 3 134 eller 71 % av alla barn som erhållit barnhemsvård, trots att på nämnda läns del enligt barnbidragsstatistiken kom endast 50 % av totalantalet barn under 16 år.

Seuraavasta asetelmasta käy selville lasten ikärakenne.

	Av följande sammanställning framgår barnens åldersstruktur.					Yhteensä Summa
	Ikä, vuotta — Alder, år	—1	1	2—6	7—15	
Kunnalliset lastenkodit — Kommunala barnhem	154	176	543	1 629	257	2 759
Siitä: — Därav:						
erityislastenkodit — specialbarnhem	—	—	15	327	115	457
Yksityiset lastenkodit — Privata barnhem	373	125	314	734	88	1 634
Siitä: — Därav:						
erityislastenkodit — specialbarnhem	22	13	40	215	53	343
Yhteensä — Summa	527	301	857	2 363	345	4 393
%	12.0	6.8	19.5	53.8	7.9	100.0

Ylläolevan asetelman mukaan oli lastenkodeissa hoidetuista yli puolet 7—15-vuotiaita. Näistä kouluikäisistä lapsista oli suurin osa kunnallisissa lastenkodeissa. 7 vuotta täyttäneistä lapsista 1 823 eli 67 % kävi kansakoulua, 149 eli 6 % oppikoulua, 146 eli 5 % ammattikoulua ja 135 eli 5 % apukoulua.

Kaikista lapsista 96 % oli sosiaalilautakuntien sijoittamia. Kunnallisissa lastenkodeissa oli vain 19 yksityisten sijoittamaa lasta. Yksityisissä lastenkodeissa vastaava luku oli 149. Aviosyntyisiä lapsia oli 2 812 eli 64 % ja avioliiton ulkopuolella syntyneitä 1 581 eli 36 %. Avio- tai asumuserossa oli 1 056 lapsen vanhemmat, 103 eli 2 % lapsista oli täysorpoja ja 557 eli 13 %:lla oli toinen vanhemmista kuollut.

Lastenkotien henkilökunta on esitetty seuraavassa asetelmassa.

Enligt sammanställningen ovan var över hälften av de i barnhemmen vårdade mellan sju och femton år. Största delen av dessa barn i skolåldern vårdades i kommunala barnhem. Av de barn, som fyllt 7 år gick 1 823 eller 67 % i folkskola, 149 eller 6 % i lärdomsskola, 146 eller 5 % i yrkesskola och 135 eller 5 % i hjälpskola.

Av samtliga barnhemsbarn hade 96 % placerats av socialnämnderna. I de kommunala barnhemmen fanns endast 19 på enskildas försorg placerade barn. I de privata barnhemmen var motsvarande tal 149. Antalet inom äktenskapet födda barn var 2 812 eller 64 % och antalet utom äktenskapet födda 1 581 eller 36 %. Föräldrarna till 1 056 barn hade äkterskaps- eller boskillnad. 103 eller 2 % av barnen hade förlorat bägge och 557 eller 13 % någondera av föräldrarna.

Barnhemmens personal har redovisats i följande sammanställning.

	Johtajat ja apul. johtajat Föreståndare och bitr. föreståndare	Lasten- hoitajat Barnskö- terskor	Hoito- apulaiset Vårdbi- träden	Hoito- henkilöitä lastenkoti- kohden Vårdperso- nal per barnhem	Lapsia hoito- henkilöä kohden Barn per vårdfunk- tionär	Talous- henkilö- kuntaa Ekono- mi- personal	Lapsia talous- henkilöä kohden Barn per ekonomi- funktionär
Tavalliset lastenkodit — Vanliga barnhem	100	161	77	3.6	5.2	246	7.1
Pikkulastenostolla varustetut tavalliset lastenkodit—Vanliga barnhem med småbarnsavdelning	37	134	61	7.0	4.1	155	6.2
Pikkulastenkodit—Småbarnshem	15	104	3	8.1	2.7	75	4.4
Perheryhmäkodit — Familjegrupp- hem	17	1	1	2.2	4.0	10	7.9
Vastaanottokodit — Mottagnings- hem	10	128	19	19.6	2.1	70	4.8
Äiti- ja lapsikodit — Mödra- och barnhem	13	21	—	3.1	4.0	25	5.4
Erityislastenkodit — Specialbarnhem	44	112	34	5.4	4.2	160	5.0
Siitä: — Därav:							
asosiaalisten lastenkodit — barn- hem för asociala	8	4	2	2.8	5.7	19	4.2

<i>(jalkoa — forts.)</i>								
nuorisokodit — ungdomshem	20	12	1	2.1	7.0	36	6.4	
ongelmalastenkodit — problem- barnshem	7	40	2	8.2	4.0	45	4.4	
kehitysvammaisten lastenkodit — barnhem för utvecklingsstörda . .	6	26	13	9.0	3.1	25	5.5	
raajarikkoisten lastenkodit—barn- hem för vanföra	2	10	2	7.0	4.9	17	4.1	
tuberkuloottisten lastenkodit — barnhem för tuberkulösa	1	20	14	35.0	2.4	18	4.7	
Yhteensä — Summa	236	661	195	5.3	4.0	741	5.9	
Tutkinto tai kurssi Examen eller kurs	Johtajat Före- ståndare	Apul. johtajat Bitr. före- ståndare	Lasten- hoitajat Barn- sköter- skor	Hoito- apulaiset Vårdbi- träden	Yhteensä Summa			Siitä: — Därav: kunnalliset lastenkodit kommunala barnhem
					%		%	
Lastenhoitaja — Barnsköterska	18	3	468	9	498	45.6	300	44.2
Kasvattajaopisto — Uppfostrarins- titut	94	8	92	—	194	17.8	159	23.5
Sekä kasvattajaopisto- että lasten- hoitajatutkinto — Både uppfostrar- institut- och barnsköterskeexa- men	12	1	4	—	17	1.6	10	1.5
Sairaanhoidaja — Sjuksköterska	11	3	21	—	35	3.2	11	1.6
Terveysisär — Hälsosyster	11	1	10	—	22	2.0	10	1.5
Vajaamielishoitaja — Vårdare av psykiskt efterblivna	2	—	12	1	15	1.4	10	1.5
Sosiaalihuoltaja tai nuoriso-ohjaaja Socialvårdare eller ungdomsledare	28	1	7	—	36	3.3	23	3.4
Kodinhoitaja tai kotisisär — Hem- vårdarinna eller hemsyster	—	1	19	17	37	3.4	24	3.5
Kansakoulunop. tms. tutkinto — Folkskollärar el. dyl. examen	8	1	2	—	11	1.0	5	0.7
Akateeminen loppututkinto — Aka- demisk slutexamen	4	2	—	—	6	0.5	5	0.7
Muu tutkinto tai kurssi — Annan examen eller kurs	11	1	6	—	18	1.6	4	0.6
Ei koulutusta — Ingen utbildning . .	8	7	20	168	203	18.6	117	17.3
Yhteensä — Summa	207	29	661	195	1 092	100.0	678	100.0

Lastenkotien hoitohenkilökunta käsitti yhteensä 1 092 henkilöä, joista 677 eli 62 % toimi kunnallisissa lastenkodeissa.

Varsinaisen hoitohenkilökunnan lisäksi oli muuta henkilökuntaa, ohjaajia, opettajia tms., yhteensä 74 henkilöä sekä harjoittelijoita ja oppilaita yhteensä 517 henkilöä.

Toiseen asetelmaan on koottu tietoja hoitohenkilökunnan pätevydestä.

Lastenkotien varsinaisesta henkilökunnasta oli 203 eli 19 % sellaisia, joilla ei ollut mitään ammatillista pohjakoulutusta. Nämä olivat pääasiassa hoitoapulaisia.

Barnhennens vårdpersonal omfattade sammanlagt 1 092 personer, av vilka 677 eller 62 % verkade vid kommunala barnhem.

Utöver den egentliga vårdpersonalen fanns annan personal, instruktörer, lärare el. dyl. sammanlagt 74 personer samt praktikanter och elever sammanlagt 517 personer.

I den andra sammanställningen ingår uppgifter om vårdpersonalens kompetens.

Av barnhennens egentliga vårdpersonal var 203 eller 19 % sådana, som inte hade någon yrkesmässig grundskolning. Dessa var huvudsakligen vårdbiträden.

Koulukodit

V:n 1965 aikana oli toiminnassa kaikkiaan 18 koulukotia, joista valtio omisti 12, yksityiset yhtymät 4 sekä Turun ja Porin kaupungit, kumpikin yhden.

Valtion koulukodeissa oli 664 paikkaa, kunnallisissa 76 ja yksityisissä 229 eli yhteensä 969 paikkaa. Vuoden alussa oli kirjoissa 1 584 oppilasta, mutta laitoksissa läsnä vain 49.7 %. Kirjoissa olevista 443 eli 28.0 % oli tyttöjä ja läsnäolevista 177 eli 22.5 %. Oppilaiden vaihtuminen vuoden kuluessa selviää seuraavalla sivulla olevasta taulukosta.

Kaikki vuoden kuluessa tulleet oppilaat ovat sosiaalilautakuntien huostaanottamia ja niiden esityksestä otettu laitoksiin. Niistä 257:stä, jotka lopullisesti päästettiin laitoksesta, 40.8 % palasi kotiin, 8.6 % meni koti- tai maataloustöihin, 7.4 % ammattioppiin, 23.7 % muihin toimiin, 10.5 % asevelvollisuuttaan suorittamaan ja 3.9 %:sta ei ole saatu tietoa.

Vuoden lopussa kirjoissa olevista 1 439 oppilaasta 693 eli 48.2 % oli laitoksessa läsnä. Muualla olleista mainittakoon, että 3 oli asevelvollisuuttaan suorittamassa ja 7 sairaalassa. Vankilassa oli 14, eristylaitoksessa 15 ja 16 karkuteillä. Suurin osa, 452 oli yksityistoimessa ja 239 yksityisissä kasvatuskodeissa.

Vuoden kuluessa on oppilaita ollut Järvilinnan vastaanottokodissa kaikkiaan 145, muissa valtion koulukodeissa 1 202, kunnallisissa 153 ja yksityisissä koulukodeissa 562. Seuraavissa oppilaiden syntyperää, vanhempia, kotipaikkaa ja koulunkäyntiä koskevissa yhdistelmissä on Järvilinnan vastaanottolaitoksen oppilaat jätetty huomioon ottamatta, koska suurin osa heistä on vuoden kuluessa siirretty toiseen koulukotiin ja näin ollen sisältyvät jo muita koulukoteja koskeviin numerotietoihin.

Vuoden aikana koulukodeissa olleista 1 917 oppilaasta 83.7 % oli aviosyntyisiä ja 16.3 % oli syntynyt avioliiton ulkopuolella. Avioliitossa syntyneistä 1 604 oppilaasta 15.3 %:lla oli isä ja 5.4 %:lla äiti kuollut sekä 2.1 %:lla molemmat vanhemmat kuolleet. Seuraavalla sivulla olevasta taulukosta selviää tarkemmin, monellako oli äititai isäpuoli ja monenko vanhemmat olivat erossa.

Kaikista koulukotien oppilaista 387 eli 20.2 % oli avioerolapsia ja 105:llä eli 5.5 %:lla oli isätai äitipuoli.

Skolhemmen

Under år 1965 var i verksamhet inalles 18 skolhem av vilka 12 ägdes av staten, 4 av privata sammanslutningar samt 1 av Åbo och 1 av Björneborgs stad.

I statens skolhem var platsantalet 664, i de kommunala 76 och i de privata 229 eller inalles 969 platser. I början av året var totalantalet inskrivna elever 1 584, men närvarande i anstalterna var endast 49.7 %. Av totalantalet elever var 443 eller 28.0 % flickor och av antalet närvarande 177 eller 22.5 %. Antalet elever växlade under året enligt tabellen på följande sida.

Alla av de nya eleverna var omhändertagna av socialnämnderna och hade på deras förslag intagits i anstalterna. Av de 257 elever, som definitivt utskrevs från skolorna, återvände 40.8 % till sitt hem, 8.6 % övergick till hem- eller jordbruksarbete, 7.4 % till yrkeslära och 23.7 % till annan sysselsättning, 10.5 % för att avtjänas sin värnplikt och om 3.9 % har uppgifter inte erhållits.

Av de vid årets slut inskrivna 1 439 eleverna var 693 eller 48.2 % närvarande. Om de som vistades annorstädes, må nämnas, att 3 avtjänade sin värnplikt och 7 låg på sjukhus. 14 vistades i fängelse och 15 i isoleringsanstalt, medan 16 befann sig på rymmarstråt. Största delen, 452, hade privat anställning och 239 var placerade i enskilda uppfostringshem.

Under året har följande antal elever vistats i de olika anstalterna: i Järvilinna upptagningshem 145, i statens övriga skolhem 1 202, i de kommunala skolhemmen 153 och i de privata 562. I följande sammanställningar, som berör elevernas börd, föräldrar, hemort och skolgång, har eleverna på Järvilinna upptagningshem icke tagits med i beräkningarna därför, att största delen av dem under årets lopp överflyttats till annat skolhem, varför de redan ingår i siffrorna beträffande de övriga skolhemmen.

Av skolhemmens 1 917 elever under året var 83.7 % födda inom äktenskapet och 16.3 % utom äktenskapet. 15.3 % av de inom äktenskapet födda 1 604 eleverna hade genom dödsfall förlorat sin far och 5.4 % sin mor samt 2.1 % båda föräldrarna. Sammanställningen på följande sida utvisar, huru många som hade styvfar eller styvmor och huru många, vars föräldrar var fränskilda.

Av alla skolhemmens elever var 387 eller 20.2 % sådana, vilkas föräldrar var fränskilda och 105 eller 5.5 % hade antingen styvfar eller styvmor.

Oppilaiden vaihtuminen v.n 1965 kuluessa — Elevernas omsättning under år 1965

Koulukodit — Skolhemmen	Vuoden alussa kirjoissa Inskrivna vid årets början	Vuoden kuluessa uusia oppilaita — Nya elever under året		Vuoden kuluessa laitoksesta poistettu — Utskrivna under året			Vuoden lopussa — Vid årets slut	
		muista valtion koulu-kodeista från statens andra skolhem	muualta annorstädes ifrån	lopullisesti päästetty definitivt utskrivna	siirretty toiseen laitokseen till annan anstalt överflyttade	muutoin poistettu kirjoista annars utskrivna	laitoksessa läsnä — i anstalten	muualla annorstädes
<i>Valtion — Statens</i>	1 004	97	246	139	121	118	451	518
Kotiniemi	142	28	4	33	—	10	58	73
Vuorela	107	—	35	11	5	3	49	74
Sippola	101	6	2	23	3	9	27	47
Pernasaari	104	19	13	—	6	9	49	72
Kyllialä	71	15	—	22	—	5	44	15
Käyrä	71	9	3	8	—	2	46	27
Koivikko	56	3	—	—	1	13	35	10
Östensö	52	1	3	9	1	—	18	28
Yläne	164	6	47	—	—	62	63	92
Harviala	25	10	1	18	—	2	12	4
Sairila	75	—	29	15	3	3	20	63
Järvilinna	36	—	109	—	102	—	30	13
<i>Kunnalliset — De kommunala</i>	119	8	26	28	3	70	43	9
Kulho	84	—	9	1	1	69	14	8
Koskenkylä	35	8	17	27	2	1	29	1
<i>Yksityiset — Privata</i> ...	461	—	101	90	16	38	199	219
Lauste	97	—	40	27	5	9	79	17
Pohjola	234	—	39	53	1	1	81	137
Suvinlinna	97	—	7	—	4	28	12	60
Hämeenpuisto	33	—	15	10	6	—	27	5
Yhteensä — Summa	1 584	105	373	257	140	226	693	746

Oppilaiden syntyperä — Elevernas börd

	Valtion koulukodit Statens skolhem	Kuntien koulukodit Kommunala skolhem	Yksityiset koulukodit Privata skolhem	Yhteensä Summa
<i>Aviosyntyiset — Inom äktenskap födda</i>	1 013	125	466	1 604
<i>Vanhemmat elävät — Föräldrarna lever</i>				
yhdessä — tillsammans	554	49	247	850
avioerossa — fränskilda				
lapsi äidin huostassa — barnet hos modern	207	30	98	335
lapsi isän huostassa — barnet hos fadern	33	5	14	52
lapsi muualla — barnet annorstädes	—	—	—	—
<i>Isä kuollut — Fadern död</i>				
on isäpuoli — har styvfar	34	8	20	62
ei isäpuolta — inte styvfar	118	14	52	184
<i>Äiti kuollut — Modern död</i>				
on äitipuoli — har styvmor	21	6	7	34
ei äitipuolta — inte styvmor	29	7	17	53
<i>Vanhemmat kuolleet — Föräldrarna döda</i>				
on isä- tai äitipuoli — har styvmor eller styvfar ...	2	—	7	9
ei ole kumpaakaan — har ingendera	15	6	4	25
<i>Avioitton ulkopuolella syntyneet — Födda utom äktenskap</i>	189	28	96	313
<i>Äiti elossa — Modern lever</i>				
Isä huolehtii lapsesta — Fadern försörjer barnet ...	42	8	19	69
Isä ei huolehdi — Fadern försörjer inte barnet	133	14	64	211
<i>Äiti kuollut — Modern död</i>				
Isä huolehtii lapsesta — Fadern försörjer barnet ...	2	4	2	8
Isä ei huolehdi — Fadern försörjer inte barnet	12	2	11	25
Yhteensä — Summa	1 202	153	562	1 917

Mitä oppilaiden kotipaikkaan tulee, 66.2 % oli kotoisin kaupungeista, 13.6 % muilta tiheästi asutuilta paikkakunnilta ja 19.7 % maaseudulta. 14.1 %:lla oli kotipaikka Helsingissä, 13.4 %:lla Turussa tai Tampereella sekä 38.7 %:lla muissa kaupungeissa.

Ennen laitokseen tuloaan oli 21.4 % oppilaista suorittanut kansakoulukurssin tai sitä vastaavan oppimäärän. 36.2 % oli keskeyttänyt koulunkäyntinsä ja 0.3 % oli kokonaan koulua käymättömiä. Lähes puolet eli 42.1 % oli laitokseen tulemiseensa saakka käynyt säännöllisesti koulua.

Vad elevernas hemort beträffar, var 66.2 % hemma i städer, 13.6 % i övriga tätorter och 19.7 % på landsorten. 14.1 % hade som hemstad Helsingfors, 13.4 % Åbo eller Tammerfors samt 38.7 % övriga städer.

Av eleverna hade 21.4 % före intagandet i anstalten genomgått folkskolekurs eller motsvarande lärokurs. 36.2 % hade avbrutit sin skolgång och 0.3 % hade inte alls besökt skola. Nära hälften eller 42.1 % hade regelbundet besökt skola ända tills de intagits i anstalten.

	Ikä, vuotta — Ålder, år					Yhteensä Summa
	9—12	13—15	16—17	18—19	20—	
Koulukodit — Skolhemmen						
Valtion — Statens	25	268	392	239	45	969
Kunnalliset — Kommunala	9	36	7	—	—	52
Yksityiset — Privata	14	134	163	89	18	418
Yhteensä — Summa	48	438	562	328	63	1 439
	%					
Valtion — Statens	2.6	27.7	40.4	24.7	4.6	100.0
Kunnalliset — Kommunala	17.3	69.2	13.5	—	—	100.0
Yksityiset — Privata	3.3	32.1	39.0	21.3	4.3	100.0
Yhteensä — Summa	3.3	30.4	39.1	22.8	4.4	100.0

Kuten edellä on mainittu, oli v:n 1965 lopussa koulukodeissa kaikkiaan 1 439 kirjoissa olevaa oppilasta. Näistä oli oppivelvollisuusiässä 33.7 %. Eri koulukotiryhmissä oppilaiden ikä vaihteli yllä esitettyllä tavalla.

V:n 1965 aikana laitoksiin tulleista suurin osa, 61.1 %, oli 13—15-vuotiaita ja 26.1 % 16—17-vuotiaita. 10.3 % oli iältään 9—12 vuotta. Vanhempia, 18—19-vuotiaita, otettiin vain 12 eli 2.5 %.

Såsom redan tidigare nämnts var antalet inskrivna elever i skolhemmen vid slutet av år 1965 1 439. 33.7 % av dem var i läropliketsåldern. I olika skolhemsgrupper varierade elevernas ålder som framgår ovan.

Största delen, 61.1 %, av dem som under år 1965 intogs i anstalterna, var i åldern 13—15 år och 26.1 % i åldern 16—17 år. 10.3 % var 9—12-åringar. Av sådana som var äldre, i åldern 18—19 år, intogs endast 12 eller 2.5 %.

Avioliiton ulkopuolella syntyneiden lasten valvonta

Lastenvalvojan toimesta annetun asetuksen mukaan lastenvalvojat ovat velvollisia antamaan vuosittain sosiaalilautakunnalle kertomuksen toiminnastaan. Näiden kertomusten pohjalla sosiaalihuollon piiritarkastajat ovat kukin alueellaan laatineet yhteenvetoja. V:sta 1954 lähtien lastenvalvojat ovat lähettäneet kertomuksen toiminnastaan myös sosiaaliselle tutkimustoimistolle, joka niiden nojalla on vuosittain laatinut koko maata koskevan selonteon lastenvalvojen toiminnasta.

Tillsynen över barn födda utom äktenskap

Enligt förordningen angående barnatillsyningsmän är dessa skyldiga att årligen till socialnämnden avge berättelse över sin verksamhet. På grundvalen av dessa berättelser har distriktsinspektörerna för socialvården envar i sitt distrikt uppgjort sammandrag. Fr.o.m. år 1954 har tillsyningsmännen insänt sina berättelser även till byrån för social forskning, som på grund av dessa årligen utarbetat en redogörelse över barnatillsyningsmännens verksamhet i hela landet.

Lastenvalvojen luetteloissa oli vv. 1954—1965 kunkin vuoden lopussa seuraava määrä avioliiton ulkopuolella syntyneitä lapsia.

	Kaupungit ja kauppalat Städer och köpingar	Maalaiskunnat Lands- kommuner	Koko maa Hela landet
1954	12 737	25 919	38 656
1955	13 063	25 513	38 576
1960	14 755	23 372	38 127
1961	15 039	23 129	38 168
1962	14 955	22 202	37 157
1963	15 577	20 783	36 360
1964	16 113	19 700	35 813
1965	16 525	18 626	35 151

I barnatillsyningsmännens förteckningar var antalet barn utom äktenskap under åren 1954—1965 vid årets slut följande.

Vuoden 1965 aikana on lastenvalvojen luetteloissa ollut avioliiton ulkopuolella syntyneitä lapsia seuraavasti.

I barnatillsyningsmännens förteckningar har upptagits under år 1965 utom äktenskap födda barn enligt följande.

	Luettelossa vuoden alussa I förteckningen vid årets början	Luettelo on otettu I förteckningen Uusia tapauksia Nya fall	Luettelo on otettu I förteckningen Toiselta lasten- valvojalta siirryneitä Från annan barnatillsy- ningsmans tillsyn överförda	Poistettu luettelosta Ur förteckningen Lopullisesti Slutligt	Poistettu luettelosta Ur förteckningen Lopullisesti Slutligt	Toisen lasten- valvojan alueelle muuttaneita Överflyttade till annan barna- tillsyningsmans distrikt	Luettelossa vuoden lopussa I förteckningen vid årets slut
Kaupungit ja kauppalat — Städer och köpingar	16 208	1 829	936	1 541	907	16 525	
Maalaiskunnat — Lands- kommuner	19 605	1 243	1 112	2 007	1 327	18 626	
Koko maa — Hela landet	35 813	3 072	2 048	3 548	2 234	35 151	
V. — År 1964	36 360	3 008	2 403	3 554	2 404	35 813	

Virallisen syntyvyystilaston mukaan syntyi koko maassa v. 1965 avioliiton ulkopuolella 3 554 lasta, näistä lapsista yhteensä 2 575 eli 72.5 % otettiin lastenvalvojen luetteluihin. Lisäksi otettiin luetteluihin 497 sellaista tapausta, joista lastenvalvojilla ei aikaisemmin ollut tietoa.

Luetteloista poistettujen luvusta 38.6 % oli tapauksia, joissa lapset olivat siirtyneet toisesta kunnasta toiseen.

Luetteloista lopullisesti poistamisen syyt ovat olleet seuraavat.

17 ikävuoeden täyttäminen — Barnet fyllt 17 år ..	892	1 498	2 390	67.4
Vanhempien avioliittoon meno — Föräldrarna ingått äktenskap	394	300	694	19.6
Ottolapseksi ottaminen — Adoption	192	118	310	8.7
Muu syy — Annan orsak	63	91	154	4.3
Yhteensä — Summa	1 541	2 007	3 548	100.0

Enligt den officiella födelsestatistiken föddes utom äktenskap i hela landet under år 1965 3 554 barn, varav sammanlagt 2 575 eller 72.5 % upptogs i barnatillsyningsmännens förteckningar. Vidare upptogs i förteckningarna 497 fall om vilka barnatillsyningsmännen ej tidigare haft kännedom.

Av antalet ur förteckningarna avförda var 38.6 % fall, där barnen flyttat från en kommun till en annan.

Orsakerna till slutligt avförande ur förteckningarna har varit följande.

Kaup. ja kauppalat Städer och köpingar	Maalaiskunnat Landskom- muner	Koko maa Hela landet	%
892	1 498	2 390	67.4
394	300	694	19.6
192	118	310	8.7
63	91	154	4.3
1 541	2 007	3 548	100.0

Poistamisen syyt, samoin kuin lasten hoitopaikkaa koskevat tiedot eivät sanottavasti muutu vuodesta toiseen. Luetteloissa vuoden 1965 lopussa olleiden lasten hoitopaikat ovat olleet seuraavat.

	Kunnan avustuksen varassa Med kommunalt understöd	Ilman kunnan avustusta Utan kommunalt understöd	Yhteensä Summa	%
Äitinsä luona — Hos modern	1 090	23 925	25 015	71.2
Äitinsä ja elatusvelvollisen luona — Hos modern och underhållspliktig	134	1 308	1 442	4.1
Yksinomaan elatusvelvollisen luona—Enbart hos underhållspliktig	18	161	179	0.5
Äitinsä vanhempien luona — Hos moderns föräldrar	254	2 653	2 907	8.3
Elatusvelvollisen vanhempien luona — Hos underhållspliktigs föräldrar	16	108	124	0.4
Muiden luona kasvattilapsena — Hos andra som fosterbarn	79	1 204	1 283	3.6
Muussa hoidossa — I annan vård	43	184	227	0.6
Sosiaalilautakunnan sijoittamana — Placerade av socialnämnden				
yksityishoidossa — i enskild vård	2 072	139	2 211	6.3
lastenkodissa — i barnhem	1 246	132	1 378	3.9
muussa laitoksessa — i annan inrättning	300	85	385	1.1
Yhteensä — Summa	5 252	29 899	35 151	100.0

Sosiaalilautakunnan sijoittamia au-lapsia on ollut 11.3 %. Lisäksi 5.2 % muista on elänyt kunnan avustuksen varassa.

Seuraavasta asetelmasta käy mm. ilmi lääneittäin miten monessa tapauksessa lapsen elatusapua on saatu selvitettyä.

Lääni	Lapsia luettelossa vuoden lopussa	Lapsilisää saaneista	Elatusapua selvitetty	%:ina tapauksista i % av fallen	
Län	Barn i förteckningen vid årets slut	Av dem som fått barnbidrag %	Underhållsärendet utretts Vuoden aikana Under årets lopp	Kaikkiaan Inalles	
Uudenmaan — Nylands	7 690	3.3	475	5 327	69.3
Turun ja Porin — Åbo och Björneborgs	5 483	3.1	316	4 293	78.3
Ahvenanmaa — Åland	104	2.1	4	85	81.7
Hämeen — Tavastehus	5 608	3.4	308	4 192	74.8
Kymen — Kymmene	2 126	2.2	121	1 618	76.1
Mikkelin — S:t Michels	1 646	2.3	87	1 185	72.0
Pohjois-Karjalan — Norra Karelen	1 169	1.7	51	805	68.9
Kuopion — Kuopio	1 750	2.1	95	1 285	73.4
Keski-Suomen — Mellersta Finlands	2 127	2.8	130	1 589	74.7
Vaasan — Vasa	2 536	1.9	153	1 932	76.2
Oulun — Uleåborgs	2 755	1.8	174	2 050	74.4
Lapin — Lapplands	2 157	2.7	131	1 621	75.2
Koko maa — Hela landet	35 151	2.6	2 045	25 982	73.9

Orsakerna till avförandet liksom även uppgifterna om barnens vårdplatser förändras ej nämnvärt från år till år. Vårdplatserna för de barn som vid slutet av år 1965 fanns upptagna i förteckningarna var följande.

11.3 % av de u.ä. födda barnen har placerats av socialnämnden. Dessutom har 5.2 % av de övriga fått sitt uppehälle tryggt genom kommunalt understöd.

Ur följande uppställning framgår bl.a. länsvis i hur många fall barnens underhållsärende kunnat utredas.

Kaupungit ja kauppalat — Städer och köpingar	16 525	3.1	1 171	12 245	74.1
Maalaiskunnat — Landskommuner ..	18 626	2.3	874	13 737	73.8
V. — År 1964	35 813	2.6	2 024	26 369	73.6

Sopimuksella järjestettyjen elatusvelvollisuuksien osuus oli 73.6 %, tuomiolla järjestettyjen 26.4 %. Kaupungeissa ja kauppaloissa sopimuksia tehtiin 74.0 % ja maalaiskunnissa 73.1 %. Elatusvelvollisuutta koskevia haasteita annettiin vuoden aikana 692.

Elatusapuasian selvittämättä jäämisen syyt ovat seuraavat.

	Kaup. ja kauppalat Städer och köpingar	Maalaiskunnat Lands- kommuner	Koko maa Hela landet	%
Keskeneräisiä — Icke slutbehandlade	1 185	946	2 131	23.2
Kanne hylätty — Åtalet förkastat	314	621	935	10.2
Äiti ei ilmoita makaajaa — Modern vägrar uppge lägersmannen	943	1 041	1 984	21.6
Vaillinaiset tiedot makaajaksi epäilystä — Ofull- ständiga uppgifter rör misstänkt lägersman ..	434	696	1 130	12.3
Todistajat puuttuvat — Vittnen saknas	975	864	1 839	20.1
Makaaja kadonnut — Lägersmannen död	139	217	356	3.9
Makaaja vierasmaalainen — Lägersmannen ut- länning	96	48	144	1.6
Muu syy — Annan orsak	149	378	527	5.8
Yhteensä — Summa	4 280	4 889	9 169	100.0

Tapauksia, jolloin elatusvelvollinen on huolehtinut elatusmaksunsa ilman lastenvalvojan välitystä on esiintynyt seuraavasti.

	Kaup. ja kauppalat Städer och köpingar	Maalaiskunnat Lands- kommuner	Koko maa Hela landet	%
Elatusvelvollinen maksaa suoraan lapsen äidille— Underhållspliktig betalar direkt till barnets mor	528	255	783	36.1
Elatusvelvollinen ja äiti asuvat yhdessä — Den underhållspliktige och modern bo tillsammans	352	773	1 125	51.9
Lapsi elatusvelvollisen hoidossa — Barnet i den underhållspliktiges vård	52	132	184	8.5
Lapsi saa valtiolta huoltorahaa tai eläkettä suo- raan — Barnet erhåller statens vårdunderstöd eller pension direkt	43	32	75	3.5
Yhteensä — Summa	975	1 192	2 167	100.0

De genom avtal ordnade underhållsärendena utgjorde 73.6 % och de genom dom fastställda 26.4 %. I städerna och köpingarna slöts 74.0 % och i landskommunerna 73.1 % av ärendena genom avtal. Under året utfärdades 692 stämningar rörande underhållsplikt.

Orsakerna till att fallen icke utretts är följande.

Fall, där den underhållspliktige dragit försorg om underhållsbidraget utan förmedling av barnatillsyningsmannen, har förekommit i följande utsträckning.

Huolimatta siitä, että lapsen elatusapuasia on saatu selvitettyksi, ei kaikissa tapauksissa elatusapua ole kuitenkaan saatu perityksi. Näitä tapauksia on ollut 5 251 eli 20.2 % selvitettyistä. Perimättä jäämisen syyt ovat olleet seuraavat.

Elatusvelvollinen — Underhållspliktig

havaittu ulosmittauksessa varattomaksi — vid utmätning konstaterats vara medellös	
kuollut — avlidit	
vankilassa — i fängelse	
kadoksissa — försvunnen	
Muu syy — Annan orsak	
Yhteensä — Summa	

Trots att barnets underhållsärende kunnat utredas har underhållsbidraget i vissa fall likväl ej kunnat indrivvas. Dessa fall var 5 251 eller 20.2 % av de utredda. Orsakerna till att underhållsbidragen icke indrivits har varit följande.

Kaup. ja kauppalat Städer och köpingar	Maalaiskunnat Landskommuner	Koko maa Hela landet	%
525	1 094	1 619	30.8
274	495	769	14.7
195	200	395	7.5
449	780	1 229	23.4
419	820	1 239	23.6
1 862	3 389	5 251	100.0

Perimättä jääneiden elatusapujen suhteen sosiaali- tai lastensuojelulautakunnan on tehtävä päätös siitä, onko periminen jätettävä vielä vastaisen selvityksen varaan vai voidaanko asia jättää sillensä. Ensin mainittuja päätöksiä on tehty 1 270 eli 24.2 % ja 833 eli 15.9 % jälkimmäisiä, 59.9 %:sta tapauksia päätöstä ei ole tehty.

Tammikuusta 1964 lähtien on voitu yhteiskunnan varoista suorittaa elatusavun ennakkoa lapselle tapauksessa, jossa elatusvelvollinen on jättänyt erääntyneen elatusavun suorittamatta. Ennakon myöntää sosiaalilautakunta ja lapsen elatusavun perintä elatusvelvolliselta siirtyy kokonaisuudessaan lastenvalvojan tehtävistä sosiaalilautakunnalle. Vuoden lopussa sosiaalilautakunta laatii hoitamistaan au-lasten elatusavusta erillisen yhteenvedon.

Sosiaalilautakunnan kirjoissa on elatusavun ennakon maksamista varten ollut v. 1965 8 193 au-lastia, ilman Helsinkiä. Tänä aikana on erääntynyt näille lapsille elatusapuja maksettavaksi 4.32 milj. mk. Ennakkoa on suoritettu koko maassa 2.88 milj. mk ja lisäksi saatu elatusvelvollisilta 1.27 milj. mk. Elatusapuja ovat sosiaalilautakunnat saaneet perityiksi 4 517 lapselle kaikkiaan 1.95 milj. mk, josta 0.69 milj. eli 35 % on käytetty ennakkojen korvaamiseen. Ennakkoja on jäänyt korvaamatta vielä 2.19 milj. mk.

Lastenvalvojen tilien mukaan elatusapuja on kertomusvuonna erääntynyt 14 672 lapselle 8.40 milj. mk, josta summasta kuitenkin Helsingin tiedot puuttuvat. Elatusapuja lastenvalvoja on perinyt koko maassa 9.02 milj. mk ja kun lisäksi otetaan huomioon sosiaalilautakunnan perimät lasten elatukseen käytetyt elatusavut ja elatusavun ennakot sekä korkotulot, on lastenvalvojan

Beträffande de oindrivna underhållsbidragen skall social- eller barnskyddsnämnden besluta om indrivningen skall lämnas beroende av framtida utredning eller om saken kan lämnas därhän. 1 270 beslut (24.2 %) har gjorts i förstämnd riktning, och 833 (15.9 %) i sistämnd. I 59.9 % av fallen har beslut ej fattats.

Sedan januari 1964 har det varit möjligt att ur samhällets medel erlagga förskott på underhållsbidrag åt barn i fall där den underhållspliktige icke erlagt underhållsbidrag som förfallit till betalning. Förskottet beviljas av socialnämnden och underhållsbidragets indrivning överförs i sin helhet från barnatillsyningsmannen till socialnämnden. Vid årets slut uppgör socialnämnden ett särskilt sammandrag över underhållsbidragen för de barn u.ä. för vilka nämnden ansvarar.

I socialnämndens böcker fanns år 1965 för erläggande av förskott på underhållsbidrag 8 193 barn u.ä., utan Helsingfors. Under året förföll underhållsbidrag till betalning för dessa barn till ett värde av 4.32 milj. mk. Förskott erlades 2.88 milj. mk och 1.27 milj. mk inflöt från underhållspliktiga. Underhållsbidrag indrevs av socialnämnden för 4 517 barn till ett belopp av 1.95 milj. mk inalles, varav 0.69 eller 35 % användes till ersättning av förskott. Förskott till ett värde av 2.19 milj. mk har ännu ej ersatts.

Enligt barnatillsyningsmännens räkenskaper har 8.40 milj. mk i underhållsbidrag förfallit till betalning åt 14 672 barn under berättelseåret. I denna summa ingår dock ej uppgifterna från Helsingfors. I hela landet har av barnatillsyningsmän indrivits 9.02 milj. mk och då ytterligare beaktas de underhållsbidrag och förskott på underhållsbidrag, som indrivits av socialnäm-

luetteloissa vuoden 1965 aikana olleille lapsille saatu varoja yhteensä 13.50 milj. mk.

Kaikkien sopimuksella tai tuomiolla vahvistettujen elatusapujen suuruus kuukautta kohden on vaihdellut lastenvalvojain ilmoituksen mukaan seuraavasti.

	mk/kk — mk/mån							Yht. kuntia Summa kommuner
	—29	30—39	40—49	50—59	60—69	70—79	80—	
	Kuntien luku — Antal kommuner							
Elatusapujen keskiarvo — Underhållsbidragens medeltal	3	46	271	179	26	4	4	533
Suurin elatusapu — Största underhållsbidrag	1	3	16	40	104	155	214	533
Pienin elatusapu — Minsta underhållsbidrag	318	149	49	9	6	1	1	533

Suurin elatusapu, 110 mk tai enemmän, oli 44 kunnassa. Pienin elatusapu, alle 20 mk, on esiintynyt 79 kunnassa.

Mitä lastenvalvojina toimivien ammattiin tulee, mainittakoon, että 10 kunnassa lastenvalvojan toimi oli päävirkainen. 291 kunnassa eli 53.4 %:ssa sosiaali- tai kunnansihteeri toimi samalla lastenvalvojana, 13 kunnassa, 2.4 %, sosiaalijohtaja ja 46 kunnassa, 8.4 %, asiamies tai sosiaalitarkkaaja. V. 1964 vastaavat %-luvut olivat 50.8, 2.6 ja 8.8.

Elatusavun ennakot

Tammikuun 1 päivänä 1964 voimaan tulleen lain mukaan voidaan yhteiskunnan varoista suorittaa elatusavun ennakkoa lapselle, jolle oikeuden päätöksen tai elatussopimuksen perusteella tulevan elatusavun elatusvelvollinen on jättänyt määräämättä suorittamatta. Korvaus ennakosta peritään elatusvelvolliselta mutta mikäli sitä ei saada perityksi, suorittaa valtio siitä 75 % ja loput jää ennakkoa myöntäneen kunnan rasitukseksi.

Elatusavun ennakon suuruus riippuu elatusavun kuukausierästä ja siitä, onko se jäänyt kokonaan vai osittain suorittamatta. Sen korkein määrä on kuitenkin 40 mk kuukaudessa. Ennakon myöntää sosiaalilautakunta ja se myös perii elatusvelvolliselta ennakkoa saaneen lapsen elatusavun ja ennakon korvauksen.

derna och använts till barnens försörjning, samt ränteinkomsterna, har för de barn, som under år 1965 har varit i barnatillsyningsmännens förteckningar erhållits medel till ett sammanlagt belopp av 13.50 milj. mk.

Storleken per månad av alla genom avtal och dom fastställda underhållsbidrag har enligt barnatillsyningsmännens uppgifter varierat på följande sätt.

Det största underhållsbidraget, 110 mk eller mera, erlades i 44 kommuner. Det minsta underhållsbidraget, under 20 mk, förekom i 79 kommuner.

Angående yrkena hos de personer som fungerar som barnatillsyningsmän må nämnas, att barnatillsyningsmannabefattningen i 10 kommuner var en huvudtjänst. I 291 eller 53.4 % av kommunerna fungerade social- eller kommunalsekreteraren även som barnatillsyningsman, i 13 kommuner (2.4 %) socialdirektören och i 46 kommuner (8.4 %) en ombudsman eller socialkontrollör. Motsvarande procenttal för år 1964 var 50.8, 2.6 och 8.8.

Förskott på underhållsbidrag

Enligt en lag som trätt i kraft den 1 januari 1964 kan ur samhällets medel erläggas förskott på underhåll åt barn, vars genom domstolsutslag eller underhållsavtal fastställda underhållsbidrag ej på bestämd tid erlagts av den underhållspliktige. Ersättning för förskottet indrives hos den underhållspliktige, men om ersättningen ej kan indrivas erlägger staten 75 % därav och resten faller den kommun till last som beviljat förskottet.

Storleken av förskott på underhållsbidrag beror på underhållsbidragets månatliga belopp och på huruvida det lämnats helt eller delvis oerlagt. Dess största månatliga rat är likväl 40 mk. Förskottet beviljas av socialnämnden som även hos den underhållspliktige indriver erlagda underhållsbidrag och ersättningar för förskott.

Seuraavat tiedot elatusapujen ennakoista perustuvat sosiaalilautakuntien korvaushakemusta varten laatimiin yhteenvetoihin.

Följande uppgifter baserar sig på sammandrag som socialnämnderna uppgjort för sin ersättningsansökan.

Läni — Län	Maksettu — Erlagts elatusavun ennakkoa förskott på underhållsbidrag		elatusavun ennakkoa ja perittyjä elatusapuja yht. indrivna förskott och underhållsbidrag tillsammans		Peritty — Indrivits ennakkoja takaisin som ersättning på förskott		kaikkiaan inalles	
	Lasten luku Antal barn	1 000 mk	Lasten luku Antal barn	1 000 mk	Lasten luku Antal barn	1 000 mk	Lasten luku Antal barn	1 000 mk
Uudenmaan — Nylands Turun ja Porin — Åbo och Björneborgs	6 634	2 086.7	6 764	2 944.4	2 636	318.1	3 392	1 175.8
Ahvenanmaa — Åland	50	12.9	52	17.1	29	4.6	33	8.8
Hämeen — Tavastehus	5 142	1 589.1	5 285	2 376.1	2 092	282.8	3 022	1 069.9
Kymen — Kymmene ..	2 557	804.2	2 594	1 117.9	1 000	123.9	1 428	437.5
Mikkelin — S:t Michels	1 135	358.3	1 162	489.5	442	67.4	633	198.6
Pohjois-Karjalan — Norra Karelen	831	274.7	849	345.0	380	59.9	447	130.1
Kuopion — Kuopio	1 567	511.3	1 601	636.9	571	92.9	746	218.5
Keski-Suomen — Mellersta Finlands ..	1 614	544.1	1 650	695.0	542	82.3	818	233.2
Vaasan — Vasa	1 735	650.5	1 757	824.5	661	101.9	880	275.8
Oulun — Uleåborgs	2 325	813.6	2 352	992.7	769	132.7	987	311.9
Lapin — Lapplands	1 694	555.5	1 722	727.2	615	92.0	805	263.7
Koko maa — Hela landet	29 512	9 545.1	30 105	13 106.3	11 529	1 626.6	15 441	5 187.7
Kaupungit ja kauppalat — Städer och köpingar	18 054	5 668.9	18 463	8 370.7	7 606	953.6	10 416	3 655.4
Maalaiskunnat — Landskommuner	11 458	3 876.2	11 642	4 735.6	3 923	673.0	5 025	1 532.3
V. — År 1964	26 274	8 128.9	26 348	10 418.6	8 378	906.8	12 069	3 196.5

Sosiaalilautakunnan kirjoissa on ollut 593 sellaista lasta, joiden elatusapusaavat ovat tulleet epäsäännöllisesti, mutta joille ei kuitenkaan kertomusvuonna ole tarvinnut suorittaa elatusavun ennakkoa. Runtas 2/3 eli 3.54 milj. mk perityistä varoista on käytetty lasten elatukseen ja vain 1.63 milj. ennakon korvaukseen. Takaisin perimättömiä elatusavun ennakkoja jäi v. 1965 27 782 lapsesta 7.92 milj. mk. Ennakko oli kokonaan peritty takaisin tai lääninhallitus oli sen poistanut 2 716 lapsen osalta. 24 maalaiskunnassa elatusavun ennakkoa ei ole maksettu ensinkään.

Lastenvalvojain vuosikertomuksen liitteestä käy ilmi, että au-lasten osuus elatusavun ennakkoa saaneista oli v:n 1965 tilaston mukaan 30.1 %.

I socialnämndens böcker har varit upptagna 593 barn, vars fordringar på underhållsbidrag influiter oregelbundet, men åt vilka det likväl ej varit nödvändigt att under redogörelseåret erlagga förskott på underhållsbidragen. Drygt 2/3 eller 3.54 milj. mk av de medel som indrivits har använts till barnens försörjning och endast 1.63 milj. mk till ersättning av förskott. År 1965 uppgick de oindrivna förskotten på underhållsbidrag åt 27 782 barn till 7.92 milj. mk. Förskott indrevs i sin helhet eller avfördes av länsstyrelsen för 2 716 av barnen. I 24 landskommuner har förskott på underhållsbidrag överhuvudtaget icke erlagts.

Ur bilagan till barnatillsyningsmännen årsberättelse framgår, att barnen u.ä. enligt statistiken för år 1965 utgjorde 30.1 % av de barn som erhållit förskott på underhållsbidrag.

IV. Kunnalliset kodinhoitajat

Kunnallisia kodinhoitajia koskeva laki tuli voimaan v:n 1951 alusta. Sen mukaan kodinhoitajan tehtävänä on huolehtia perheenemännän säännölliseen kodinhoitoon kuuluvista tehtävistä tai avustaa häntä niiden suorittamisessa, kun emäntä tai emännyyttä hoitava henkilö syystä tai toisesta on tilapäisesti kykenemätön tai estynyt niitä hoitamasta. Kodinhoitoapu on tarkoitettu vain tilapäisavuksi ja annetaan sitä lähinnä vähävaraisille lapsirikkailla ja muille niihin verrattaville kodeille samoin kuin myös yksinäisille vanhuksille.

Jo lain ensimmäisenä voimassaolovuotena 256 kuntaa oli perustanut kodinhoitajanvirkoja. Vuosi vuodelta näiden virkojen luku, joka v. 1951 oli 478, on kasvanut niin, että v. 1965 kunnallisia kodinhoitajia oli jo 509 kunnassa yhteensä 1 736. Kehitys on v:sta 1951 lähtien ollut seuraava.

IV. De kommunala hemvårdarinnorna

Lagen om kommunala hemvårdarinnor trädde i kraft vid ingången av år 1951. Enligt denna lag består hemvårdarinnans uppgift i att dra försorg om husmoderns till hemmets löpande skötsel hörande sysslor eller bistå henne i dessas utförande, när husmodern eller den person som står för husmoderns arbete av en eller annan orsak är förhindrad att sköta dem. Hjälp med hemmets skötsel är avsedd endast som en tillfällighetshjälp och ges främst åt mindre bemedlade barnrika och med dem jämförbara hemliksom även åt ensamstående åldringar.

Redan under det första året lagen var i kraft hade 256 kommuner inrättat hemvårdarinnobefattningar. Antalet, vilket år 1951 var 478, har år för år vuxit, så att kommunala hemvårdarinnor år 1965 fanns i hela 509 kommuner till ett antal av 1 736. Utvecklingen har fr.o.m. år 1951 varit som följer.

Vuosi — År	Kuntien luku — Antal kommuner			Kodinhoitajien luku — Antal hemvårdarinnor		
	Kaupungit, kauppalat Städer, köpingar	Maalaiskunnat Landskommuner	Yhteensä Summa	Kaupungit, kauppalat Städer, köpingar	Maalaiskunnat Landskommuner	Yhteensä Summa
1951	59	197	256	189	289	478
1955	63	330	393	304	588	892
1960	65	379	444	372	803	1 175
1961	65	409	474	418	890	1 308
1962	66	422	488	464	977	1 441
1963	67	431	498	526	1 034	1 560
1964	68	435	503	559	1 078	1 637
1965	69	440	509	618	1 118	1 736

Maalaiskunnista oli ilman kodinhoitajaa vielä 36 kuntaa, joista 35:ssä asukasluku ei noussut 3 000:een.

Useimmissa maalaiskunnissa oli vain yksi tai suuremmissa 2—3 kodinhoitajaa. Seuraava yhdistelmä osoittaa tarkemmin kodinhoitajien lukumäärää eri kunnissa.

Bland landskommunerna var ännu 36 utan hemvårdarinna, därav 35 kommuner med mindre än 3 000 invånare.

I de flesta landskommuner fanns bara en hemvårdarinna men i de större 2—3. Hemvårdarinnornas antal i olika kommuner framgår noggrannare av följande sammanställning.

Kodinhoitajia Hemvårdarinnor	Kaupungit, kauppalat Städer, köpingar	Maalaiskunnat Landskom- muner	Yhteensä Summa
1	5	151	156
2	8	123	131
3	15	71	86
4	8	41	49
5—6	10	42	52
7—8	8	7	15
9—10	4	3	7
11—	11	2	13

Helsingissä oli kodinhoitajia 163, Turussa 38 ja Tampereella 28. Kodinhoitajien lukumäärä eri läänien kaupungeissa ja kauppaloissa sekä maalaiskunnissa selviää liitetaulukosta n:o 1.

Kertomusvuoden lopussa 89 kodinhoitajan tointa oli täyttämättä. Kun vuoden kuluessakin monet toimet olivat jonkin aikaa vailla hoitajaa, seuraava selonteko sisältää 1 724 kodinhoitajan toimintaa koskevat tiedot.

Kodinhoitoapua ovat saaneet yhä useammat perheet ja yksinäiset vanhukset. Yksinäisiä vanhuksia koskevat luvut eivät ole aivan tarkkoja, sillä kodinhoitajat joutuvat useinkin käymään vanhusten luona muiden töittensä lomassa pitämättä siitä tarkkaa kirjanpitoa. Seuraavassa kodinhoitoapua saaneiden perheiden ja kodinhoitotapausten lukua osoittavassa taulukossa on selvyuden vuoksi yksinäisiä vanhuksia koskevat tiedot esitetty erikseen.

I Helsingfors fanns 163, i Åbo 38 och i Tammerfors 28 hemvårdarinnor. Antalet hemvårdarinnor i de olika länens städer och köpingar samt landskommuner framgår av tabellbilaga 1.

I slutet av redogörelseåret var 89 hemvårdarinnebefattningar obesatta. Då även under året flere tjänster någon tid var lediga, innefattar följande redogörelse uppgifter över 1 724 hemvårdarinnors verksamhet.

Allt flere familjer och ensamma åldringar har erhållit hemvårdshjälp. Siffrorna som avser ensamboende åldringar är inte alldeles fullständiga, ty hemvårdarinnorna kommer ofta att besöka åldringarna mellan andra arbeten utan att noggrant föra bok däröver. I följande tabell över antalet familjer, som erhållit hemvårdshjälp, och antalet hemvårdsfall, har uppgifter angående ensamboende åldringar för tydlighetens skull redovisats skilt för sig.

Lääni—Län	Kodinhoitoapua saaneiden perheiden luku Antal familjer, som erhållit hemvårdshjälp				Kodinhoitotapausten luku Antal hemvårdsfall			
	Kaupungit, kauppalat Städer, köpingar	Maalais- kunnat Lands- kommuner	Yhteensä Summa	Niistä yks. vanhuksia Därav ensam- boende åldr.	Kaupun- git, kauppalat Städer, köpingar	Maalais- kunnat Lands- kommu- ner	Yhteensä Summa	Niistä yks. vanhuksia Därav ensam- boende åldr
Uudenmaan — Nylands	6 146	2 625	8 771	1 967	74 646	10 416	85 062	51 573
Turun ja Porin — Åbo och Björneborgs	1 786	4 084	5 870	959	8 106	15 207	23 313	5 125
Ahvenanmaa — Åland	55	56	111	10	105	109	214	21
Hämeen — Tavastehus	2 600	3 474	6 074	1 124	9 951	10 038	19 989	5 875
Kymen — Kymmene ..	1 484	1 802	3 286	524	4 462	4 394	8 856	2 341
Mikkelin—S:t Michels ..	611	2 098	2 709	243	1 430	4 390	5 820	673
Pohjois-Karjalan — Norra Karelen	895	2 467	3 362	196	1 285	4 308	5 593	561
Kuopion — Kuopio	856	2 390	3 246	319	5 114	5 079	10 193	3 108
Keski-Suomen — Mellersta Finlands ..	1 964	2 531	4 495	782	4 044	5 272	9 316	2 034
Vaasan — Vasa	1 035	2 934	3 969	463	5 375	7 324	12 699	3 336
Oulun — Uleåborgs	931	4 159	5 090	269	1 860	7 379	9 239	709
Lapin — Lapplands	991	1 775	2 766	108	1 659	2 755	4 414	230
Koko maa — Hela landet	19 354	30 395	49 749	6 964	118 037	76 671	194 708	75 586
V. — År 1964	18 001	27 911	45 912	5 938	109 537	67 828	177 365	71 455
Muutos v:sta — Föränd- ring sedan år 1964, %	+7.5	+8.9	+8.4	+17.3	+7.8	+13.0	+9.8	+5.8

Jos kodinhoitotapausten luku yksinäisiä vanhuksia lukuunottamatta jaetaan kodinhoitajien luvulla, saadaan keskimäärin koko maassa 69 tapausta kodinhoitajaa kohti, kaupunki- ja kauppalakunnissa 88 ja maalaiskunnissa 58. Keskimääriä arvosteltaessa on otettava huomioon, että osa kodinhoitajista on voinut olla toimessa vain osan vuotta. Lisäksi näihin keskimääriin on vaikuttanut se, miten pitkän ajan kodinhoitajat ovat joutuneet kussakin perheessä viipymään. Toisissa tapauksissa kodinhoitajaa on tarvittu vain päiväksi tai pari, toisissa pari viikoksi.

Kodinhoitajien työtä valaisevat edelleen tiedot siitä, montako yötä he ovat joutuneet olemaan niissä perheissä, joille he ovat kodinhoitajia antaneet. Nämä tiedot käsittävät 500 kuntaa. 20 kaupunki- ja kauppalakuntaa sekä 54 maalaiskuntaa eli 14.8 % tietoja antaneista kunnista ilmoitti, etteivät kodinhoitajat niissä ole joutuneet lainkaan viettämään öitä perheiden luona.

Om antalet hemvårdsfall, de ensamboende åldringarna undantagna, divideras med antalet hemvårdarinnor, erhålles för hela landet i medeltal 69 fall per hemvårdarinna, i städerna och köpingarna 88 och i landskommunerna 58. Vid bedömandet av dessa medelvärden bör beaktas, att några hemvårdarinnor kunnat vara i tjänst endast en del av året. Dessutom har dessa medelvärden påverkats därav, hur lång tid hemvårdarinnorna måste tillbringa i de olika hemmen. I en del fall har deras hjälp behövts bara för en eller ett par dagar, i andra för ett par veckor.

Hemvårdarinnornas arbete belyses vidare av uppgifter därom, huru ofta de måste övernatta hos de familjer, åt vilka de givit hemhjälp. Dessa uppgifter föreligger för 500 kommuner. 20 städer och köpingar samt 54 landskommuner eller 14.8 % av uppgiftslämnarna meddelade, att hemvårdarinnorna i dem ej behövt tillbringa en enda natt hos familjerna.

Lääni — Län	Kodinhoitotapausten jakautuminen kestoajan mukaan, % Fördelningen av hemvårdsfall efter längden av besöket, %					Yhteensä Summa	Yöpymisiä kod.hoit. kohti Nätter per hem- vårdarinna
	Päiviä — Dagar						
	Vajaa päivä En del av dagen	1	2—3	4—6	7—		
Uudenmaan — Nylands	80.2	9.3	4.8	3.0	2.7	100.0	4
Turun ja Porin — Åbo och Björneborgs	16.7	47.0	21.3	8.6	6.4	100.0	12
Ahvenanmaa — Åland	2.8	25.2	22.5	24.3	25.2	100.0	51
Hämeen — Tavastehus	22.4	37.7	20.5	10.0	9.4	100.0	18
Kymen — Kymmene	13.7	42.5	24.2	11.8	7.8	100.0	21
Mikkelin — S:t Michels	5.8	32.9	29.4	19.7	12.2	100.0	51
Pohjois-Karjalan — Norra Karelen	8.0	25.3	29.0	24.3	13.4	100.0	60
Kuopion — Kuopio	39.4	20.7	18.7	12.6	8.6	100.0	58
Keski-Suomen — Mellersta Finland	20.1	36.5	22.2	11.5	9.7	100.0	49
Vaasan — Vasa	30.9	23.5	21.7	13.7	10.2	100.0	15
Oulun — Uleåborgs	4.0	20.9	28.2	26.0	20.9	100.0	53
Lapin — Lapplands	0.8	17.0	25.3	30.8	26.1	100.0	87
Koko maa — Hela landet	45.6	23.0	14.9	9.3	7.2	100.0	33
Kaupungit ja kauppalat — Städer och köpingar	68.9	12.7	8.3	5.5	4.6	100.0	4
Maalaiskunnat — Landskommuner	9.8	38.8	25.2	15.0	11.2	100.0	47

V. 1965 kaikki kunnat ovat antaneet tietoja perheiden suuruudesta. Seuraavassa yhdistelmässä yksinäiset vanhuksat ja muut yksinäiset henkilöt on erotettu erikseen. 56 kuntaa, joista 53 maalaiskuntaa, on ilmoittanut, ettei niissä ole kodinhoitajia annettu yksinäisille vanhuksille.

År 1965 har alla kommuner lämnat uppgifter om familjernas storlek. I följande sammanställning har ensamboende åldringar och övriga ensamstående redovisats var för sig. 56 kommuner, däruv 53 landskommuner, har uppgivit, att i dem inte lämnats ensamboende åldringar någon hemvårdshjälp.

Perheenjäsenten luku Familjemedlemmarnas antal	Kodinhoitoapua saaneita perheitä — Antal familjer, som erhållit hemvårdshjälp		Kodinhoitotapauksia Antal hemvårdsfall	
	Luku — Antal	%	Luku — Antal	%
Yksinäisiä vanhuksia — Ensamboende åldringar	6 964	14.0	75 586	38.8
Muita yksinäisiä — Övriga ensamboende	959	1.9	9 917	5.1
2—henkilöä — personer	4 634	9.3	25 821	13.3
3 » — »	3 285	6.6	7 101	3.6
4 » — »	5 917	11.9	11 378	5.8
5 » — »	7 056	14.2	14 330	7.4
6 » — »	7 101	14.3	15 795	8.1
7 » — »	5 482	11.0	13 148	6.8
8 » — »	3 523	7.1	9 145	4.7
9 » — »	2 272	4.6	6 015	3.1
10 » — »	1 267	2.5	3 192	1.6
11 » — »	660	1.3	1 590	0.8
12— » — »	629	1.3	1 690	0.9
Yhteensä — Inalles	49 749	100.0	194 708	100.0

Kodinhoitoapu on vähävaraisille maksuton. Muilta voidaan periä sosiaaliministeriön vahvistamien perusteiden mukainen, kunnallisvaltuuston päättämä kohtuullinen korvaus. 54 kuntaa on ilmoittanut, ettei korvauksia ole lainkaan peritty. Muissa 446 kunnassa on 14 754 tapauksessa 194 708:sta eli 7.6 %:ssa peritty korvaus; kaupunki- ja kauppalakunnissa vastaava prosenttiluku on 6.0 ja maalaiskunnissa 10.0. Korvaukset nousivat kaikkiaan 0.31 milj. mk:aan.

Kunnallisista kodinhoitajista aiheutuneet menot nousivat 11.69 milj. mk:aan, kaupunki- ja kauppalakunnissa 5.08 milj. ja maalaiskunnissa 6.61 milj. mk:aan. Kun valtion avustukset ja kodinhoitajista saadut korvaukset tekivät koko maassa 6.54 milj. mk, jäi kuntien maksettavaksi 5.15 milj. mk. Vastaavat osuudet kaupunki- ja kauppalakunnissa olivat 2.41 ja 2.67 milj. sekä maalaiskunnissa 4.13 ja 2.48 milj. mk.

Hemvårdshjälpen är avgiftsfri för mindrebe-medlade familjer. Av andra kan uppbäras en av kommunens fullmäktige fastställd skälig ersättning enligt grunder, som stadfästs av socialministeriet. 54 kommuner har meddelat, att inga ersättningar uppburits. I övriga 446 kommuner har i 14 754 fall av 194 708 eller i 7.6 % uppburits ersättning; i städerna och köpingarna utgör motsvarande procenttal 6.0 och i landskommunerna 10.0. Totalbeloppet ersättningar steg till 0.31 milj. mk.

Utgifterna för kommunala hemvårdarinnor steg till 11.69 milj. mk, i städerna och köpingarna till 5.08 milj. mk och i landskommunerna till 6.61 milj. mk. Då statsunderstöden och ersättningarna för hemvårdarinnornas arbete i hela landet utgjorde 6.54 milj. mk, var kommunernas andel i utgifterna 5.15 milj. mk. Motsvarande tal för städerna och köpingarna var 2.41 och 2.67 milj. och i landskommunerna 4.13 och 2.48 milj. mk.

V. Vajaamielislaitokset

Sosiaaliministeriö on yhteistyössä Maalaiskuntien Liiton ja Kehitysvammaliiton kanssa uusinnut vajaamielislaitoksia koskevan toimintakertomuslomakkeen. Toimintakertomuksen ohella vajaamielislaitokset lähettävät vuosittain sosiaaliselle tutkimustoimistolle tilastointia varten myös jokaisesta ko. vuonna huollettavana olleesta ns. henkilölomakkeen. Uusitut lomakkeet on otettu käyttöön v:sta 1965 lähtien.

Seuraavassa esitetään yhteenvedo mainittujen lomakkeiden sisältämistä tiedoista. Yksityiskohteisempia selvityksiä on saatavissa sosiaalisesta tutkimustoimistosta.

Varsinaisia vajaamielislaitoksia toimi vuoden 1965 aikana kaikkiaan 17, joissa oli hoitopaikkoja yhteensä 2 687. Näistä oli 4 valtion laitoksia ja niissä oli hoitopaikkoja 459. Kunnallisista ja yksityisistä laitoksista oli keskuslaitoksia 7 ja niissä hoitopaikkoja 1 895. Uutena laitoksena aloitti toimintansa Keski-Suomen vajaamielislaitoksen kuntainliiton omistama Suojarinteen keskuslaitos Suolahdella. Kunnallisia laitoksia oli siten kaikkiaan 6, joissa hoitopaikkoja yhteensä 683.

Päivähuoltolaitoksia oli kaikkiaan 22 ja niissä hoitopaikkoja 585. Uutena laitoksena aloitti toimintansa Mannerheimin Lastensuojeluliiton omistama päiväkotiki Kajaani. Kunnallisia päivähuoltoloita oli 9 ja niissä hoitopaikkoja 302.

Hoidettavien vaihtuminen laitoksissa v:m 1965 aikana ilmenee seuraavasta asetelmasta.

Suurin osa laitoksissa olevista hoidettiin kunnallisissa ja yksityisissä keskuslaitoksissa. Loput jakaantuivat melko tasaisesti muiden laitosten osalle. Vuoden aikana poistettiin yhteensä 590 hoidettavaa, joista 60 kuolleena. Sukupuolijakautuma puolestaan osoittaa, että vuoden aikana hoidetuista 58 % oli miespuolisia ja siis 42 % naispuolisia.

V. Anstalterna för psykiskt efterblivna

Socialministeriet har i samarbete med Maalaiskuntien Liitto och Kehitysvammaliitto förnyat den blankett som rör verksamhetsrapporten angående anstalterna för psykiskt efterblivna. Jämte verksamhetsrapporten sänder anstalterna för psykiskt efterblivna årligen till byrån för social forskning för att behandlas statistiskt även en såkallad personblankett rörande varje i anstalten under ifrågavarande år vårdad individ. Förnyade blanketter har tagits i bruk från och med år 1965.

I det följande redovisas sammandrag av uppgifterna i de nämnda blanketterna. Närmare upplysningar kan erhållas från byrån för social forskning.

Under år 1965 var inalles 17 egentliga anstalter för psykiskt efterblivna verksamma, i vilka det fanns sammanlagt 2 687 vårdplatser. Av dessa var 4 statens anstalter och i dem fanns 459 vårdplatser. Av de kommunala och privata anstalterna var 7 centralanstalter och i dessa fanns 1 895 vårdplatser. Som ny anstalt började sin verksamhet Suojarinne centralanstalt i Suolahti, som ägs av kommunalförbundet för Mellersta Finlands anstalt för psykiskt efterblivna. Sälunda fanns det inalles 6 kommunala anstalter, i vilka det fanns sammanlagt 683 vårdplatser.

Daghem för psykiskt efterblivna fanns inalles 22 och i dessa fanns 585 vårdplatser. Som ny anstalt började sin verksamhet daghemmet Koivula i Kajaani, ägt av Mannerheimskyrkans skyddsförbund. Det fanns 9 kommunala dagvårdsanstalter och i dessa fanns det 302 vårdplatser.

Förändringar i vårdtagarnas sammansättning vid anstalter under år 1965 framgår av följande sammanställning.

Största delen av vårdtagarna skötes i kommunala och privata centralanstalter. Resten fördelade sig tämligen jämt mellan de övriga anstaltstyperna. Under året avfördes inalles 590 vårdtagare, av vilka 60 som avlidna. Könstilldelningen utvisar i sin tur, att 58 % av antalet under året vårdade var manliga och således 42 % kvinnliga.

	Vuoden alussa Vid årets början			Uusia Nya			Poistettu Utskrivna			Vuoden lopussa Vid slutet av året		
	miesp. manl.	naisp. kvinnl.	yht. summa	miesp. manl.	naisp. kvinnl.	yht. summa	miesp. manl.	naisp. kvinnl.	yht. summa	miesp. manl.	naisp. kvinnl.	yht. summa
<i>Varsinaiset vajaamielislaitokset — Egentliga anstalter för psykiskt efterblivna</i>	1 523	1 050	2 573	386	313	699	275	201	476	1 634	1 162	2 796
Kunnalliset ja yksityiset keskuslaitokset — Kommunala och privata centralanstalter	1 058	710	1 768	305	254	559	195	133	328	1 168	831	1 999
Muut kunnalliset ja yksityiset laitokset — Övriga kommunala och privata anstalter	216	124	340	42	24	66	43	26	69	215	122	337
Valtion laitokset — Statens anstalter	249	216	465	39	35	74	37	42	79	251	209	460
Päivähuoltolat — Daghem	309	247	556	77	64	141	65	49	114	321	262	583
Yhteensä — Summa	1 892	1 297	3 129	463	377	840	340	250	590	1 955	1 424	3 379

Hoidettavien jakaantuminen iän mukaan vuoden lopussa nähdään seuraavasta asetelmasta.

Vårdtagarnas fördelning enligt ålder i slutet av året framgår av följande sammanställning.

	Ikä, vuotta — Ålder, år							Yhteensä Summa
	0—4	5—9	10—14	15—19	20—24	25—29	30—	
<i>Varsinaiset vajaamielislaitokset — Egentliga anstalter för psykiskt efterblivna</i> ..	90	386	779	757	400	187	197	2 796
Kunnalliset ja yksityiset keskuslaitokset Kommunala och privata centralanstalter	85	304	502	516	288	137	167	1 999
Muut kunnalliset ja yksityiset laitokset — Övriga kommunala och privata anstalter	3	39	114	117	36	18	10	337
Valtion laitokset — Statens anstalter	2	43	163	124	76	32	20	460
Päivähuoltolat — Daghem	7	116	203	150	65	19	23	583
Yhteensä — Summa	97	502	982	907	465	206	220	3 379

Asetelmasta todetaan, että laitoshoitelukisuus oli suuri kouluikäisten ryhmissä ja että keskuslaitoksissa oli suhteellisesti enemmän yli 30-vuotiaita kuin muissa laitoksissa. Vuonna 1957 oli laitoksissa hoidetuista vajaamielisistä 30 vuotta täyttäneitä 3.3 %. Vastavaa luku v. 1965 oli 6.5. Mainittakoon vielä, että keskuslaitoksissa oli seitsemän 50 vuotta täyttäneitä.

Seuraava asetelma esittää vuoden lopussa hoidettavina olevien jakautumista vajaamielisyyden asteen mukaan.

Man kan konstatera, att frekvensen för anstaltsvård var hög i skolåldersgrupperna och att det i centralanstalterna fanns proportionellt flere 30 år fyllda vårdtagare än i övriga anstalter. År 1957 var 3.3 % av de i anstalterna vårdade psykiskt efterblivna fyllda 30 år. Motsvarande procenttal år 1965 var 6.5. Ytterligare må nämnas, att det i centralanstalterna fanns sju vårdtagare som hade fyllt 50 år.

I följande sammanställning redovisas fördelningen av vårdtagare i slutet av året enligt graden av efterblivenhet.

	Vaikea arvioida Svår att bedöma	Vaikea vajaamiel. Svår oligofreni	Keskiast. vajaamiel. Medelsvår oligofreni	Lievä vajaamiel. Lindrig oligofreni	Muut Övriga	Yhteensä Summa
<i>Varsinaiset vajaamielislaitokset — Egentliga anstalter för psykiskt efterblivna</i>	47	1 243	960	526	20	2 796
Kunnalliset ja yksityiset keskuslaitokset Kommunala och privata centralanstalter	29	1 012	737	218	3	1 999
Muut kunnalliset ja yksityiset laitokset — Övriga kommunala och privata anstalter	12	118	101	96	10	337
Valtion laitokset — Statens anstalter	6	113	122	212	7	460
<i>Päivähuoltolat — Daghem</i>	25	47	299	211	1	583
Yhteensä — Summa	72	1 290	1 259	737	21	3 379
%	2.1	38.2	37.3	21.8	0.6	100.0

Laitoshoidossa olevista oli 38.2 % vaikeasti vajaamielisiä. Lähes puolet keskuslaitoksissa ja muissa laitoksissa olevista oli oheisen asetelman mukaan vaikeasti vajaamielisiä (ÄO 0—19). Päivähuoltoloiden hoidettavista oli 8 % vaikeasti vajaamielisiä. Mainittakoon, että v. 1963 vastaava prosenttiluku oli 19. Vaikeasti vajaamielisten suhteellinen väheneminen osoittaa vajaamielishuollon kehittyneen siten, että päivähuoltoloihin on nyttemmin pyritty ohjaamaan vain kehitys- ja sopeutumiskykyisiä vajaamielisiä.

Seuraavassa esitetään tietoja vajaamielisyyden todennäköisistä syistä laitoksissa vuoden aikana hoidetuista. 277 hoidettavasta ei ole saatu henkilölomaketta.

Todennäköiset syyt Sannolika orsaker	Miesp. — Manl.		Naisp. — Kvinnl.		Yhteensä — Summa	
	Luku Antal	%	Luku Antal	%	Luku Antal	%
Ei ole voitu määritellä — Har ej kunnat fastställas	530	24.8	326	20.9	856	23.2
Tulehdustauksista johtuva vajaam. — Av infektionssjukdomar härledd oligofreni . .	153	7.2	145	9.3	298	8.1
Myrkytystilojen seurauksena ilmenevä vajaam. — Oligofreni som följd av vissa förgiftningstillstånd	59	2.8	32	2.1	91	2.5
Vaurioitumisen seurauksena ilmenevä vajaam. — Oligofreni som följd av skada . .	396	18.5	298	19.1	694	18.8
Aineenvaihdunta- ja kasvuhäiriöiden aiheuttama vajaam. — Oligofreni förorsakad av ämnesomsättnings- och uppväxtrubbningar	44	2.1	42	2.7	86	2.3
Kasvaimien yhteydessä esiintyvä vajaam. — Oligofreni i samband med tumörer . .	11	0.5	8	0.5	19	0.5
Tuntemattomien ennen syntymää vaikuttaneiden tekijöiden aiheuttama vajaam. — Oligofreni förorsakad av okända föredelsen inverkan faktorerna	478	22.4	376	24.1	854	23.1

Av sammanställningen ovan framgår, att 38.2 % av vårdtagarna var svårt efterblivna. Nästan hälften av vårdtagarna i centralanstalterna och övriga anstalter var enligt vidstående sammanställning svårt efterblivna (IK 0—19). Av vårdtagarna i daghemmen var 8 % svårt efterblivna. Det må nämnas, att motsvarande procenttal år 1963 var 19. De svårt efterblivnas proportionella minskning utvisar, att värden av psykiskt efterblivna utvecklings- och anpassningsdugliga efterblivna till daghemmen.

Av följande sammanställning framgår de sannolika orsakerna till de under året vårdades efterblivenhet. 277 vårdtagares personblanketter har ej erhållits.

(jatkoa — forts.)

Tuntemattomista syistä johtuvien tautitilojen aiheuttama vajaam. — Oligofreni förorsakad av genom okända orsaker föranledda sjukdomstillstånd	124	5.8	119	7.7	243	6.6
Perinnöllinen vajaam. — Ärftlig oligofreni	316	14.8	201	12.9	517	14.0
Useita syitä — Flere orsaker	23	1.1	11	0.7	34	0.9
Yhteensä — Summa 2 134		100.0	1 558	100.0	3 692	100.0

Kaikista vuoden aikana hoidetuista 23.2 % oli sellaisia, joiden kohdalla syytä ei voitu määrittellä. Lisäksi todetaan, että 854 tapauksessa vajaamielisyys oli tuntemattomien, ennen syntymää vaikuttaneiden tekijöiden aiheuttama. Vajaamielisyiden syitä eriteltäessä ei ole havaittavissa merkitseviä sukupuolittaisia eroja.

Lisävammoja esiintyi seuraavasti.

Lisävammat Multipla handikapp	Miesp. — Manl.		Naisp. — Kvinnl.		Yhteensä — Summa	
	Luku Antal	%	Luku Antal	%	Luku Antal	%
Ei lisävammaa — Inget tilläggslyte	626	29.3	411	26.4	1 037	28.1
Yksi vamma — Ett handikapp	731	34.3	519	33.3	1 250	33.9
Useita vammoja — Flere handikapp	777	36.4	628	40.3	1 405	38.0
Yhteensä — Summa 2 134		100.0	1 558	100.0	3 692	100.0

Av alla under året vårdade var 23.2 % sådana, vilkas efterblivenhet inte närmare kunde definieras. Dessutom konstateras, att i 854 fall hade oligofrenin förorsakats av okända före födelsen inverkan de faktorer. Vid analysen av orsakerna till psykisk efterblivenhet kan man inte konstatera några signifikanta skillnader mellan könen. Multipla handikapp förekom som följer.

Kaikista hoidetuista 38 %:lla oli useita lisävammoja. Tavallisimpia näistä olivat kouristuskoh-
taukset, lihasliikkeiden hallintahäiriöt ja puhe-
kyvyn heikkous tai puhumattomuus.

Vajaamielislaitosten henkilökunnan vahvuus eri laitostyypeissä oli vuoden lopussa seuraava.

	Hoito- henkilö- kunta Vård- personal	Hoidetta- vien luku Antal vård- tagare	Hoidet- tavia hoito- henkilö- kohden Vårdtagare per vård- person	Talous- henkilö- kunta Ekonomi- personal	Hoidet- tavia talous- henkilö- kohden Vårdtagare per ekono- miperson
<i>Varsinaiset vajaamielislaitokset — Egentliga anstalter för psykiskt efterblivna</i>	1 279	2 796	2.2	459	6.1
Kunnalliset ja yksityiset keskuslai- tokset — Kommunala och privata centralanstalter	1 029	1 999	1.9	323	6.2
Muut kunnalliset ja yksityiset laitok- set — Övriga kommunala och privata anstalter	122	337	2.8	48	7.0
Valtion laitokset — Statens anstalter	128	460	3.6	88	5.2
Päivähuoltolat — Daghem	115	583	5.1	40	14.6
Yhteensä — Summa 1 394		3 379	2.4	499	6.8

Av alla under året vårdade hade 38 % flere handikapp. De vanligaste var krampanfall, svårigheter i muskelrörelsernas bemästring och dålig talförmåga eller stumhet.

Av följande sammanställning framgår persona-
lens storlek i slutet av året vid olika anstaltstyper.

Hoitohenkilökunnan lukumäärä vaihteli suuresti eri laitostyypeissä. Päivähuoltoloissa, joissa hoitotehtävät eivät ole niin monipuolisia kuin varsinaisissa laitoksissa, oli vähiten hoitohenkilökuntaa ja hoidettavien lukumäärä hoitohenkilökohden siis huomattavasti suurempi kuin varsinaisissa vajaamielislaitoksissa.

Mainittakoon vielä, että menot hoitopäivää kohden kunnallisissa ja yksityisissä keskuslaitoksissa olivat 21.23 mk, muissa kunnallisissa ja yksityisissä laitoksissa 17.25 mk, valtion laitoksissa 15.84 ja päivähuoltoloissa 14.02 mk.

Vårdpersonalens storlek varierade betydligt i olika anstalter. I daghemmen, i vilka vårduppgifterna inte är så mångsidiga, fanns det minst vårdpersonal och antalet vårdtagare per vårdperson var således betydligt större än i de egentliga anstalterna för psykiskt efterblivna.

Det må ännu nämnas, att utgifterna per vård dag i kommunala och privata centralanstalter var 21.23 mk, i övriga kommunala och privata anstalter 17.25 mk, i statens anstalter 15.84 och i daghemmen 14.02 mk.

VI. Päihdyttävien aineiden väärinkäyttäjien ja irtolaisten huolto

Huollon alaisten henkilöiden luku. V. 1965 oli irtolaislain 1 luvun 1 §:n edellyttämiä huoltoon joutuneita henkilöitä 30 kaupungissa, 8 kauppalassa ja 62 maalaiskunnassa yhteensä 1 354. Päihdyttävien aineiden väärinkäyttäjien huoltoa koskevan lain 1 luvun 1 §:n edellyttämiä huollettavia ilmoitettiin 45 kaupungista, 22 kauppalasta ja 303 maalaiskunnasta yhteensä 14 152.

Päihdyttävien aineiden väärinkäyttäjien huolto koskevan lain piiriin kuuluvat paitsi alkoholin myös muiden päihdyttävien aineiden väärinkäyttäjät. Päihdyttävällä aineella tarkoitetaan laissa paitsi alkoholipitoista myös sellaista lääketai muuta ainetta, joka voi saattaa sen käyttäjän päihtyneeksi tai siihen verrattavaan tilaan.

Päihdyttävien aineiden väärinkäyttäjistä oli alkoholin väärinkäyttäjiä kaikkiaan 14 089, joista alkoholin lisäksi 24 käytti morfiinia tai sen sukulaisaineita, 402 muita lääkeaineita ja 25 molempiin ryhmiin kuuluvia aineita. Yksinomaan muiden päihdyttävien aineiden väärinkäyttäjiä ilmoitettiin kaikkiaan 63, joista 10 morfiinin yms., 51 muiden lääkeaineiden ja 2 sekä morfiinin yms. että muiden lääkeaineiden väärinkäyttäjiä.

Ns. *nuorella väärinkäyttäjällä* tarkoitetaan seuraavassa sellaista 18—24-vuotiasta henkilöä, joka kuuden viimeksi kuluneen kuukauden aikana on tavattu päihtyneenä tai muuten käyttää päihdyttäviä aineita ilmeiseksi vahingoksi itselleen tai muille. Muita ko. lain nojalla huollettuja nimitetään *varsinaisiksi väärinkäyttäjiksi*.

Erikseen kaupungeissa, kauppaloissa ja maalaiskunnissa edellämainittuja huollettuja henkilöitä oli seuraavasti.

VI. Vården av personer, som missbrukar berusningsmedel, och lösdrivarvård

Antal personer, som underkastats vård. År 1965 utgjorde enligt 1 kap. 1 § lagen om lösdrivare antalet omhändertagna personer i 30 städer, 8 köpingar och 62 landskommuner 1 354. Enligt lagen om vård av personer, som missbrukar berusningsmedel, 1 kap. 1 §, redovisades 14 152 vårdbehövande i 45 städer, 22 köpingar och 303 landskommuner.

Lagen om vården av personer, som missbrukar berusningsmedel, gäller inte bara alkoholmissbrukare utan också dem, som missbrukar andra berusningsmedel. Med berusningsmedel avses i lagen förutom alkoholhaltigt ämne även sådant läke- eller annat medel, som kan försätta den som använder det i berusat eller därmed jämförligt tillstånd.

Av personer, som missbrukar berusningsmedel, var antalet missbrukare av alkohol 14 089, av dessa brukade utöver alkohol 24 morfin och därmed besläktade ämnen, 402 andra läkemedel och 25 i båda grupperna ingående ämnen. Personer, som missbrukar endast övriga berusningsmedel, uppgick till sammanlagt 63, av dessa missbrukade 10 morfin o.a.dyl., 51 andra läkemedel och 2 både morfin o.a.dyl. och andra läkemedel.

Med s.k. *unga missbrukare* avses i det följande sådan 18—24-åring, som under senast förflutna sex månader anträffats berusad eller som på annat sätt använt berusningsmedel till uppenbar skada för sig själv eller annan. Andra, som vårdats enligt ifrågavarande lag, benämnes *egentliga missbrukare*.

Särskilt i städerna, köpingarna och landskommunerna var antalet ifrågavarande vårdade personer följande.

	Kaupungit Städer	Kauppalat Köpingar		Maalaiskunnat Landskommuner		Koko maa Hela landet		
	%	%	%	%	%	%	%	
<i>Irtolaisia — Lösdrivare</i>	1 246	11.4	15	1.7	93	2.6	1 354	8.7
<i>Päihdyttävien aineiden väärinkäyttäjii — Personer, som missbrukar berusningsmedel</i>	9 713	88.6	889	98.3	3 550	97.4	14 152	91.3
<i>Varsinaisia väärinkäyttäjii — Egentliga missbrukare</i>	6 915	71.2	532	59.8	2 257	63.6	9 704	68.6
<i>Nuoria väärinkäyttäjii — Unga miss- brukare</i>	2 798	28.8	357	40.2	1 293	36.4	4 448	31.4
Yhteensä — Summa	10 959	100.0	904	100.0	3 643	100.0	15 506	100.0

Edelliseen vuoteen verrattuna huollon alaisten henkilöiden luku on noussut 1 277 henkilöä eli 9.0 %. Irtolaisten luku on noussut 1.0 % ja päihdyttävien aineiden väärinkäyttäjii ilmoitettiin 9.8 % enemmän kuin edellisenä vuonna. Verrattuna v:n 1965 alussa henkikirjoitettuun väkilukuun oli irtolaishuollon alaisia henkilöitä koko maassa 0.29 ‰ ja päihdyttävien aineiden väärinkäyttäjien huollon alaisia henkilöitä 3.07 ‰. Eri läänien kesken huollettavat jakaantuivat seuraavalla sivulla olevan taulukon mukaisesti.

Huolletuista irtolaisista 89.3 % oli Uudenmaan, Turun ja Porin, Hämeen ja Kymen lääneissä. Yksistään Helsingissä oli 670 eli 49.5 % koko maan irtolaisluvusta, Turussa 136, Tampereella 90 ja Kotkassa 74, joten näissä neljässä kaupungissa oli jo 71.6 % kaikista. — Päihdyttävien aineiden väärinkäyttäjien huollon alaisia henkilöitä oli eniten Uudenmaan, Turun ja Porin sekä Hämeen lääneissä, yhteensä 9 504 eli 67.2 % koko maan huollettavista. Yksistään Helsingissä näitä oli 4 944 eli 34.9 % kaikista, Turussa 959 ja Tampereella 625.

Naispuolisia irtolaisia oli 819 eli 60.5 % ja miespuolisia 535 eli 39.5 %. Päihdyttävien aineiden väärinkäyttäjien joukossa oli naisia vain 3.2 % eli 448, mutta miehiä 96.8 % eli 13 704. Nuorissa väärinkäyttäjissä oli varsin vähän naispuolisia, vain 92 eli 2.1 % ja miespuolisia 4 356 eli 97.9 %. — Suurin osa näistä huollon alaisista henkilöistä oli asutuskeskuksissa, irtolaisnaisista 91.7 % ja päihdyttäviä aineita väärinkäyttäneistä naisista 89.7 %, miesten vastaavien lukujen ollessa 95.3 ja 74.4 %.

I jämförelse med föregående år har antalet personer, som underkastats vård, stigit med 1 277 personer eller 9.0 %. Antalet lösdrivare har stigit med 1.0 % och personer, som missbrukar berusningsmedel, redovisades 9.8 % mera än föregående år. I jämförelse med den i början av år 1965 mantalsskrivna folkmängden utgjorde de personer, som underkastats lösdrivarvård, i hela landet 0.29 ‰ och personer, som missbrukar berusningsmedel, 3.07 ‰ av befolkningen. Mellan de olika länen fördelade sig dessa enligt tabellen på följande sida.

Av de omhändertagna lösdrivarna kom 89.3 % på Nylands, Åbo och Björneborgs, Tavastehus och Kymmene län. Enbart i Helsingfors fanns 670 eller 49.5 % av hela landets lösdrivare, i Åbo 136, i Tammerfors 90 och i Kotka 74, alltså i dessa fyra städer redan 71.6 % av alla. — Största antalet personer, som missbrukar berusningsmedel, fanns i Nylands, Åbo och Björneborgs samt Tavastehus län, till ett antal av 9 504 eller 67.2 % av hela landets vårdbehövande. Enbart i Helsingfors fanns 4 944 vårdbehövande eller 34.9 % av alla, i Åbo 959 och i Tammerfors 625.

De kvinnliga lösdrivarna utgjorde 819 eller 60.5 % och de manliga 535 eller 39.5 %. Bland personer, som missbrukar berusningsmedel fanns det kvinnor endast 3.2 % eller 448, medan antalet män utgjorde 96.8 % eller 13 704. Antalet kvinnor under de unga missbrukarna var ganska ringa, endast 92 eller 2.1 % och män 4 356 eller 97.9 %. — Största delen av dessa vårdade personer koncentrerade sig till bosättningscentra, av lösdrivarkvinnorna 91.7 % och av kvinnorna som missbrukar berusningsmedel 89.7 %, då motsvarande tal för männen var 95.3 och 74.4 %.

Nuorimmat ikäluokat, 18—24-vuotiaat, on seuraavassa yhdistelmässä esitetty vuosiluokittain erikseen. V:een 1964 verrattuna nuorten luku on noussut 10.7 %, nuorten irtolaisten luku 4.7 % ja päihdyttävien aineiden väärinkäyttäjien luku 11.2 %.

De yngsta åldersklasserna, 18—24 år, har i följande sammanställning framställts varje årsklass för sig. I jämförelse med år 1964 har antalet unga stigit med 10.7 %, antalet unga lösdrivare med 4.7 % och antalet personer, som missbrukar berusningsmedel med 11.2 %.

Ikä, vuotta — Ålder, År	Irtolaisia Lösdrivare		Päihdyttävien aineiden väärinkäyttäjii Personer, som missbrukar berusningsmedel			
	Miehiä Män	Naisia Kvinnor	Varsinaisia väärinkäyttäjii Egentliga missbrukare		Nuoria väärinkäyttäjii Unga missbrukare	
	Miehiä Män	Naisia Kvinnor	Miehiä Män	Naisia Kvinnor	Miehiä Män	Naisia Kvinnor
18	7	46	49	4	569	16
19	14	81	99	4	1 009	20
20	11	82	91	1	729	17
21	7	47	86	2	540	12
22	9	39	74	1	515	11
23	8	29	87	1	407	5
24	14	33	139	2	456	7
Yhteensä — Summa	70	357	625	15	4 225	88

Siviilisäätty. Irtolais- ja päihdyttävien aineiden väärinkäyttäjien huollon alaisten henkilöiden siviilisäätty selviää seuraavasta taulukosta.

Civilstånd. De personer, som var underkastade lösdrivarvård och vården av dem, som missbrukar berusningsmedel fördelade sig enligt civilstånd på följande sätt.

Huollon alaisten henkilöiden siviilisäätty — Vård underkastade personers civilstånd

Siviilisäätty — Civilstånd	Irtolaisia — Lösdrivare			Päihdyttävien aineiden väärinkäyttäjii Personer, som missbrukar berusningsmedel					
	Miehiä Män	Naisia Kvinnor	Yhteensä Summa	Varsinaisia väärinkäyttäjii Egentliga missbrukare			Nuoria väärinkäyttäjii Unga missbrukare		
				Miehiä Män	Naisia Kvinnor	Yhteensä Summa	Miehiä Män	Naisia Kvinnor	Yhteensä Summa
Naimattomia — Ogifta	288	472	760	3 382	81	3 463	3 886	80	3 966
Naimisissa olevia—Giffta	121	190	311	4 494	144	4 638	446	9	455
Eronneita — Frånskilda	119	138	257	1 290	99	1 389	23	3	26
Leskiä — Änklingar och änkor	7	19	26	181	32	213	1	—	1
Tuntematon — Okänt	—	—	—	1	—	1	—	—	—
Yhteensä — Summa	535	819	1 354	9 348	356	9 704	4 356	92	4 448
				%					
Naimattomia — Ogifta	53.8	57.6	56.1	36.2	22.8	35.7	89.2	86.9	89.2
Naimisissa olevia—Giffta	22.6	23.2	23.0	48.1	40.4	47.8	10.3	9.8	10.2
Eronneita — Frånskilda	22.3	16.9	19.0	13.8	27.8	14.3	0.5	3.3	0.6
Leskiä — Änklingar och änkor	1.3	2.3	1.9	1.9	9.0	2.2	0.0	—	0.0
Tuntematon — Okänt	—	—	—	0.0	—	0.0	—	—	—
Yhteensä — Summa	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Suurin osa irtolaisista, 56.1 %, oli naimattomia, jotavastoin varsinaisista päihdyttävien aineiden väärinkäyttäjistä vain 35.7 %. Naispuolisista varsinaisista päihdyttävien aineiden väärinkäyttäjistä oli melko paljon, 36.8 %, leskiä ja eronneita, miesten vastaavan suhdeluvun ollessa vain 15.7.

Största delen av lösdrivarna, 56.1 %, var ogifta, då däremot motsvarande tal för egentliga missbrukare av berusningsmedel var endast 35.7%. Bland de kvinnliga egentliga missbrukarna av berusningsmedel fanns det rätt mycket änkor och frånskilda, 36.8 %, medan motsvarande proportionstal för männen var endast 15.7.

Irtolaishuollon perusteet on irtolaislain 1 luvun 1 §:n mukaan tilastossa jaettu neljään ryhmään, nimittäin: kuljeksiva elämä, työn vieroksuminen, kerjuu ja ammattihaureus. Ne tapaukset, jolloin irtolaishuoltoon joutunut henkilö on muulla elämäntavallaan tuottanut ilmeistä vaaraa yleiselle järjestykselle, turvallisuudelle tai siveellisyydelle, on yhdistetty ryhmäksi »muu peruste». Seuraava taulukko valaisee, kuinka moni oli kunkin perusteen nojalla v. 1965 otettu huoltoon. Tällöin on huomattava, että jos henkilölle on ilmoitettu useita huoltoperusteita, on tilastossa otettu vain tärkein huomioon.

Kuljeksivan elämän ja työn vieroksumisen vuoksi 52.7 % kaikista irtolaisista on joutunut irtolaishuoltoon. Vastaava suhdeluku oli v. 1964 51.9. Ammattihaureuden vuoksi huoltoon joutuneiden naisten luku on aikaisemmista vuosista huomattavasti alentunut. V. 1948 heitä oli 1 131 eli 85.9 % kaikista irtolaisnaisista, v. 1950 928 eli 74.3 %, v. 1955 604 eli 56.5 %, v. 1960 377 eli 45.5 %, v. 1964 371 eli 46.6 % ja v. 1965 365 eli 44.6 %.

Grunderna för lösdrivarvården. Med stöd av lösdrivarlagens 1 kap. 1 § har grunderna för lösdrivarvården i statistiken indelats i fyra grupper, nämligen: kringstrykande liv, arbets-skygghet, tiggeri och prostitution. De fall, då person underställd lösdrivarvård genom sitt levnadssätt i övrigt medfört uppenbar våda för allmän ordning, säkerhet eller sedlighet, har förts till gruppen »annan orsak». Huru många personer, som med stöd av varje orsak omhändertagits under år 1965, belyses av följande tabell. Härvid bör observeras, att ifall beträffande en person uppgivits flere vårdorsaker, har blott den viktigaste beaktats i statistiken.

Till följd av kringstrykande liv och arbets-skygghet har 52.7 % av alla lösdrivare underkastats lösdrivarvård. Motsvarande proportions-tal för år 1964 var 51.9. Antalet kvinnor, som till följd av prostitution blivit underkastade vård, har från tidigare år märkbart minskat. År 1948 var deras antal 1 131 eller 85.9 % av hela antalet kvinnliga lösdrivare, år 1950 928 eller 74.3 %, år 1955 604 eller 56.5 %, år 1960 377 eller 45.5 %, år 1964 371 eller 46.6 % och år 1965 365 eller 44.6 %.

Irtolaishuollon perusteet — Grunder för lösdrivarvården

Huollon peruste Grunden för vården	Kaupungit, kauppalat Städer, köpingar		Maalaiskunnat Landskom- muner		Koko-maa Hela landet		Kaupungit, kauppalat Städer, köpingar		Maalaiskunnat Landskom- muner		Koko maa Hela landet	
	Miehiä Män	Naisia Kvin- nor	Miehiä Män	Naisia Kvin- nor	Miehiä Män	Naisia Kvin- nor	Miehiä Män	Naisia Kvin- nor	Miehiä Män	Naisia Kvin- nor	Miehiä Män	Naisia Kvin- nor
	%											
Kuljeksiva elämä — Kringstrykande liv	45	119	2	13	47	132	8.8	15.9	8.0	19.1	8.8	16.1
Työn vieroksuminen — Arbets-skygghet	259	262	6	8	265	270	50.8	34.9	24.0	11.8	49.5	33.0
Kerjuu — Tiggeri	16	4	3	1	19	5	3.1	0.5	12.0	1.5	3.6	0.6
Ammattihaureus — Pros- titution	—	324	—	41	—	365	—	43.1	—	60.3	—	44.6
Muu peruste — Annan grund	190	42	14	5	204	47	37.3	5.6	56.0	7.3	38.1	5.7
Yhteensä — Summa	510	751	25	68	535	819	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Irtolaisperusteen yhteyteen kuuluu läheisesti kysymys, missä määrin irtolaisiksi havaitut henkilöt on aikaisemmin tuomittu rangaistukseen ja missä määrin he ovat aikaisemmin olleet irtolaishuollon alaisia. Näitä seikkoja valaisee seuraava yhdistelmä.

Irtolaisia, jotka aikaisemmin — Lösdrivare, som tidigare ovat olleet irtolaishuollon alaisia — varit under lösdrivarvård on tuomittu rangaistukseen — dömts till straff

I nära samband med orsaken till lösdriveriet står frågan, i vilken mån personer, som befunnits vara lösdrivare, tidigare blivit dömda till straff och i vilken mån de tidigare varit under lösdrivarvård. Följande sammanställning belyser dessa frågor.

Kaupungit, kauppalat Städer, köpingar	Maalaiskunnat Landskommuner		Koko maa Hela landet		
	Miehiä Män	Naisia Kvinnor	Miehiä Män	Naisia Kvinnor	
316	513	2	36	318	549
284	198	15	12	299	210

Kaikista v:n 1965 irtolaisista 64.0 % on aikaisemmin ollut irtolaisuudon alaisena, 59.4 % miehistä ja 67.0 % naisista. Aikaisemmin rangaistukseen tuomittuja oli 37.6 % kaikista, miehistä 55.9 % ja naisista 25.6 %.

Irtolaisuudon toimenpiteet. Irtolaislain 1 luvun 2 ja 5 §:ien mukaan on irtolaiseksi havaittuihin henkilöihin nähden sovellettava seuraavia toimenpiteitä: varoitettava, milloin se katsotaan tarpeelliseksi ja, ellei tämä riitä, määrättävä irtolaisvalvonnan alaiseksi; ellei heitä senkään avulla saada palautetuiksi säännölliseen ja kunnialliseen elämäntapaan tai jos he ovat vaaraksi itselleen tai muiden henkilökohtaiselle turvallisuudelle tai ilmeiseksi häiriöksi yleiselle järjestykselle tai siveellisyydelle, on heidät määrättävä työlaitokseen tai pakkotyöhön.

Jos irtolaiseksi havaittu henkilö on toispaikkakuntalainen, ovat muutamat kunnat ilmoittaneet lähettäneensä tällaiset henkilöt kotikuntaansa siellä käsiteltäviksi antamatta heille sitä ennen varoitusta. Tilastossa tällaiset tapaukset on yhdistetty ryhmään »muu toimenpide». Ne tapaukset, jolloin irtolaiset laitoksesta päästyään on asetettu jälkivalvontaan, muodostavat oman ryhmän. Missä laajuudessa erilaisiin toimenpiteisiin on ryhdytty kaupungeissa, kaupaloissa ja maalaiskunnissa, selviää seuraavasta taulukosta.

Av hela antalet lösdrivare under år 1965 hade 64.0 % varit tidigare under lösdrivarvård, 59.4 % av männen och 67.0 % av kvinnorna. 37.6 % hade tidigare blivit dömda till straff, av männen 55.9 % och av kvinnorna 25.6 %.

Lösdrivarvårdens vårdåtgärder. Enligt lösdrivarlagens 1 kap. 2 och 5 § bör ifråga om personer, som befunnits vara lösdrivare, tillämpas följande åtgärder: varning, då sådan anses nödvändig och om detta ej är tillräckligt, ställande under lösdriveriövervakning; om de icke ens med denna åtgärd kan återföras till ett ordentligt och hederligt levnadssätt eller om de är till fara för sig själva eller för andras personliga säkerhet eller till uppenbar våda för allmän ordning och sedlighet, bör de förordnas till intagning i arbetsanstalt eller till tvångsarbete.

Ifall en person, som befunnits vara lösdrivare, är från annan ort, har somliga kommuner uppgivit att de sändt sådana personer till deras hemkommun för behandling utan att dessförinnan tilldela dem varning. I statistiken har dylika fall sammanförts till gruppen »annan åtgärd». De fall, då lösdrivarna efter anstaltsvård ställts under övervakning, bildar en särskild grupp. I vilken utsträckning de olika vårdåtgärderna vidtagits i städerna, köpingarna och landskommunerna, framgår av följande tabell.

Huoltotoimenpiteet — Vårdåtgärder

Huoltotoimenpide — Vårdåtgärd	Kaupungit, kauppalat Städer, köpingar		Maalaiskunnat Landskom- muner		Koko maa Hela landet		Kaupungit, kauppalat Städer, köpingar		Maalaiskunnat Landskom- muner		Koko maa Hela landet	
	Miehiä Män	Naisia Kvin- nor	Miehiä Män	Naisia Kvin- nor	Miehiä Män	Naisia Kvin- nor	Miehiä Män	Naisia Kvin- nor	Miehiä Män	Naisia Kvin- nor	Miehiä Män	Naisia Kvin- nor
Varoitus — Varning	98	162	4	15	102	177	19.2	21.6	16.0	22.1	19.1	21.6
Irtolaisvalvonta — Lös- driveriövervakning ...	246	234	11	16	257	250	48.2	31.1	44.0	23.5	48.0	30.5
Työlaitoshuolto — In- tagning på arbets- stält	59	123	4	18	63	141	11.6	16.4	16.0	26.5	11.8	17.2
Pakkotyö—Tvångsarbete	2	19	2	2	4	21	0.4	2.5	8.0	2.9	0.7	2.6
Jälkivalvonta — Efter- övervakning	92	186	2	12	94	198	18.0	24.8	8.0	17.6	17.6	24.2
Muu toimenpide— Annan åtgärd	13	27	2	5	15	32	2.6	3.6	8.0	7.4	2.8	3.9
Yhteensä — Summa	510	751	25	68	535	819	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Niiden irtolaisten luku, jotka ovat saaneet varoituksen tai joutuneet valvontaan, oli 58.1 % kaikista; selontekovuonna sai varoituksen 20.6 %

Antalet lösdrivare, som erhållit varning och sådana som ställts under övervakning var 58.1 % av alla; under redogörelseåret erhöill 20.6 %

koittaa 1 §:n 2. mom:n nuoria, tilapäisiä väärinkäyttäjiä. Lisäksi on vielä 10. ryhmä, vapaaehtoisuus, jolloin huollettava on vapaaehtoisesti hakeutunut huoltoon.

Jos henkilö on usean edellä mainitun perusteen nojalla joutunut huollettavaksi, hänet on edellä olevassa taulukossa sijoitettu siihen perusrhymään, joka on osoittautunut tärkeimmäksi.

Selontekovuonna joutui huollon alaiseksi 4 448 sellaista 18—24-vuotiasta henkilöä, jotka kuuden viimeksi kuluneen kuukauden aikana oli tavattu päihtyneinä tai muuten käyttivät päihdyttäviä aineita ilmeiseksi vahingoksi itselleen tai muille. Näiden ns. nuorten väärinkäyttäjien osuus oli 31.4 %, varsinaisten väärinkäyttäjien osuuden ollessa 9 704 tapausta eli 68.6 %.

Juopottelevaa elämää viettävät henkilöt ovat joutuneet huoltoon suurimmalta osalta sen vuoksi, että heidät vuoden kuluessa oli pidätetty kolmasti tai useammin tai sen vuoksi, että he olivat ilmeiseksi häiriöksi tai pahennukseksi ympäristölleen. Edellisiä oli v. 1965 35.9 sekä jälkimmäisiä 26.2 % varsinaisista väärinkäyttäjistä. Taloudelliset seikat, elatusvelvollisuuden tai ansiotyön laiminlyönti, joutuminen läheisen henkilön rasitukseksi tai huoltoavun tarve on merkitty huollon perusteeksi 2 106 tapauksessa eli 21.7 %:lle. Lisäksi oli vapaaehtoisesti huoltoon alistuneita 952 eli 9.8 %, vaarallisia 222 eli 2.3 % ja 400 eli 4.1 % rattijuoppoja. Vapaaehtoisesti huoltoon oli alistunut lisäksi 443 henkilöä, joiden kohdalla oli ilmoitettu muitakin huollon perusteita. Kaikkiaan oli siis näitä »vapaaehtoisia» 1 395 eli 14.4 % varsinaisista väärinkäyttäjistä. V. 1964 heitä oli 1 176 eli 13.4 %.

Varsinaisista väärinkäyttäjistä 6 596 eli 68.0 % on jo aikaisemmin ollut huollon alaisena. V. 1964 vastaavat luvut olivat 6 053 ja 69.1 %. Nuorista väärinkäyttäjistä 997 eli 22.4 % oli aikaisemmin ollut huollon alaisena. V. 1964 vastaavat luvut olivat 968 ja 23.5.

Päihdyttävien aineiden väärinkäyttäjien huollon huoltotoimenpiteet. Lain 1 luvun 3 §:n tarkoittamia huoltotoimenpiteitä ovat neuvonta ja ohjaus, valvonta sekä huoltola- ja muu laitoshoido. Tilastossa on huoltolahoitopäätös ja täytäntönpantu huoltolahoito mainittu erikseen ja huoltolahoidosta on erotettu sairaalassa tai muussa vastaavassa hoitolaitoksessa hoitoa saaneet. Samoin kuin irtolaisiin on päihdyttävien

närstående till last, 8. behov av socialhjälp och 9. skadlighet, vilken avser av 1 § 2. mom. unga, tillfälliga missbrukare. Därutöver finns det ännu grupp 10, frivillighet, då vårdbehövande frivilligt har underkastat sig vård.

Om en person erhållit vård till följd av flere av ovannämnda orsaker, har han i föregående tabell hänförs till den grupp, vilken visat sig vara viktigast.

Under redogörelseåret omhändertogs 4 448 sådana 18—24-åringar, som under senast förflutna sex månader anträffats berusade eller som på annat sätt använt berusningsmedel till uppenbar skada för sig själv eller annan. Andelen av dessa s.k. unga missbrukare var 31.4 %, medan de egentliga missbrukarna utgjorde 9 704 fall eller 68.6 %.

Personer, vilka för ett onyktert liv, har oftast omhändertagits, emedan de under årets lopp blivit anhållna tre eller flere gånger eller därför, att de varit uppenbart störande eller förgärligsväckande för sin omgivning. De förra utgjorde år 1965 35.9 % och de senare 26.2 % av egentliga missbrukare. Ekonomiska omständigheter, såsom försummande av underhållsskyldighet eller av förvärvsarbete, fallande närstående till last eller behov av socialhjälp hade angivits som orsak till omhändertagandet i sammanlagt 2 106 fall eller 21.7 %. Dessutom hade 952 eller 9.8 % frivilligt underkastat sig vård, farligheten var grunden till 222 fall eller 2.3 % och rattfylleri till 400 fall eller 4.1 %. Frivilligt har därtill underkastat sig vård 443 personer, för vilka även andra grunder för vård har uppgivits. Inalles fanns det alltså 1 395 eller 14.4 % »frivilliga» egentliga missbrukare. Motsvarande antal år 1964 var 1 176 eller 13.4 %.

Av de egentliga missbrukarna har 6 596 eller 68.0 % redan tidigare varit under vård. År 1964 var motsvarande antal 6 053 och 69.1 %. Av unga missbrukare har 997 eller 22.4 % tidigare varit under vård. År 1964 var motsvarande antal 968 och 23.5.

Vårdåtgärder för dem, som missbrukar berusningsmedel. De i lagens 1 kap. 3 § avsedda vårdåtgärderna är rådgivning och handledning, uppsikt samt anstalts- och annan inrättningsvård. I statistiken har beslut om vård och intagning för vård i anstalt omnämnts skilt för sig och vård i anstalt åtskilts från vård på sjukhus eller annan inrättning. På samma sätt som för lösdrivarna har för dem, som missbrukar berusningsmedel, de

aineiden väärinkäyttäjinkin nähden laitoksesta vapautuneiden jälkivalvonta erotettu eri ryhmäksi.

Seuraava taulukko osoittaa, mihin huoltotoimenpiteisiin on ryhdytty erikseen varsinaisiin ja nuoriin päihdyttävien aineiden väärinkäyttäjien nähden.

frigivnas efterövertakning avskilts i en skild grupp.

Följande tabell utvisar, vilka vårdåtgärder som vidtagits särskilt för egentliga och för unga missbrukare av berusningsmedel.

Huoltotoimenpiteet — Vårdåtgärder

Huoltotoimenpide Vårdåtgärd	Kaupungit, kauppalat Städer, köpingar		Maalaiskunnat Landskommuner		Koko maa Hela landet		Kaupungit, kauppalat Städer, köpingar		Maalaiskunnat Landskommuner		Koko maa Hela landet	
	Miehiä Män	Naisia Kvinnor	Miehiä Män	Naisia Kvinnor	Miehiä Män	Naisia Kvinnor	Miehiä Män	Naisia Kvinnor	Miehiä Män	Naisia Kvinnor	Miehiä Män	Naisia Kvinnor
<i>Varsinaiset väärinkäyttäjät — Egentliga missbrukare</i>	7 125	322	2 223	34	9 348	356	69.9	80.1	63.4	73.9	68.2	79.5
Neuvonta ja ohjaus — Rådgivning och handledning	2 360	83	1 315	18	3 675	101	33.1	25.8	59.2	52.9	39.3	28.4
Valvonta — Uppsikt ..	2 062	118	281	8	2 343	126	28.9	36.6	12.6	23.5	25.1	35.4
Huoltolahoito (päätös) — Vård i vårdanstalt (beslut)	412	7	83	—	495	7	5.8	2.2	3.7	—	5.3	1.9
Huoltolahoito (täytäntöönpanu) — Vård i vårdanstalt (intagen)	1 131	52	383	2	1 514	54	15.9	16.1	17.2	5.9	16.2	15.2
Sairaala tai muu laitoshoido — Vård på sjukhus eller annan inrättning	480	24	70	2	550	26	6.7	7.5	3.2	5.9	5.9	7.3
Jälkivalvonta — Efterövertakning	680	38	91	4	771	42	9.6	11.8	4.1	11.8	8.2	11.8
<i>Nuoret väärinkäyttäjät — Unga missbrukare</i>	3 075	80	1 281	12	4 356	92	30.1	19.9	36.6	26.1	31.8	20.5
Neuvonta ja ohjaus — Rådgivning och handledning	2 760	71	1 251	10	4 011	81	89.8	88.7	97.7	83.3	92.1	88.0
Valvonta — Uppsikt ..	315	9	30	2	345	11	10.2	11.3	2.3	16.7	7.9	12.0
Yhteensä — Summa	10 200	402	3 504	46	13 704	448	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Yleisimmin käytettyjä toimenpiteitä oli neuvonta ja ohjaus, jota oli saanut 38.9 % varsinaisista väärinkäyttäjistä, vastaten 37.0 %:a v. 1964. Huoltoloihin määrättiin 2 070 tapausta ja lisäksi 576 sairaalaan tai muuhun vastaavaan hoitolaitokseen eli yhteensä 15.2 % enemmän kuin edellisenä vuonna. Näistä 502 tapauksen kohdalla huoltolahoito ei vielä ollut täytäntöönpanu. Jälkivalvonnassa huoltolahoidon jälkeen oli 813 eli 8.4 % varsinaisista väärinkäyttäjistä. Helsingin kaupungin omistaman Toukolan hoitokodin huollettavat, 461 miestä ja 26 naista sisältyvät jälkivalvontaryhmään.

De allmännast tillämpade vårdåtgärderna var rådgivning och handledning, som 38.9 % av egentliga missbrukare hade erhållit, motsvarande 37.0 % år 1964. Till vårdanstalt beordnades 2 070 fall och ytterligare 576 till sjukhus eller annan motsvarande vårdinrättning eller sammanlagt 15.2 % mera än föregående år. För dessa 502 fall hade vård i anstalt inte ännu verkställts. Under övertakning efter anstaltsvård var 813 eller 8.4 % av de egentliga missbrukarna. Vårdbehövande på Majstads vårdhem, som ägs av Helsingfors stad, 461 män och 26 kvinnor, ingår i efterövertakningsgruppen.

Nuoriin väärinkäyttäjiin sovellettiin toimenpiteinä neuvontaa ja ohjausta sekä valvontaa, edellisten osuus oli 92.0 % ja jälkimmäisten 8.0 %. V. 1964 olivat vastaavat %-luvut 91.4 ja 8.6.

Päihdyttävien aineiden väärinkäyttäjien huoltolat

V:n 1963 alussa voimaan tulleen, päihdyttävien aineiden väärinkäyttäjien huoltoa koskevan lain edellyttämiä huoltoloita toimi maassa 9. Niistä 3 oli valtion omistamia, nim. Perniön huoltola Kemiössä, Lapinjärven huoltola ja Järvenpään sosiaalisairaala. Yksityisten yhdistysten omistamia olivat Mikkelin, Kankaanpään sekä Pieksämäellä sijaitseva Tyynelän alkoholistikodit. Lammin ja Ridasjärven työlaitosten osastoina toimivat huoltolat kuuluivat kuntayhtymille ja Tervalammen huoltola Helsingin kaupungille. Järvenpään sosiaalisairaalassa oli lisäksi osasto naisille ja Lammilla toimi suljettu huoltola erikseen.

Huoltoloiden sosiaaliministeriölle antamien tietojen mukaan oli niissä vuoden alussa yhteensä 1 115 huollettavaa. Vuoden aikana on laitoksiin otettu 1 946 huollettavaa. Poistettuja oli yhteensä 1 932, joten vuoden lopussa oli kirjoissa kaikkiaan 1 129 henkilöä. Huollettavien vaihtuvuus vuoden kuluessa eri laitoksissa käy ilmi seuraavasta asetelmasta.

	Vuoden alussa kirjoissa Inskrivna vid årets början		Yht. S:ma	Vuoden kuluessa Under året		Vuoden lopussa Vid årets slut		Yht. S:ma
	laitoksessa på an- stalten	muualla annor- städes		otettuja intagna	poistettuja utskrivna	laitoksessa på an- stalten	muualla annor- städes	
<i>Valtion laitokset — Statens an- stalter</i>	299	353	652	1 155	1 209	275	323	598
Perniö (Björnå)	93	159	252	266	293	80	145	225
Lapinjärvi — Lappträsk	127	184	311	437	472	113	163	276
Järvenpää miesos.—manl. avd.	71	10	81	409	401	76	13	89
» naisos.—kvinnl. avd.	8	—	8	43	43	6	2	8
<i>Työlaitosten yhteydessä toimivat — Vid arbetsinrättningar verksam- ma anstalter</i>	101	286	387	342	276	141	312	453
Tervalampi	46	138	184	166	113	69	168	237
Lammi	21	54	75	96	84	29	58	87
Lammi sulj. — sluten	19	65	84	55	48	26	65	91
Ridasjärvi	15	29	44	25	31	17	21	38
<i>Yhdistysten omistamat — Förenin- garnas anstalter</i>	75	1	76	449	447	77	1	78
Mikkeli (S:t Michel)	24	1	25	135	137	23	—	23
Tyynelä	27	—	27	171	166	31	1	32
Kankaanpää	24	—	24	143	144	23	—	23
Yhteensä — Summa	475	640	1 115	1 946	1 932	493	636	1 129

För de unga missbrukarna tillämpades rådgivning och handledning samt uppsikt, de förras andel var 92.0 % och de senares 8.0 %. År 1964 var motsvarande %-talen 91.4 och 8.6.

Vårdanstalter för personer, som missbrukar berusningsmedel

I början av år 1963 trädde i kraft lagen om vården av dem, som missbrukar berusningsmedel. För dessa personer fanns 9 vårdanstalter. Av dem ägdes 3 av staten, nämligen Björnå anstalt i Kimito, anstalten i Lappträsk och socialsjukhuset i Järvenpää. Alkoholisthemmen i Kankaanpää och i S:t Michel samt Tyynelä alkoholisthem i Pieksämäki upprätthölls av privata föreningar. Vårdanstalten vid arbetsinrättningarna i Lammi och Ridasjärvi tillhörde kommunsammanslutningar och Tervalampi vårdanstalt Helsingfors stad. Vid Järvenpää socialsjukhus fanns därtill, en kvinnlig avdelning och vid Lammi verkade en särskild slutna vårdanstalt.

Enligt uppgifter från vårdanstalterna var antalet inskrivna vårdtagare vid årets början 1 115. Under årets lopp har 1 946 intagits och 1 932 utskrivits, så att antalet inskrivna vid årets slut var 1 129. Av följande sammanställning framgår hur totalantalet vårdtagare växlade under årets lopp.

Vuoden aikana hoidossa olleet jakaantuivat vapaaehtoisiin, vaarallisiin, kiireellisiin ja muihin seuraavalla tavalla.

Samtliga inskrivna fördelade sig på frivilligt ingångna, farliga, brådskande och andra på följande sätt.

	Vapaaehtoisesti tulleita Frivilligt ingångna	Vaarallisia Farliga	Kiireellisiä Brådskande	Muita Andra	Yhteensä Sammanlagt
<i>Vuoden alussa — Vid årets början</i>	252	75	10	778	1 115
läsnä — närvarande	247	11	4	213	475
ehd. vapautettu — villkorligt frigivna	—	55	5	446	506
lomautettuja — permitterade	1	5	—	50	56
vankilassa ym. — i fängelse etc.	4	4	1	69	78
<i>Otettu vuoden kuluessa — Intagna under året</i>	1 283	72	20	571	1 946
<i>Poistettu vuoden kuluessa — Utskrivna under året</i>	1 321	77	16	518	1 932
lopullisesti vapautettuja — slutligt frigivna	1 288	53	12	402	1 755
muualle siirrettyjä, kuolleita ym. — annorstädes överförda, avlidna m.fl.	33	24	4	116	177
<i>Vuoden lopussa — Vid årets slut</i>	214	70	14	831	1 129
läsnä — närvarande	212	12	6	263	493
ehd. vapautettuja — villkorligt frigivna	—	38	5	438	481
lomautettuja — permitterade	—	12	—	57	69
vankilassa ym. — i fängelse etc.	2	8	3	73	86

Asetelmasta havaitaan, että suurin osa vuoden aikana otetuista on ollut vapaaehtoisia. Edellisvuoteen verrattuna on tilanne tässä suhteessa pysynyt suunnilleen ennallaan. Vaarallisina ja kiireellisinä huoltolaan otettujen lukumäärä sensijaan on huomattavasti noussut. Vuonna 1964 oli vaarallisina otettuja 45 ja kiireellisinä otettuja 9, vastaavien lukujen vuonna 1965 ollessa 72 ja 20. Kun otetaan huomioon vuoden alussa muualla olleet ja sittemmin laitoksiin palautetut 200 huollettavaa, on vuoden kuluessa hoidettu kaikkiaan 2 621 henkilöä. Näistä oli 105 eli 4.0 % naisia. Seuraavasta asetelmasta ilmenee vuoden aikana hoidettujen sekä hoitopäivien jakaantuminen laitystyyppien kesken.

Av sammanställningen framgår, att största delen av dem som intagits under årets lopp har varit frivilligt ingångna. Jämfört med föregående år är situationen ungefär oförändrad. Antalet som farliga och brådskande intagna har däremot ökat betydligt. År 1964 intogs 45 som farliga och 9 som brådskande, medan motsvarande siffror år 1965 var 72 och 20. Då man tar i beaktande de vid årets början icke närvarande och de 200 vårdtagare, som sedermera remitterats till inrättningarna, har under årets lopp vårdats inalles 2 621 personer. Av dessa var 105 eller 4.0 % kvinnor. Av följande sammanställning framgår vårdtagarnas och vårddagarnas fördelning enligt anstaltstyp.

	Hoitopaikkoja Vårdplatser	Vuoden aikana hoidettuja Antal vårdade under året	Hoitopäiviä Kaikkiaan Inalles	Vård dagar Hoidettavaa kohti Per vårdtagare
Valtion omistamat laitokset—Statsägda anstalter ..	250	1 541	94 727	61
Työlaitosten yhteydessä toimivat — Vid arbetsinrättningar verksamma anstalter	130	555	43 239	78
Yhdistysten omistamat—Föreningarnas anstalter ..	72	525	28 579	54
Yhteensä — Summa	452	2 621	166 545	64

Seuraavassa asetelmassa esitetään uusina huollettavina eri laitoksiin otettujen jakaantuminen käytetyn päihdyttävän aineen mukaan.

I följande sammanställning redovisas de nyintagna vårdtagarnas fördelning enligt använt berusningsmedel.

Päihdyttävä aine Berusningsmedel	Valtion omistamat laitokset Statsägda anstalter		Työlaitosten yhteydessä toimivat Vid arbets- inrättningar verksamma anstalter		Yhdistysten omistamat Föreningarnas anstalter		Yhteensä Summa	
	Luku Antal	%	L Antal	%	Luku Antal	%	Luku Antal	%
Alkoholi — Alkohol	768	68.6	118	54.6	269	60.1	1 155	64.7
Alkoholi ja korvikkeet — Alkohol och surrogat	250	22.3	83	38.4	145	32.4	478	26.8
Morfiinisukuiset aineet — Morfinbe- släktade ämnen	9	0.8	2	0.9	1	0.2	12	0.7
Muut lääkeaineet — Övriga läkeme- del	25	2.2	4	1.9	1	0.2	30	1.7
Alkoholi ja lääkeaineet — Alkohol och läkemedel	68	6.1	9	4.2	32	7.1	109	6.1
Yhteensä — Summa	1 120	100.0	216	100.0	448	100.0	1 784	100.0

Uusista laitoksiin otetuista huollettavista suurin osa on käyttänyt alkoholia päihdyttävänä aineena. Pelkästään lääkeaineita käyttäneitä oli vain 2.4 %.

Eri laitoksiin otettujen uusien huollettavien jakaantuminen iän mukaan nähdään seuraavasta asetelmasta.

Största delen av de till anstalterna under årets lopp intagna nya vårdtagarna har använt alkohol som berusningsmedel. Antalet som använt enbart läkemedel var 2.4 %.

De till olika inrättningar intagna nya vårdtagarnas fördelning enligt ålder framgår av följande sammanställning.

Ikä, vuotta—Ålder, år	Valtion laitokset Statens anstalter		Työlaitosten yhteydessä toimivat Vid arbets- inrättningar verksamma		Yhdistysten omistamat Föreningarnas anstalter		Yhteensä Summa	
	Luku Antal	%	Luku Antal	%	Luku Antal	%	Luku Antal	%
—20	11	1.0	3	1.4	9	2.0	23	1.3
20—29	141	12.6	11	5.1	72	16.1	224	12.6
30—39	364	32.5	48	22.2	182	40.6	594	33.3
40—49	381	34.0	70	32.4	111	24.8	562	31.5
50—59	194	17.3	68	31.5	61	13.6	323	18.1
60—	29	2.6	16	7.4	13	2.9	58	3.2
Yhteensä — Summa	1 120	100.0	216	100.0	448	100.0	1 784	100.0

Suurin osa uusista huollettavista oli 30—49-vuotiaita. Tilastoista on kuitenkin havaittavissa, että yhdistysten omistamiin laitoksiin otetut olivat yleensä muihin laitoksiin otettuja nuorempia. Mainittakoon, että kaikkien huollettavien keski-ikä oli 41 vuotta. Valtion laitoksissa keski-ikä oli 40, työlaitosten yhteydessä toimivissa laitoksissa sitävastoin 45 ja yhdistysten laitoksissa 39 vuotta.

Största delen av vårdtagarna var mellan 30 och 49 år. Av statistiken framgår dock, att de vårdtagare som intagits på föreningarnas anstalter i allmänhet var yngre än de som intagits på andra anstalter. Nämnas må, att medelåldern för alla vårdtagare var 41 år. Medelåldern i statens inrättningar var 40, vid arbetsinrättningar verksamma däremot 45 och i föreningarnas anstalter 39 år.

Työlaitokset

V. 1965 oli toiminnassa 9 työlaitosta, joista 7 oli kuntainliittojen omistamia, Helsingin kaupungin omistama Tervalammen työlaitos Vihdissä ja valtion omistama Ilmajoen työlaitos. Kuntainliittojen omistamat työlaitokset olivat Uudenmaan työlaitos Hyvinkään maalaiskunnassa, Länsi-Suomen työlaitos Punkalaitumella, Hämeen työlaitos Lammilla, Itä-Suomen työlaitos Mäntyharjulla, Keuruun työlaitos, Kruunupyyn työlaitos ja Pohjolan työlaitos Revonlahdella.

Vuodesta 1965 lähtien työlaitoksia koskevasta tilastosta on poistettu työlaitosten yhteydessä toimivat PAV-huoltolat. Nämä tiedot sisältyvät jo edellä esitettyyn selostukseen päihdyttävien aineiden väärinkäyttäjien huoltoloista.

Kuntainliittojen omistamissa työlaitoksissa oli osallisina 517 kuntaa eli 94.9 % maan kaikista kunnista. Hoitopaikkojen luku näissä työlaitoksissa oli selontekovuonna 745. Helsingin kaupungin Tervalammen työlaitoksessa hoitopaikkoja oli 87 ja valtion Ilmajoen työlaitoksessa 75, joten hoitopaikkoja oli työlaitoksissa ilman PAV-osastoja 907. Seuraavassa esitetyt numerotiedot perustuvat työlaitosten vuosikertomuksista laadittuihin yhteenvetoihin.

Työlaitoksissa on v:n 1965 kuluessa ollut hoitettavana kaikkiaan 2 591 huollettavaa. Kuntainliittojen työlaitoksissa oli 2 072, Tervalammella 338 ja Ilmajoella 181. Seuraavalla sivulla oleva yhdistelmä osoittaa, minkä lakien nojalla huollettavat oli työlaitoksiin määrätty.

V. 1964 oli vastaavia huollettavia 2 736, joten v. 1965 oli 145 vähemmän. Huoltoapulain nojalla huollettujen luku laski 6.4 %, perhepinnarien 6.4 %. Irtolaislain nojalla työlaitokseen otettujen luku nousi 2.0 %.

V. 1965 työlaitoksissa huolletuista 59.1 % oli perhepinnareita, 26.9 % huoltoapulain nojalla huollettuja ja 14.0 % irtolaisia. Edellisenä vuonna vastaavat suhdeluvut olivat 59.8, 27.2 ja 13.0. Miehistä suurin osa, 67.5 %, oli perhepinnareita, naisista sen sijaan 82.8 % irtolaisia. Kaikista huollettavista 87.4 % oli miehiä ja 12.6 % naisia.

Kertomusvuoden alussa oli laitoksissa läsnä yhteensä 717 huollettavaa. Vuoden aikana

Arbetsinrättningarna

Under år 1965 var 9 arbetsinrättningar i verksamhet, av vilka 7 ägdes av kommunalförbund, Tervalampi arbetsinrättning i Vichtis av Helsingfors stad och Ilmajoki arbetsinrättning av staten. Följande arbetsinrättningar ägdes av kommunalförbund: Uudenmaan työlaitos i Hyvinge landskommun, Länsi-Suomen työlaitos i Punkalaidun, Hämeen työlaitos i Lammi, Itä-Suomen työlaitos i Mäntyharju, Keuruun työlaitos, arbetsinrättningen i Kronoby och Pohjolan työlaitos i Revonlahti.

Från och med år 1965 har ur den statistik, som berör arbetsinrättningar, avlägsnats vid arbetsinrättningar verksamma vårdanstalter för personer, som missbrukar berusningsmedel. Dessa uppgifter ingår redan i den tidigare framställda redogörelsen över dessa vårdanstalter.

I de arbetsinrättningar, som ägdes av kommunalförbunden, var 517 kommuner delaktiga eller 94.9 % av alla kommuner i landet. Antalet vårdplatser i nämnda arbetsinrättningar var under redogörelseåret 745. I Helsingfors stads arbetsinrättning i Tervalampi var antalet vårdplatser 87 och i statens arbetsinrättning i Ilmajoki 75. Antalet vårdplatser utan avdelningar för personer, som missbrukar berusningsmedel var alltså 907. Följande sifferuppgifter grundar sig på de sammandrag som upprättats över arbetsinrättningarnas årsberättelser.

Totalantalet vårdade i arbetsinrättningarna har under år 1965 varit 2 591. I kommunalförbundens arbetsinrättningar var antalet inalles 2 072, i Tervalampi 338 och i Ilmajoki 181. Följande sammanställning visar med stöd av vilka lagar intagningen på arbetsinrättning skett.

År 1964 var antalet motsvarande vårdade 2 736, år 1965 var antalet således 145 mindre. Antalet enligt socialhjälpslagen vårdade nedgick med 6.4 %, antalet tredskande underhållspliktiga med 6.4 %. Enligt lagen om lösdrivare steg antalet i arbetsinrättning intagna med 2.0 %.

Av de år 1965 i arbetsinrättningarna vårdade var 59.1 % tredskande underhållspliktiga, 26.9 % enligt socialhjälpslagen intagna och 14.0 % lösdrivare. Föregående års motsvarande proportionstal var 59.8, 27.2 och 13.0. Största delen, 67.5 %, av männen var tredskande underhållspliktiga, av kvinnorna däremot 82.8 % lösdrivare. Av hela antalet vårdade var 87.4 % män och 12.6 % kvinnor.

I början av redogörelseåret var vid anstalterna närvarande 717 vårdade. Under året intogs nya

Laki, jonka nojalla huollettavat on työlaitokseen otettu Lag. enligt vilken de vårdade förordnats till arbetsinrättning	Työlaitokset — Arbetsinrättningar					
	Kuntainliittojen Kommunalförbundens		Helsingin kaupungin Helsingfors stads		Valtion Statens	Yhteensä Summa
	Miehiä Män	Naisia Kvinnor	Miehiä Män	Naisia Kvinnor	Miehiä Män	Naisia Kvinnor
Huoltoapulaki, 40 § (työvelvolliset) — Social- hjälpslagen, § 40 (arbetspliktiga)	510	42	51	—	561	42
Huoltoapulaki, 25 ja 54 § (kurinpidolliset) Socialhjälpslagen, § 25 och 54 (disciplinära)	83	11	—	—	83	11
Laki lasten elatusavun turvaamisesta — Lagen om tryggnad av underhållsbidrag åt barn	1 241	3	287	—	1 528	3
Irtolaislaki — Lagen om lösdrivare	93	89	—	181	93	270
Yhteensä — Summa	1 927	145	338	181	2 265	326

otettiin uusia ja palautettiin vuoden alussa muualla olleita yhteensä 1 874. Vuoden kuluessa vapautettujen, lomautettujen tai karanneiden luku oli 1 969, joten vuoden lopussa oli läsnä 622 huollettavaa. Eri laitosryhmissä huollettavat vaihtuivat vuoden aikana seuraavalla tavalla.

och återtog sådana, som i början av året vistats annorstädes, inalles 1 874. Antalet under året frigivna, permitterade eller förrymda var 1 969, varvid antalet vid årets slut närvarande utgjorde 622. I de olika anstaltsgrupperna var omsättningen av vårdade följande.

Vuoden alussa laitoksissa läsnä—Vid årets början i inrättningarna när- varande	Työlaitokset — Arbetsinrättningar						1964
	Kuntainliittojen Kommunalförbundens		Helsingin kaupungin Helsingfors stads		Valtion Statens	Yhteensä Summa	Yhteensä Summa
	Miehiä Män	Naisia Kvinnor	Miehiä Män	Naisia Kvinnor	Miehiä Män	Naisia Kvinnor	
Vuoden alussa laitoksissa läsnä—Vid årets början i inrättningarna när- varande	501	48	116	52	617	100	732
Vuoden aikana otettu — Under året intagna	1 426	97	222	129	1 648	226	2 004
Vuoden aikana vapautettu, lomau- tettu, karannut — Under året fri- givna, permitterade, förrymda	1 484	101	263	121	1 747	222	2 019
Vuoden lopussa laitoksissa läsnä — Vid årets slut i inrättningarna när- varande	443	44	75	60	518	104	717

Hoitopäiviä oli kertomusvuonna kaikkiaan 232 780 eli 6.3 % vähemmän kuin v. 1964. Niistä oli 55.7 % perhepinnarien, 26.9 % huoltoapulain nojalla laitoksiin otettujen ja 17.4 % irtolaisten hoitopäiviä. Kaikista hoitopäivistä 40 001 eli 17.2 % tuli naisten osalle ja 192 779 eli 82.8 % miesten osalle. Näin ollen kutakin vuoden kuluessa laitoksissa hoidettua naista kohden hoitopäiväluku nousi keskimäärin 123:een, mutta kutakin miestä kohden vain 85:een.

Under redogörelseåret var antalet vård dagar inalles 232 780 eller 6.3 % mindre än år 1964. Därav kom 55.7 % på de tredskande underhållspliktiga, 26.9 % på de enligt socialhjälpslagen intagna och 17.4 % på lösdrivarna. Av totalantalet vård dagar föll 40 001 eller 17.2 % på kvinnornas och 192 779 eller 82.8 % på männens del. Således steg antalet vård dagar i medeltal per kvinna till 123, men per man endast till 85.

VII. Kunnallisen sosiaalihuollon kustannukset

Huoltotoiminnan tulot samoin kuin menotkin on ilmoitettu siten, ettei tuloista ole vähennetty niitä kustannuksia, joita kunnilla on ollut niitä hankkiessaan, yhtä vähän kuin suoritetuista menoista on vähennetty niitä erii, jotka mahdollisesti ovat tulleet korvatuiksi tuloilla. Sekä tulo- että menopuolella on otettu huomioon luontois- ja työsuoritukset.

Huoltotoiminnan tuloja ja menoja selvitetäessä on pidetty erillään eri huoltolakien soveltamisesta aiheutuneet kustannukset. Näin ollen tehdään seuraavassa tarkemmin selkoa erikseen huoltoavun, lastensuojelun sekä irtolais- ja päihdyttävien aineiden väärinkäyttäjien huollon tuloista ja menoista. Hallintomenot ja niitä vastaavat tulot, jotka yleensä ovat koko huoltotoiminnan yhteisiä, muodostavat oman ryhmänsä.

Tiedot sosiaalihuollon eli sosiaalisten tehtävien kustannuksista on vuodesta 1965 lähtien saatu uudistetulla lomakkeella, joka noudattaa pääasiassa Maalaiskuntien Liiton talousarvioasetelmaa. Uusi lomake on edellistä yksityiskohtaisempi ja siinä on mm. vajaamielishuolto erikseen. Kaikki kunnat eivät kuitenkaan vielä ole pystyneet antamaan niin yksityiskohtaisia tietoja kuin lomake edellyttäisi, ei varsinkaan tulojen osalta, joten seuraavassa esitettävät tiedot ovat suurin piirtein saman laajuiset kuin edellisellä vuonna.

V:sta 1958 lähtien avustuksia, joita sosiaalilautakunnat ovat myöntäneet huoltoapua ja lastensuojelua harjoittaville yhdistyksille, ei ole sisällytetty huoltoavun ja lastensuojelun menoihin. Ne on käsitelty erillisenä menoryhmänä tämän luvun lopussa samoin kuin myös kuntien kustannusosuus kansaneläkkeiden tukiosista. Kodinhoitajien toiminnasta ja toipilasrahoista aiheutuneet menot sekä kuntien osuus elatusavun ennakkoihin on käsitelty näitä toimintamuotoja koskevissa luvuissa.

VII. Den kommunala socialvårdens kostnader

Inkomsterna liksom även utgifterna för vårdverksamheten har uppgivits så, att från inkomsterna icke subtraherats de kostnader, som kommunerna haft vid anskaffandet av dem, lika litet som från de erlagda utgifterna avdragits de summor, som eventuellt blivit ersatta genom inkomster. Såväl på inkomst- som utgiftssidan har natura- och arbetsprestationer beaktats.

Vid klarläggandet av inkomsterna och utgifterna för vårdverksamheten har de kostnader, som förorsakats av de olika vårdlagarnas tillämpning, avskilt från varandra. Sålunda redogöres i det följande närmare för inkomsterna och utgifterna särskilt för socialhjälp, barnskyddet samt lösdriivarvården och vården av personer som missbrukar berusningsmedel. Förvaltningsutgifterna och motsvarande inkomsterna, som i allmänhet är gemensamma för hela vårdverksamheten, bildar en grupp för sig.

Uppgifter om kostnaderna för socialvården eller de sociala uppgifterna har från och med år 1965 erhållits på en förnyad blankett, som huvudsakligen överensstämmer med Landskommunernas Centralbyrås budgetsammanställning. Den nya blanketten är mera detaljerad än den förra och på den står bl. a. vården av psykiskt efterblivna skilt för sig. Alla kommuner har emellertid inte ännu kunnat ge så detaljerade uppgifter som blanketten förutsätter, speciellt gällande inkomsterna, varför följande uppgifter i stort sett är av samma omfattning som föregående år.

Från och med år 1958 har understöden, vilka socialnämnderna beviljat föreningar, som utövar socialhjälp och barnskydd, ej innefattats i utgifterna för socialhjälp och barnskydd. De har behandlats som en skild utgiftsgrupp i slutet av detta kapitel, såsom även kommunernas andel av kostnaderna för folkpensionernas understödsdel. Utgifterna för hemvårdarinnornas verksamhet och för konvalescentpenningarna samt kommunernas andel för förskott på underhållsbidrag har behandlats i samband med de redogörelser, som omfattar dessa verksamhetsområden.

Huoltotoiminnan kokonaismenot ja -tulot.
V. 1965 nousivat huoltomenot koko maassa 297.37 milj. mk:aan ja tulot 99.33 milj. mk:aan, joten kunnat joutuivat huoltotoimintaan käyttämään 198.04 milj. mk. Kun sellaiset menoerat kuin korvaukset muille kunnille ja hoitomaksut vieraan kunnan kunnalliskodissa tai lastenkodissa olleista jo sisältyvät avustusta antaneiden kuntien avustusmenoihin, joskaan eivät aina saman tilikauden aikana, niin huollon kokonaiskustannukset, jos nämä menoerat vähennetään, olisivat selontekovuonna 295.17 milj. mk.

Miten menot ja tulot jakaantuivat eri huoltoalojen osalle erikseen kaupungeissa, kauppaloissa ja maalaiskunnissa, selviää seuraavasta taulukosta.

Huoltotoiminnan menot ja tulot — Vårdverksamhetens utgifter och inkomster

Huoltoala — Vårdområde	Kaupungit Städer		Kauppalat Köpingar		Maalaiskunnat Landskommuner		Koko maa Hela landet	
	mk	%	mk	%	mk	%	mk	%
<i>Menot — Utgifter</i>								
Hallinto — Förvaltning	16 468 354	10.4	2 167 018	11.6	12 000 095	9.9	30 635 467	10.3
Huoltoapu — Socialhjälp	89 011 006	56.4	11 360 662	60.7	96 181 495	79.7	196 553 163	66.1
Lastensuojelu — Barnskydd	48 951 555	31.0	4 467 371	23.9	8 498 418	7.0	61 917 344	20.8
Vajaamielishuolto — Vård av psykiskt efterblivna	2 806 806	1.8	650 752	3.5	3 952 438	3.3	7 409 996	2.5
Irtolaishuolto — Lösdrivarvård	67 636	0.0	1 494	0.0	6 809	0.0	75 939	0.0
PAV-huolto—Vård av personer, som miss- brukar berusningsmedel	584 206	0.4	62 048	0.3	135 237	0.1	781 491	0.3
Yhteensä menoja — Summa utgifter	157 889 563	100.0	18 709 345	100.0	120 774 492	100.0	297 373 400	100.0
<i>Tulot — Inkomster</i>								
Hallinto — Förvaltning	432 515	0.3	58 679	0.3	602 200	0.5	1 093 394	0.4
Huoltoapu — Socialhjälp	28 655 296	18.2	4 585 429	24.5	46 037 402	38.1	79 278 127	26.7
Lastensuojelu — Barnskydd	15 332 198	9.7	1 195 510	6.4	2 324 081	1.9	18 851 789	6.3
Irtolaishuolto — Lösdrivarvård	23 435	0.0	—	—	4 003	0.0	27 438	0.0
PAV-huolto—Vård av personer, som miss- brukar berusningsmedel	60 099	0.0	16 717	0.1	5 108	0.0	81 924	0.0
Kuntien huoltotoimintaan käyttämät varat — Av kommunerna för vårdver- samheten använda medel	113 386 020	71.8	12 853 010	68.7	71 801 698	59.5	198 040 728	66.6
Yhteensä tuloja — Summa inkomster	157 889 563	100.0	18 709 345	100.0	120 774 492	100.0	297 373 400	100.0

Ylläolevassa taulussa vajaamielishuollon tulot sisältyvät huoltoavun tuloihin.

Huoltotoiminnan kustannukset peitettiin suurimmalta osalta kuntien tarkoitukseen myöntämällä varoilla. Huoltoavun ja lastensuojelun omat tulot muodostivat vain $\frac{1}{3}$ eli 33.0 % kokonaismenoista.

V. 1964 huoltomenot olivat koko maassa 265.27 milj. mk. Näin ollen oli huoltotoimintaan v. 1965 käytetty 32.10 milj. mk eli 12.1 % enemmän kuin lähinnä edellisenä vuonna. Kun kui-

Vårdverksamhetens totalutgifter och -inkomster.
Under år 1965 steg vårdutgifterna i hela landet till 297.37 milj. mk och inkomsterna till 99.33 milj. mk, varigenom kommunerna kom att till vårdverksamheten använda 198.04 milj. mk. Emedan sådana utgiftsposter som ersättningar till andra kommuner och vårdavgifter för personer, som vårdats i främmande kommuns kommunalhem eller barnhem, redan ingår i de kommuners understödsutgifter, som beviljat understöden ehuru icke alltid under samma räkenskapsperiod, utgjorde totalkostnaderna för vården, om dessa utgiftsposter avdragas, 295.17 milj. mk.

Huru utgifterna och inkomsterna fördelade sig på de olika vårdområdena särskilt i städerna, köpingarna och landskommunerna, framgår av följande tabell.

I tabellen ovanpå ingår inkomsterna för vården av psykiskt efterblivna i socialhjälpens inkomster.

Utgifterna för vårdverksamheten täcktes till största delen med de medel kommunerna för ändamålet beviljat. Socialhjälpens och barnskyddets egna inkomster bildade blott $\frac{1}{3}$ eller 33.0 % av totalutgifterna.

År 1964 utgjorde vårdutgifterna i hela landet 265.27 milj. mk. Sålunda hade år 1965 för vårdverksamheten använts 32.10 milj. mk eller 12.1 % mera än närmast föregående år. Då vårdverksam-

tenkin huoltotoiminnan omat tulot kasvoivat samaan aikaan 12.8 %, nousivat huollon nettomenot 20.86 milj. mk eli 11.8 %. Jos otetaan huomioon, että elinkustannusindeksi on noussut samaan aikaan 4.7 %, olisivat huollon bruttomenot v. 1965 olleet 7.1 % suuremmat ja nettomenot 6.8 % suuremmat kuin v. 1964.

Suurimmat absoluuttiset huoltomenot olivat v. 1965 seuraavissa kaupungeissa: Helsingissä 71.33 milj. mk, Tampereella 12.73, Turussa 12.25, Oulussa 5.40, Porissa 4.54, Lahdessa 4.33, Vaasassa 4.02, Kuopiossa 3.81, Jyväskylässä 3.68, Kemissä 2.93 ja Kotkassa 2.87. Pienimmät ne olivat Kristiinankaupungissa 0.08 milj. mk, Kaskisissa 0.06 milj. mk ja Uudessakaarlepyyssä 0.05 milj. mk.

Maaseudulla huoltomenot kohosivat v. 1965 yli 0.4 milj. mk:n 96 kunnassa, 0.3—0.4 milj. mk:n välillä ne olivat 57:ssä, 0.2—0.3 milj. mk:n välillä 62:ssa, 0.1—0.2 milj. mk:n välillä 124 kunnassa, 0.05—0.10 milj. mk:n välillä 77 kunnassa sekä 0.01—0.05 milj. mk:n välillä 52 kunnassa. 10 000 mk pienemmät menot olivat 8 kunnassa.

Jos huoltotoiminnan kokonaiskustannukset, siis bruttokustannukset ja toiselta puolen ne kustannukset, jotka saadaan, jos menoista vähennetään huoltotoiminnan tuottamat tulot, ts. nettokustannukset, jaetaan henkikirjoihin merkityllä asukasluvulla sekä koko maassa että erikseen kaupungeissa, kauppaloissa ja maalaiskunnissa, tulee kustannuksia keskimäärin asukasta kohden seuraavat määrät.

Vuosi — År	Brutto- ja nettomenot asukasta kohden, mk				Brutto- och nettoutgifter per invånare, mk			
	Kaupungit Städer		Kauppalat Köpingar		Maalaiskunnat Landskommuner		Koko maa Hela landet	
	Brutto	Netto	Brutto	Netto	Brutto	Netto	Brutto	Netto
1954	36.31	25.78	23.42	16.58	17.91	12.46	23.25	16.33
1955	39.42	27.35	24.84	17.20	19.29	12.58	25.16	16.93
1956	45.51	32.06	29.43	20.91	22.43	15.06	29.39	20.23
1957	48.37	31.98	30.38	20.49	22.74	12.75	30.63	18.82
1958	53.65	36.53	32.99	21.81	24.78	14.04	33.75	21.14
1959	57.65	39.06	35.64	23.53	26.44	15.19	36.28	22.82
1960	58.73	39.71	38.45	24.71	28.26	16.18	38.55	24.16
1961	60.47	39.47	38.84	24.41	29.59	16.32	40.17	24.32
1962	65.24	44.09	43.14	28.08	32.46	18.19	44.12	27.48
1963	74.86	52.86	49.34	33.41	36.43	21.41	50.65	33.14
1964	84.62	61.25	53.66	36.91	41.79	24.84	57.92	38.69
1965	92.96	66.75	59.56	40.92	46.49	27.64	64.50	42.95

Laskemalla huoltotoiminnan brutto- ja nettomenot v. 1965 asukasta kohden eri lääneissä sekä erikseen kaupungeissa, kauppaloissa ja maalaiskunnissa saadaan seuraava yhdistelmä.

hetens egna inkomster samtidigt steg med 12.8 %, var vårdverksamhetens nettoutgifter 20.86 milj. mk eller 11.8 % större än år 1964. Om man beaktar, att levnadskostnadsindex samtidigt stigit med 4.7 %, vore vårdens bruttoutgifter år 1965 7.1 % större och nettoutgifter 6.8 % större än år 1964.

De absoluta vårdutgifterna var under år 1965 störst i följande städer: i Helsingfors 71.33 milj. mk, i Tammerfors 12.73, i Åbo 12.25, i Uleåborg 5.40, i Björneborg 4.54, i Lahti 4.33, i Vasa 4.02, i Kuopio 3.81, i Jyväskylä 3.68, i Kemi 2.93 och i Kotka 2.87. Minst var de i Kristinestad 0.08 milj. mk, i Kaskö 0.06 milj. mk och i Nykarleby 0.05 milj. mk.

På landsbygden åter översteg vårdutgifterna år 1965 i 96 kommuner 0.4 milj. mk, mellan 0.3—0.4 milj. mk växlade de i 57 kommuner, mellan 0.2—0.3 milj. i 62, mellan 0.1—0.2 milj. mk i 124 kommuner, mellan 0.05—0.10 milj. mk i 77 kommuner och mellan 0.01—0.05 milj. mk i 52 kommuner. I 8 kommuner var utgifterna under 10 000 mk.

Om de totala kostnaderna för vårdverksamheten, således bruttokostnaderna och å andra sidan de kostnader, som erhålles, om från utgifterna subtraheras de inkomster, som vårdverksamheten inbringat, m.a.o. nettokostnaderna, divideras med den mantalsskrivna folkmängden både i hela landet och särskilt i städerna, köpingarna och landskommunerna, erhålles som genomsnittliga kostnader per invånare följande belopp.

Genom att beräkna vårdverksamhetens brutto- och nettoutgifter år 1965 per invånare i de olika länen samt särskilt i städerna, köpingarna och landskommunerna erhålles följande sammanställning.

Lääni — Län	Brutto- ja nettomenot asukasta kohden, mk				Brutto- och nettoutgifter per invånare, mk			
	Kaupungit ja kauppalat Städer och köpingar		Maalaiskunnat Landskommuner		Koko lääni Hela länet			
	Brutto	Netto	Brutto	Netto	Brutto	Netto		
Uudenmaan — Nylands	122.03	87.71	59.47	37.43	105.56	74.47		
Turun ja Porin — Åbo och Björneborgs	77.90	55.88	42.67	24.79	56.44	36.95		
Ahvenanmaa — Åland	21.92	10.97	35.31	16.35	30.59	14.45		
Hämeen — Tavastehus	74.38	52.05	52.97	30.39	64.69	42.24		
Kymen — Kymmene	66.03	46.80	45.09	26.32	55.99	36.98		
Mikkelin — S:t Michels	55.26	40.63	52.92	28.43	53.56	31.78		
Pohjois-Karjalan — Norra Kare lens	64.86	42.92	53.36	31.03	55.58	33.33		
Kuopion — Kuopio	66.42	48.86	47.41	27.60	53.15	34.02		
Keski-Suomen — Mellersta Finlands	71.96	52.29	50.31	30.10	55.95	35.89		
Vaasan — Vasa	67.65	50.26	32.72	19.65	42.23	27.98		
Oulun — Uleåborgs	65.44	43.58	43.93	27.37	49.67	31.70		
Lapin — Lapplands	71.46	52.90	41.45	27.48	50.67	35.29		

Huoltotoiminnan nettokustannukset asukasta kohden eri kunnissa — Vårdverksamhetens nettokostnader per invånare i olika kommuner

Lääni — Län	Kuntien luku, joissa huollon nettokustannukset asukasta kohden olivat, mk Antal kommuner, i vilka nettokostnaderna för vårdverksamheten per invånare utgjorde, mk												Yht. Summa
	—10	10— 14	14— 18	18— 20	20— 22	22— 24	24— 26	26— 28	28— 30	30— 34	34— 38	38—	
	<i>Maalaiskunnat — Landskommuner</i>												
Uudenmaan — Nylands	1	—	1	—	1	3	3	2	4	5	6	7	33
Turun ja Porin — Åbo och Björneborgs	10	11	13	13	13	9	4	10	8	4	3	9	107
Ahvenanmaa — Åland	3	2	3	2	1	2	—	1	—	1	—	—	15
Hämeen — Tavastehus	—	1	5	2	2	1	7	7	2	11	4	8	50
Kymen — Kym- mene	4	1	6	1	—	2	1	5	1	2	1	3	27
Mikkelin — S:t Michels	—	—	1	3	—	4	—	5	3	5	2	3	26
Pohjois-Karjalan Norra Kare lens	—	—	2	—	2	3	2	2	—	3	2	2	18
Kuopion — Kuopio	—	—	—	1	2	3	4	5	4	2	1	4	26
Keski-Suomen — Mellersta Fin- lands	1	—	2	2	1	6	2	4	2	6	1	4	31
Vaasan—Vasa	11	10	16	11	4	10	1	3	1	2	—	1	70
Oulun — Uleå- borgs	3	4	5	4	2	5	8	6	2	5	4	4	52
Lapin — Lapp- lands	1	4	2	1	—	1	3	3	2	1	1	2	21
<i>Yht. maalaiskun- tia — Summa landsk.</i>	34	33	56	40	28	49	35	53	29	47	25	47	476
<i>Kaupungit, kaup- palat — Städer, köpingar</i>	—	1	2	1	3	2	1	2	3	3	9	42	69
Kaikkiaan kuntia — Inalles kom- muner	34	34	58	41	31	51	36	55	32	50	34	89	545
%:ina kuntien lu- vusta — I % av antalet komu- ner	6.2	6.2	10.7	7.5	5.7	9.4	6.6	10.1	5.9	9.2	6.2	16.3	100.0

Yksityisten kuntien huoltokustannusten määrät poikkeavat kuitenkin usein tuntuvasti näistä keskimääristä. Edellisellä sivulla olevassa taulukossa on sen vuoksi kunnat ryhmitetty asukasta kohden tulevien huoltokustannusten suuruuden mukaan muutamiin pääluokkiin ja mainittu kuhunkin luokkaan kuuluvien kaupunki-, kauppala- ja maalaiskuntien lukumäärät, jälkimmäiset erikseen kussakin läänissä. Kustannukset on laskettu nettomenojen mukaan.

Nettomenojen suuruus asukasta kohden vaihtelee huomattavasti kunnan suuruudesta riippuen. Tämän valaisemiseksi seuraavassa yhdistelmässä kunnat on asukasluvun mukaan jaettu 6 ryhmään ja kussakin ryhmässä on laskettu nettomenojen suuruus asukasta kohden erikseen kaupunki- ja kauppalakunnissa sekä maalaiskunnissa. Näiden menojen suuruus voi vuodesta toiseen vaihdella samoissakin kunnissa varsin huomattavasti riippuen lähinnä saatujen korvausten suuruudesta.

Asukasluvu Antal invånare	Nettomenot asukasta kohden — Nettoutgifter per invånare					
	Kaupungit ja kauppalat Städer och köpingar		Maalaiskunnat Landskommuner		Koko maa Hela landet	
	Kuntien luku Antal kommuner	mk	Kuntien luku Antal kommuner	mk	Kuntien luku Antal kommuner	mk
— 4 000	5	22.15	228	21.86	233	21.86
4 000— 7 999	19	37.19	143	27.47	162	28.68
8 000—11 999	6	40.31	72	29.01	78	29.94
12 000—15 999	7	38.97	27	28.25	34	30.38
16 000—19 999	7	48.86	2	34.92	9	45.69
20 000—	25	68.19	4	42.46	29	66.40

Kuten edellä jo on mainittu, olivat hallintomenot v. 1965 yhteensä koko maassa 30.63 milj. mk, huoltoapumenot 196.55 milj., lastensuojelumenot 61.92 milj., vajaamielishuolto 7.41 milj. mk sekä päihdyttävien aineiden väärinkäyttäjien ja irtolaisten huoltomenot 0.86 milj. mk. Minkä laatuaisia huoltoavun ja lastensuojelun menot olivat, selviää seuraavasta taulukosta.

Vårdkostnadernas belopp i de enskilda kommunerna avviker dock ofta kännbart från dessa medeltal. I tabellen på föregående sida har kommunerna därför enligt storleken av vårdkostnaderna per invånare grupperats i några huvudklasser; vidare har uppgivits antalet städer, köpingar och landskommuner, som hänförs till varje klass, de sistnämnda särskilt i varje län. Kostnaderna har beräknats enligt nettoutgifterna.

Nettoutgifternas storlek per invånare varierar betydligt beroende på kommunens storlek. För att belysa denna fråga har i följande sammanställning kommunerna grupperats enligt invånarantalet i 6 grupper och räknats nettoutgifterna per invånare särskilt för städerna och köpingarna samt landskommunerna. Dessa utgifter kan från år till år variera ganska betydligt i samma kommun beroende närmast på storleken av erhållna ersättningar.

Såsom redan nämndes, utgjorde förvaltningsutgifterna år 1965 i hela landet 30.63 milj. mk, socialhjälpstulgifterna 196.55 milj., barnskyddsutgifterna 61.92 milj., vården av psykiskt efterblivna 7.41 milj. samt utgifterna för lösdrivarvården och vården av personer, som missbrukar berusningsmedel 0.86 milj. mk. Av följande tabell framgår arten av socialhjälpens och barnskyddets utgifter.

Huoltoavun ja lastensuojelun menot — Utgifterna för socialhjälp och barnskyddet

Menojen laatu — Utgifternas art	Huoltoapu Socialhjälp		Lastensuojelu Barnskydd		Yhteensä — Summa	
	mk	%	mk	%	mk	%
Sosiaalilautakuntien alaiset laitokset — Anstalter underlydande socialnämnderna	120 710 538	61.4	46 705 851	75.4	167 416 389	64.8
Muu laitoshoido — Övrig anstaltsvård	24 160 372	12.3	6 799 607	11.0	30 959 979	12.0
Kotiavustus (myös avohuollon sairaanhoito) — Hemunderstöd (även den öppna vårdens sjukvård)	43 518 725	22.1	167 855	0.3	43 686 580	16.9
Yksityiskotihoito — Vård i enskilt hem	332 427	0.2	5 588 600	9.0	5 921 027	2.3
Korvaukset muille kunnille — Ersättningar till andra kommuner	46 880	0.0	478 339	0.8	525 219	0.2
Kannatusmaksu työlaitokseen — Understödsavgift till arbetsinrättning	1 990 796	1.0	—	—	1 990 796	0.7
Muut menot — Övriga utgifter	5 793 425	3.0	2 177 092	3.5	7 970 517	3.1
Yhteensä — Summa	196 553 163	100.0	61 917 344	100.0	258 470 507	100.0

Sekä huoltoavun että lastensuojelun menojen jakaantumisessa eri tarkoituksiin on vuosien kuluessa havaittavissa suuria muutoksia. Kuntien omien huoltolaitosten menot nielevät vuosi vuodelta yhä suuremman osan huollon kokonaismenoista. Korvaukset muille kunnille, mikä menoerä aikaisemmin on ollut melko suuri, pienenevät yhä enemmän huoltoapulain uusien korvausta koskevien määräysten johdosta.

Jos eri menoerien suuruutta verrataan keskenään vv. 1964 ja 1965, havaitaan, että sosiaalilautakuntien omien laitosten menot ovat nousseet 14.6 % ja muun laitoshoidon kustannukset 4.1 %, jos otetaan huomioon myös hoito vajaamielislaitoksissa. Kotiavustuksina jaettu määrä, mikä lähinnä työttömyydestä johtuen on viime vuosina yleensä kasvanut, nousi edellisestä vuodesta 4.4 %. Henkilöiden luku, jotka saivat ainoastaan kotiavustusta, laski samaan aikaan 1.5 %.

Mitä huoltotoiminnan tuloihin tulee, tarkoitus oli saada laitos- ja avohuollon, samoin kuin vajaamielishuollon tulot erikseen jo v. 1965. Kun kuitenkin suurimmalla osalla kuntia näitä ei talousarviossa oltu eritelty, on avo- ja laitoshuollon tulot käsitelty yhdessä ja vajaamielishuollon tulot lisätty huoltoavun tuloihin. On otettava myös huomioon, että aikaisemmin huoltoavun tuloina esitetyt ns. perunkirjoitusmaksut on siirretty yleistuloihin. Yleistulojen ryhmään on näin ollen saatu tuloja 1.09 milj. mk, huoltoavun tuottamia tuloja 79.28 milj. mk, lastensuojelun 18.85 milj. sekä irtolais- ja päihdyttävien aineiden väärinkäyttäjien huollon 0.11 milj. mk. Huolto-

I fördelningen av både socialhjälpens och barnskyddets utgifter på olika ändamål kan under årens lopp stora förändringar konstateras. Utgifterna för kommunernas egna vårdanstalter slukar år för år en allt större del av de totala vårdkostnaderna. Ersättningsarna till andra kommuner, vilka tidigare varit rätt stora, minskar allt mera till följd av de nya bestämmelserna i socialhjälpplagen rörande ersättningsarna.

Om de olika utgiftsposterna under 1964 och 1965 jämföres med varandra, observeras, att utgifterna för anstalter underlydande socialnämnderna har ökat med 14.6 % och kostnaderna för övrig anstaltsvård med 4.1 %, om man iakttagit även vård i anstalterna för psykiskt efterblivna. Utgifterna för hemunderstöd, som närmast till följd av arbetslösheten de sista åren i allmänhet stigit, steg från föregående år med 4.4 %. Antalet personer, som åtnjöt endast hemunderstöd, nedgick samtidigt med 1.5 %.

Vad vårdverksamhetens inkomster beträffar, hade man för avsikt att redan år 1965 få inkomsterna för anstaltsvården och den öppna vården, liksom för vården av psykiskt efterblivna, skilt för sig. Då dessa i de flesta kommunerna emellertid inte särskilts i budgeten, har inkomsterna för den öppna vården och anstaltsvården behandlats tillsammans och inkomsterna för vården av psykiskt efterblivna tillsatts socialhjälpens inkomster. Man bör även observera, att de s.k. bouppteckningsprocenterna, som tidigare förelägs som inkomster för socialhjälp, har överförts till de allmänna inkomsterna. Sålunda har till de allmänna inkomsternas grupp erhållits

Huoltoavun ja lastensuojelun tulot — Socialhjälpens och barnskyddets inkomster

Tulojen laatu — Inkomsternas art	Huoltoapu Socialhjälp		Lastensuojelu Barnskydd		Yhteensä — Summa	
	mk	%	mk	%	mk	%
Korvaukset valtiolta — Ersättningar av staten						
huoltoapu- ja lastensuojelulain mukaan — enligt lagen						
om socialhjälp och barnskyddslagen	3 262 687	4.1	1 780 962	9.4	5 043 649	5.1
sotasiirtolaisten huoltoa kosk. lain mukaan — enligt						
lagen ang. de krigsflyttades vård	941 476	1.2	—	—	941 476	1.0
muilla perusteilla — enligt övriga grunder	80 945	0.1	78 052	0.4	158 997	0.2
Korvaukset muilta kunnilta — Ersättningar av andra						
kommuner	1 216 646	1.5	1 099 403	5.8	2 316 049	2.4
yksityisiltä — av enskilda personer	61 891 725	78.1	3 578 394	19.0	65 470 119	66.7
Sosiaalilautakuntien alaiset laitokset — Anstalter under-						
lydande socialnämnder	9 376 847	11.8	12 174 288	64.6	21 551 135	22.0
Lahjoitukset ja rahastojen korot — Donationer och						
räntor av donationsfonder	19 074	0.0	129 107	0.7	148 181	0.1
Muut tulot — Andra inkomster	2 488 727	3.2	11 583	0.1	2 500 310	2.5
Yhteensä — Summa	79 278 127	100.0	18 851 789	100.0	98 129 916	100.0

avun ja lastensuojelun tulot jakaantuivat edellä olevan taulukon mukaisesti.

Verrattaessa keskenään huoltoavun, lastensuojelun ja vajaamielishuollon menojen ja tulojen nousua v:sta 1964 v:een 1965 havaitaan menojen kasvaneen 11.6 % ja tulojen 11.8 % lähinnä edellisestä vuodesta. Valtiolta huoltoapulain nojalla saadut korvaukset ovat nousseet 27.6 % ja yksityisten maksamat korvaukset 12.5 %. Valtiolta sotasiirtolaisten huoltoä koskevan lain perusteella on v. 1965 saatu 17.4 % vähemmän kuin edellisenä vuonna. Selvyyden vuoksi mainittakoon, että valtiolta, muilta kunnilta ja yksityisiltä saatuihin korvauksiin sisältyvät myös korvaukset kunnallis- ja lastenkotihoidosta. Huoltoavun ja lastensuojelun menoista tuli 38 % korvatuksi vastaavien huoltoalojen tuloilla, siis paljon enemmän kuin ennen sotia, jolloin vastaava suhdeluku oli noin 25.

Huoltoapumenot. Huoltoavun eri menoryhmät jakaantuivat kaupungeissa ja kauppaloissa sekä maalaiskunnissa seuraavalla sivulla olevan taulukon osoittamalla tavalla.

Suurimman erän sekä kaupunkien ja kauppaloiden että maalaiskuntien huoltoapumenoissa muodostivat kuntien omat huoltolaitokset. Niiden menot ovat nousseet v:een 1964 verrattuna 16.3 % kaupungeissa ja kauppaloissa sekä 14.2 % maalaiskunnissa. Toiseksi suurin menoerä on kotiin annettu avustus, ts. varsinainen kotiaavustus ja avohuollon sairaanhoito, mikä edellisestä vuodesta on noussut koko maassa 4.1 %, asutuskeskuksissa 5.6 %, maalaiskunnissa 1.1 %.

Sosiaalilautakuntien alaisten huoltoapulaitosten menot olivat v. 1965 120.71 milj. mk. Tähän summaan sisältyvien kunnalliskotien menoihin nähden on otettava huomioon, että yhden kunnan omistamien kunnalliskotien menot 109.34 milj. mk, on otettu bruttomenoina, jota vastoin yhteisten kunnalliskotien kohdalta, 11.37 milj. mk:aan sisältyvät vain ne menot, mitkä osakaskunnat ovat joutuneet yhteisille kunnalliskodeille maksamaan. Kunnalliskotien kokonaismenot jakaantuivat eri menoeriin siv. 80 olevan taulukon

1.09 milj. mk i inkomster, inkomsterna genom socialhjälpén 79.28 milj. mk, genom barnskyddet 18.85 milj. samt genom lösdrivarvården och vården av personer, som missbrukar berusningsmedel 0.11 milj. mk. Socialhjälpens och barnskyddets inkomster fördelade sig enligt föregående tabell.

Då man jämför stegringen av utgifterna och inkomsterna för socialhjälpén, barnskyddet och vården av psykiskt efterblivna från år 1964 till år 1965 finner man, att utgifterna stigit med 11.6 % och inkomsterna med 11.8 % från närmast föregående år. Ersättningarna av staten med stöd av socialhjälpelagen har stigit med 27.6 % och ersättningarna av enskilda med 12.5 %. Ersättningar av staten enligt lagen angående de krigsförflyttades vård har kommunerna erhållit 17.4 % mindre år 1965 än föregående år. För undvikande av missförstånd bör nämnas att i ersättningarna av staten, andra kommuner och enskilda personer ingår även ersättningarna för vård i kommunal- och barnhem. Av socialhjälpens och barnskyddets utgifter täcktes 38 % med inkomsterna från motsvarande vårdformer, alltså mycket mera än före kriget, då motsvarande proportionstal var ca 25.

Socialhjälpens utgifterna. Socialhjälpens olika utgiftsgrupper fördelade sig i städerna och köpingarna samt landskommunerna såsom tabellen på följande sida utvisar.

Den största utgiftsposten såväl i städernas och köpingarnas som landskommunernas socialhjälp utgjordes av kommunernas egna vårdinrättningar. Utgifterna för dem har stigit i jämförelse med år 1964 med 16.3 % i städerna och köpingarna samt 14.2 % i landskommunerna. Den näst största utgiftsposten är hemunderstöd, m.a.o. det egentliga hemunderstödet och den öppna vårdens sjukvård, vilken från föregående år har stigit för hela landet med 4.1 %, i bosättningscentra med 5.6 % och i landskommunerna med 1.1 %.

Utgifterna för socialhjälpensanstalter underlydande socialnämnderna steg under år 1965 till 120.71 milj. mk. Beträffande utgifterna för kommunalhemmen, som ingår i denna summa, bör beaktas, att utgifterna för de kommunalhem, som äges av en kommun, 109.34 milj. mk, har tagits som bruttoutgifter, varemot i fråga om de gemensamma kommunalhemmen i summan 11.37 milj. mk ingår blott de utgifter, som de delägande kommunerna erlagt till det gemensamma kommunalhemmet. Kommunalhjemmens to-

Huoltoapumenot kaupungeissa ja kauppaloissa sekä maalaiskunnissa — Socialhjälpens utgifter i städer och köpingar samt landskommuner

Menojen laatu — Utgifternas art	Kaupungit ja kauppalat — Städer och köpingar		Maalaiskunnat Landskommuner		Yhteensä Summa	
	mk	%	mk	%	mk	%
Avohuolto — Den öppna vården						
Ehkäisevä huoltoapu — Förebyggande socialhjälp . . .	151 898	0.2	391 192	0.4	543 090	0.3
Avohuollon sairaanhoito — Den öppna vårdens sjukvård	3 725 066	3.7	2 800 540	2.9	6 525 606	3.3
Muu kotiavustus — Annat hemunderstöd	25 948 700	25.9	10 921 472	11.4	36 870 172	18.8
Yksityishoitoon sijoitetut — I privatvård utackorderade	17 642	0.0	314 785	0.3	332 427	0.2
Huollettavien kuljetus ja hautaus — Vårdtagarnas skjutsning och begravning	333 575	0.3	937 430	1.0	1 271 005	0.6
Korvaukset muille kunnille — Ersättningar åt andra kommuner	9 686	0.0	37 194	0.0	46 880	0.0
Työtuvat — Arbetsstugor	3 838 053	3.8	—	—	3 838 053	2.0
Muut huoltoapumenot — Övriga socialhjälpstgifter . .	135 745	0.1	128 479	0.1	264 224	0.1
Laitoshuolto — Anstaltsvården						
Kunnan oma kunnalliskoti tms. — Kommunens eget kommunalhem e.a. dyl	51 385 134	51.2	57 957 648	60.3	109 342 782	55.6
Hoito kuntien yhteisessä kunnalliskodissa — Vård i kommunernas gemensamma kommunalhem	1 365 662	1.4	10 002 094	10.4	11 367 756	5.8
Hoito vieraan kunnan kunnalliskodissa — Vård i annan kommuns kommunalhem	293 712	0.3	899 090	0.9	1 192 802	0.6
Yleis- ja muissa sairaaloissa hoidettavat — Vård på allmänna och andra sjukhus	3 317 390	3.3	2 789 368	2.9	6 106 758	3.1
Mielisairaloissa hoidettavat — Vård på sinnessjukhus	4 844 963	4.8	7 145 497	7.4	11 990 460	6.1
Invalidi-, aistivialis- yms. laitoksissa hoidettavat — Anstaltsvård för invalider, sinnesdefekta m.fl.	197 606	0.2	341 681	0.4	539 287	0.3
Työlaitoksiin sijoitetut (Hal:n 25 § ja 54 § 2 mom.) ja osuus käyttömenoihin — I arbetsinrättningar placerade (25 o. 54 § 2 mom. i lagen om socialhjälp) och andel för driftsutgifter	1 000 890	1.0	1 107 971	1.2	2 108 861	1.1
Muissa hoitolaitoksissa hoidettavat — Vård i övriga vårdanstalter	3 805 946	3.8	407 054	0.4	4 213 000	2.1
Yhteensä — Summa	100 371 668	100.0	96 181 495	100.0	196 553 163	100.0

osoittamalla tavalla. Menot koskevat 397 kunnalliskotia.

Jotta saataisiin selville hoidettavien kustannukset hoitopäivää kohden, on kunnalliskotien kokonaismenot (tuloja siis ei ole vähennetty) jaettu hoitopäivien luvulla. Hoitopäivien luku oli kaupunkien ja kauppaloitten kunnalliskodeissa 3 159 324 sekä maalaiskuntien 6 226 877 eli kaikissa kunnalliskodeissa yhteensä 9 386 201. Täten hoitopäiväkustannukset olivat kaupungeissa ja kauppaloissa keskimäärin 16.86 mk, maalaiskunnissa 10.82 mk sekä koko maassa 12.86 mk. Suurimmat nämä kustannukset olivat Uudenmaan läänissä, keskimäärin 19.78, sekä pienimmät Mikkelin läänissä, 9.88 mk. Palkkausmenot hoitopäivää kohden nousivat kaupunki- ja kauppalakunnissa keskimäärin 11.06 mk:aan, maalaiskunnissa 6.35 mk:aan ja koko

talutgifter fördelade sig på olika utgiftsposter på det sätt, som tabellen på sid. 80 utvisar. Utgifterna avser 397 kommunalhem.

För att få reda på kostnaderna per intern och dag i kommunalhemmen har kommunalhjemmens totalkostnader (inkomsterna har alltså ej subtraherats) dividerats med vårddagarnas antal. Antalet vårddagar i städerna och köpingarnas kommunalhem steg till 3 159 324 och i landskommunernas till 6 226 877 eller i alla kommunalhem tillsammans till 9 386 201. Sålunda erhöles som genomsnittlig kostnad per vårddag i städerna och köpingarna 16.86 mk, i landskommunerna 10.82 mk och i hela landet 12.86 mk. Störst var dessa kostnader i Nylands län, i medeltal 19.78, och minst i S:t Michels län, 9.88 mk. Löneutgifterna per vårddag steg i städerna och köpingarna i medeltal till 11.06 mk, i landskommunerna till 6.35 mk och i hela landet

Kunnalliskotien menot — Kommunalhjemmens utgifter

Menojen laatu — Utgifternas art	Kaupungit ja kauppalat — Städer och köpingar		Maalaiskunnat Landskommuner		Yhteensä Summa	
	mk	%	mk	%	mk	%
Palkkaukset sosiaaliturvamaksuineen — Avlöningar jänte socialskyddsavgifter	34 929 724	65.6	39 512 594	58.6	74 442 318	61.7
Huoneistomenot — Lokalutgifter	4 282 336	8.0	7 821 737	11.6	12 104 073	10.0
Kaluston uusintahankinta ja kunnossapito — Nyanskaff- ning och underhåll av inventarier	678 220	1.3	930 285	1.4	1 608 505	1.3
Lääkkeet, hoitotarvikkeet yms. — Mediciner, vårdförn- denheter o.a.d.	2 445 310	4.6	3 364 645	5.0	5 809 955	4.8
Ravintotarvikkeet — Livsmedel	7 160 453	13.4	12 534 834	18.6	19 695 287	16.3
Vaatteiden uusintahankinta ja kunnossapito — Nyan- skaffning och underhåll av kläder	413 776	0.8	785 109	1.2	1 198 885	1.0
Puhdistus- ja vaatteiden pesu — Rengörings- medel och tvättning av kläder	2 204 903	4.1	1 108 363	1.6	3 313 266	2.8
Viihdytysmenot — Förströelseutgifter	87 073	0.2	200 178	0.3	287 251	0.2
Kasvitarhan ja kotieläinten hoito — Trädgårds- och boskapsskötsel	73 995	0.1	196 729	0.3	270 724	0.2
Kehotusrahat — Flitpengar	257 850	0.5	286 409	0.4	544 259	0.5
Muut menot — Övriga utgifter	738 116	1.4	653 577	1.0	1 391 693	1.2
Yhteensä — Summa	53 271 756	100.0	67 394 460	100.0	120 666 216	100.0

maassa 7.93 mk:aan sekä ravintomenot hoito-
päivää kohden vastaavasti 2.27, 2.01 ja 2.10
mk:aan.

Paitsi eri osissa maata hoitopäiväkustannukset
vaihtelivat varsin huomattavasti myös siitä
riippuen, minkä suuruisia kunnalliskodit olivat
ja millaisiin osastoihin ne oli jaettu. Sen vuoksi
seuraavassa yhdistelmässä on laskettu hoito-
päiväkustannukset sekä brutto- että nettomeno-
jen mukaan eri laatuissa kunnalliskodeissa.
Nettomenoja laskettaessa bruttomenoista ei ole
vähennetty saatuja hoitokorvauksia, mutta sen
sijaan on mielisairasosastojen saama valtionapu
vähennetty bruttomenoista. Siitä johtuen kun-
nalliskodeissa, joissa on mielisairasosasto, hoito-
päiväkustannukset brutto- ja nettomenojen
mukaan laskettuna eroavat toisistaan enemmän
kuin muissa ryhmissä.

till 7.93 mk samt utgifterna för kosthållning per
vårddag i genomsnitt till 2.27, 2.01 och 2.10
mk.

Kostnaderna per vårddag varierade utom i olika
delar av landet även rätt betydligt beroende
på kommunalhemmens storlek och avdelningar-
nas art. I följande sammanställning har därför
vårddagskostnaderna enligt brutto- och netto-
kostnaderna uträknats för olikartade kommunal-
hem. Vid uträknandet av nettoutgifterna har
från bruttoutgifterna icke avdragits erhållna
vårdersättningar, men däremot har statsunder-
stödet för sinnessjukavdelningarna avdragits.
På grund härav skiljer sig vårddagskostnaderna
uträknade enligt brutto- och nettoutgifterna
betydligt mera beträffande kommunalhem med
sinnessjukavdelning än beträffande övriga grup-
per.

Kunnalliskoteja, joissa on
Kommunalhem med

	Hoitopäiväkustannukset, mk — Kostnaderna per vårddag, mk		Kaupungit ja kauppalat Städer och köpingar		Maalaiskunnat Landskommuner		Koko maa Hela landet	
	brutto	netto	brutto	netto	brutto	netto	brutto	netto
vain yleinen osasto — endast allmän avdelning	12.03	11.39	10.37	9.54	11.18	10.45		
yleinen ja sairaosasto — allmän och sjukav- delning	18.30	17.40	10.95	10.19	13.86	13.04		
yleinen, saira- ja mielisairasosasto — allmän, sjuk- och sinnessjukavdelning	12.17	10.65	10.81	9.01	10.95	9.18		
yleinen ja mielisairasosasto — allmän och sinnes- sjukavdelning	—	—	10.00	7.53	10.00	7.53		

Paikkaluku — Platsantal

—24	9.34	8.82	10.78	9.87	10.74	9.84
25—39	13.97	13.20	10.82	9.96	11.11	10.26
40—59	13.94	13.28	10.70	9.83	11.12	10.28
60—79	13.63	12.83	10.26	9.02	10.70	9.51
80—99	14.04	13.45	11.01	9.70	11.73	10.59
100—	17.97	17.00	11.86	10.27	16.24	15.10
Kaikkiaan — Inalles	16.86	15.97	10.82	9.70	12.86	11.81

Lastensuojelumenot. Seuraava taulukko osoittaa, miten lastensuojelun menot jakaantuivat eri menoryhmiin kaupungeissa ja kauppaloissa sekä maalaiskunnissa.

Suurimman menoerän, 79.1 %, kaupunkien ja kauppaloiden lastensuojelumenosta muodostivat kuntien omat huoltolaitokset; maalaiskunnissa vastaavat menot olivat vain 52.6 % kokonaismenoista. Sen sijaan yksityishoitomaksut nousivat maaseudulla 24.6 %:iin, mutta kaupungeissa vain 6.5 %:iin kokonaismenoista. Edel-

Barnskyddsutgifterna. Följande tabell utvisar, huru barnskyddets utgifter fördelade sig på olika utgiftsgrupper i städerna och köpingarna samt landskommunerna.

Den största utgiftsposten, 79.1 %, av städernas och köpingarnas barnskyddsutgifter utgjorde kommunernas egna vårdanstalter; motsvarande utgifter i landskommunerna var endast 52.6 % av totalutgifterna. Däremot uppgick utackorderingskostnaderna på landsorten till 24.6 %, men i städerna endast till 6.5 % av

Lastensuojelumenot kaupungeissa ja kauppaloissa sekä maalaiskunnissa — Barnskyddets utgifter i städer och köpingar samt landskommuner

Menojen laatu — Utgifternas art	Kaupungit ja kauppalat — Städer och köpingar		Maalaiskunnat Landskommuner		Yhteensä Summa	
	mk	%	mk	%	mk	%
Avohuolto — Den öppna vården						
Yksityishoitoon sijoitetut — I privatvård utackorderade	3 500 664	6.5	2 087 936	24.6	5 588 600	9.0
Huostaanotettujen lasten ammattiopetus — Omhändertagna barns yrkesundervisning	398 054	0.7	106 757	1.3	504 811	0.8
Avohuollon sairaanhoito — Den öppna vårdens sjukvård	97 921	0.2	69 934	0.8	167 855	0.3
Huollettavien kuljetus ja haudaus — Vårdtagarnas skjutsning och begravning	29 555	0.1	51 296	0.6	80 851	0.1
Korvaukset muille kunnille — Ersättningar åt andra kommuner	424 633	0.8	53 706	0.6	478 339	0.8
Lasten kesävirkestys — Barnens sommarrekreation ..	1 476 379	2.8	31 759	0.4	1 508 138	2.4
Muut lastensuojelumenot — Övriga barnskyddsutgifter	66 719	0.1	16 573	0.2	83 292	0.1
Laitoshuolto — Anstaltsvården						
Kunnan omat lastenkodit ja päivähuoltolaitokset — Kommunernas egna barnhem och dagvårdsinrättningar	42 135 775	78.9	3 946 852	46.4	46 082 627	74.4
Kuntien yhteisiin lastenkoteihin sijoitetut — Vård i kommunernas gemensamma barnhem	97 171	0.2	526 053	6.2	623 224	1.0
Muiden kuntien lastenkoteihin sijoitetut — Vård i andra kommuners barnhem	338 287	0.6	148 848	1.8	487 135	0.8
Yksityisiin lastenkoteihin sijoitetut — Vård i privata barnhem	2 837 413	5.3	1 099 188	12.9	3 936 601	6.4
Yleis- ja muissa sairaaloissa hoidettavat — Vård på allmänna och övriga sjukhus	116 441	0.2	49 489	0.6	165 930	0.3
Mielisairaaloissa hoidettavat — Vård på sinnessjukhus	34 509	0.1	33 212	0.4	67 721	0.1
Invalidi-, aistivialis- yms. laitoksissa hoidettavat — Anstaltsvård för invalider, sinnesdefekta m.fl.	61 741	0.1	28 133	0.3	89 874	0.2
Koulukodeissa hoidettavat — Vård i skolhem	583 906	1.1	240 276	2.8	824 182	1.3
Muissa huoltolaitoksissa hoidettavat — Vård i övriga vårdanstalter	1 219 758	2.3	8 406	0.1	1 228 164	2.0
Yhteensä — Summa	53 418 926	100.0	8 498 418	100.0	61 917 344	100.0

lisestä vuodesta lastensuojelumenot ovat nousseet 8.4 %, kun huoltoapumenot ovat lisääntyneet 8.5 %. Yksityiskotihoitomenot ovat nousseet 0.7 %.

Sosiaalilautakuntien alaisista lastensuojelulaitoksista lastenkotien yms. laitosten menot v. 1965 nousivat 18.51 milj. mk:aan ja lasten päivähuoltolaitosten menot 27.37 milj. mk:aan.

totalutgifterna. Från föregående år har barnskyddsutgifterna stigit med 8.4 %, då socialhjälpstutgifterna steg med 8.5 %. Utgifterna för vård i enskilt hem steg med 0.7 %.

Bland de socialnämnderna underlydande barnskyddsanstalterna steg utgifterna för barnhemmen o.a.d. anstalter under år 1965 till 18.51 milj. mk och utgifterna för dagvårdsinrättningar för barn till 27.37 milj. mk.

Lastenkotien menot — Barnhennens utgifter

Menojen laatu — Utgifternas art	Kaupungit ja kauppalat — Städer och köpingar		Maalaiskunnat Landskommuner		Yhteensä Summa	
	mk	%	mk	%	mk	%
Palkkaukset sosiaaliturvamaksuineen — Avlöningar jämte socialskyddsavgifter	9 838 171	67.0	2 249 669	58.9	12 087 840	65.3
Huoneistomenot — Lokalutgifter	1 437 848	9.8	438 618	11.5	1 876 466	10.1
Kaluston uusintahankinta ja kunnossapito — Nyanskaffning och underhåll av inventarier	317 139	2.1	66 726	1.8	383 865	2.1
Lääkkeet, hoitotarvikkeet yms. — Mediciner, värdförnödenheter o.a.d.	159 067	1.1	35 407	0.9	194 474	1.0
Ravintotarvikkeet — Livsmedel	1 790 032	12.2	667 407	17.5	2 457 439	13.3
Vaatteiden uusintahankinta ja kunnossapito — Nyanskaffning och underhåll av kläder	482 498	3.3	160 349	4.2	642 847	3.5
Puhdistustarvikkeet ja vaatteiston pesu — Rengöringsmedel och tvättning av kläder	202 785	1.4	58 114	1.5	260 899	1.4
Viihdytysmenot — Förströelseutgifter	35 112	0.2	40 498	1.1	75 610	0.4
Kasvitarhan ja kotieläinten hoito — Trädgårds- och boskapsskötsel	73 776	0.5	15 937	0.4	89 713	0.5
Kehotusrahat — Flitpengar	73 064	0.5	15 443	0.4	88 507	0.5
Muut menot — Övriga utgifter	281 924	1.9	68 636	1.8	350 560	1.9
Yhteensä — Summa	14 691 416	100.0	3 816 804	100.0	18 508 220	100.0

Miten lastenkotien menot jakaantuivat menoryhmiin kaupungeissa ja kaupaloissa sekä maalaiskunnissa, selviää yllä olevasta taulukosta. Lastenkotien lukumäärä oli v. 1965 127. Lukuihin sisältyy myös kolme kunnallista koulukotia.

Hoitopäiviä oli kaikissa lastenkodeissa yhteensä 1 012 859, joista 718 819 kaupunkien ja kauppalain lastenkodeissa sekä 294 040 maalaiskuntien lastenkodeissa. Hoitopäiväkustannukset olivat keskimäärin koko maassa 18.27 mk, kaupunkien ja kauppalain lastenkodeissa 20.44 mk sekä maalaiskuntien lastenkodeissa 12.98 mk. Tällöin lastenkotien kokonaismenot on jaettu hoitopäivien luvulla.

Lastentarhojen sekä lastenseimien ja päiväkotien yhteiset menot selviävät seuraavasta taulukosta.

Huru barnhennens utgifter fördelade sig på olika utgiftsposter i städerna och köpingarna samt landskommunerna framgår av ovanstående tabell. Antalet barnhem var år 1965 127. I talen ingår även tre kommunala skolhem.

Antalet vård dagar i alla barnhem tillsammans steg till 1 012 859, varav 718 819 i städernas och köpingarnas barnhem samt 294 040 i landskommunernas barnhem. De genomsnittliga kostnaderna per vård dag steg i hela landet till 18.27 mk, i städernas och köpingarnas barnhem till 20.44 mk och i landskommunernas barnhem till 12.98 mk. Barnhennens totalutgifter har då dividerats med antalet vård dagar.

Barnträdgårdarnas samt barnkrubbarnas och daghennens gemensamma utgifter framgår av följande tabell.

Lasten päivähuoltolaitosten menot — Utgifter för dagvårdsinrättningarna för barn

Menojen laatu — Utgifternas art	Yhteensä	
	Summa	
	mk	%
Palkkaukset sosiaaliturvamaksuineen — Avlöningar jämte socialskyddsavgifter	21 391 768	78.2
Huoneistomenot — Lokalutgifter	2 225 097	8.1
Kaluston uusintahankinta ja kunnossapito — Nyanskaffning och underhåll av inventarier	474 617	1.7
Lääkkeet, hoitotarvikkeet yms. — Mediciner, vårdförnödenheter o.a.d.	48 037	0.2
Ravintotarvikkeet — Livsmedel	2 641 075	9.7
Vaatteiden uusintahankinta ja kunnossapito — Nyanskaffning och underhåll av kläder	65 902	0.2
Puhdistustarvikkeet ja vaatteiston pesu — Rengöringsmedel och tvättning av kläder	121 534	0.4
Viihdytysmenot — Förströelseutgifter	40 525	0.1
Kasvitarha ja kotieläinten hoito — Trädgårds- och boskapsskötsel	15 646	0.1
Kehotusrahat — Flitpengar	466	0.0
Muut menot — Övriga utgifter	347 651	1.3
Yhteensä — Summa	27 372 318	100.0

Avustukset huoltotoimintaa harjoittaville yhdistyksille. Kuntien huoltotoimintaa harjoittaville yhdistyksille ja laitoksille myöntämät avustukset, jotka aikaisemmin ovat sisällyneet huoltoavun ja lastensuojelun menoihin, on v:sta 1958 lähtien erotettu erilliseksi menoryhmäksi, josta seuraavassa tehdään lähemmin selkoa. Muutoksen on aiheuttanut lähinnä se seikka, että avustukset epämääräisyydessään ovat vaikeuttaneet eri kuntien huoltomenojen keskinäistä vertailua. Jos avustuksiin myönnetty määrärahat eivät ole sisällyneet sosiaalilautakunnan menoarvioon, ovat monet kunnat jättäneet ilmoittamatta avustusten suuruuden. Toiset kunnat taas eivät ole ilmoittaneet, mihin tarkoitukseen avustukset on myönnetty. Seuraavassa esitettyjä lukuja käytettäessä on siis nämä puutteellisuudet otettava huomioon.

V. 1965 on 322 kuntaa eli 59.1 % kuntien kokonaisluvusta ilmoittanut jakaneensa avustuksina huoltotarkoituksiin 6.06 milj. mk. Näistä 64 kaupunki- ja kauppalakuntaa on myöntänyt yhteensä 5.75 milj. mk ja 258 maalaiskuntaa 0.31 milj. mk. Avustuserät olivat suurimmat Helsingissä, 1.65 milj., Tampereella 0.74, Lahdessa 0.46 ja Turussa 0.20 milj. mk. Koko avustusmäärästä, 6.06 milj. mk:sta, tuli näiden neljän kaupungin osalle 50 %. Lastensuojelua harjoittavat yhdistykset saivat 52.8 % eli 3.20 milj. mk, huoltoapua harjoittavat yhdistykset 40.9 % eli 2.48 milj. mk ja vajaamielishuolto 6.3 % eli 0.38 milj. mk. Sikäli kuin kunnat ovat ilmoittaneet, mihin tarkoitukseen avustukset on myönnetty, on ne yhdistetty muutamiin suurempiin ryhmiin.

Understöd till föreningar utövande socialverksamhet. De av kommunerna beviljade understöden till föreningar och anstalter som utövar socialverksamhet, vilka understöd tidigare ingått i utgifterna för socialhjälp och barnskydd, har från år 1958 överförts till en skild utgiftsgrupp, för vilken i det följande närmare redogöres. Förändringen har främst motiverats av att en inbördes jämförelse mellan vårdutgifterna i de olika kommunerna försvårats därigenom att understöden inte varit tillräckligt specificerade. Ifall de till understöden beviljade anslagen inte ingått i socialnämndens budget, har flere kommuner uraktlätit att omnämna understödets storlek. Därtill har en del kommuner inte omnämnt för vilket ändamål understöden beviljats. Dessa brister bör beaktas när man använder i det följande publicerade tal.

År 1965 har 322 kommuner eller 59.1 % av samtliga meddelat att de som understöd för vårdändamål utdelat 6.06 milj. mk. Av dessa har 64 städer och köpingar beviljat inalles 5.75 milj. mk och 258 landskommuner 0.31 milj. mk. Understödsbeloppen var störst i Helsingfors, 1.65 milj., i Tammerfors 0.74, i Lahti 0.46 och i Åbo 0.20 milj. mk. Av hela understödsbeloppet, 6.06 milj. mk, kom 50 % på dessa fyra städers del. Föreningarna för barnskydd erhöi 52.8 % eller 3.20 milj. mk, föreningarna för socialhjälp 40.9 % eller 2.48 milj. mk och vården av psykiskt efterblivna 6.3 % eller 0.38 milj. mk. I den utsträckning kommunerna har meddelat för vilket ändamål understöden har beviljats, har dessa sammanförts i några större grupper.

Kaikkiaan 192 kuntaa on jakanut avustuksia lastensuojelutarkoituksiin yhteensä 3.20 milj. mk. Tästä määrästä lastentarhat ja päiväkodit ovat 56 kunnassa saaneet 2.09 milj. mk ja lastenkodit 25 kunnassa 0.60 milj. mk. Lasten kesävirkestystä varten on 46 kunnassa jaettu 0.15 milj. mk. Nuorisotoimintaa varten on myönnetty yhteensä 0.10 milj. mk. Mannerheimliitto ja Pelastakaa Lapset r. y. ovat, lähemmin erittelemättä, saaneet toimintansa tukemiseksi 0.08 milj. mk.

Huoltoapua harjoittaville yhdistyksille on 279 kunnassa jaettu kaikkiaan 2.48 milj. mk. Tästä määrästä invalidijärjestöt ovat 171 kunnassa saaneet 0.40 milj. ja vanhainkodit 22 kunnassa 1.19 milj. mk. Suomen Punaiselle Ristille on myönnetty yhteensä 0.05 ja Pelastusarmeijalle 0.03 milj. mk tarkemmin erittelemättä mihin tarkoitukseen. Erilaiset tuberkuloosiyhdistykset ovat saaneet 0.05 milj. sekä sokeainhuoltoon harrastavat yhdistykset 0.06 milj. mk. Äitien kesävirkestystä varten on Lomaliitolle ym:lle annettu 0.10 milj. sekä A-klinikkasäätiölle ja muille alkoholistien huoltoon harrastaville yhdistyksille 0.20 milj. mk. Kodittomien Tuki, Kovaosaisten ystävät ja eri järjestöjen, myös Pelastusarmeijan yömajat ovat toimintansa tukemiseksi saaneet yhteensä 0.10 milj. mk. Lisäksi ovat vielä monet muut yhdistykset, kuten esim. Reumasäätiö, polioinvalidit, kaatuneiden omaiset, sotaleskien huolto, huonokuuloisten yhdistykset ynnä monet muut saaneet, mikä suuremman mikä pienemmän avustuksen, yhteensä kaikkiaan 0.30 milj. mk.

Maalaiskuntien myöntämistä 0.31 milj. mk:n avustuksista suurimman osan olivat saaneet lastentarhat ja päiväkodit, 0.10 milj. ja erilaiset invalidijärjestöt, 0.05 milj. mk.

Kuntien osuus kansaneläkkeiden tukiosista. Kansaneläkelain mukaan valtio ja kunnat vastaavat kansaneläkkeiden tukiosien kustannuksista. Kuntien kustannusosuus on laissa määritelty kuntien taloudellisen aseman mukaan. Seuraava yhdistelmä osoittaa, paljonko kunnat ovat ilmoituksensa mukaan vv. 1962—1965 joutuneet maksamaan tukiosien aiheuttamista kustannuksista.

	1962 milj. mk	1963	1964	1965
Kaupungit — Städer	19.57	20.55	23.50	25.82
Kauppalat — Köpingar	2.69	3.14	3.76	3.97
Maalaiskunnat — Landskommuner	35.27	35.93	40.03	42.87
Yhteensä — Summa	57.53	59.62	67.29	72.66

Sammanlagt 192 kommuner har för barnskyddsändamål utdelat understöd inalles 3.20 milj. mk. Av denna summa har barnträdgårdarna och daghemmen i 56 kommuner erhållit 2.09 milj. mk och barnhemmen i 25 kommuner 0.60 milj. mk. För barnens sommarrekreation har i 46 kommuner utbetalats 0.15 milj. mk. För ungdomsverksamheten har beviljats inalles 0.10 milj. mk. Mannerheimförbundet och Rädda Barnen r.f. har, utom närmare specifikation, för befrämjande av deras verksamhet erhållit 0.08 milj. mk.

Till föreningar som utövar socialhjälp har i 279 kommuner utdelats inalles 2.48 milj. mk. Av denna summa har invalidorganisationerna i 171 kommuner erhållit 0.40 milj. och ålderdomshemmen i 22 kommuner 1.19 milj. mk. Finlands Röda Kors har beviljats inalles 0.05 och Frälsningsarmén 0.03 milj. mk utan närmare specifikation av ändamålet. Olika tuberkulosföreningar har erhållit 0.05 milj. samt föreningar för vård av blinda 0.06 milj. mk. För mödrarnas sommarrekreation har till Semesterförbundet m. fl. utbetalats 0.10 milj. samt till A-klinikstiftelsen och andra föreningar för vård av alkoholister 0.20 milj. mk. De Hemlösas Stöd, De Nödständas Vänner samt olika organisationers, även Frälsningsarméns natt-härbärgen har för befrämjandet av sin verksamhet erhållit inalles 0.10 milj. mk. Ytterligare har flera föreningar, såsom Reumastiftelsen, polioinvaliderna, de stupades anhöriga, krigsänkornas hjälp, föreningar för lomhörda m. fl. erhållit inalles 0.30 milj. mk i olika stora rater.

Av de understöd om 0.31 milj. mk, som landskommunerna beviljat, hade största delen tillfallit barnträdgårdarna och daghemmen, 0.10 milj., samt olika invalidorganisationer, 0.05 milj. mk.

Kommunernas andel av folkpensionernas understödsdel. Enligt folkpensionslagen ansvarar staten och kommunerna för kostnaderna för folkpensionernas understödsdel. Kommunernas andel av kostnaderna är i lagen fixerad enligt kommunernas ekonomiska ställning. Följande sammanställning utvisar huru mycket kommunerna enligt egen uppgift under åren 1962—1965 fått erlagga av kostnaderna för understödsdelen.

Päihdyttävien aineiden väärinkäyttäjien perheiden huolto väkijuomayhtiön voittovaroista. Väkijuomayhtiön voittovarojen käytöstä annettujen määräysten mukaan kunnat saavat asukaslukunsa perusteella määrätyn osan näistä voittovaroista käytettäväksi ensisijassa raittiustyöhön ja mm. myös alkoholistien ja heidän perheittensä huoltoon, jota ei näissä tapauksissa ole katsottava korvattavaksi huoltoavuksi. Kaikki kunnat eivät suinkaan ole käyttäneet saamiaan voittovaroja mainittujen perheiden huoltoon, vain noin 30 % kuntien luvusta. Seuraava yhdistelmä osoittaa, paljonko voittovaroja vv. 1963—1965 on käytetty ko. tarkoitukseen.

Vård av missbrukares av berusningsmedel familjer med alkoholbolagets vinstmedel. Enligt förordningarna om användandet av alkoholbolagets vinstmedel erhåller kommunerna på grund av antalet invånare en bestämd del av vinstmedlen för att användas i första hand till nykterhetsarbete i kommuner och bl. a. också till vård av alkoholisternas familjer, vilken vård dock icke anses vara sådan socialhjälp, som bör ersättas. Alla kommuner har dock icke använt vinstmedlen till vård av ovannämnda familjer, endast ca 30 % av antalet kommuner. Följande sammanställning utvisar, huru mycket av vinstmedlen åren 1963—1965 använts till ifrågasvarande ändamål.

	1963		1964		1965	
	Kuntia Antal kommuner	mk	Kuntia Antal kommuner	mk	Kuntia Antal kommuner	mk
Kaupungit — Städer	33	183 160	31	200 767	36	230 533
Kauppalat — Köpingar	17	39 707	17	29 921	16	28 383
Maalaiskunnat — Landskommuner .	129	151 977	115	142 197	131	139 598
Yhteensä — Summa	179	374 844	163	372 885	183	398 514

VIII. Sosiaaliavustukset

Äitiysavustukset

V:sta 1938 lähtien on synnyttäjille jaettu valtion varoista sosiaalilautakuntien välityksellä äitiysavustusta. Avustus oli alkuaan (nyky-markeissa ilmaistuna) 4.50 mk kutakin syntyntä lasta kohti, mutta vuosien kuluessa määrää on korotettu. V:n 1962 maaliskuusta lähtien se on ollut 50 mk.

Äitiysavustusanomuksia tehtiin v. 1965 maan kaikissa kunnissa. Sosiaaliministeriöön saapuneiden tietojen mukaan sosiaalilautakunnat jakoivat avustuksia vuoden alkupuoliskolla yhteensä 38 070 ja sen jälkipuoliskolla 35 881 äidille eli koko vuonna 73 951 äidille. Avustusta saaneiden syntyneiden luku oli ensipuoliskolla 38 529 ja toisella puoliskolla 36 299 eli yhteensä koko vuonna 74 828 lasta, mikä luku vastaa annettujen avustusten lukumäärää.

V:sta 1938 alkaen, jolloin äitiysavustuslaki tuli voimaan, on avustuksia jaettu eri vuosina seuraavasti.

Vuonna Är	Äitiysavus- tusten luku Antal moder- skapsunderstöd
1938	50 730
1940	44 619
1945	70 308
1950	98 884
1955	84 259

Avustusten luku on eri vuosina vaihdellut huomattavasti osaksi avustusten jakoperusteiden muuttamisen ja osaksi syntyvyyden vaihteluiden takia.

V:een 1964 verrattuna avustettujen äitien luku on selontekovuonna alentunut 3.7 % sekä lasten luku 3.8 %. Syntyneiden luku alentui

VIII. Sociala bidrag

Moderskapsunderstöden

Från och med år 1938 har understöd till barnaföderskor utbetalats av statsmedel genom socialnämndernas förmedling. Understödet var ursprungligen (angivet i nymark) 4.50 mk för varje nyfött barn, men under årens lopp har detsamma höjts. Från och med mars 1962 har det utgjort 50 mk.

Moderskapsunderstöd söktes under år 1965 i alla kommuner. Enligt uppgifter till socialministeriet utbetalade socialnämnderna under förra delen av redogörelseåret understöd till inalles 38 070 mödrar och under senare halvåret till 35 881 mödrar eller under hela året till 73 951 mödrar. Antalet nyfödda barn som erhållit understöd, var under förra halvåret 38 529 och under senare halvåret 36 299 eller inalles under hela året 74 828, vilken siffra motsvarar antalet utdelade understöd.

Från och med år 1938, då lagen om moderskapsunderstöd trädde i kraft, har understöd utgivits som följer.

Vuonna Är	Äitiysavus- tusten luku Antal moder- skapsunderstöd
1960	78 184
1961	77 591
1962	77 633
1963	78 149
1964	77 749
1965	74 828

Antalet understöd har under olika år betydligt varierat, beroende dels på att grunderna för understöden ändrats och dels på växlingarna i nativiteten.

I jämförelse med år 1964 har antalet understödda mödrar under redogörelseåret nedgått med 3.7 % samt antalet barn med 3.8 %. Enligt

syntyvyystilaston mukaan samanaikaisesti koko maassa 3.1 %. Paljonko avustuksia on jaettu eri lääneissä, erikseen kaupungeissa, kauppaloissa ja maalaiskunnissa, selvää seuraavasta yhdistelmästä.

födelsestatistiken nedgick antalet födda under samma tid i hela landet med 3.1 %. I vilken mån understöd utgivits i olika län och särskilt i städerna, köpingarna och landskommunerna, framgår av följande sammanställning.

Lääni — Län	Äitiysavustusten luku — Antal moderskapsunderstöd				%
	Kaupungit Städer	Kauppalat Köpingar	Maalaiskunnat Landskom- muner	Yhteensä Summa	
Uudenmaan — Nylands	9 450	2 405	3 719	15 574	20.8
Turun-Porin — Åbo-Björneborgs	4 427	173	5 424	10 024	13.4
Ahvenanmaa — Åland	168	—	147	315	0.4
Hämeen — Tavastehus	5 104	516	3 561	9 181	12.3
Kymen — Kymmene	1 450	1 518	2 268	5 236	7.0
Mikkelin — S:t Michels	1 232	—	2 326	3 558	4.8
Pohjois-Karjalan — Norra Karelen	607	134	2 316	3 057	4.1
Kuopion — Kuopio	1 618	—	2 703	4 321	5.8
Keski-Suomen — Mellersta Finland	978	209	2 588	3 775	5.0
Vaasan — Vasa	2 093	231	5 038	7 362	9.8
Oulun — Uleåborgs	2 326	180	5 545	8 051	10.8
Lapin — Lapplands	1 277	136	2 961	4 374	5.8
Koko maa — Hela landet	30 730	5 502	38 596	74 828	100.0

Kaikkista äitiysavustuksista 48.4 % jaettiin kaupungeissa ja kauppaloissa sekä 51.6 % maalaiskunnissa. Yksinomaan Uudenmaan, Turun ja Porin sekä Hämeen lääneissä niiden luku nousi 46.5 %:iin kaikkista.

V. 1965 jaettiin kaikkiaan 47 135 äitiysavustuspakkausta, joiden yhteinen arvo oli 2.36 milj. mk. Raha-avustuksina tai muussa muodossa annettiin yhteensä 1.38 milj. mk. Kaiken kaikkiaan jaettiin äitiysavustuksina v. 1965 joko rahassa tai luontoissuorituksina 3.74 milj. mk sekä lisäksi kunnille rahti- ja kuljetuskustannusten korvaukseksi 1 996 mk.

Av alla moderskapsunderstöd erlades 48.4 % i städerna och köpingarna samt 51.6 % i landskommunerna. Enbart i Nylands, Åbo och Björneborgs samt Tavastehus län utdelades 46.5 % av dem.

År 1965 utdelades moderskapsförpackningar till ett antal av 47 135, motsvarande ett värde av 2.36 milj. mk. Kontantunderstöd eller understöd i annan form utdelades till ett värde av 1.38 milj. mk. Inalles steg moderskapsunderstöden under år 1965 antingen i penningar eller in natura till ett värde av 3.74 milj. mk, vartill kom ersättningar åt kommunerna för frakt- och transportkostnader 1 996 mk.

Lapsilisät

Lokak. 1 p:nä 1948 voimaan tulleen lapsilisälain mukaan valtio suorittaa kustakin 16 vuotta nuoremasta lapsesta lapsilisää vuosineljänneksittäin. V:n 1962 huhtikuusta lähtien lapsilisää on suoritettu porrastettuna. V:n 1964 alusta on ensimmäisestä lapsesta maksettu 15.50, toisesta 17.83 ja kolmannelta ja sitä useammasta kustakin 21 mk/kk. Lokakuun alusta toisesta lapsesta mak-

Barnbidragen

Enligt lagen om barnbidrag, som trädde i kraft den 1 okt. 1948, erlägger staten kvartalsvis för varje barn under 16 år barnbidrag. Fr.o.m. april år 1962 har barnbidraget blivit graderat. Från början av år 1964 har för det första barnet utbetalats 15.50 för det andra 17.83 och för det tredje samt varje följande barn 21 mk per månad. Från och med början av oktober förhöjdes barn-

settava lapsilisä korotettiin 18.33 mk:aan/kk ja kolmannesta ja sitä seuraavista 22 mk:aan/kk.

Kun lapsilisää saaneiden lasten luku ei sanottavasti vaihtelee eri vuosineljänneksinä, on tietoja lapsilisän nostajien ja lasten luvusta pyydetty sosiaalilautakunnilta vain vuoden viimeiseltä neljännekseltä. Sen sijaan tietoja maksetuista rahamääristä on saatu kultakin neljännekseltä erikseen, joten niiden nojalla voidaan suunnilleen laskea, montako lasta kulloinkin on ollut kysymyksessä. V:n 1965 neljännellä neljänneksellä oli lapsilisän nostajia eli avustusta saaneita perheitä kaikkiaan koko maassa 638 282 ja lapsilisään oikeutettuja lapsia näissä perheissä 1 325 592. Lisäksi sosiaalilautakunnat ovat nostaneet lapsilisää 9 022 lapsesta ja yksityisten lastenkotien johtajat kasvat-tajan ominaisuudessa 100 lapsesta, joten lapsi-lisää saaneiden lasten kokonaisluku oli 1 334 714 eli 22 619 lasta vähemmän kuin edellisenä vuonna. Lapsilisää saaneiden lasten luku oli eri vuosina seuraava.

Vuosi — År	Lasten luku Antal barn
1948	1 167 312
1950	1 262 219
1955	1 370 516
1960	1 432 503

Seuraavalla sivulla olevassa taulukossa esite-tään, miten perheet jakaantuivat lapsiluvun mu-kaan eri lääneissä ja koko maassa sekä erikseen kaupungeissa, kauppaloissa ja maalaiskunnissa. Sosiaalilautakuntien huostassa sekä yksityisissä lastenkodeissa olevat lapset eivät sisälly näihin lukuihin.

Suurimmalla osalla lapsilisää saaneista perheistä oli vain 1 tai 2 16 vuotta nuorempaa lasta; näitä perheitä oli 72.5 % kaikista. Vain 5.4 %:lla oli 5 tai sitä useampia lapsia. Näitä monilapsisia perheitä oli eniten Lapin ja Oulun lääneissä, edellisessä 12.0 ja jälkimmäisessä 11.1 %, sekä sen jälkeen Pohjois-Karjalan, 10.2 %, Kuopion, 8.0 %, ja Mikkelin, 7.1 %, lääneissä. Oulun läänissä 2.8 %:lla perheistä oli 7 ja sitä useampia lapsia, kun koko maassa näiden perheiden luku oli keskimäärin vain 1.1 %.

bidraget för det andra barnet till 18.33 och för det tredje samt varje följande barn till 22 mk per månad.

Då antalet barn, som erhållit barnbidrag, icke nämnvärt växlar under olika kvartal, har uppgifter från socialnämnderna om antalet av dem som lyft barnbidrag och antalet barn blott begärts för årets sista kvartal. De utbetalade beloppen däremot har redovisats kvartalsvis, så att man på grundvalen av dem ungefärligen kan beräkna, hur många barn som fått barnbidrag. Under fjärde kvartalet 1965 var antalet av dem som lyft barnbidrag eller antalet resp. familjer i hela landet 638 282 och antalet till barnbidrag berättigade barn i dessa familjer 1 325 592. Dessutom har socialnämnderna lyft barnbidrag för 9 022 barn och föreståndare för privata barnhem i egenskap av uppfostrare för 100 barn, så att totalantalet barn som erhållit barnbidrag var 1 334 714 eller 22 619 barn mindre än föregående år. Under de olika åren var antalet barn, som erhållit barnbidrag, följande.

Vuosi — År	Lasten luku Antal barn
1961.....	1 430 751
1962.....	1 403 475
1963.....	1 381 442
1964.....	1 357 333
1965.....	1 334 714

I tabellen på följande sida anges, hur familjerna fördelade sig efter antalet barn i olika län och i hela landet samt särskilt i städerna, köpingarna och landskommunerna. Dessa siffror innefattar icke de barn, som var omhändertagna av socialnämnderna, och icke heller barn på privata barnhem.

Största delen av de familjer, som erhållit barnbidrag, hade blott 1 eller 2 barn under 16 år; dessa familjer utgjorde 72.5 % av samtliga. Blott 5.4 % av familjerna hade 5 barn och där-över. Dessa barnrika familjer var jämförelsevis talrikast i Lapplands och Uleåborgs län, där de utgjorde resp. 12.0 och 11.1 %, varefter följde Norra Karelen län med 10.2 %, Kuopio län med 8.0 % och S:t Michels län med 7.1 %. I Uleåborgs län hade 2.8 % av familjerna 7 barn och därut-över, medan antalet dylika familjer i hela landet blott utgjorde i medeltal 1.1 %.

Lapsilisää saaneet perheet lapsiluvun mukaan — Familjer som erhållit barnbidrag, efter antalet barn

Lääni — Län	Perheitä, joissa lapsiluku oli — Familjer, i vilka antalet barn var														Yht. Summa
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
Uudenmaan — Nylands ...	59 666	41 710	16 581	5 400	1 689	523	182	45	19	6	3	—	—	—	125 824
Turun ja Porin — Åbo och Björneborgs	42 932	28 612	12 836	4 989	2 025	816	327	127	57	15	7	1	—	—	92 744
Ahvenanmaa — Åland	1 256	884	336	132	43	10	8	1	—	—	—	—	—	—	2 670
Hämeen — Tavastehus	38 257	26 075	11 978	4 747	1 846	752	297	102	36	13	3	—	—	—	84 106
Kymen — Kymmene	20 313	15 672	7 586	3 040	1 130	380	128	25	22	3	1	—	—	—	48 300
Mikkelin — S:t Michels ...	11 790	9 266	5 414	2 635	1 262	566	245	120	30	9	6	—	1	—	31 344
Pohjois-Karjalan — Norra Karelens	9 437	7 808	4 698	2 734	1 454	795	344	142	54	19	6	3	—	—	27 494
Kuopion — Kuopio	13 580	10 836	6 324	3 264	1 614	776	392	128	45	13	4	1	—	—	36 977
Keski-Suomen — Mellersta Finlands	13 828	10 420	5 462	2 684	1 241	604	282	137	40	27	4	—	—	—	34 729
Vaasan — Vasa	25 437	19 484	9 783	4 331	1 968	846	385	186	48	26	15	2	—	—	62 511
Oulun — Uleåborgs	19 679	16 847	10 685	6 137	3 266	1 741	924	422	215	68	25	7	2	1	60 019
Lapin — Lapplands	10 093	8 818	5 666	3 207	1 816	993	550	270	99	43	6	2	1	—	31 564
Koko maa — Hela landet	266 268	196 432	97 349	43 300	19 354	8 802	4 064	1 705	665	242	80	16	4	1	638 282
Kaupungit — Städer	115 241	78 248	31 714	10 645	3 625	1 191	458	156	54	13	4	1	—	—	241 350
Kauppalat — Köpingar ...	20 170	15 640	6 988	2 573	895	345	134	45	17	4	1	1	—	—	46 813
Maalaiskunnat — Landskommuner	130 857	102 544	58 647	30 082	14 834	7 266	3 472	1 504	594	225	75	14	4	1	350 119
	%														
Koko maa — Hela landet	41.7	30.8	15.3	6.8	3.0	1.4	0.6	0.3	0.1	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	100.0
Kaupungit — Städer	47.8	32.4	13.1	4.4	1.5	0.5	0.2	0.1	0.0	0.0	0.0	0.0	—	—	100.0
Kauppalat — Köpingar ...	43.1	33.4	14.9	5.5	1.9	0.8	0.3	0.1	0.0	0.0	0.0	0.0	—	—	100.0
Maalaiskunnat — Landskommuner	37.4	29.3	16.7	8.6	4.2	2.1	1.0	0.4	0.2	0.1	0.0	0.0	0.0	0.0	100.0

Seuraava asetelma osoittaa, kuinka lapsilisää saaneet lapset jakaantuvat eri läänien kesken. Samalla ilmoitetaan lasten suhteellinen osuus läänien väkiluvusta.

I följande sammanställning redovisas huru barn som erhållit barnbidrag fördelade sig på olika län. Samtidigt anges barnens relativa andel av befolkningen i resp. län.

Lääni — Län	Lapsia, joista nostettu lapsilisää — Barn, för vilka barnbidrag erlagts		Yhteensä Summa	%	%:ina väestöstä 1 % av folk- mängden	Yhteensä Summa 1964
	Perhelapsia Familjebarn	Muita Övriga				
Uudenmaan — Nylands	227 910	2 230	230 140	17.2	25.0	227 226
Turun ja Porin — Åbo och Björneborgs	177 698	1 096	178 794	13.4	26.6	182 834
Ahvenanmaa — Åland	4 899	18	4 917	0.4	23.2	5 032
Hämeen — Tavastehus	162 453	1 342	163 795	12.3	27.0	166 227
Kymen — Kymmene	95 840	609	96 449	7.2	27.7	98 495
Mikkelin — S:t Michels	69 924	454	70 378	5.3	30.2	72 377
Pohjois-Karjalan — Norra Karelens	66 445	455	66 900	5.0	33.2	69 592
Kuopion — Kuopio	84 365	605	84 970	6.4	31.5	87 651
Keski-Suomen — Mellersta Finlands	75 363	583	75 946	5.7	30.6	78 853
Vaasan — Vasa	131 058	454	131 512	9.8	29.2	134 970
Oulun — Uleåborgs	149 610	764	150 374	11.3	35.7	152 140
Lapin — Lapplands	80 027	512	80 539	6.0	36.8	81 936
Koko maa — Hela landet	1 325 592	9 122	1 334 714	100.0	28.9	1 357 333

V:n 1964 viimeiseen neljännekseen verrattuna lapsilisää saaneiden lasten luku on pienentynyt 1.7 % ja lapsilisän nostajien luku 0.4 %.

V:n 1965 kuluessa määrättiin lapsilisiä maksettavaksi kaikkiaan 288.71 milj. mk eli 0.4 % vähemmän kuin v. 1964.

Perhelisät

Perhelisää suoritetaan valtion varoista vähävaraisille monilapsisille perheille lasten aiheuttamien lisäkustannusten korvaamista varten. Perhelisää on maksettu v:n 1943 puolivälistä lähtien, aluksi ainoastaan sellaisille vähävaraisille perheille, joissa 16 vuotta nuorempien lasten lukumäärä oli vähintään viisi, mukaan luettuina myös otto- ja kasvattilapset, joista perhe korvauksetta huolehtii, työkyvyttömät vanhemmat lapset ja 16—20-vuotiaat koulunkäyntiä jatkavat lapset. V:sta 1946 lähtien perhelisää on suoritettu neljää tai useampaa lasta huoltaville perheille, vähintään kahta lasta huoltaville leskiperheille sekä sellaisille vähintään kaksilapsisille perheille, joiden pääasiallinen huoltaja on tullut pysyvästi työkyvyttömäksi.

Perhelisän saamisen edellytyksenä on, etteivät perheelle viimeksi toimitetussa kunnallisverotuksessa maksuunpannut veroäyrit ylitä valtioneuvoston vahvistamaa enimmäismäärää taikka ettei perhelisän myöntämiseen muutoin ole syytä hakijan toimeentulomahdollisuuksien kannalta.

V. 1965 jaettiin perhelisää kaikkiaan 66 927 perheelle. Niistä 52 078 oli neljää tai useampaa lasta huoltavia perheitä sekä 8 182 vähintään kahta lasta huoltavia leskiperheitä ja 6 667 sellaisia vähintään kaksilapsisia perheitä, joiden pääasiallinen huoltaja oli tullut pysyvästi työkyvyttömäksi. Perhelisinä jaettujen valtion varojen määrä oli yhteensä 8.29 milj. mk vastaten 8.26 milj. mk v. 1964.

Perhelisän määrä on v:sta 1964 lähtien ollut paikkakunnan kalleudesta riippuen 50—60 mk ja v:sta 1965 lähtien 55—66 mk vuodessa suuren perheen neljänestä sekä lesken ja työkyvyttömän huoltajan toisesta ja kustakin seuraavasta 16 vuotta nuoremmasta tai koulua käyvistä 20 vuotta nuoremmasta taikka työkyvyttömästä lapsesta.

Perhelisää saaneiden perheiden luku on vv. 1948—1965 ollut seuraava.

Gentemot sista kvartalet 1964 har antalet barn som erhållit barnbidrag minskats med 1.7 %, och antalet av dem som lyft barnbidrag med 0.4 %.

Under år 1965 utanordnades barnbidrag till ett belopp av inalles 288.71 milj. mk eller 0.4 % mindre än år 1964.

Familjebidragen

Familjebidrag utbetalas av statsmedel åt mindrebemedlade barnrika familjer som ersättning för de merkostnader barnen försörjarskat. Familjebidrag har utbetalats fr.o.m. medlet av år 1943, till att börja med åt sådana mindrebemedlade familjer, i vilka antalet barn under 16 år var minst 5 inberäknat även adoptiv- och fosterbarn, vilka familjen utan ersättning försörjer, arbetsförmögna äldre barn och 16—20-åringar, vilka fortsätter sin skolgång. Fr.o.m. år 1946 har familjebidrag utbetalats åt familjer som har 4 eller flere barn att försörja, åt änkefamiljer med minst 2 barn samt åt familjer med minst 2 barn där familjeförsörjaren är arbetsförmögen.

Som förutsättning för rätt till familjebidrag gäller, att familjen icke vid senast verkställda kommunalbeskattning påförts ett högre antal skattören än vad statsrådet fastställt som maximum eller att skäl för beviljande av familjebidrag icke annars föreligger med hänsyn till sökandens utkomstmöjligheter.

År 1965 utbetalades familjebidrag till 66 927 familjer. Av dessa var 52 078 familjer som hade fyra eller flere barn att försörja samt 8 182 änkefamiljer med minst två barn och 6 667 sådana familjer med minst två barn, vilkas huvudsakliga försörjare hade blivit varaktigt arbetsförmögen. I familjebidrag utbetalades i statsmedel 8.29 milj. mk mot 8.26 milj. mk år 1964.

Familjebidragets belopp har från år 1964 beroende på ortens dyrhet varit 50—60 mk och från år 1965 55—66 mk om året till stora familjer fr.o.m. det fjärde barnet samt till änkefamiljer och familjer med arbetsförmögen försörjare för det andra och varje därefter följande barn under 16 år eller barn under 20 år, som besöker skola, eller arbetsförmöget barn.

Antalet familjer, som erhållit familjebidrag, har under åren 1948—1965 varit följande.

sesta lähtien, oli niiden lasten lukumäärä, joista perhelisää suoritettiin, kaikkiaan koko maassa 145 032 eli 14 193 pienempi kuin edellisenä vuonna. Näistä 110 902 lasta oli suurperheiden, 16 812 leskiperheiden ja 17 318 työkyvyttömiä perheenhuoltajien lapsia. Miten nämä lapset ja heistä maksetut perhelisät jakaantuivat eri läänien kesken, selviää seuraavasta yhdistelmästä.

barnet och till stora familjer fr.o.m. det fjärde barnet, var antalet barn, för vilka familjebidrag erlades, inalles i hela landet 145 032 eller 14 193 mindre än föregående år. Därav tillhörde 110 902 stora familjer, 16 812 änkefamiljer och 17 318 arbetsoförmögna familjeförsörjare. Huru dessa barn och de för dem erlagda familjebidragen fördelade sig på olika län, framgår av följande sammanställning.

Läni — Län	Lasten luku Antalet barn	%:ina — I % väestöstä av befolk- ningen	lapsilisää saa- neista av dem, som erh. barnbidrag	Perhelisää jaettu — I fa- miljebidrag ut- delats 1000 mk
Uudenmaan — Nylands	8 820	1.0	3.8	523
Turun ja Porin — Åbo och Björneborgs	13 420	2.0	7.5	742
Ahvenanmaa — Åland	203	1.0	4.1	11
Hämeen — Tavastehus	12 587	2.1	7.7	717
Kymen — Kymmene	6 008	1.7	6.2	347
Mikkelin — S:t Michels	8 445	3.6	12.0	466
Pohjois-Karjalan — Norra Karelens	11 843	5.9	17.7	662
Kuopion — Kuopio	12 714	4.7	15.0	698
Keski-Suomen — Mellersta Finlands	9 872	4.0	13.0	548
Vaasan — Vasa	15 442	3.4	11.7	845
Oulun — Uleåborgs	29 120	6.9	19.4	1 666
Lapin — Lapplands	16 558	7.6	20.6	1 069
Koko maa — Hela landet	145 032	3.1	10.9	8 294

Perhelisät suoritettiin niiden saajille pääasiassa ns. välillisinä luontoissuorituksina eli erilaisten esineiden ja tarvikkeiden hankintaan oikeuttavina osto-osoituksina, mutta osaksi myös varsinaisina luontoissuorituksina, so. asianomaisten sosiaalilautakuntien hankkimien tavaroiden muodossa. Seuraava yhdistelmä osoittaa eri suoritusmuotoihin vv. 1964—1965 käytettyjen varojen määrän.

Familjebidragen utgick till sina mottagare huvudsakligen i form av s.k. indirekta naturaprestationer, dvs. i form av köpanvisningar som berättigade till anskaffning av bohag och förnödenheter av olika slag, men delvis även i form av varor, som anskaffats av vederbörande socialnämnder. Följande sammanställning visar hur mycket medel i olika form som utdelats åren 1964 och 1965.

Suoritusmuoto — Bidragsform	1964	1965	1964	1965
	1 000 mk		%	
Viljelyn edistäminen — Befrämjande av odlingar	741	807	9.0	9.7
Kotieläimet ja niiden rehu — Husdjur och foder	112	100	1.4	1.2
Asuin- ja talousrakennusten kunnostaminen — Iståndsättning av bostads- och ekonomibyggnader	1 010	948	12.2	11.4
Sängyt ja vuodevaatteet — Sängar och sängkläder	4 141	4 151	50.1	50.1
Huonekalut — Möbler	556	577	6.7	7.0
Astiat ja muut taloustarvikkeet — Serviser och andra hushållsartiklar	758	748	9.2	9.0
Lasten vaatetustarvikkeet — Beklädnadsartiklar för barn	627	644	7.6	7.8
Elintarvikkeet — Livsmedel	3	4	0.0	0.0
Muut luontoissuoritukset — Andra naturaprestationer	310	310	3.8	3.7
Rahasuoritukset — Kontanter	4	5	0.0	0.1
Yhteensä — Summa	8 262	8 294	100.0	100.0

Erityislapsilisät

Huhtikuun 1 p:nä 1961 voimaan tulleen erityislapsilisälain mukaan valtio suorittaa erityislapsilisää turvaamaan kaikkein vaikeimmissa olosuhteissa elävien lapsiperheiden ja lasten asemaa.

Erityislapsilisän saamisen yleisenä edellytyksenä on, että lapsi asuu Suomessa ja on kuutta-toista vuotta nuorempi. Milloin lapsi 16 vuotta täytettyään kuitenkin jatkaa koulunkäyntiään tai opintojaan, voidaan erityislapsilisää suorittaa siihen asti, kun hän täyttää 20 vuotta, jos hän ei muutoin saa koulunkäyntiään ja opintojaan varten vähintään vastaavan suuruista avustusta valtion tai muista varoista.

Erityislapsilisälain 3 §:ssä määritellään ne erityiset edellytykset, joiden perusteella erityislapsilisää voidaan suorittaa. Niiden mukaisesti erityislapsilisää suoritetaan:

- 1) lapsesta, jonka vanhemmat ovat kuolleet;
- 2) lapsesta, jonka vanhemmista toinen on kuollut ja toinen elää leskenä tai avioeron saaneena;
- 3) avioliiton ulkopuolella syntyneestä lapsesta a) jos hänelle elatusapua maksamaan sitoutunut tai siihen velvoitettu on kuollut jättämättä jälkeensä elatusvelvollisuuden täyttämiseksi tarvittavia varoja tai b) jos lapselle ei ole voitu elatusapua sopimuksella tai tuomiolla vahvistaa; sekä
- 4) lapsesta, jonka vanhemmat tai toinen heistä saa kansaneläkelain mukaista kansaneläkettä.

Edellytyksenä erityislapsilisän myöntämiselle edellä mainituissa tapauksissa on sitä paitsi, että lapselle ja hänen vanhemmilleen pantujen veroäyrien luku ei ylitä valtioneuvoston vahvistamaa määrää.

Erityislapsilisää suoritetaan lisäksi kotona tai muutoin yksityiskodissa hoidettavasta lapsesta, joka ruumiillisen tai sielullisen vajavuuden, sairauden tahi vamman johdosta on jatkuvasti siinä määrin avuton, että hän tarvitsee pysyvää silmäläpitoa ja hoitoa. Erityislapsilisän suorittamisen taloudellisenä edellytyksenä on näissä tapauksissa vain erityislapsilisälain 1 §:n yleissäännös, jonka mukaan erityislapsilisän suorittaminen edellyttää, että erityinen taloudellinen tuki on tarpeen lapsen elatuksen, hoidon ja kasvatuksen turvaamiseksi.

Valtion tai kunnan kustannuksella laitoksessa tai muualla hoidettavana olevasta lapsesta ei erityislapsilisää suoriteta.

Specialbarnbidragen

Enligt lagen om specialbarnbidrag, som trädde i kraft den 1 april 1961, erlägger staten specialbarnbidrag för tryggnad av de i de alla svåraste omständigheterna levande barnfamiljernas och barnens ställning.

En allmän förutsättning för erhållande av specialbarnbidrag är, att barnet bor i Finland och icke fyllt sexton år. Fortsätter barnet efter att ha fyllt 16 år emellertid sin skolgång eller sina studier, må specialbarnbidrag erläggas, intill dess barnet fyller 20 år, ifall det för sin skolgång eller sina studier inte annars av staten eller ur andra medel erhåller ett minst lika stort understöd.

I lagen om specialbarnbidrag 3 § specificeras de särskilda förutsättningar, under vilka specialbarnbidrag kan erläggas. Enligt dessa utgår specialbarnbidrag:

- 1) för barn, vars bägge föräldrar är döda;
- 2) för barn, av vilkas föräldrar den ena är död och den andra lever som änka eller änklings eller som fränksild;
- 3) för barn utom äktenskap, om a) den, som förbundet sig eller förpliktats att erlagga underhållsbidrag, avlidit utan att efterlämna tillgångar för försörjningspliktens fullgörande eller b) om underhållsbidrag för barnet icke kunnat i avtal eller genom dom fastställas; samt
- 4) för barn, vars föräldrar eller den ena av dem åtnjuter enligt folkpensionslagen utgående folkpension.

En förutsättning för beviljande av specialbarnbidrag i förutnämnda fall är dessutom, att icke barnet och dess föräldrar påförda skattören överstiger ett av statsrådet fastställt antal.

Specialbarnbidrag utgår dessutom till hemma eller eljest i enskilt hem vårdat barn, som till följd av kroppslig eller själslig defekt, sjukdom eller skada varaktigt är så hjälplöst, att det är i behov av ständig uppsikt och vård. Som en ekonomisk förutsättning för erläggande av specialbarnbidrag gäller i dessa fall endast den allmänna bestämmelse i 1 § lagen om specialbarnbidrag, enligt vilken erläggandet av specialbarnbidrag förutsätter, att ett särskilt ekonomiskt stöd är behövt för att barnets försörjning, vård och uppfostran skall kunna tryggas.

Specialbarnbidrag utgår inte för barn, som vårdas i anstalt eller annorstädes på statens eller kommunens bekostnad.

Tiedot erityislapsilisää saaneiden lasten määristä suorittamisperusteen mukaan perustuvat sosiaalilautakunnilta vuoden viimeiseltä neljännekseltä saatuihin ilmoituksiin. Tämän mukaan v. 1965 myönnettiin erityislapsilisää 41 615 nostajan välityksellä 77 703 lapselle. Edelliseen vuoteen verrattuna nostajien luku on pienentynyt 4.4 % ja lasten luku 6.9 %.

Seuraavassa taulukossa on esitetty, millä perusteella erityislapsilisää on myönnetty.

Edellisenä vuonna suurin osa lapsista on saanut erityislapsilisää sillä perusteella, että vanhemmat ovat saaneet kansaneläkettä. V. 1965 suurimman ryhmän, 43.2 %, muodostivat puoliortot lapset, kaupungeissa ja kauppaloissa 54.4 % ja maalaiskunnissa 39.4 %. Lapsen avuttomuuden perusteella myönnettiin erityislapsilisää 10.0 %:lle, kaupungeissa ja kauppaloissa 13.2 %:lle ja maalaiskunnissa 8.9 %:lle.

Edelliseen vuoteen verrattuna vanhemmista johtuvan perusteen nojalla erityislapsilisää saaneiden lasten luku on alentunut 7.8 %, mutta

Uppgifterna om antal barn, som erhållit specialbarnbidrag, enligt grunden för erläggandet baserar sig på de av socialnämnderna erhållna meddelandena för årets sista kvartal. Enligt detta beviljades under år 1965 specialbarnbidrag för 77 703 barn genom förmedling av 41 615 lyftare. I jämförelse med föregående år har antalet barn nedgått med 6.9 % och antalet lyftare med 4.4 %.

I följande tabell har redovisats, på vilken grund specialbarnbidrag beviljats.

Föregående år har största delen av barnen erhållit specialbarnbidrag på grund av att föräldrarna lyft folkpension. År 1965 utgjordes den största gruppen, 43.2 %, av de barn, vilka endast hade den ena av föräldrarna i livet, i städerna och köpingarna 54.4 % och i landskommunerna 39.4 %. På grund av barnets hjälplöshet beviljades specialbarnbidrag för 10.0 %, i städerna och köpingarna 13.2 % och i landskommunerna 8.9 %.

I jämförelse med föregående år har antalet barn, som erhållit specialbarnbidrag på grund beroende av föräldrarna, nedgått med 7.8 %.

Peruste, millä erityislapsilisää myönnetty — Grunden för erläggande av specialbarnbidrag

Peruste — Grunden	Kaupungit ja kauppalat Städer och köpingar	Maalaiskunnat Landskommuner	Yhteensä Summa	Kaupungit ja kauppalat Städer och köpingar	Maalaiskunnat Landskommuner	Yhteensä Summa
<i>Vanhemmista johtuva — Beroende av föräldrarna</i>				%		
täysiortous — båda föräldrarna	16 903	53 064	69 967	86.8	91.1	90.0
döda	245	700	945	1.2	1.2	1.2
puoliortous — ena av föräldrarna	10 594	22 968	33 562	54.4	39.4	43.2
död						
au-lapsen elatusavun puuttuminen — intet underhållsbidrag för barn utom äktenskap	928	1 662	2 590	4.8	2.9	3.3
vanhempien kansaneläke — föräldrarnas folkpension	5 136	27 734	32 870	26.4	47.6	42.3
<i>Lapsen avuttomuudesta johtuva — Beroende av barnets hjälplöshet</i>	2 567	5 169	7 736	13.2	8.9	10.0
sokeus — blindhet	52	71	123	0.3	0.1	0.2
kuurous — dövhet	206	212	418	1.1	0.4	0.5
häiriintynyt liikuntakyky — nedsatt rörelseförmåga	317	549	866	1.6	0.9	1.1
kaatumatauti — epilepsi	133	279	412	0.7	0.5	0.5
vajaamielisyys tai mielitauti — psykisk efterblivenhet eller sinnessjukdom	829	2 156	2 985	4.3	3.7	3.8
sokeritauti — sockersjuka	574	1 016	1 590	2.9	1.8	2.1
sydänvika — hjärtfel	58	135	193	0.3	0.2	0.3
keuhkoastma — astma	54	180	234	0.3	0.3	0.3
aivovaurio — hjärnskada	5	36	41	0.0	0.1	0.1
muu avuttomuus — annan hjälplöshet	339	535	874	1.7	0.9	1.1
Kaikkiaan — Inalles	19 470	58 233	77 703	100.0	100.0	100.0

lapsen oman avuttomuuden perusteella saaneiden luku noussut 2.5 %.

Erityislapsilisää on kahta eri suuruusluokkaa. Pienemmän määrä on v:sta 1964 lähtien 168 mk ja suuremman 336 mk vuodessa lasta kohti. Aikaisemmin erityislapsilisän määrät olivat 144 ja 288 mk. Suurempi erityislapsilisä suoritetaan täysiorvoista lapsista sekä kotona hoidettavasta avuttomasta lapsesta. Kaikista muista erityislapsilisään oikeutetuista lapsista suoritetaan pienempi maksu. Erityislapsilisinä jaettujen valtion varojen määrä oli v. 1964 15.60 milj. mk ja vuonna 1965 14.89 milj. mk.

Miten erityislapsilisää saaneet lapset ja heistä maksetut erityislapsilisät jakaantuivat eri läänien kesken, selviää seuraavasta yhdistelmästä.

Väkilukuun ja lapsilisää saaneisiin verrattuna oli erityislapsilisää saaneita lapsia eniten maan itä- ja pohjoisosissa, Pohjois-Karjalan, Oulun, Lapin ja Kuopion lääneissä. Kun Uudenmaan läänissä lapsilisää saaneista lapsista sai erityislapsilisää 3.1 %, oli vastaava osuus Pohjois-Karjalan läänissä 9.7 % koko maan osuuden ollessa 5.8 %. Erityislapsilisää saaneita lapsia tuli keskimäärin 2 nostajaa kohti.

men antalet barn, som beviljats specialbarnbidrag på grund av barnets egen hjälplöshet har stigit med 2.5 %.

Specialbarnbidrag finns i två storleksklasser. Det mindre bidragets belopp är från och med år 1964 168 mk och det störres 336 mk per år och barn. Tidigare var specialbarnbidragets belopp 144 och 288 mk. Det större specialbarnbidraget utgår för helt föräldralöst barn samt hjälplöst barn, som skötes hemma. För alla andra till specialbarnbidrag berättigade barn utbetalas det mindre bidraget. I specialbarnbidrag utdelades ur statsmedel under år 1964 15.60 milj. mk och år 1965 14.89 milj. mk.

Hur de barn, som erhållit specialbarnbidrag, och hur för dem utbetalade specialbarnbidrag fördelade sig på de olika länen, framgår av följande sammanställning.

Jämfört med folkmängden och de barn som erhållit barnbidrag, fanns de flesta barn, som erhållit specialbarnbidrag i landets östra och norra delar, Norra Karelen, Uleåborgs, Lapplands och Kuopio län. Då av de barn, som erhöi barnbidrag i Nylands län, 3.1 % fick specialbarnbidrag, var motsvarande andel i Norra Karelen län 9.7 %, andelen i hela landet utgjorde 5.8 %. Av de barn, som erhöi specialbarnbidrag, kom i medeltal 2 på varje person, som lyfter bidragen.

Läni — Län	Erityislapsilisän nostajia Antalet personer, som lyft specialbarnbidrag	Lasten luku Antal barn	%:ina — I % väestöstä av befolkningen	I % lapsilisää saaneista av dem, som erh. barnbidrag	Erityislapsilisää jaettu I specialbarnbidrag utdelats. 1 000 mk
Uudenmaan — Nylands	4 475	7 029	0.8	3.1	1 366
Turun ja Porin — Åbo och Björneborgs	4 875	8 122	1.2	4.5	1 586
Ahvenanmaa — Åland	116	166	0.8	3.4	32
Hämeen — Tavastehus	4 596	7 588	1.3	4.6	1 466
Kymen — Kymmene	2 261	3 721	1.1	3.9	734
Mikkelin — S:t Michels	2 377	4 440	1.9	6.3	850
Pohjois-Karjalan — Norra Karelen	3 115	6 435	3.2	9.6	1 201
Kuopion — Kuopio	3 411	6 831	2.5	8.0	1 289
Keski-Suomen — Mellersta Finlands	2 726	5 051	2.0	6.7	981
Vaasan — Vasa	4 643	8 718	1.9	6.6	1 658
Oulun — Uleåborgs	6 017	12 997	3.1	8.6	2 494
Lapin — Lapplands	3 003	6 605	3.0	8.2	1 233
Koko maa — Hela landet	41 615	77 703	1.7	5.8	14 890
Kaupungit ja kauppalat — Städer och köpingar	12 055	19 470	1.0	3.7	3 768
Maalaiskunnat — Landskommuner	29 560	58 233	2.2	7.3	11 122
V. — År 1964	43 530	83 421	1.8	6.2	15 595

Lapsiperheiden asumistuki ja perheenasunto-avustus

Asumistukea, samoin kuin aikaisemmin perheenasuntoavustuksia myönnetään valtion varoista vähävaraisten lapsiperheiden asumiskustannusten alentamiseksi ja asumistason kohottamiseksi. Tavoitteeksi on otettu se, että lapsiperheet voisivat asua samalla tavoin kuin väestö keskimäärin. Lapsiperheiden asumistukea koskevat säännökset sisältyvät nykyisin voimassa olevaan joulukuussa 1961 annettuun lakiin.

Mainitussa laissa määritellään tarkemmin, mitkä ovat vaatimukset asumistuen myöntämiselle: Niitä on myös selostettu vuoden 1962 vuosikirjassa.

V:n. 1965 aikana myönnettiin asumistukea yhteensä 8 947 perheelle, joista 5 039 perhettä oli jatkotapauksia vuodelta 1964. Seuraavassa käsitellään ainoastaan niitä perheitä koskevat tiedot, jotka tänä vuonna ovat ensimmäisen kerran saaneet asumistukea.

Uusista asumistukea saaneista perheistä asui kaupungeissa 3 301, kauppaloissa 285 ja maalaiskunnissa 322. Perheissä oli yhteensä 20 009 henkilöä ja tukeen oikeuttavia lapsia 11 914.

Barnfamiljernas bostadsbidrag och familjebostadsunderstöd

Bostadsbidrag, liksom tidigare familjebostadsunderstöd beviljas ur statsmedel för nedbringt av mindre bemedlade barnfamiljers bostadskostnader och för höjandet av boendenivån. Som mål har uppställts, att barnfamiljerna skulle beredas möjlighet till samma bostadsstandard som befolkningen i genomsnitt. Bestämmelser rörande bostadsbidrag för familjer med barn ingår i den nugällande lagen utfärdad i december 1961.

I den omnämnda lagen preciseras närmare, vilka fordringarna är för beviljandet av bostadsbidrag. Dessa har redogjorts även i 1962 års årsbok.

Under år 1965 beviljades bostadsbidrag åt sammanlagt 8 947 familjer, varav 5 039 familjer var fortsatta fall från år 1964. Nedan redovisas uppgifter endast rörande de familjer, vilka under nämnda år för första gången erhållit bostadsbidrag.

Av de familjer, som år 1965 erhållit bostadsbidrag, bodde 3 301 i städerna, 285 i köpingarna och 322 i landskommunerna. Familjerna bestod av sammanlagt 20 009 medlemmar och 11 914 barn, berättigade till bidrag.

Tietoja sosiaaliryhmittäin¹⁾ — Uppgifter enligt socialgrupp¹⁾

	Sosiaaliryhmä — Socialgrupp				Tuntematon Okänd	Yhteensä Summa
	I	II	III	IV		
Perheen päämiesten jakautuma, % — Huvudmännens fördelning, %	0.9	14.2	67.7	14.8	2.4	100.0
Perheen keskimääräiset kuukausitulot, mk — Familjens genomsnittliga månadsinkomster, mk	908	798	725	692	553	728
Lasten lukumäärä keskimäärin — Antal barn i genomsnitt	3.2	3.2	3.2	3.5	3.4	3.2
Henkilöitä keskimäärin huonetta kohti — Personer i genomsnitt per rum	1.4	1.4	1.4	1.5	1.4	1.4
Vuokran osuus tuloista % — Hyrans andel av inkomsterna i %						
ennen tukea — före understödet	38.4	37.5	38.5	38.4	45.4	38.5
tuen jälkeen — efter understödet	23.4	22.7	22.6	21.6	29.4	22.7

¹⁾ Helsingin kaupungin tilastotoimiston käyttämä sosiaaliryhmitys — ¹⁾ Den av Helsingfors stads statistiska byrå använda socialgrupperingen

Asumistukea saaneet perheet jakaantuivat perheen kuukausitulojen mukaan seuraavasti.

De familjer, som erhållit bostadsbidrag, fördelade sig enligt familjens månadsinkomster på följande sätt.

Kuukausiansiot Månadsinkomster mk	Perheiden lukumäärä Antal familjer	%
— 400	159	4.1
401— 600	1 127	28.8
601— 800	1 432	36.6
801—1 000	750	19.2
1 001—1 200	315	8.1
1 201—	125	3.2
Yhteensä — Summa	3 908	100.0

Tapauksia, joissa perheen ainoana palkansaa-
jana oli mies, oli 2 109 eli 54.0 % kaikista. Vaimo
oli ainoana palkansaaajana 69 perheessä eli 1.8
%:ssa tapauksista. Perheitä, joissa huoltajia oli
vain yksi, oli 666 eli 17.0 %.

Asumistukea saaneista perheistä 49.9 % asui
aravalainoitetuissa kerros- tai omakotitaloissa.
Kerrostaloasunnoissa asui kaikkiaan 88.5 % per-
heistä. Keskimääräinen huoneistoala kaikissa
asunnoissa oli 64.5 m².

Huoneiston kokonaisvuokra lämmityskului-
neen oli asuntoa kohti 268 mk kuukaudessa.
Keskimääräinen neliömetriviokra kuukaudessa
lämmityskuluineen oli eri asuntotyypeissä seu-
raava.

I 2 109 eller 54.0 % av alla var mannen den
enda löntagaren i familjen. Hustrun var den
enda löntagaren i 69 familjer eller 1.8 % av
fallen. Familjer, vilka endast hade en försörjare,
var 666 eller 17.0 %.

Av de familjer som åtnjöt bostadsbidrag bodde
49.9 % i aravabelånade vånings- eller egnahems-
hus. I våningshusbostäder bodde inalles 88.5 %
av familjerna. Den genomsnittliga lägenhetsytan
i alla bostäder var 64.5 m².

Den totala hyran inkl. värmekostnader var
per bostad 268 mk/mån. Den genomsnittliga
hyran per kvadratmeter och månad inklusive
värmekostnader var i olika bostadstyper som
följer.

	Asuntojen lukumäärä Antal bostäder	Keskim. neliometri- vuokra — Genom- snittl. kvadrat- meterhyra, mk
Aravakerrostalot — Aravavåningshus	1 916	3.40
Aravaomakotitalot — Aravaegnahemshus	35	2.94
Muut kerrostalot — Övriga våningshus	1 542	4.27
Muut omakotitalot — Övriga egnahemshus	415	3.00
Yhteensä — Summa	3 908	3.69

Vastaavasti keskimääräinen neliömetriviokra
lämmityskuluineen jakaantui keskus- ja uuni-
lämmitystaloissa seuraavasti.

I motsvarande grad fördelades den genom-
snittliga hyran per kvadratmeter inklusive värme-
kostnader i centralvärme- och ugnsvärmehus på
följande sätt.

	Asuntojen lukumäärä Antal bostäder	Keskim. neliometri- vuokra — Genom- snittl. kvadrat- meterhyra, mk
Keskuslämmitystalot — Centralvärmehus	3 833	3.73
Uunilämmitystalot — Ugnsvärmehus	75	1.92
Yhteensä — Summa	3 908	3.69

Asumistukea saaneista perheistä 30.1 % asui
v. 1965 valmistuneissa taloissa, 49.9 % vv. 1960—
64 ja 14.5 % 1950-luvulla valmistuneissa taloissa.
V. 1949 tai sitä ennen valmistuneissa taloissa asui
5.6 % asumistukea saaneista.

Av de familjer, som åtnjöt bostadsbidrag,
bodde 30.1 % i hus, som färdigstälts år 1965,
49.9 % bodde i hus färdigställda åren 1960—64
och 14.5 % bodde i hus färdigställda på 1950-
talet. I år 1949 eller därförinnan färdigställda hus
bodde 5.6 % av bostadsbidragstagarna.

Asumistuen keskimääräinen suuruus kuukaudessa perhettä kohti oli 109.55 mk.

Asumistukea koskevan lain 12 §:n perusteella myönnettiin v:n 1965 aikana perheenasuntoavustusta 343 vuokra-asunnossa asuvalle perheelle ja 79 omakotitalon omistajalle.

Asumistukien ja perheenasuntoavustusten maksamiseen käytettiin vuoden 1965 aikana varoja yhteensä 9.52 milj. mk, josta omakotitalon omistajille maksettujen perheenasuntoavustusten osuus oli 0.01 milj. mk.

Ammattiopintoavustukset

Ammattiopintojen avustuslain mukaan, joka tuli voimaan v:n 1945 alusta, myönnetään valtion varoista nuorille vähävaraisille henkilöille ammattiopintojen tukemiseksi apurahoja ja opintolainoja sekä sairausavustusta. Apurahan ja opintolainan saannin edellytyksenä on mm., että asianomainen

- 1) ei ole täyttänyt 24 vuotta;
- 2) on aikomalleen ammattialalle sopiva;
- 3) voi todennäköisesti saada suunnitellulla ammattialalla toimeentulonsa;
- 4) on hyväksytty tai voidaan hyväksyä oppilaaksi ammattioppilaitokseen, erikoiskursseille tai oppipaikkaan.

Apuraha voidaan myöntää myös leski- ja avioeron saaneelle vaimolle sekä 24 vuotta täyttäneelle muullekin henkilölle, jos viimeksi mainitun ammattiopinnot ovat kesken tai jos ne ovat viivästyneet sairauden, asevelvollisuuden suorituksen tai muun pätevän syyn takia.

Henkilölle, joka tämän lain nojalla myönnetyn apurahan tai opintolainan turvin on hankkinut itselleen tarpeellisen ammattitaidon, voidaan eräissä tapauksissa valtion varoista myöntää avustusta ansiotyössä tarvittavien työvälineiden hankkimista varten.

Apurahan saajalle voidaan lisäksi eri hakeuksesta myöntää opintoaikana syntyneestä sairaudesta tai ruumiinvammasta aiheutuneisiin menoihin kohtuullinen korvaus, mikäli näitä menoja ei korvata muun lain nojalla.

Opintolainaa myönnetään sekä ammattiopintoja että korkeakouluopintoja varten. Opintolainaa voidaan tarvittaessa myöntää myös apurahan saajalle. Lainaa on koroton.

Ammattiopintojen tukemiseksi on vv. 1945—1965 myönnetty apurahoja ja opintolainoja seuraavasti.

Bostadsbidragets genomsnittliga storlek per familj och månad utgjorde 109.55 mk.

Med stöd av § 12 i lagen angående bostadsbidrag beviljades under år 1965 familjebostadsunderstöd åt 343 familjer i hyresbostäder och åt 79 ägare av egnahemshus.

I bostadsbidrag och familjebostadsunderstöd utbetalades under år 1965 sammanlagt 9.52 milj. mk, varav 0.01 milj. mk utgjorde familjebostadsunderstöd som erlades till ägare av egnahemshus.

Understöden för yrkesstudier

Enligt lagen om understöd för yrkesstudier, som trädde i kraft från början av år 1945, beviljas av statsmedel åt unga mindreberedade personer för yrkesstudier bidrag, studielån samt sjukdomsunderstöd. Förutsättning för erhållande av bidrag och studielån är bl.a. att vederbörande

- 1) icke fyllt 24 år;
 - 2) är lämplig för det yrkesområde han ämnar välja;
 - 3) sannolikt kan erhålla sin utkomst på sagda yrkesområde;
 - 4) är godkänd eller kan godkännas som elev i yrkesläroanstalt, specialkurs eller på läroplats.
- Bidrag kan även beviljas åt änka och fränskild kvinna samt person, som fyllt 24 år, om dennes yrkesstudier icke är avslutade eller om de till följd av sjukdom eller fullgörande av värnplikt eller annan giltig orsak fördröjts.

Person, vilken med hjälp av bidrag eller studielån, som beviljats i stöd av denna lag, förvärvat nödig yrkeskunskap, kan för anskaffning av arbetsredskap i vissa fall tilldelas understöd ur statsmedel.

Bidragstagare kan ytterligare på därom gjord särskild ansökan beviljas skäligen understöd för bestridande av utgifter, som förorsakats av under studietiden ådragen sjukdom eller kroppsskada, därest icke dessa utgifter ersätts med stöd av annan lag.

Studielån beviljas såväl för yrkesstudier som för studier vid högskola. Vid behov kan studielån beviljas även bidragstagare. Lånet är räntefritt.

För stödjande av yrkesstudier har understöd och studielån beviljats under åren 1945—1965 som följer.

Vuosi — År	Opiskelijoiden luku, jotka ovat saaneet — Antal studerande, som beviljats		Myönnettyjä — Beviljade apurahoja stipendier opintolainoja studielån	
	apurahoja stipendier	opintolainoja studielån	milj. mk	opintolainoja studielån
1945	7 745	1 620	0.53	0.18
1950	9 508	3 177	1.93	0.79
1955	8 563	3 636	2.16	1.11
1960	13 921	6 069	3.19	1.55
1961	13 064	6 168	3.13	1.65
1962	12 198	5 697	2.85	1.49
1963	13 228	6 530	3.24	1.70
1964	13 379	6 667	3.50	1.85
1965	15 123	6 481	3.99	1.75

V. 1965 oli opintolainojen keskimääräinen suuruus 270 mk ja apurahojen 264 mk. V. 1964 vastaavat luvut olivat 277 ja 262 mk. On huomattava, että apuraha samoin kuin lainakin normaalisti myönnetään koko jäljellä olevaksi opiskeluaajaksi, mikä keskimäärin on pitempi kuin vuosi, ehkä noin 1½—2 vuotta.

År 1965 var studielånen i medeltal 270 mk och stipendierna 264 mk. År 1964 var motsvarande medeltal 277 och 262 mk. Härvid bör beaktas, att såväl stipendiet som lånet beviljas i normala fall för hela den återstående studietiden, som i medeltal är längre än ett år, möjligen ca 1½—2 år.

Invalidihuolto

Invalidihuoltoa annetaan v:n 1947 alusta voimaan tulleen lain mukaan invalidille hänen työ- ja toimintakykynsä sekä ansiomahdollisuksiensa parantamiseksi. Invalidilla tarkoitetaan henkilöä, jonka työ- ja toimintakyky jonkin elimen puuttumisen tai toimintavajavuuden vuoksi on pysyvästi siinä määrin puutteellinen, että hänellä on siitä olennaista haittaa jokapäiväisessä elämässään tai toimeentulonsa hankkimisessa. Invalidihuoltona annetaan lääkintähuoltoa, koulutusta ja työhuoltoa.

Lääkintähuollon tarkoituksena on invalidin työ- ja toimintakyvyn palauttaminen tai jatkuvan huonontumisen ehkäiseminen ja siihen kuuluu: 1) sairaalahoito tarpeellisine jälkihoitoineen, 2) tarpeellisten tekojäsenten, tukisidosten, invalidipyörien ja muiden sellaisten apuneuvojen antaminen invalidille omaksi tai käytettäväksi sekä niiden korjaaminen ja uusiminen, 3) invalidin työkyvyn säilyttämiseksi tarpeellisten lääkkeaineiden antaminen sekä 4) korvaus lääkintähuollon saamiseksi tarpeellisten matkojen kustannuksista. Sairausvakuutuksen tultua voimaan syyskuussa 1964, lääkkeitä ei enää ole myönnetty invalidihuoltona.

Kuinka monelle invalidille on vv. 1947—1965 myönnetty erilaatuista lääkintähuoltoa, selviää seuraavasta.

Invalidivården

Invalidivård gives enligt lag som trätt i kraft sedan början av år 1947 åt invalider i syfte att förbättra deras arbets- och verksamhetsförmåga samt deras förvärvsmöjligheter. Med invalid avses person, vars arbets- och verksamhetsförmåga genom att något organ saknas eller fungerar bristfälligt, varaktigt är i så hög grad nedsatt, att han har väsentligt men därav i sitt dagliga liv och i arbetet för sin utkomst. Invalidvård består av medicinalvård, utbildning och arbetsvård.

Ändamålet med medicinalvården är att återställa invalids arbets- och verksamhetsförmåga eller förhindra dess fortsatta försämring och den omfattar: 1) sjukhusvård jämte nödig eftervård, 2) utgivning av nödiga proteser, stödförband, invalidvelocipeder och andra sådana hjälpmedel med ägande- eller nyttjanderätt samt reparation och förnyande av sådana, 3) läkemedel, vilka är nödiga för bevarandet av invalidens arbetsförmåga samt 4) ersättning för resor, vilka är erforderliga för erhållande av medicinalvård. Efter det att sjukförsäkringen trätt i kraft i september 1964, har mediciner inte längre beviljats som invalidivård.

Huru många invalider, som under åren 1947—1965 erhållit medicinalvård av olika slag, framgår av följande.

Vuosi — År	Invalideja, joille on annettu — Antal invalider, som erhållit		
	sairaalahoitoa sjukhusvård	proteesi, invalidivaunu yms. — protes, invalid- vagn m.m.d.	lääkkeitä läkemedel
1947	533	1 010	6
1950	766	1 579	376
1955	1 228	2 576	802
1960	2 712	3 980	1 563
1961	2 660	4 173	1 845
1962	2 964	3 981	2 423
1963	1 990	3 943	2 109
1964	2 214	3 881	1 265
1965	1 805	3 413	—

Koulutuksena annetaan pohja- ja ammatti-koulutusta sekä taloudellista tukea yleiskoulu-tusta varten. Pohjakoulutuksen tarkoituksena on oppivelvollisuuslainsäädännössä edellytettyjen tietojen ja taitojen antaminen invalidille. Ammattikoulutusta annetaan yleisessä alemman asteisessa ammattioppilaitoksessa, erityisessä invalidien oppilaitoksessa, tarkoitusta varten järjestetyillä kursseilla tai sopivassa yrityksessä, laitoksessa tai taloudessa. Erityisen lahjakkaalle varattomalle tai vähävaraiselle invalidille voi-daan antaa apuraha ja koroton laina yleis-koulutuksen hankkimiseksi ylempään asteisessa ammattioppilaitoksessa, oppi- ja korkeakoulussa.

Jos 16 vuotta nuorempi lapsi, josta invalidi on velvollinen huolehtimaan, tahi invalidin aviovaimo tai työkyvytön aviomies jäävät invalidin ammattikoulutuksen takia koulu-tuksen aikana tarpeellista toimeentuloa vaille, maksetaan heille hakemuksesta valtion varoista huoltorahaa. Vv. 1947—1965 on koulutusta myönnetty seuraavassa laajuudessa.

Utbildning gives i form av elementar- och yrkesutbildning samt ekonomiskt stöd för allmän utbildning. Ändamålet med elementarutbildningen är att bibringa invaliden de kunskaper och färdigheter, som förutsättes i lagstiftningen om läroplikt. Yrkesutbildning meddelas i allmän yrkesläroanstalt av lägre grad, i särskild läroanstalt för invalider, vid för ändamålet anordnade kurser eller i företag, inrättning eller hushåll som är härför lämpligt. Särskilt begåvad medel-lös eller mindre bemedlad invalid kan tilldelas stipendium eller räntefritt lån ur statens medel för förvärvande av allmän utbildning i yrkes-läroanstalt av högre grad, läroverk och högskola.

I fall barn under 16 år, om vilket invalid äger draga försorg, eller invalids maka eller till arbete oförmögna make till följd av invalidens yrkesutbildning under tiden för utbildningen saknar erforderlig utkomst, utbetalas till dem på ansökan av statens medel försörjningspenning. Under åren 1947—1965 har skolning givits i följande utsträckning.

Vuosi — År	Invalideja, joille on myönnetty — Antal invalider åt vilka beviljats				
	pohjakoulutus elementarut- bildning	ammattikoulutus yrkesutbildning	yleiskoulutusta varten för allmän utbildning		huoltorahaa per- hettä varten vårdpenning för familjen
			apuraha stipendier	opintolaina studielån	
1947	90	315	21	13	13
1950	97	511	36	17	17
1955	78	747	47	28	71
1960	57	829	54	48	61
1961	38	826	44	34	47
1962	47	708	51	39	47
1963	50	762	50	43	61
1964	55	781	73	25	59
1965	62	641	29	30	33

Työhuoltoon kuuluu paitsi invalidien työnvälitys ja muu työhönsijoitus myös invalidien elinkeinon ja ammatin harjoittamisen tukeminen helpottamalla invalidien työväline- ja raaka-ainehankintoja sekä edistämällä heidän valmistamiensa tuotteiden myyntiä ja antamalla invalidille työvälineitä ja -koneita käytettäväksi tahi avustusta tai korotonta lainaa niiden ja raaka-aineiden hankkimista sekä oman yrityksen perustamista varten. V. 1955 oli invalidien työnvälitystoimistoissa työnhakijoita 3 782, joista 57.5 % eli 2 173 sijoitettiin työhön. V. 1960 vastaavat luvut olivat 5 319 työnhakijaa ja 3 893 työhön sijoitettua eli 73.2 %. V. 1965 työnvälityshakemusten luku oli 14 164 eli 18.4 % suurempi kuin edellisenä vuonna. Työnhakijoista sijoitettiin työhön 50.2 % eli 7 115, mikä luku on 38.4 % suurempi kuin v. 1964. Työhuoltona annettiin avustuksia ja lainoja eri vuosina seuraavasti.

Till arbetsvården hör utom invalidernas arbetsförmedling och annan placering i arbete även stödjobandet av invalidernas närings- eller yrkesutövning genom att underlätta invalidernas arbetsredskaps- och råvaruanskaffningar samt genom att främja försäljningen av deras produkter och genom att ställa arbetsredskap och -maskiner till invalidernas förfogande eller bevilja understöd eller räntefria lån för anskaffning av sådana och av råvaror samt för grundande av egna företag. År 1955 var antalet arbets sökande i invalidernas arbetsförmedlingsanstalter 3 782, av vilka 57.5 % eller 2 173 placerades i arbete. År 1960 var motsvarande tal 5 319 arbets sökande och 3 893 eller 73.2 % placerade i arbete. År 1965 var antalet arbets sökande 14 164 eller 18.4 % större än föregående år. Av dessa placerades i arbete 50.2 % eller 7 115, vilket tal är 38.4 % större än år 1964. Som arbetsvård beviljades understöd och lån under de olika åren på följande sätt.

Vuosi — År	Invalideja, jolle työhuoltona annettiin Antal invalider, som erhållit som arbetsvård	
	avustusta understöd	lainaa lån
1947	103	84
1950	274	121
1955	403	153
1960	313	196
1961	195	164
1962	199	144
1963	161	150
1964	154	170
1965	111	123

Invalidihuoltotoimintaan sekä invalideille myönnettyihin lainoihin on vv. 1950—1965 käytetty valtion varoja seuraavat määrät. Invalidihuollon menoihin sisältyvät myös hallintomenot.

Åren 1950—1965 användes av statens medel till invalidvårdsverksamheten och till lån åt invalider följande belopp. I utgifterna för invalidvården ingår även förvaltningskostnaderna.

Vuosi — År	Invalidihuollon aiheuttamat menot Utgifter för invalid- vård	Invalideille myön- netyt lainat Åt invalider bevil- jade lån
	milj. mk	1 000 mk
1950	1.61	55
1955	4.65	108
1960	8.70	152
1961	8.83	149
1962	8.76	132
1963	9.60	130
1964	13.35	130
1965	15.26	106

Invalidiraha

Invalidirahalaki tuli voimaan v:n 1952 alusta. Sen mukaan on invalidirahaan oikeutettu sellainen invalidi, jonka työ- tai toimintakyky on alentunut vähintään $\frac{2}{3}$:lla ja joka itsensä ja perheensä elättämiseksi tekee kykyjensä mukaista työtä. Milloin perheen huoltovelvollisuus tai erittäin painavat syyt muutoin sitä vaativat, voidaan invalidiraha poikkeuksellisesti myöntää myös sellaiselle invalidille, jonka työ- tai toimintakyky on alentunut vähemmän kuin $\frac{2}{3}$, mutta kuitenkin vähintään $\frac{1}{2}$.

Invalidirahan määrä oli v:n 1965 viimeisellä neljänneksellä:

- 1) sokealle invalidille, jolta puuttuu suuntausnäkö hänelle tuntemattomassa paikassa, 456 mk,
- 2) muulle invalidille, jonka työ- tai toimintakyky on alentunut vähintään $\frac{2}{3}$, 315 mk sekä
- 3) invalidille, jonka työ- tai toimintakyky on alentunut vähemmän kuin $\frac{2}{3}$, mutta vähintään puolet, 228 mk.

Edellä mainitut uudet markkamäärät tarkistetaan valtion eläkkeiden tarkistamisesta v. 1960 annetun lain mukaisesti.

Invalidiraha voidaan kuitenkin myöntää pienempänäkin invalidin iän, hänen työnsä vähäisyyden tai muun sellaisen syyn takia tahi sillä perusteella, että hän saa vammansa johdosta eläkettä, elinkorkoa tai muuta korvausta.

Vv. 1952—1965 on valtion varoista vuosittain myönnetty uusia invalidirahoja seuraavalle määrälle invalideja. Seuraavassa esitetty invalidirahojen määrä tarkoittaa kunkin vuoden kuluessa jaettuja invalidirahoja.

Invalidpenningen

Lagen om invalidpenning trädde i kraft från början av år 1952. Enligt denna lag är en invalid berättigad till erhållande av invalidpenning, i fall dennes arbets- eller verksamhetsförmåga är nedsatt med minst $\frac{2}{3}$ och som för sin och sin familjs utkomst enligt förmåga utför arbete. Då försörjningsplikt mot familj eller särskilt vägande skäl så kräver, kan invalidpenning undantagsvis beviljas även åt en sådan invalid, vars arbets- eller verksamhetsförmåga är nedsatt med mindre än $\frac{2}{3}$, dock minst med hälften.

Invalidpenningens belopp var under årets 1965 sista kvartal:

- 1) för en blind invalid, som saknar ledsyn på för honom obekant plats, 456 mk,
- 2) för annan invalid, vars arbets- eller verksamhetsförmåga är nedsatt med minst $\frac{2}{3}$, 315 mk och
- 3) för invalid, vars arbets- eller verksamhetsförmåga är nedsatt med mindre än $\frac{2}{3}$, dock minst med hälften, 228 mk.

Ovannämnda nya markbelopp justeras i enlighet med lagen om justering av statens pensioner av år 1960.

Invalidpenning kan dock utgå med mindre belopp på grund av invalidens ålder, hans ringa arbete eller annan sådan orsak eller på grund därav, att han till följd av sin skada åtnjuter pension, livränta eller annan ersättning.

Under åren 1952—1965 har ur statsmedel årligen beviljats invalidpenning åt följande antal nya invalider. Följande redovisade invalidpenningens belopp avser totalbeloppet, som använts under året.

Vuosi — År	Invalidien luku, joille invalidiraha on myönnetty — Antal invalider, som beviljats invalidpenning	Invalidirahojen vuotuinen kokonaismäärä — Årliga totalbeloppet av invalidpenning
		milj. mk
1952	2 463	2.05
1955	1 252	3.87
1960	1 547	7.01
1961	1 470	7.42
1962	1 675	8.61
1963	1 535	10.47
1964	1 492	12.04
1965	1 386	13.11

V:n 1965 aikana myönnettiin uusia invalidi-
rahoja 1 386 invalidille. Näistä oli sokeita 84
sekä työkyvystään yli $\frac{2}{3}$ menettäneitä 598 ja alle
 $\frac{2}{3}$ mutta yli $\frac{1}{2}$ menettäneitä 704. Vuoden
lopussa invalidirahan saajien kokonaislukumäärä
oli 10 270. — Vuoden aikana lakkautettiin ennen
myönnettyjä invalidirahoja 169 ja keskeytettiin
124.

Toipilasraha

1950-luvun alussa eräissä kunnissa ryhdyttiin
oma-aloitteisesti jakamaan tuberkuloosiparanto-
loista vapautuneille varattomille ja vähävaraisille
henkilöille ns. toipilasrahaa. Tarkoituksena oli
sen avulla edes jossain määrin turvata toipilaille
suotuisimmat taloudelliset olosuhteet toipumis-
kauden käyttämiseksi riittävään lepoon ja
kuntouttamiseen. Toipilasrahaa myöntäneiden
kuntien luku rajoittui ensin vain noin 10—15:een,
mutta jo muutamassa vuodessa toipilasraha-
ajatus levisi varsin laajalle.

Syyskuussa 1964 voimaan astuneen sairaus-
vakuutuslain mukaan maksetaan päivärahaa
sairaudesta johtuvan työkyvyttömyyden aikana.
Kuntien myöntämien toipilasrahojen määrä on
tästä syystä huomattavasti vähentynyt.

V. 1957 jaettiin toipilasrahaa kaikkiaan 479
kunnassa. V. 1963 kuntien luku oli 491 eli 89.8 %
ja v. 1965 396 eli 72.7 % kuntien kokonaisluvusta.
V. 1965 348 kuntaa jakoi toipilasrahaa vain tub.
potilaille, 43 kuntaa sekä tub.- että muille poti-
laille, 29 kuntaa reumapotilaille ja 26 kuntaa
muille potilaille. Näin ollen 71.7 % kunnista on
suorittanut toipilasrahaa tub.-potilaille, 5.3 %
reumapotilaille ja 4.8 % muille potilaille.

V. 1965 toipilasrahaa myöntäneet kunnat ja-
kaantuivat lääneittäin seuraavalla sivulla olevan
yhdistelmän osoittamalla tavalla.

Toipilasrahoina jaettiin koko maassa v. 1965
yhteensä 0.57 milj. mk, vastaten 1.03 milj. mk
v. 1964. Keskimäärin henkilöä kohti tuli koko
maassa 214 mk, kaupungeissa ja kauppaloissa 234
mk ja maalaiskunnissa 199 mk. V. 1964 vastaavat
keskimäärät olivat 239, 307 ja 191 mk.

Under år 1965 har åt 1 386 invalider beviljats
nya invalidpenningar. Av dem var 84 blinda,
598 sådana, vars arbetsförmåga var nedsatt med
över $\frac{2}{3}$ och 704 sådana, vars arbetsförmåga var
nedsatt med mindre än $\frac{2}{3}$ men över hälften. Vid
årets slut var totalantalet invalider, som er-
hållit invalidpenning, 10 270. — Under året har
indragits 169 tidigare beviljade invalidpenningar
och 124 avbröts.

Konvalescentpenningen

I början av 1950-talet började man i ett antal
kommuner på eget initiativ utdela s.k. kon-
valescentpenning till mindre bemedlade personer
vid deras utskrivning från tuberkulosanatorium.
Avsikten var att med dess hjälp åtminstone i
någon mån tillförsäkra konvalescenterna gynn-
sammare ekonomiska omständigheter, så att kon-
valescenttiden i tillräcklig grad kan användas till
vila och återhämtning. Antalet kommuner som
beviljade konvalescentpenning utgjorde till en
början endast 10—15 kommuner, men redan
på ett par år fick tanken att utdela konvalescent-
penning en rätt stor utbredning.

Enligt sjukförsäkringslagen, som trädde i kraft
i september 1964, betalas dagpenning vid arbetso-
förmåga som är en följd av sjukdom. Av denna
orsak har summan av de konvalescentpenningar
som kommunerna beviljar, avsevärt minskat.

År 1957 utdelades konvalescentpenning i 479
kommuner. År 1963 var antalet kommuner 491
eller 89.8 % och år 1965 396 eller 72.7 % av
samtliga. År 1965 har 348 kommuner utdelat
konvalescentpenning endast åt tub.-patienter,
43 kommuner både åt tub.- och andra patienter,
29 kommuner åt reumatiska patienter och 26
kommuner åt andra patienter. Sålunda har
71.7 % av kommunerna erlagt konvalescent-
penning åt tub.- patienter, 5.3 % åt reumatiska
patienter och 4.8 % åt andra patienter.

Kommunerna, som år 1965 utdelat konvales-
centpenning fördelade sig enligt län på följande
sätt.

I konvalescentpenning har år 1965 i hela landet
utdelats sammanlagt 0.57 milj. mk motsvarande
1.03 milj. mk år 1964. I genomsnitt tillföll per
person i hela landet 214 mk, i städerna och i
köpingarna 234 mk och i landskommunerna
199 mk. År 1964 var motsvarande medeltal
239, 307 och 191 mk.

Lääni — Län	Kuntia, jotka ovat maksaneet toipilasrahaa Antal kommuner, som utdelat konvalescentpenning till			Toipilasrahaa saaneita Antal personer, som erhållit konvalescentpenning			Toipilasrahaa jaettu Som konvales- centpenning- utdelats mk
	tub- potilaille tuberkulösa	reuma- potilaille reumatiska	muille andra	tub- potilaita tuberkulösa	reuma- potilaita reumatiska	muita andra	
Uudenmaan — Nylands	32	6	7	343	25	20	106 694
Turun ja Porin — Åbo- Björneborgs	75	1	7	351	3	44	87 152
Ahvenanmaa—Åland	6	—	—	12	—	—	2 520
Hämeen—Tavastehus	54	3	2	379	5	7	86 277
Kymen — Kymmene	17	2	4	47	3	21	15 595
Mikkelin—St Michels	21	1	—	41	1	—	5 084
Pohjois-Karjalan — Norra Karelen	14	2	1	35	2	1	5 171
Kuopion — Kuopio	24	2	1	105	2	6	19 153
Keski-Suomen — Mellersta Finlands	18	1	—	66	1	—	15 325
Vaasan — Vasa	62	8	3	355	13	25	71 730
Oulun — Uleåborgs	47	2	—	439	2	—	84 169
Lapin — Lapplands	21	1	1	304	2	2	69 525
Koko maa — Hela landet	391	29	26	2 477	59	126	568 395
Kaupungit ja kauppalat —Städer och köpingar	66	14	15	989	41	99	264 006
Maalaiskunnat—Lands- kommuner	325	15	11	1 488	18	27	304 389
V. — År 1964	462	81	37	3 851	185	270	1 028 446

Sotilasavustukset

Sotilasavustuslaki nykyisessä muodossaan tuli voimaan 1. X. 1948. Sen mukaan sotilasavustuksia jaetaan valtion varoista ja niiden tarkoituksena on turvata asevelvollisen varattomien omaisten elatus ja hoito, mikäli sotapalvelus on heikentänyt näiden toimeentulomahdollisuuksia.

Vv. 1955—1965 myönnettyjen avustusten lukumäärä sekä avustuksiin käytetyt rahamäärät ovat olleet seuraavat.

Vuosi — År	Myönnettyjen avus- tusten luku Antal beviljade understöd	Avustuksiin käytetty Till understöden utnyttjats 1 000 mk
1955	6 446	2 868
1960	6 207	3 512
1961	6 702	3 961
1962	5 292	3 838
1963	5 579	3 976
1964	5 368	4 492
1965	4 402	3 937

Avustusten luku tarkoittaa kunkin vuoden kuluessa myönnettyjä avustuksia, kun sen sijaan vastaavana vuonna avustuksiin käytettyihin rahamääriin sisältyvät myös ne avustukset, jotka

Militärunderstöden

Militärunderstödslagen i sin nuvarande form trädde i kraft 1. X. 1948. Enligt denna lag utdelas militärunderstöd ur statsmedel och avsikten med dem är att säkerställa obemedlade anhörigas utkomst och vård, så vitt militärtjänsten försämrar dessas utkomstomöjligheter.

Antalet under åren 1955—1965 beviljade understöd samt de för understöden disponerade anslagen har varit följande.

Antalet beviljade understöd avser understöd, som beviljats under de olika åren, då däremot i de penningbelopp, som utnyttjats under motsvarande år, ingår även de understöd, som hade be-

oli myönnetty jo edellisen vuoden puolella, mutta jatkuivat vielä yli vuoden vaihteen. Niinpä v. 1965 myönnettiin kaikkiaan 4 402 avustusta, joiden suuruus oli yhteensä 2.54 milj. mk. Lisäksi maksettiin 1.40 milj. mk sellaisia sotilasavustuksia, jotka oli myönnetty ja osittain myös maksettu v:n 1964 loppupuolella, mutta joita suoritettiin osaksi vielä 1965 alkupuolella; näiden yli vuoden vaihteen jatkuneiden avustusten luku oli 3 228.

V:n 1965 avustuksista 2 022 eli 45.9 % myönnettiin vaimolle ja 2 380 eli 54.1 % muille omalle. Miten nämä avustukset jakaantuivat eri läänien kesken, selviää seuraavasta.

Lääni — Län

	Voimassa olleiden avustusten luku	Avustuksiin käytetty Till understöden använts		Uusia avustuksia myönnetty	
		Kaikkiaan Inalles	Asukasta kohti Per invånare	Beviljats nya understöd	Niistä vaimolle Därav hustrinn
	Antal ikraftvarande understöd	1 000 mk	p	Kaikkiaan Inalles	
Uudenmaan — Nylands	1 366	1 028	112	812	487
Turun ja Porin — Åbo och Björneborgs	1 009	502	75	559	305
Ahvenanmaa — Åland	6	6	31	5	5
Hämeen — Tavastehus	891	476	78	495	274
Kymen — Kymmene	407	212	61	235	126
Mikkelin — S:t Michels	257	93	40	161	58
Pohjois-Karjalan — Norra Karelen	439	146	72	219	60
Kuopion — Kuopio	521	193	72	309	78
Keski-Suomen — Mellersta Finlands	423	179	72	207	61
Vaasan — Väsa	707	347	77	444	258
Oulun — Uleåborgs	1 073	494	117	643	217
Lapin — Lapplands	531	261	119	313	93
Koko maa — Hela landet	7 630	3 937	85	4 402	2 022
Kaupungit ja kauppalat — Städer och köpingar	2 927	2 080	103	1 721	1 143
Maalaiskunnat — Landskommuner	4 703	1 857	71	2 681	879
V. — År 1964	8 718	4 492	98	5 368	2 038

Lukumääräisesti eniten on avustuksia myönnetty v:n 1965 aikana Helsingissä, 408, Tampereella 125 ja Turussa 110. Yksi kaupala ja 45 maalaiskuntaa on ilmoittanut, ettei niissä myönnetty sotilasavustuksia v. 1965 lainkaan. V:een 1964 verrattuna avustusten luku on alentunut 18.0 %.

Kansaneläkevakuutus

Tammikuun 1 päivänä 1965 voimaan tulleella lainmuutoksella laajennettiin apu- ja hoitolisään oikeutettujen piiriä käsittämään työkyvyttömyyseläkkeensaajien lisäksi myös vanhuuseläkkeensaajat, jotka ovat pysyvästi toisen henkilön avun tarpeessa. Lisäksi maksetaan apulisää 80 ja hoitolisää 85 vuotta täyttäneelle eläkkeensaajalle

viljats redan föregående år men som fortlöpte över årsskiftet. År 1965 beviljades inalles 4 402 understöd till ett belopp av 2.54 milj. mk. Dessutom utbetalades 1.40 milj. mk sådana militärunderstöd, som beviljats och delvis redan utbetalats under senare hälften av år 1964, men som till en del erlades ännu under förra hälften av år 1965. Antalet sådana över årsskiftet fortsatta understöd steg till 3 228.

Av understöden under år 1965 beviljades 2 022 eller 45.9 % hustrun och 2 380 eller 54.1 % övriga anhöriga. Huru dessa understöd fördelade sig på de olika länen framgår av följande.

	Voimassa olleiden avustusten luku	Avustuksiin käytetty Till understöden använts		Uusia avustuksia myönnetty	
		Kaikkiaan Inalles	Asukasta kohti Per invånare	Beviljats nya understöd	Niistä vaimolle Därav hustrinn
	Antal ikraftvarande understöd	1 000 mk	p	Kaikkiaan Inalles	
Uudenmaan — Nylands	1 366	1 028	112	812	487
Turun ja Porin — Åbo och Björneborgs	1 009	502	75	559	305
Ahvenanmaa — Åland	6	6	31	5	5
Hämeen — Tavastehus	891	476	78	495	274
Kymen — Kymmene	407	212	61	235	126
Mikkelin — S:t Michels	257	93	40	161	58
Pohjois-Karjalan — Norra Karelen	439	146	72	219	60
Kuopion — Kuopio	521	193	72	309	78
Keski-Suomen — Mellersta Finlands	423	179	72	207	61
Vaasan — Väsa	707	347	77	444	258
Oulun — Uleåborgs	1 073	494	117	643	217
Lapin — Lapplands	531	261	119	313	93
Koko maa — Hela landet	7 630	3 937	85	4 402	2 022
Kaupungit ja kauppalat — Städer och köpingar	2 927	2 080	103	1 721	1 143
Maalaiskunnat — Landskommuner	4 703	1 857	71	2 681	879
V. — År 1964	8 718	4 492	98	5 368	2 038

Det största antalet understöd år 1965 har beviljats i Helsingfors, 408, i Tammerfors 125 och i Åbo 110. En köping och 45 landskommuner har uppgivit att under år 1965 några militärunderstöd inte beviljats på dessa orter. I jämförelse med år 1964 har antalet understöd nedgått med 18.0 %.

Folkpensionsförsäkringen

Genom en lagändring, som trädde i kraft den 1 januari 1965, utvidgades kretsen av de till hjälp- och vårdtillägg berättigade till att förutom invalidpensionstagare även omfatta de ålderdomspensionstagare, som varaktigt är i behov av annans hjälp. Dessutom utgår hjälptillägg och vårdtillägg på grund av ålder till pensionstagare som

iän perusteella. Jo tammikuussa ehdittiin myöntää 27 000 apu- ja hoitolisää. Perusosat korotettiin 1.7. 1965 alkaen 39 mk:sta 46 mk:aan kuu-kaudessa. Molemmat parannukset rahoitettiin kokonaan kansaneläkelaitoksen varoilla ja olivat siten osa eläkelaitoksen ensimmäistä viisivuotisi-lyijäämän jakoa.

Eläkkeet ja muut etuudet. Kansaneläkettä saavien henkilöiden luku, joka v:n 1964 päättyessä oli 517 500, nousi v:n 1965 loppuun mennessä 524 500:aan. Tähän lukuun sisältyvät vain vuoden lopussa voimassa olleet eläkkeet. Vanhuuseläkkeensaajia oli 373 100 ja vanhuudentukea sai 26 400. Työkyvyttömyyseläkkeensaajia oli 125 000, joista 3 600 sai määrääikaista työkyvyttömyyseläkettä. Apulisää maksettiin 38 300 ja hoitolisää 16 000 eläkkeensaajalle vuoden päättyessä. Tukiosaa sai 77 % ja täysimääräistä tukiosaa 59 % eläkkeensaajista.

Eläkkeensaajien lukumäärät kunkin vuoden päättyessä olivat vv. 1962—65 seuraavat. Tukiosansaajien eläkkeisiin, vanhuudentukia lukuun ottamatta, sisältyy myös perusosa.

Eläkkeensaajia — Pensionstagare	1962	1963	1964	1965
Vain perusosaa saavia — Med enbart grunddel				
Vanhuuseläkkeensaajia — Ålderdomspensionstagare	90 000	91 500	93 000	95 000
Työkyvyttömyyseläkkeensaajia — Invaliditetspensionstagare	25 100	25 300	24 700	24 900
Määräaik. työkyvyttömyyseläkkeensaajia ¹⁾ — Invaliditetspensionstagare för viss tid ¹⁾	1 500	1 700	1 300	900
<i>Yhteensä — Inalles</i>	<i>116 600</i>	<i>118 500</i>	<i>119 000</i>	<i>120 800</i>
Tukiosaa saavia — Med understödsdel				
Vanhuuseläkkeensaajia — Ålderdomspensionstagare	253 700	262 400	271 200	278 100
Työkyvyttömyyseläkkeensaajia — Invaliditetspensionstagare	94 300	96 400	97 000	96 500
Määräaik. työkyvyttömyyseläkkeensaajia ¹⁾ — Invaliditetspensionstagare för viss tid ¹⁾	4 300	4 900	4 000	2 700
Vanhuudentuensaajia — Ålderdomsstödstagare ..	25 500	25 800	26 300	26 400
<i>Yhteensä — Inalles</i>	<i>377 700</i>	<i>389 500</i>	<i>398 500</i>	<i>403 700</i>
Eläkkeensaajia kaikkiaan — Pensionstagare inalles	494 300	508 000	517 500	524 500

¹⁾ 1. 9. 1964 asti sairauseläkkeitä — ¹⁾ Före 1. 9. 1964 sjukpensioner

Eläkkeitä on vv. 1962—1965 myönnetty seuraavasti.

	1962	1963	1964	1965
Työkyvyttömyyseläkkeitä — Invaliditetspensioner	15 510	18 709	15 014	13 244
Sairauseläkkeitä — Sjukpensioner	8 350	9 277	7 693	4 709
Vanhuuseläkkeitä — Ålderdomspensioner	20 116	21 615	21 339	22 179
Vanhuudentukia — Ålderdomsstöd	8 989	7 121	7 290	7 060
Yhteensä — Inalles	52 965	56 722	51 336	47 192

fyllt 80 respektive 85 år. Redan i januari hann man bevilja 27 000 hjälp- och vårdtillägg. Grunddelarna höjdes från och med 1. 7. 1965 från 39 mk till 46 mk i månaden. Båda reformerna finansierades helt med folkpensionsanstaltens medel och utgjorde sålunda en del av den första distributionen av pensionsanstaltens femårsöverskott.

Pensioner och andra förmåner. Antalet folkpensionstagare, som i slutet av år 1964 var 517 500, uppgick i slutet av år 1965 till 524 500. I detta tal ingår blott de pensioner, som var i kraft vid årets utgång. Ålderdomspensionstagarnas antal var 373 100, och ålderdomsstöd utgick till 26 400. Invaliditetspensionstagarnas antal var 125 000, av vilka 3 600 erhöill invaliditetspension för viss tid. Hjälptillägg utgick i slutet av året till 38 300 och vårdtillägg till 16 000 pensionstagare. 77 % av pensionstagarna erhöill understödsdel och 59 % understödsdel till fullt belopp.

Antalet pensionstagare vid varje års utgång har under åren 1962—65 varit följande. Till understödsdelstagarnas pensioner, med undantag för ålderdomsstöden, hör även grunddel.

V:n 1965 aikana käytettiin kansaneläkelain mukaisiin eläkkeisiin 669.6 milj. mk ja muihin etuuksiin 6.1 milj. mk eli kansaneläkelain mukaisten etuuksien suorittamiseen yhteensä 675.7 milj. mk. V. 1964 eläkemenot olivat 579.1 milj. mk, joten ne kasvoivat 15.6 %.

Kertomusvuonna kansaneläkkeisiin ei tullut indeksikorotusta, vaan eläkkeet ja muut kansaneläkelaisissa säädetyt rahamäärät pysyivät siinä elinkustannusindeksin tasossa 173 pistettä, jolle ne korotettiin joulukuun 1964 alusta lukien.

Kertomusvuoden aikana maksettiin sosiaalilautakunnille 42 000 henkilön kansaneläkkeinä yhteensä 60.6 milj. mk.

Vanhuuseläkkeensaaajien keskimääräinen eläke oli v:n 1965 lopussa 1 315 mk, työkyvyttömyyseläkkeensaaajien 1 398 mk. Keskimääräinen vanhuudentuki, johon kuuluu vain eläkkeen tukiosa, oli 898 mk. Kaikkien eläkkeensaaajien keskimääräinen vuotuinen eläke oli 1 314 mk ja kaikkien tukiosansaaajien, vanhuudentuet mukaan luettuina, 1 524 mk.

Hautausavustusta myönnettiin 10 224 tapauksessa ja suoritettujen hautausavustusten yhteismäärä oli 4.8 milj. mk.

Sairausvakuutus

Sairausvakuutuslaki, joka on annettu 4. 7. 1963, tuli voimaan vakuutusmaksujen osalta 1. 4. ja etuuksien osalta 1. 9. 1964.

Sairausvakuutuslain mukainen vakuutusturva jakautuu kahteen pääryhmään, joista toinen koskee sairaanhoidon sekä raskaus- ja synnytyskustannusten korvaamista sekä toinen työkyvyttömyyden perusteella suoritettavaa päivärahaa ja synnytyksen perusteella maksettavaa äitiysrahaa. Kummankin ryhmän kohdalla on noudatettu osakorvauksen periaatetta. Sen lisäksi on sairaanhoidon sekä raskaus- ja synnytyskustannusten korvaamisessa noudatettu tarpeellisuusperiaatetta.

Mainitussa laissa määritellään tarkemmin, mitä vakuutus korvaa. Sitä on selostettu myös vuoden 1964 vuosikirjassa.

Maksetut korvaukset. Seuraavalla sivulla olevassa taulukossa esitetään sairausvakuutuslain mukaisten korvausten kokonaismäärät ja suorituser-

Under år 1965 användes 669.6 milj. mk till pensioner och 6.1 milj. mk till andra förmåner i enlighet med folkpensionslagen eller sammanlagt 675.7 milj. mk till erläggande av i folkpensionslagen stadgade förmåner. År 1964 uppgick pensionsutgifterna till 579.1 milj. mk och växte således med 15.6 %.

Under berättelseåret inträffade ingen indexförhöjning i folkpensionerna, utan pensionerna och de övriga i folkpensionslagen stadgade penningbeloppen bibehöll sig i nivå med levnadskostnadsindex 173 poäng, enligt vilket de höjdes räknat från ingången av december 1964.

Under berättelseåret utbetalades i folkpensioner för 42 000 personer sammanlagt 60.6 milj. mk till socialnämnderna.

Den genomsnittliga pensionen för ålderdomspensionstagarna var i slutet av år 1965 1 315 mk per år, för invaliditetspensionstagarna 1 398 mk. Ålderdomsstödet, som endast omfattar pensionens understödsdel, uppgick i medeltal till 898 mk. Den genomsnittliga årliga pensionen för samtliga pensionstagare var 1 314 mk och för samtliga understödsdelstagare, inklusive ålderdomsstöden, 1 524 mk.

Begravningsbidrag beviljades i 10 224 fall och de utbetalade begravningsunderstöden utgjorde sammanlagt 4.8 milj. mk.

Sjukförsäkringen

Sjukförsäkringslagen av den 4. 7. 1963 trädde beträffande försäkringspremierna och -avgifterna i kraft den 1. 4. och beträffande förmånerna den 1. 9. 1964.

Det i sjukförsäkringslagen avsedda försäkringsskyddet uppdelas i två huvudgrupper, av vilka den ena gäller ersättande av kostnader för sjukvård samt för havandeskap och barnsbörd och den andra dagpenning på grund av arbetsoförmåga och moderskapspenning vid barnsbörd. Beträffande båda grupperna har tillämpats delersättningsprincipen. Dessutom har vid ersättandet av kostnader för sjukvård samt för havandeskap och barnsbörd tillämpats behovsprincipen.

I den omnämnda lagen preciseras närmare, vad försäkringen ersätter. Denna har redogjorts även i 1964 års årsbok.

Utbetalda ersättningar. I tabellen på följande sida redovisas de enligt sjukförsäkringslagen erlagda ersättningsarnas totalbelopp och antalet

tojen lukuisuus etuusryhmittäin. Kuten taulukosta ilmenee, on työpaikkakassojen maksama osuus korvauksista 7.93 milj. mk eli 5.3 %. Mitä tulee eri etuusryhmiin, maksettiin markkamääräisesti eniten korvauksia päivärahoina, joiden osuus suoritusten kokonaismäärästä oli 44.9 %. Toinen merkittävä ryhmä oli lääkekorvaukset, 28.3 %. Viimeksimainitussa etuusryhmässä oli suoritusten lukumäärä ylivoimaisesti suurin eli n. 70.7 % korvauskertojen yhteismäärästä.

utbetalningar efter förmånsgrupper. Såsom av tabellen framgår, utgör arbetsplatskassornas andel i ersättningarna 7.93 milj. mk eller 5.3 %. I fråga om skilda förmånsgrupper erlades det största penningbeloppet i dagpenningar, vars andel i utbetalningarnas totalbelopp var 44.9 %. En annan betydande grupp var läkemedel, 28.3 %. I den sistnämnda förmånsgruppen var utbetalningarnas antal överlägset störst eller ca 70.7 % av ersättningarnas totalantal.

	Suoritukset, 1 000 mk			Luku 1 000 kpl			
	Utbetalningar, 1 000 mk			Antal, 1 000 st			
	Sairausvakuutus- toimistot Sjukförsäkrings- byråerna	Työpaikkakassat Arbetsplats- kassorna	Yhteensä Inalles	Sairausvakuutus- toimistot Sjukförsäkrings- byråerna	Työpaikkakassat Arbetsplats- kassorna	Yhteensä Inalles	Suoritukset keskim. mk Utbetalningar i medeltal, mk
Päivärahat — Dagpenningar	63 043.2	4 720.5	67 763.7	555.5	34.2	589.7	114.9
Äitiysrahat — Moderskapspenningar	21 003.1	756.7	21 759.8	206.9	6.0	212.9	102.2
Lääkkeet — Läkemedel	40 973.7	1 684.8	42 658.5	3 734.0	221.2	3 955.2	10.9
Niistä: kok. korvatut — Därav:							
helt ersatta	9 923.5	178.9	10 102.4	530.4	8.9	539.3	18.7
Matkakulut — Reseersättningar	8 588.7	135.8	8 724.5	274.0	7.9	281.9	30.9
Tutkimus ja hoito — Undersökning och behandling	9 453.3	632.3	10 085.6	516.0	38.8	554.8	18.2
Yhteensä — Summa	143 062.0	7 930.1	150 992.1	5 286.4	308.1	5 594.5	27.0

Sairauksien ehkäiseminen ja vakuutettujen kuntouttaminen. Kansaneläkelain mukainen kuntoutustoiminta kohdistui kertomusvuonnakin pääosiltaan reumasairaiden lääkinnälliseen kuntoutukseen Reumasäätiön sairaalassa sekä eräiden selkäsairauksien ja luuniveltuberkuloosin hoitoon Invalidisäätiön sairaalassa. Kertomusvuonna lähetettiin eläkelaitoksen toimesta näihin sairauksiin hoitoon 1 114 vakuutettua.

Ammattikoulutusta koskevaa ohjausta ja neuvontaa jatkettiin entiseen tapaan. Kiipulan ammatillisten koulujen hallintoon sekä oppilaiden ja toipilaiden valintaan kansaneläkelaitos osallistui edustajiansa välityksellä. Kansaneläkelain mukaiseen kuntoutukseen käytettiin kertomusvuonna varoja 1.04 milj. mk.

Sairausvakuutuslain mukaan on sairausvakuutusrahaston varoista käytettävä vuosittain määrä, joka vastaa 2 % vakuutettujen sairausvakuutusmaksuina kertyneestä määrästä, sairauksien ehkäisemistä ja vakuutettujen kuntouttamista tar-

Sjukdomars förebyggande och rehabilitering av de försäkrade. Den i folkpensionslagen stadgade rehabiliteringsverksamheten inriktade sig under berättelseåret fortfarande i huvudsak på medicinsk rehabilitering av personer behäftade med ledgångsreumatism & Reumastiftelsens sjukhus och på behandling av vissa ryggsjukdomar samt ben- och ledtuberkulos & Invalidstiftelsens sjukhus. Under berättelseåret remitterades på åtgärd av pensionsanstalten 1 114 försäkrade till dessa sjukhus för vård.

Rådgivning och upplysning i yrkesutbildningsangelägenheter meddelades fortfarande. Genom sina representanter deltog pensionsanstalten i förvaltningen av Kiipula yrkesskolor samt i valet av elever och konvalescenter till dessa. För i folkpensionslagen avsedd rehabilitering användes under berättelseåret 1.04 milj. mk.

Enligt sjukförsäkringslagen skall av sjukförsäkringsfondens medel årligen ett belopp, som motsvarar 2 % av det i form av de försäkrades sjukförsäkringspremier inlutna beloppet, användas för verksamhet för sjukdomars förebyggande och

koittavaan toimintaan. V. 1965 myönnettiin sairauksien ehkäisemistä ja kuntouttamista tarkoitettavaan toimintaan yhteensä 1.68 milj. mk.

Väestössä piilevien sairauksien löytämiseksi ja hoitoon saattamiseksi jo niiden varhaisvaiheessa varustettiin joukkotutkimuksiin sopiva kiertävä autoklinikka. Autoklinikka suoritti kertomusvuoden aikana kokeiluluontoisia tutkimuksia Korppoossa sekä erällä työpaikoilla Lohjalla ja Helsingissä. Lisäksi ylioppilaiden terveystarkastuksia varten varattiin 140 000 markkaa.

Sairausvakuutusalueiden kuntoutussihteerit ovat tilastoineet sairausvakuutustoimistojen ja työpaikkakassojen lähettämät ilmoitukset vähintään sadan päivän ajan päivärahaa saaneista vakuutetuista. Näitä ilmoituksia saapui kertomusvuonna sairausvakuutustoimistoista 25 430 kpl ja työpaikkakassoista 691 kpl eli yhteensä 26 121 kpl.

rehabilitering av de försäkrade. År 1965 beviljades sammanlagt 1.68 milj. mk för verksamhet, som avser sjukdomars förebyggande och rehabilitering.

För uppdagande av latent sjukdomar hos befolkningen och deras bringande under behandling redan i ett tidigt skede utrustades för gruppundersökningar lämpade ambulerande bilklirik. Bilklirik utförde under berättelseåret experimentella undersökningar i Korpo samt på vissa arbetsplatser i Lojo och Helsingfors. Dessutom reserverades 140 000 mark för undersökningar av hälsotillståndet bland studenter.

Sjukförsäkringskretsarnas rehabiliteringssekreterare har fört statistik över de av sjukförsäkringsbyråerna och arbetsplatskassorna insända anmälningarna rörande försäkrade, vilka uppburit dagpenning minst hundra dagar. Under berättelseåret inkom från sjukförsäkringsbyråerna 25 430 och från arbetsplatskassorna 691 dyliska anmälningar eller sammanlagt 26 121 anmälningar.

IX. Vanhusten huoltolaitokset maaliskuussa 1965

Sosiaalisessa tutkimustoimistossa tehdään kunnallis- ja vanhainkoteja koskevia selvityksiä viiden vuoden välein. Vuonna 1965 suoritettu tutkimus ulotettiin kunnalliskotien ja kunnallisten vanhainkotien lisäksi koskemaan myös yksityisiä vanhainkoteja. Ensimmäistä kertaa otettiin tällöin tutkimuksen kohteeksi myös vanhusten asuintalot.

Tutkimusta varten lähetettiin syksyllä 1964 kaikille sosiaalilautakunnille kirjelmä, jossa pyydettiin näitä ilmoittamaan kunnan alueella toimivan kunnalliskodin, vanhainkodin ja vanhusten asuintalon nimi ja osoite. Näille lähetettiin sitten maaliskuussa 1965 tiedustelulomakkeet. Lomakkeet sisälsivät tietoja paitsi itse laitoksista myös niiden henkilökunnasta ja huollettavista. Esi-tyksessä käytetään nimitystä kunnalliskoti käsitteämään myös kunnalliset vanhainkodit. Yksityisistä vanhainkodeista käytetään nimitystä vanhainkoti.

Huoltolaitokset ja asuintalot. Vuoden 1960 jälkeen on perustettu kahdeksan uutta kunnalliskotia ja viisi on lakkautettu. Tämän lisäksi on Lapin läänin yhteinen laitos, Kolpeneen huoltolaitos, muuttunut vajaamielislaitokseksi. Suoritetun tiedustelun ajankohtana, maaliskuun lopussa 1965, oli kunnalliskoteja 397:ssä kunnassa. Kunnalliskotien kokonaislukumäärä on kuitenkin 409, sillä Helsingin kaupunki omisti viisi erillistä laitosta, Tampere ja Oulu kumpikin kolme sekä lisäksi neljä kuntaa kukin kaksi kunnalliskotia. Vanhainkoteja oli yhteensä 112 ja asuintaloja 54.

Suurin osa kunnalliskodeista oli yhden kunnan omistamia. Kuntayhtymien tai kuntainliittojen omistuksessa oli 59 laitosta eli 15 %. Viimeksi mainittuja oli eniten Turun ja Porin läänissä. Yhteensä 82 vanhainkotia eli 73 % oli erilaisten kannatusyhdistysten ja säätiöiden ylläpitämiä. Loput eli yhteensä 30 vanhainkotia oli eri uskonnollisten yhdyskuntien, diakonissalaitosten, Pelastusarmeijan, kaupunkilähetysten, seurakuntien, Suomen Punaisen Ristin ja yksi sosiaaliministeriön omistuksessa. Vanhusten asuintaloista oli

IX. Vårdanstalter för äldre i mars 1965

Byrån för social forskning utför vart femte år utredningar rörande kommunal- och äldreomsorg. Den år 1965 utförda undersökningen utsträcktes att förutom kommunalhemmen och de kommunala äldreomsorgen omfatta även de privata äldreomsorgen, och för första gången togs också äldreomsorgens bostadshus till föremål för undersökningen.

På hösten 1964 sändes till alla socialnämnder ett brev, i vilket dessa ombads meddela namn och adress på de inom kommunens område verk-samma kommunalhemmen, äldreomsorgen och äldreomsorgens bostadshus. Till dessa sändes sedan i mars 1965 enkätblanketter. Blanketterna omfattade uppgifter förutom om själva anstalterna även om deras personal och vårdtagare. I framtällningen användes begreppet kommunalhem att omfatta också de kommunala äldreomsorgen. De privata äldreomsorgen benämnes äldreomsorgen.

Vårdanstalter och bostadshus. Sedan år 1960 har det grundats åtta nya kommunalhem och fem har indragits. Dessutom har den gemensamma inrättningen för Lapplands län, Kolpene vårdinrättning, omändrats till anstalt för psykiskt efterblivna. Vid tidpunkten för den utförda undersökningen, i slutet av mars 1965, fanns det kommunalhem i sammanlagt 397 kommuner. Totalantalet kommunalhem är dock 409, ty Helsingfors stad ägde fem olika inrättningar, Tammerfors och Uleåborg båda tre samt dessutom fyra kommuner två kommunalhem. Antalet äldreomsorgen var 112 och antalet bostadshus 54.

Största delen av kommunalhemmen ägdes av en kommun. Kommunala sammanslutningar eller kommunalförbund ägde 59 anstalter eller 15 %. Av de sistnämnda fanns största delen i Åbo och Björneborgs län. Sammanlagt 82 äldreomsorgen eller 73 % upprätthölls av olika garantiföreningar och stiftelser. De övriga 30 äldreomsorgen ägdes av olika religiösa samfund, diakonissanstalter, Frälsningsarmén, stadsmissionerna, församlingarna, Finlands Röda Kors och ett av socialministeriet. Av äldreomsorgens bostadshus upprätthölls

50 % kaupunki- ja kauppalakuntien, 20 % eri yhdistysten tai säätiöiden, 17 % maalaiskuntien, 7 % seurakuntien ja 6 % teollisuuslaitosten omistamia.

Seuraavassa asetelmassa esitetään kunnallis- ja vanhainkotien sekä asuintalojen jakaantuminen sijaintipaikkansa mukaan.

	Kunnalliskoteja Kommunalhem		Vanhainkoteja Äldringshem		Asuintaloja Bostadshus	
	Luku Antal	%	Luku Antal	%	Luku Antal	%
Kaupungit, kauppalat — Städer, köpingar	76	18.6	91	81.2	43	79.6
Maalaiskunnat — Landskommuner	333	81.4	21	18.8	11	20.4
Yhteensä — Summa	409	100.0	112	100.0	54	100.0

Verrattaessa toisiinsa kunnallis- ja vanhainkoteja sekä asuintaloja todetaan, että ensinmainituista suurin osa oli maalaiskunnissa. Vanhainkodit ja asuintalot sensijaan sijaitsivat yleensä kaupunki- ja kauppalakunnissa, sillä vain 19 % vanhainkodeista ja 20 % asuintaloista oli maaseudulla.

Kunnalliskodit jakaantuivat eri osastotyyppien mukaan seuraavasti.

	Luku Antal	%
Kunnalliskoteja, joissa oli — Kommunalhem med vain yleinen osasto — endast allmän avdelning	87	21.3
yleisen osaston lisäksi — utom allmän avdelning		
sairasosasto — sjukavdelning	255	62.3
mielisairasosasto — sinnessjukavdelning	13	3.2
sekä sairastettävä mielisairasosasto — både sjuk- och sinnessjukavdelning	54	13.2
Yhteensä — Summa	409	100.0

Niiden kunnalliskotien lukumäärä, joissa oli vain yleinen osasto, on vähentynyt viimeisten viiden vuoden aikana. Yhteensä oli kunnalliskodeissa 309 sairaosastoa ja 67 mielisairasosastoa. Mielisairasosastojen prosenttinen osuus kunnalliskotien kokonaislukumäärästä oli 16. Vuonna 1960 vastaava luku oli 29. Mielisairasosastojen lukumäärän väheneminen johtuu siitä, että uusia B-mielisairaaloita on valmistunut ja kunnalliskotien mielisairasosastoja on siten voitu lopettaa.

Seuraavasta asetelmasta nähdään kunnallis- ja vanhainkotien sekä asuintalojen lukumäärä verrattuna läänin kuntien lukumäärään sekä kunnalliskotien osalta lisäksi jakautuminen eri osastotyyppien mukaan.

50 % av stads- och köpingskommuner, 20 % av olika föreningar eller stiftelser, 17 % av landskommuner, 7 % av församlingar och 6 % av industriinrättningar.

I följande sammanställning anges kommunal- och äldringshemmens samt bostadshusens fördelning enligt läge.

Vid en jämförelse mellan kommunal- och äldringshem samt bostadshus konstateras, att största delen av de förstnämnda var belägna i landskommuner. Äldringshemmen och bostadshusen var däremot i allmänhet belägna i stads- och köpingskommuner, ty endast 19 % av äldringshemmen och 20 % av bostadshusen fanns på landsbygden.

Kommunalhemmen fördelade sig enligt avdelningstyp på följande sätt.

	Luku Antal	%
Antalet kommunalhem med endast allmän avdelning har minskat under de fem senaste åren. Sammanlagt fanns det vid kommunalhemmen 309 sjukavdelningar och 67 sinnessjukavdelningar. Sinnessjukavdelningarnas procentuella andel av kommunalhemmens totalantal var 16. År 1960 var motsvarande antal 29. Minskningen i antalet sinnessjukavdelningar beror på, att nya B-sinnessjukhus har färdigställt och kommunalhemmens sinnessjukavdelningar har således kunnat indragas.		

Av följande sammanställning framgår kommunal- och äldringshemmens antal jämfört med antalet kommuner i länen samt för kommunalhemmens del dessutom fördelningen enligt olika avdelningstyper.

Lääni — Län	Kuntien luku Antal kommuner	Kunnalliskotien lukumäärä Antal kommunalhem	Niistä sellaisia, joissa oli — Därav med sairasos. sjukavd. mielisairasos. sinnessjukavd.	Vanhainkotien luku Antal åldringshem	Asuintalot Bostadshus	
Uudenmaan — Nylands	46	47	36	1	44	17
Turun ja Porin — Åbo och Björneborgs	116	73	55	6	12	10
Ahvenanmaa — Åland	16	1	1	—	1	1
Hämeen — Tavastehus	59	54	45	6	14	7
Kymen — Kymmene	35	26	22	5	3	3
Mikkelin — S:t Michels	30	29	20	10	10	—
Pohjois-Karjalan — Norra Karelen	21	20	14	14	1	4
Kuopion — Kuopio	29	28	23	6	4	4
Keski-Suomen — Mellersta Finland	34	26	22	4	4	4
Vaasan — Vasa	78	47	35	4	13	1
Oulun — Uleåborgs	56	43	28	10	5	1
Lapin — Lapplands	25	15	8	1	1	2
Koko maa — Hela landet	545	409	309	67	112	54

Vuoden 1960 jälkeen perustetuista kahdeksasta uudesta kunnalliskodista sijaitsi kolme Hämeen läänissä, kaksi Uudenmaan läänissä sekä Mikkelin, Keski-Suomen ja Oulun lääneissä kussakin yksi. Kunnalliskoteja oli kuntien lukumäärään verrattuna eniten Uudenmaan läänissä, jossa niiden lukumäärä ylitti yhdellä kuntien lukumäärän. Lukuunottamatta Ahvenanmaata, jossa 16 kuntaa kohti oli vain yksi kunnalliskoti, oli kunnalliskoteja vähiten Vaasan ja Lapin lääneissä, joissa niiden lukumäärän suhde kuntien lukumäärään oli 0.6.

Vanhainkoteja ja asuintaloja oli samoin eniten Uudenmaan läänissä eli 44 vanhainkotiä ja 17 asuintaloa 46 kuntaa kohti.

Kunnalliskoteja, joissa oli sekä saira- että mielisairasosasto oli suhteellisesti eniten Pohjois-Karjalan läänissä. Mielisairasosastoja oli eniten lakkautettu Vaasan läänissä, jossa niitä v. 1960 oli 17 ja v. 1965 vain 4.

Yhteensä 135 eli 33 % kunnalliskodeista sijaitsi rakennuksissa, jotka olivat valmistuneet ennen v. 1923. Näistä kuitenkin 130 on myöhemmin perusteellisesti korjattu ja uusittu, joten 5 eli 1.2 % toimi rakennuksissa, joissa ei vuoden 1923 jälkeen ole tehty suurempia muutoksia. Vielä viisi vuotta sitten toimi 20 laitosta tällaisissa rakennuksissa.

Seuraavassa asetelmassa esitetään kunnallis- ja vanhainkotien sekä asuintalojen rakennusvuodet. Koska useita laitoksia on vuosien kuluessa perusteellisesti korjattu tai laajennettu, on asetelmassa näiden kohdalla ilmoitettu peruskorjausvuosi rakentamisvuoden asemesta.

Av de åtta nya kommunalhem, som inrättats efter år 1960 var tre belägna i Tavastehus, två i Nylands län samt i S:t Michels, Mellersta Finland och Uleåborgs län ett i varje. Jämfört med antalet kommuner fanns det mest kommunalhem i Nylands län, där deras antal överskred antalet kommuner med ett. Med undantag av Åland, där det per 16 kommuner fanns endast ett kommunalhem, var antalet kommunalhem minst i Vasa och Lapplands län, där förhållandet av deras antal till kommunernas antal var 0.6.

Likaså fanns det mest åldringshem och bostadshus i Nylands län eller 44 åldringshem och 17 bostadshus per 46 kommuner.

Kommunalhem med såväl sjuk- som sinnessjukavdelning fanns det proportionsvis mest i Norra Karelen län. Mest har sinnessjukavdelningar indragits i Vasa län, där det år 1960 fanns 17 sådana och år 1965 endast fyra.

Sammanlagt 135 eller 33 % av kommunalhemmen var inrymda i byggnader, som blivit färdiga före år 1923. Av dessa har dock 130 senare grundligt reparerats eller förnyats, så att fem eller 1.2% var inrymda i byggnader, i vilka det ej efter år 1923 har gjorts några större förändringar. Ännu för fem år sedan var 20 inrättningar inrymda i sådana byggnader.

I följande sammanställning anges byggnadsåren för kommunal- och åldringshemmen samt bostadshusen. Emedan flere inrättningar under årens lopp grundligt reparerats eller utvidgats har i sammanställningen för dessas del angetts året för grundreparation i stället för byggnadsår.

Rakennettu tai perusteellisesti korjattu, vuonna Uppförd eller grundligt reparerad, år	Yleinen osasto Allmän avdelning		Sairasosasto Sjukavdelning		Mielisairas- osasto Sinnessjukavdelning		Vanhainkoti Åldringshem		Asuintalo Bostadshus	
	Luku Antal	%	Luku Antal	%	Luku Antal	%	Luku Antal	%	Luku Antal	%
—1922	5	1.2	1	0.3	2	3.0	3	2.7	4	7.4
1923—1939	40	9.8	14	4.5	12	17.9	10	8.9	3	5.6
1940—1949	17	4.2	5	1.6	—	—	1	0.9	2	3.7
1950—1954	90	22.1	72	23.3	15	22.3	6	5.4	3	5.6
1955—1959	121	29.6	112	36.3	19	28.4	22	19.6	8	14.8
1960—	135	33.1	105	34.0	19	28.4	70	62.5	34	62.9
Yhteensä — Summa	408	100.0	309	100.0	67	100.0	112	100.0	54	100.0

Viimeisten viiden vuoden aikana on rakennus- ja korjaustoiminta ollut melko vilkasta. Verrattaessa tänä aikana valmistuneiden kunnallis- ja vanhainkotien sekä asuintalojen lukumäärää niiden kokonaislukumäärään todetaan, että vanhainkoteja ja asuintaloja on em. aikana rakennettu tai peruskorjattu huomattavasti enemmän kuin kunnalliskoteja. Prosenttisesti eniten on rakennettu tai korjattu asuintaloja. Tämä lienee osoitus uudesta suuntauksesta, jonka mukaan pyritään sellaisille vanhuksille, jotka eivät vielä tarvitse varsinaista laitoshoidoa, järjestämään mahdollisuus omavastuiseen elämään turvatuissa olosuhteissa.

Seuraavassa asetelmassa esitetään kunnallis- ja vanhainkotirakennusten sekä asuintalojen jakautuminen rakennusmateriaalin mukaan.

Under de senaste fem åren har byggnads- och reparationsverksamheten varit rätt livlig. Vid en jämförelse av de under denna tid färdigställda kommunal- och åldringshemmen samt bostadshusen med deras totalantal konstateras, att åldringshem och bostadshus under ovan nämnda tid byggts eller reparerats i betydligt större utsträckning än kommunalhem. Detta torde vara tecken på den nya riktningen enligt vilken man strävar att ordna möjlighet till självansvarigt liv under tryggade förhållanden för de åldringar, som inte ännu behöver egentlig anstaltsvård.

Av följande sammanställning framgår kommunal- och åldringshemmens samt bostadshusens fördelning enligt byggnadsmaterial.

Kunnalliskodit — Kommunalhem

	Puu — Trä		Kivi — Sten		Puu ja kivi Trä och sten		Rakennuksia yhteensä	
	Luku Antal	%	Luku Antal	%	Luku Antal	%	Byggnader inalles	%
yleinen osasto — allmän avdelning	170	41	181	44	64	15	415	100
sairasosasto — sjukavdelning	88	28	201	64	24	8	313	100
mielisairasosasto — sinnessjukavdelning	26	36	41	56	6	8	73	100
Vanhainkodit — Åldringshem	38	33	63	54	15	13	116	100
Asuintalot — Bostadshus	18	33	32	59	4	8	54	100

Suurin osa sekä vanhainkocodeista että asuintaloista oli kivirakennuksia. Kunnalliskotien yleisten osastojen kohdalla sensijaan on puurakennusten osuus vielä lähes puolet, mutta sairaosastoista suurin osa sijaitsi kivirakennuksissa.

Tarkasteltaessa mukavuuksien yleisyyttä havaitaan, että monet vanhoissakin rakennuksissa toimivat huoltolaitokset sekä asuintalot on saatettu nykyaikaisia vaatimuksia vastaavaan kuntoon. Edelleen puuttuu kuitenkin esim. vesijohto kolmesta, viemäri kahdesta sekä WC seitsemästä

Största delen av både åldringshemmen och bostadshusen var stenhushus. Nästan hälften av kommunalhemmens allmänna avdelningar var däremot ännu inrymda i trähus, men största delen av sjukavdelningarna var i stenhushus.

Då man granskar förekomsten av olika bekvämligheter konstaterar man, att också många vårdanstalter och bostadshus, som verkar i gamla byggnader, har bragts i ett mot nutida krav svärande skick. Tre kommunalhem är ännu t.ex. utan vattenledning, två är utan avlopp och sju är utan

kunnalliskodista. Puulämmitys on vielä 25:ssä kunnalliskodissa. Asuintaloissakin, joissa vanhukset itse suorittavat suurimman osan jokapäiväisistä askareistaan, oli vielä joitakin sellaisia, jotka eivät varustetasoltaan vastanneet nykyajan vaatimuksia. Vanhainkodit näyttävät olevan mukavuuksien suhteen parhaiten varustettuja.

WC. I 25 kommunalhem finns ännu vedeldning. Också i bostadshusen, där åldringarna själv utför största delen av sina alldagliga sysslor, fanns det ännu några sådana, som till sin utrustningsstandard inte motsvarade nutida krav. Åldringshemmen synes till sina bekvämligheter vara de bäst utrustade.

	Keskuslämmitys Centralvärme	Vesijohto Vattenledning	Lämmivesijohto Varmvattenledning	Viemäri Avlopp	Pesuallas huoneessa Tvättavovar i rummet	Kylpyhuone Badrum	WC	Sauna Bastu	Laitosten luku Antal inrättningar
Kunnalliskodit — Kommunalhem									
yleinen osasto — allmän avdelning	384	406	393	407	96	331	402	388	408
sairasosasto — sjukavdelning	302	309	306	308	170	288	301	33	309
mielisairasosasto — sinnessjukavdelning	61	67	62	66	4	56	62	21	67
Vanhainkodit — Åldringshem	107	111	100	111	60	101	111	78	112
Asuintalot — Bostadshus	45	50	40	50	30	29	48	40	54

Eri mukavuuksien yleistymisen ohella osoittaa myöskin kehitys laitosten huonetyyppien osalta, miten olosuhteet ovat huomattavasti parantuneet.

Jämsides med att bekvämligheterna blivit allt allmännare, anger också utvecklingen av inrättningarnas rumstyper, att förhållandena betydligt har förbättrats.

Kunnalliskodit — Kommunalhem	Huollettavia huoneessa — Vårdtagare i rum					Laitosten luku Antal inrättningar
	1	2	3	4	5—	
yleinen osasto — allmän avdelning	332	383	256	174	87	408
sairasosasto — sjukavdelning	274	289	176	114	33	309
mielisairasosasto — sinnessjukavdelning . .	55	51	46	27	26	67
Vanhainkodit — Åldringshem	109	70	22	11	3	112
	Huoneiden luku — Antal rum					Yhteensä Summa
Kunnalliskodit — Kommunalhem	3 868	3 062	869	467	219	8 485
yleinen osasto — allmän avdelning	1 181	1 548	585	294	90	3 698
sairasosasto — sjukavdelning	226	191	151	77	63	708
<i>Yhteensä kunnalliskodeissa — Sammanlagt i kommunalhem</i>	<i>5 275</i>	<i>4 801</i>	<i>1 605</i>	<i>838</i>	<i>372</i>	<i>12 891</i>
<i>Vanhainkodit — Åldringshem</i>	<i>2 667</i>	<i>404</i>	<i>62</i>	<i>34</i>	<i>7</i>	<i>3 174</i>
Kaikkiaan — Inalles	7 942	5 205	1 667	872	379	16 065

Kunnalliskotien yleisistä osastoista oli 332:ssa yhden hengen huoneita, kun taas vähintään viiden hengen huoneita oli vielä 87:llä yleisellä osastolla. Vuonna 1960 oli yhden hengen huoneita 296:ssa laitoksessa ja viiden hengen huoneita 159:ssä laitoksessa. Vanhainkodeista oli vain kolme sellaista, joissa ei ollut lainkaan yhden hengen huoneita, mutta myöskin vain kolmessa laitoksessa oli viiden tai useamman hengen huoneita.

Av kommunalhemmens allmänna avdelningar fanns det på 332 1-personers rum, medan det ännu på 87 avdelningar fanns rum för fem eller flere personer. År 1960 fanns det 1-personers rum vid 296 inrättningar och 5-personers rum i 159 inrättningar. Av åldringshemmen var endast tre sådana, som inte alls hade 1-personers rum, men också endast tre inrättningar hade 5- eller flere personers rum.

Asuintalojen huoneistot olivat pääasiallisesti yksiöitä, joita v. 1965 oli yhteensä 1 523. Tähän lukuun sisältyy myös ne erilliset huoneet, jotka on erotettu suuremmasta huoneistosta ja jotka eivät varsinaisessa mielessä ole yksiöitä. Kaksioita oli yhteensä vain 265.

Bostadshusens lägenheter var huvudsakligen enrummare, sådana fanns det år 1965 inalles 1 523. I denna siffra ingår också de rum, som särskilts från större lägenheter och som i egentlig betydelse inte är enrummare. Dubletter fanns inalles endast 265.

	Vahvistettu — osastojen luku antal avdelningar	Godkänt hoitopaikka- luku vårdplatsantal	hoidettavien luku 31. 3. 1965 antal värdtaga- re 31. 3. 1965
Kunnalliskodit — Kommunalhem			
yleinen osasto — allmän avdelning	409	15 863	15 215
sairasosasto — sjukavdelning	309	7 456	8 158
mielisairasosasto — sinnessjukavdelning	67	1 670	1 966
<i>Yhteensä kunnalliskodeissa — Sammanlagt i kom- munalhem</i>	<i>785</i>	<i>24 989</i>	<i>25 339</i>
<i>Vanhainkodit — Äldringshem</i>	<i>—</i>	<i>3 675</i>	<i>3 328</i>
Kaikkiaan — Inalles	785	28 664	28 667

Kunnalliskotien vahvistettu paikkaluku oli 24 989. V. 1960 oli vastaava luku 25 876. Paikkaluvun näennäinen väheneminen johtuu siitä, että v. 1960 oli tilastoissa mukana myöskin Helsingin kaupungin Koskelan sairaskoti, jossa tällöin oli 1 015 paikkaa. Viime vuosien aikana Koskelan sairaskoti on muuttunut yhä enemmän sairaalatyypiseksi, joten sitä ei enää otettu mukaan kunnalliskotitilastoon. Lisäksi on Turun kaupungin kunnalliskoti muutettu sairaalaksi, samoin Tampereen kaupungin kunnalliskodin sairastosotot.

Tarkasteltaessa paikkojen jakautumista eri osastotyyppien kesken todetaan, että sairaasosastoilla on 2.5 % enemmän paikkoja kuin vuonna 1960. Hoidettavien lukumäärä kunnalliskotien kaikilla osastoilla oli 25 339. Se ylitti siis 1.4 %:lla vahvistetun paikkaluvun. V. 1960 oli kunnalliskodeissa sitävastoin hoidettavia 2.1 % vahvistettua paikkalukua vähemmän. Mainittakoon, että sairaasosastojen kohdalla hoidettavien lukumäärä ylitti 9 %:lla hoitopaikkojen luvun. Vastaava prosenttiluku v. 1960 oli 6. Mielisairasosastojen kuormituksen kohdalla ei tilanne viidessä vuodessa ole mainittavasti muuttunut.

Vanhainkotien paikkaluku v. 1965 oli 3 675. Näissä hoidettuja oli yhteensä 3 328. Vuoteen 1960 verrattuna paikkaluku on noussut 38 %:lla ja hoidettavien lukumäärä 31 %:lla.

Laitosten hoitopaikkaluku vaihteli huomattavasti eri kunnallis- ja vanhainkodeissa. Seuraava

Det godkända platsantalet på kommunalhemmen var 24 989. År 1960 var motsvarande antal 25 876. Den skenbara nedgången i platsantalet beror på, att också Helsingfors stads Forsby sjukhem medtagits i statistiken år 1960. Dess platsantal var då 1 015. Under de senaste åren har Forsbysjukhem allt mera blivit sjukhusaktigt, varför det inte har medtagits i kommunalhemsstatistiken. Dessutom har Åbo stads kommunalhem omändrats till sjukhus, liksom även sjukavdelningarna vid kommunalhemmet i Tammerfors stad.

Då man granskar platsantalets fördelning mellan olika avdelningstyper konstaterar man, att det på sjukavdelningarna finns 2.5 % mera platser än år 1960. Antalet vårdtagare vid kommunalhemmens alla avdelningar var 25 339. Det överskred således med 1.4 % det godkända platsantalet. År 1960 fanns det i kommunalhemmen däremot 2.1 % mindre vårdtagare än det fastställda platsantalet. Det må nämnas, att antalet vårdtagare på sjukavdelningarna med 9 % överskred antalet vårdplatser. Motsvarande procenttal år 1960 var 6. På sinnessjukavdelningarna har belastningen på fem år inte nämnvärt förändrats.

Platsantalet på äldringshemmen var år 1965 sammanlagt 3 675. Antalet vårdtagare vid dessa var 3 328. Jämfört med år 1960 har platsantalet stigit med 38 % och antalet vårdtagare med 31 %.

Det fastställda antalet vårdplatser varierade betydligt vid olika kommunal- och äldringshem.

asetelma valaisee näiden suuruutta kaupunki- ja kauppalakunnissa sekä maalaiskunnissa..

Följande sammanställning belyser dessas storlek i stads- och köpingskommuner samt i landskommuner.

Vahvistettu paikkaluku Fastställt platsantal	Kunnalliskoti — Kommunalhem			Vanhainkoti — Äldringshem			Kaikkiaan Inalles
	Kaupungit, kauppalat Städer, köpingar	Maalaiskunnat Landskommuner	Yhteensä Summa	Kaupungit, kauppalat Städer, köpingar	Maalaiskunnat Landskommuner	Yhteensä Summa	
— 19	2	18	20	33	7	40	60
20— 39	15	102	117	27	11	38	155
40— 59	16	103	119	17	3	20	139
60— 79	10	61	71	7	—	7	78
80— 99	8	28	36	3	—	3	39
100—119	5	16	21	3	—	3	24
120—139	4	3	7	—	—	—	7
140—	16	2	18	1	—	1	19
Yhteensä — Summa	76	333	409	91	21	112	521

Pieniä kunnalliskoteja, joissa paikkaluku alitti 40, oli 33 %, keskisuuria, joissa hoidettavia 40—79, oli 46 % ja suuria, joissa paikkaluku oli vähintään 80 oli 20 %. Sellaisia kunnalliskoteja, joissa oli vähintään 120 paikkaa, oli yhteensä 25 eli 6 % kokonaislukumäärästä. Näistä oli 80 % kaupungeissa ja kauppaloissa ja 20 % maalaiskunnissa. Todettakoon, että suuria kunnalliskoteja oli suhteellisesti eniten Pohjois-Karjalan läänissä, nimitäin yli puolet kaikista läänissä sijaitsevista laitoksista.

Vanhainkodit olivat sitävastoin yleensä pieniä, sillä 70 % oli sellaisia, joissa oli vähemmän kuin 40 paikkaa. Ainoastaan yhdessä vanhainkodissa oli vähintään 120 paikkaa.

Lähes puolet maan kaikista kunnalliskodeista sijaitsi enintään kahden km:n päässä kunnan hallinnollisesta keskustasta. Yli 20 km:n päässä keskustasta sijaitsi vain seitsemän laitosta. Viime vuosikymmeninä on ollut pyrkimykseenä rakentaa kunnalliskodit hallinnolliseen keskustaan tai suhteellisen lähelle sitä, sillä 1960-luvulla rakennetuista laitoksista tai osastoista vain 13 % sijaitsi yli 5 km:n päässä keskustasta.

Vuoden 1965 tiedustelussa kerättiin tietoja myös liikenneyhteyksistä. Yleisin oli linja-autoyhteys, sillä 305 kunnalliskotia ilmoitti liikenneyhteyden tapahtuvan tämän ajoneuvon avulla. Edelleen ilmeni vastauksista, että 44:ään kunnalliskotiin ei ollut säännöllistä liikenneyhteyttä. Näistä sijaitsi 29 maalaiskunnissa ja 15 kaupungeissa ja kauppaloissa. Viimeksi mainittuihin tietoihin on kuitenkin suhtauduttava varauksella,

Små kommunalhem, i vilka platsantalet under 40, fanns det 33 %, medelstora, i vilka platsantalet varierade mellan 40 och 79, fanns 46 % och stora, där platsantalet var minst 80, fanns 20 %. Kommunalhem med minst 120 platser fanns det inalles 25 eller 6 % av totalantalet. Av dessa var 80 % belägna i städer och köpingar och 20 % i landskommuner. Det må nämnas, att det i Norra Karelen län fanns proportionsvis mest stora kommunalhem, nämligen över hälften av alla i länet befintliga inrättningar.

Äldringshemmen var däremot i allmänhet små, ty 70 % var sådana, som hade mindre än 40 platser. Endast ett äldringshem hade minst 120 platser.

Nästan hälften av landets kommunalhem var belägna på högst 2 km:s avstånd från kommunens administrativa centrum. Endast 7 inrättningar var belägna på minst 20 km:s avstånd från centret. Under de senaste årtiondena har man strävat till att bygga kommunalhemmen inom det administrativa centret eller tämligen nära det, ty av de på 1960-talet byggda inrättningarna var endast 13 % belägna på minst 5 km:s avstånd från centret.

I enkäten 1965 insamlades också uppgifter om kommunikationerna. Bussförbindelse var mest allmän, ty 305 kommunalhem meddelade, att trafikförbindelse upprätthölls med detta fordon. Dessutom framgår av svaren, att det till 44 kommunalhem inte ordnats regelbunden trafikförbindelse. Av dessa var 29 belägna i landskommuner och 15 i städer och köpingar. Till de sistnämnda uppgifterna bör man dock ställa sig med

sillä liikenneyhteyksiä koskevan kysymyksen epätarkkuudesta johtuen se on eri laitoksissa saatettu ymmärtää eri tavoin.

Kunnallis- ja vanhainkodeissa sekä vanhusten asuintaloissa harjoitetusta virkistystoiminnasta, jolla on pyritty lisäämään hoidettavien viihtyvyyttä, on saatu seuraavia tietoja.

Asetelmasta havaitaan, että 67 %:ssa kaikista laitoksista asuintalot mukaanluettuina oli hoidettavien käytössä kirjasto, joskin kirjojen lukumäärä oli melko pieni. On kuitenkin otettava huomioon, että 240 laitosta on ilmoittanut käyttäneensä kunnan kirjastoa. Sanomalehtiä oli tilattu yhteensä 506:een laitokseen, joten oli vain 69 sellaista, joihin ei laitoksen puolesta tullut lehtiä. Viimeksimainituista sijaitsi suurin osa maaseudulla. Useaan laitokseen oli tilattu myös aikakauslehtiä. Televisiokin on tullut yleiseksi, sillä ainoastaan 15 % kaikista laitoksista oli ilman TV:tä. Askartelutoimintaa on ollut 241:ssä laitoksessa ja kerhotoimintaa 118:ssa laitoksessa. Kerhotoiminta ei siis ole ollut kovinkaan yleistä, mutta luvut osoittavat kuitenkin, että tälläkin tavalla on pyritty lisäämään hoidettavien viihtyvyyttä.

reservation, ty på grund av att frågan om kommunikationer inte var helt noggrant formulerad, har den kunnat uppfattas på olika sätt i olika inrättningar.

Av den i kommunal- och åldringshem samt i åldringarnas bostadshus idkade rekreativsamheten med vilken man strävat till att öka vårdtagarnas trivsel, har erhållits följande uppgifter.

Av sammanställningen framgår, att det i 67 % av alla inrättningar bostadshusen inberäknade fanns bibliotek till vårdtagarnas förfogande, om också antalet böcker var rätt litet. Det bör dock beaktas, att 240 inrättningar har meddelat, att de använt kommunens bibliotek. Tidningar har beställts till inalles 506 inrättningar. Det fanns således 69, till vilka det ej beställts tidningar. Av de sistnämnda var största delen belägna på landsbygden. Till flere inrättningar hade det också beställts tidskrifter. Också televisionen har blivit allmän, ty endast 15 % av alla inrättningar var utan TV. Sysselsättningsverksamhet har förekommit i 241 inrättningar och klubbverksamhet i 118. Klubbverksamheten har således inte varit särdeles allmän, men siffrorna utvisar ändå, att man också på detta sätt har stävat till att öka vårdtagarnas trivsel.

	Käytetty kunnan kirjasto — Använt kommunens bibliotek	Oma kirjasto Eget bibliotek	Sanomalehtiä Tidningar	Alkakauslehtiä Tidskrifter	Tilattu lehtiä Prenumerationer	Radio	TV	Keskusradio Centralradio	Askartelutoiminta Sysselsättningsverks.	Kerhotoiminta Klubbverksamhet	Muuta	Laitosten luku Antal inrättningar		
Kunnalliskodit —														
Kommunalhem	193	292	404	391	291	384	298	166	152	47	41	31	343	409
Vanhainkodit — Äldringshem	24	88	91	68	92	84	15	5	26	6	36	11	82	112
Asuintalot—Bostadshus . .	23	3	11	4	8	21	2	—	7	3	14	3	16	54
Kaikkiaan — Inalles	240	383	506	463	391	489	315	171	185	56	91	27	441	575

Henkilökunta. Saatujen vastauslomakkeiden mukaan oli 31. 3. 1965 kunnalliskodeissa, kunnallisissa ja yksityisissä vanhainkodeissa täytettyinä erilaisia v i r k o j a seuraavasti.

Personalen. Enligt de erhållna svarsblanketterna var 31. 3. 1965 vid kommunalhem, kommunala och privata ålderdomshem olika tjänster besatta som följer.

	Kaupungit Städer	Kauppalat Köpingar	Maalais- kunnat Lands- komm.	Yhteensä Summa	Niistä naisia Därav kvinnor
Johtaja — Föreståndare	258	106	112	476	463
Apulaisjohtaja — Biträdande föreståndare ...	25	10	7	42	41
Ylihoitaja — Översköterska	25	—	2	27	27
Osastonhoitaja, erikoissairaanhoitaja — Av- delningssköterska, specialsjuksköterska	72	9	7	88	88
Sairaanhoitaja — Sjuksköterska	249	74	71	394	394
Sosiaalityöntekijä — Socialarbetare	13	1	5	19	19
Lääkintävoimistelija — Medikalgympnast	26	2	3	31	30
Askartelunohjaaja — Hobbyledare	42	7	6	55	54
Apuhoitaja — Hjälpköterska	873	378	295	1 546	1 540
Mielisairaanhoitaja — Sinnessjuksköterska ..	123	117	87	327	293
Hoitaja — Vårdare	346	124	94	564	554
Muu (farmaseutti, tekn. apul. yms.) — Annat (farmaceut, tekn. bitr. o.a. dyl.)	4	—	—	4	4
Yhteensä — Summa	2 056	828	689	3 573	3 507

Hoitohenkilökunnan lukumäärä — Vårdpersonalens antal

	Kunnallinen laitos — Kommunal anstalt	Yksityinen laitos
	Hoito-osasto — Vårdavdelning	Privat anstalt
	Jakamaton tai osastojen yhteis- nen henkilö- kunta	Jakamaton Ouppedelad
	Yleinen osasto Allmän avdelning	Sairasosasto Sjuk- avdelning
	Ouppedelad eller avdelningarnas gemensamma personal	Mielisairas- osasto Sinnessjuk- avdelning
Johtaja — Föreståndare	370	85
Apulaisjohtaja — Biträdande föreståndare	24	14
Ylihoitaja — Översköterska	12	5
Osastonhoitaja, erikoissairaanhoitaja — Avdelningssköterska, specialsjukskö- terska	3	1
Sairaanhoitaja — Sjuksköterska	40	34
Sosiaalityöntekijä — Socialarbetare	12	1
Lääkintävoimistelija — Medikalgympnast ..	20	3
Askartelunohjaaja — Hobbyledare	36	4
Apuhoitaja — Hjälpköterska	109	37
Mielisairaanhoitaja — Sinnessjuksköterska	4	8
Hoitaja — Vårdare	65	53
Muu (farmaseutti, tekn.apul. yms.) — An- nat (farmaceut, tekn. bitr. o.a. dyl.)	4	—
Yhteensä — Summa	699	245

Henkilökunnasta oli 98 % naisia. Miehiä oli lukuisammin mielisairaanhoitajina, hoitajina, apuhoitajina ja johtajina. Hieman vajaa viidennes kaikista työskenteli maalaiskunnissa.

Eniten henkilökuntaa tarvittiin sairaosastoilla, 44 % kaikista. 7 % taas oli yksityisten vanhusten huoltolaitosten palveluksessa.

Vanhusten huoltolaitosten hoitohenkilökunnan k ä selviää seuraavasta.

Av personalen var 98 % kvinnor. Män förekom talrikast som sinnessjukvårdare, vårdare, hjälp-skötare och föreståndare. En något knapp femtedel av alla arbetade i landskommunerna.

Mest personal behövdes på sjukavdelningarna, 44 % av alla. 7 % var i privata åldringsanstalters tjänst.

Åldringsvårdsanstalternas personals ålder framgår av följande.

	Lukumäärä Antal	Ikä, vuotta — Ålder, år						Tuntematon Okänd
		Prosentteina — I procent						
		Alle Under	20	20—29	30—39	40—49	50—59	
Johtaja — Föreståndare	476	—	13.2	24.4	16.0	34.2	10.7	1.5
Apulaisjohtaja — Biträdande föreståndare	42	—	23.8	28.6	19.0	16.7	9.5	2.4
Ylihoitaja — Översköterska	27	—	7.4	18.5	29.6	40.8	—	3.7
Osastonhoitaja, erikoissairaanhoitaja Avdelningssköterska, specialsjuksköterska	88	—	5.7	34.1	35.2	23.9	—	1.1
Sairaanhoitaja — Sjuksköterska	394	—	30.2	28.1	21.6	15.5	2.8	1.8
Sosiaalityönt. — Socialarbetare	19	—	42.1	31.6	21.0	—	5.3	—
Lääkintävoim. — Medikalgyrnast	31	—	48.4	22.5	9.7	9.7	—	9.7
Askartelunohjaaja — Hobbyledare	55	—	23.6	40.0	20.0	7.3	1.8	7.3
Apuhoitaja — Hjälpköterska	1 546	1.0.	35.4	34.2	19.7	7.4	0.7	1.6
Mielisairaanhoitaja — Sinnessjuksköterska	327	—	19.9	34.3	24.8	17.4	2.4	1.2
Hoitaja — Vårdare	564	6.6	39.7	25.5	12.2	11.0	2.7	2.3
Muu (farmaseutti, tekn.apul. yms.)— Annat (farmaceut, tekn. bitr. o.a. dyl.)	4	—	—	75.0	25.0	—	—	—
Yhteensä — Summa	3 573	1.5	30.0	30.7	19.1	14.1	2.8	1.8

Kolme viidestä oli iältään alle 40 vuotta. Joka kymmenes johtaja ja apulaisjohtaja kuului 60 vuotta täyttäneenä lähiaikoina eläkkeelle siirtyviin.

Seuraavasta asetelmasta käy ilmi, kuinka kauan vanhusten huoltolaitosten hoitohenkilökunta oli ollut nykyisessä toimessaan.

Tre av fem var till sin ålder under 40 år. Var tionde föreståndare och biträdande föreståndare hörde efter fyllda 60 år till dem som i närmaste framtid pensioneras.

Ur följande sammanställning framgår, hur länge åldringsvårdsanstalternas personal innehaft sina nuvarande tjänster.

	Lukumäärä Antal	Ollut nykyisessä toimessa, vuotta Innehaft sin nuvarande tjänst, år							Tuntematon Okänd
		Prosentteina — I procent							
		Alle Under	1—4	5—9	10—14	15—19	20—24	25—	
Johtaja — Föreståndare	476	10.1	30.7	24.2	17.4	8.6	3.4	3.3	2.3
Apulaisjohtaja — Biträdande föreståndare	42	11.9	42.9	14.3	19.0	7.1	—	4.8	—
Ylihoitaja — Översköterska	27	11.1	33.3	26.0	11.1	—	—	—	18.5
Osastonhoitaja, erikoissairaanhoitaja Avdelningssköterska, specialsjuksköterska	88	10.3	43.2	31.8	9.1	3.4	—	1.1	1.1
Sairaanhoitaja — Sjuksköterska	394	17.3	59.9	15.7	4.1	0.5	0.5	—	2.0
Sosiaalityönt. — Socialarbetare	19	5.2	47.4	31.6	15.8	—	—	—	—
Lääkintävoim.—Medikalgyrnast ..	31	19.4	51.6	3.2	3.2	—	—	—	22.6
Askartelunohjaaja—Hobbyledare ..	55	21.8	58.2	10.9	3.6	—	—	—	5.5
Apuhoitaja — Hjälpköterska	1 546	17.9	45.6	22.6	7.7	3.0	0.8	0.0	2.4
Mielisairaanhoitaja — Sinnessjuksköterska	327	9.8	41.0	23.6	13.8	5.8	2.4	1.2	2.4
Hoitaja — Vårdare	564	18.1	55.7	14.0	6.5	1.8	0.2	0.2	3.5
Muu (farmaseutti, tekn. apul. yms.)— Annat (farmaceut, tekn. bitr. o.a. dyl.)	4	—	100.0	—	—	—	—	—	—
Yhteensä — Summa	3 573	15.7	46.5	20.6	9.1	3.5	1.1	0.7	2.8

Henkilökunnan vaihtuvuus oli ollut nopeata. Kolme viidestä oli ollut nykyisessä toimessaan alle 5 vuotta, sairaanhoitajista jopa kolme neljästä. Siitä huolimatta ei vanhusten huoltolaitostenkaan hoitohenkilökunta ollut aivan vasta valmistunutta, kuten selviää seuraavasta.

Personalen hade växlat i snabb takt. Tre av fem hade innehaft sin nuvarande tjänst i mindre än 5 år, av sjuksköterskorna t.o.m. tre av fyra. Trots detta var inte åldringsvårdsanstaltarnas personal alldeles nyutbildad, vilket framgår av följande.

	Lukumäärä Antal	Toiminut alalla, vuotta — Verkat på området, år							Tunte- maton Okänd
		Alle Under 1	1—4	5—9	10—14	15—19	20—24	25—	
		Prosentteina — I procent							
Johtaja — Föreståndare	476	1.7	13.2	19.7	14.7	11.6	9.2	22.1	7.8
Apulaisjohtaja — Biträdande föreståndare	42	2.4	28.5	23.8	14.3	14.3	2.4	4.8	9.5
Ylihoitaja — Översköterska	27	7.4	3.7	11.1	25.9	14.8	7.4	22.3	7.4
Osastonhoitaja, erikoissairaanhoitaja Avdelningssköterska, specialsjuksköterska	88	3.4	6.8	17.0	23.9	18.2	15.9	12.5	2.3
Sairaanhoitaja — Sjuksköterska	394	3.0	26.9	24.4	18.5	10.7	4.8	6.3	5.4
Sosiaalityönt. — Socialarbetare	19	—	36.8	21.0	31.6	5.3	—	—	5.3
Lääkintävoim. — Medikalgyrnast	31	6.5	35.5	29.0	—	6.5	—	3.2	19.3
Askartelunohjaaja — Hobbyledare	55	7.3	41.8	20.0	10.9	3.6	—	—	16.4
Apuhoitaja — Hjälpköterska	1 546	7.6	25.5	27.9	17.7	10.9	2.3	2.0	6.1
Mielisairaanhoitaja — Sinnessjuksköterska	327	3.7	15.6	22.3	21.7	13.5	7.9	8.9	6.4
Hoitaja — Vårdare	564	10.1	40.1	18.1	10.8	3.5	2.0	0.9	14.5
Muu (farmaseutti, tekn. apul. yms.) — Annat (farmaceut, tekn. bitr. o.a. dyl.)	4	—	25.0	25.0	25.0	25.0	—	—	—
Yhteensä — Summa	3 573	6.1	25.2	23.8	16.7	10.1	4.3	6.0	7.8

Alle 5 vuotta alalla toimineita oli sairaanhoitajistakin vain 30 %.

Vanhusten huoltolaitosten hoitohenkilökunnan pohjakoulutus on yllättävän alhainen, kuten näkyy seuraavasta.

Sådana som verkat på området i mindre än 5 år var även bland sjuksköterskorna endast 30 %.

Grundskolningsnivån var överraskande låg hos åldringsvårdsanstaltarnas personal, vilket framgår av följande.

	Lukumäärä Antal	Pohjakoulutus — Grundskolning			Tunte- maton Okänd
		Kansakoulu Folkskola	Keskikoulu Mellanskola	Ylioppilastutkinto Studentexamen	
		Prosentteina — I procent			
Johtaja — Föreståndare	476	65.3	27.1	6.7	0.9
Apulaisjohtaja — Biträdande föreståndare	42	64.3	28.6	4.7	2.4
Ylihoitaja — Översköterska	27	18.5	55.6	25.9	—
Osastonhoit., erikoissairaanhoit. — Avdelningssköterska, specialsjuksköterska	88	52.3	36.4	11.3	—
Sairaanhoitaja — Sjuksköterska	394	30.7	58.1	11.2	—
Sosiaalityöntekijä — Socialarbetare	19	52.6	31.6	15.8	—
Lääkintävoimistelija — Medikalgyrnast	31	19.4	22.6	54.8	3.2
Askartelunohjaaja — Hobbyledare	55	67.3	27.3	3.6	1.8
Apuhoitaja — Hjälpköterska	1 546	93.5	6.5	—	—
Mielisairaanhoitaja — Sinnessjuksköterska	327	94.2	5.5	0.3	—
Hoitaja — Vårdare	564	91.8	7.6	0.2	0.4
Muu (farmaseutti, tekn. apul. yms.) — Annat (farmaceut, tekn. bitr. o.a. dyl.)	4	25.0	25.0	50.0	—
Yhteensä — Summa	3 573	79.3	17.0	3.4	0.3

Neljä viidestä oli käynyt vain kansakoulun, joka kuudes keskikoulun ja ylioppilaita oli vain 3 %. Korkein pohjakoulutukseltaan oli yksityisten vanhainkotien henkilökunta, joista joka kymmenes oli ylioppilas ja kolme viidestä kansakoulun käyneitä, alhaisin taas mielisairasosastoilla, joissa yhdeksän kymmenestä oli vain kansakoulupohjalta ammattiinsa valmistunut.

L ä ä n e i t t ä i n asiaa tarkasteltaessa havaitaan pohjakoulutustason olleen korkeimman Uudenmaan, Turun ja Porin sekä Kymen lääneissä, alhaisimman taas Kuopion, Pohjois-Karjalan ja Mikkelin lääneissä, vaikka suuria eroja ei Uuttamaata lukuunottamatta olekaan olemassa.

Jos edelleen tarkastellaan lääneittäin hoitohenkilökunnan ammattikoulutusta, havaitaan ilman minkäänlaista edes kurssimuotoista koulutusta olevia olevan suhteellisesti eniten Ahvenanmaata lukuunottamatta Pohjois-Karjalan, Mikkelin sekä Turun ja Porin lääneissä.

A m m a t t i k o u l u t u k s e n laatu ja sitä saaneiden suhteellinen osuus koko hoitohenkilökunnasta käy ilmi seuraavasta asetelmasta.

Fyra av fem hade genomgått enbart folkskola, var sjätte mellanskola och studenterna utgjorde endast 3 %. Den högsta grundskolningsnivån hade de privata åldringsvårdsanstalternas personal, av vilka var tionde var student och tre av fem hade genomgått folkskola, den lägsta nivån hade personalen vid sinnessjukavdelningarna, där nio av tio utbildats till sitt yrke endast med folkskola som grund.

När förhållandena granskas länsvis konstateras det att grundskolningsnivån var högst i Nylands, Åbo och Björneborgs samt Kymmene län, lägst åter i Kuopio, Norra Karelen och S:t Michels län, fastän stora skillnader inte förefinnes med undantag av Nyland.

Om man vidare länsvis granskar vårdpersonalens yrkesutbildning konstaterar man, att antalet personer utan ens någon kursmässig utbildning är förhållandevis störst i Norra Karelen, S:t Michels samt Åbo och Björneborgs län, om man bortser från Åland.

Yrkesutbildningens art och den proportionella andel av hela vårdpersonalen de personer utgör, som erhållit yrkesutbildning, framgår ur följande sammanställning.

	Lukumäärä Antal	Ammattikoulutus ¹			Yrkesutbildning ¹									
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
		Prosentteina — I			procent									
Johtaja — Föreståndare	476	33.0	11.2	0.4	33.2	2.3	2.7	0.4	—	0.4	1.5	1.3	8.1	5.5
Apul. johtaja — Biträdande föreståndare ..	42	9.5	14.3	—	7.1	—	11.9	2.4	—	4.8	11.9	2.4	14.3	21.4
Ylihoitaja — Översköterska	27	—	96.3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3.7
Osastonhoitaja, erikoissairaanhoit. — Avdelningssköterska, specialsköterska	88	1.1	63.6	—	—	14.8	18.2	—	—	—	2.3	—	—	—
Sairaanhoitaja — Sjuksköterska	394	—	97.7	—	0.3	1.2	0.5	—	—	—	—	—	0.3	—
Sosiaaliohjelmatyöntekijä — Socialarbetare	19	42.1	5.3	—	—	—	15.8	—	—	—	15.8	—	10.5	10.5
Lääkintävoimist. — Medikalgympnast	31	—	—	—	—	—	—	—	83.9	—	—	—	12.9	3.2
Askartelunohjaaja — Hobbyledare	55	—	1.8	—	—	1.8	1.8	1.8	—	70.9	5.5	—	9.1	7.3
Apuhoitaja — Hjälpssköterska	1 546	0.1	0.7	—	—	4.0	79.4	1.7	—	0.1	5.1	—	1.2	7.7
Mielisair.hoit. — Sinnessjuksköterska	327	—	0.3	—	—	87.2	0.9	—	—	1.5	—	—	10.1	—
Hoitaja — Vårdare	564	0.2	0.5	0.5	—	2.5	6.6	2.6	0.2	1.1	16.8	—	9.1	59.9
Muu (farmaseutti, tekn. apul. yms.) — Annat (farmaceut, tekn.bitr. o.a.dyl.)	4	—	—	—	—	—	—	25.0	—	—	—	50.0	—	25.0
Yhteensä — Summa	3 573	4.8	15.2	0.1	4.5	10.9	36.6	1.3	0.8	1.4	5.6	0.3	3.5	15.0

- 1) 1. Sosiaalihuoltaja, sosionomi
2. Sairaanhoidtaja, terveystisär
3. Kasvattajaopisto
4. Sosiaaliministeriön ja YKK:n kunnalliskodin johtajien kurssi
5. Mielisairaanhoitaja
6. Apuhoitaja
7. Lastenhoitaja, lastentarhanopettaja
8. Lääkintävoimistelija
9. Askarteluopisto, kotiteollisuuskoulu
10. Kotisisär, kodinhoitaja
11. Akateeminen loppitutkinto, arvosanoja yliopistossa tai YKK:ssa
12. Muu (emäntäkoulu, talouskoulu, muu ammattikoulu, kansanopisto tms.)
13. Ei koulutusta

Johtajista kolmannes oli sosiaalihuoltajia, toinen kolmannes käynyt sosiaaliministeriön tai YKK:n kunnalliskodin johtajien kurssin, apulaisjohtajista taas viidennes ilman minkäänlaista koulutusta. Ylihoitajat ja sairaanhoitajat olivat miltei jokainen koulutukseltaan päteviä. Yli kolmannes koko hoitohenkilökunnasta, 1 307 eli 36.6 % oli koulutukseltaan apuhoitajia. Yksityisissä vanhusten huoltolaitoksissa käytettiin suhteellisesti enemmän kouluttamatonta työvoimaa kuin kunnallisissa, mutta niissä oli myös huollettavien kunto yleensä parempi eikä sairasosastoja ollut. Alla esitetään hoitohenkilökunnan ammattikoulutus eri omistajien ylläpitämissä vanhusten huoltolaitoksissa.

- 1) 1. Socialvårdare, socionom
2. Sjuksköterska, hälsosyster
3. Uppfostrarinstitut
4. Socialministeriets och YKK:s kurs för föreståndare för kommunalhem
5. Sinnessjuksköterska
6. Hjälpköterska
7. Barnsköterska, barnträdgårdslärarinna
8. Medikalgymnast
9. Sysselsättningsinstitut, hemsjöldsskola
10. Hemsyster, hemvårdarinna
11. Akademisk slutexamen, vitsord från universitet eller YKK
12. Annat (husmodersskola, hushållsskola, annan yrkesskola, folkakademi el. dyl.)
13. Ingen utbildning

Av föreståndarna var en tredjedel socialvårdare, en annan tredjedel hade genomgått socialministeriets eller YKK:s kurs för föreståndare för kommunalhem, av de biträdande föreståndarna var åter en femtedel utan någonslags utbildning. Översköterskorna och sjuksköterskorna var så gott som alla kompetenta till sin utbildning. Över en tredjedel av hela vårdpersonalen, 1 307 eller 36.6 %, var till sin utbildning hjälpköterskor. Vid de privata åldringsvårdsanstalterna användes förhållandevis mera oskolad arbetskraft än vid de kommunala, men så var också där de vårdade personernas tillstånd i allmänhet bättre och inga sjukavdelningar fanns. Nedan visas vårdpersonalens yrkesutbildning vid åldringsvårdsanstalter som underhålls av olika ägare.

Omistaja — Ägare	Lukumäärä Antal	Ammattikoulutus ¹ — Yrkesutbildning ¹												
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Kunta — Kommun	2 889	135	428	4	132	329	1 143	31	21	44	169	4	80	369
Kuntainliitto — Kommunsammanslutning	417	28	46	—	27	48	135	6	2	1	24	—	7	93
Seurakunta — Församling	18	2	8	—	—	1	3	—	—	—	—	—	2	2
Sisälähetys ja kaupunkilähetys — Inre missionen eller stadsmissionen	19	—	8	—	1	—	1	—	—	1	—	1	—	7
Pelastusarmeija, diakonissalaitos — Frälsningsarmén, diakonissanstalten	23	—	7	—	—	—	2	—	—	—	1	—	10	3
Järjestöt, säätiöt — Organisationer, fonder	154	5	36	1	1	4	11	8	3	3	4	5	25	48
Teollisuuslaitokset — Industrinrättningar	9	—	2	—	—	1	1	1	1	1	—	—	—	2
Kuntien yhteistyösopimus — Kommunernas samarbetsavtal	32	2	5	—	1	1	9	1	—	—	1	—	2	10
Yksityiset henkilöt — Privatpersoner	12	—	3	—	—	7	2	—	—	—	—	—	—	—
Yhteensä — Summa	3 573	172	543	5	162	391	1 307	47	27	50	199	10	126	534

1) Koulutus jaettu ryhmiin kuten edell. asetelmassa.

1) Utbildningen indelad i grupper såsom i föreg. sammanställning.

Huomiota herättää ammattikoulutusta saamattoman hoitohenkilökunnan runsaus kuntien yhteistyösopimuksella toimivissa vanhusten huoltolaitoksissa.

Huollettavat. Kunnalliskodeille ja vanhainkodeille lähetettiin erityinen henkilölomake täyttäväksi jokaisesta huollettavasta sellaisessa vanhusten huoltolaitoksessa, jossa huollettavat saavat täysihoidon. Kunnallisia sairaskoteja oli Köskelan sairaskoti Helsingissä ja Lapinjärven kunnan sairaskoti, jotka eivät sisälly edelliseen selvitykseen vanhusten huoltolaitoksista ja asuintaloista. Kunnalliskodit ja kunnalliset vanhainkodit on käsitelty kunnalliskoteina. Joistakin yksityisistä vanhainkodeista ei henkilölomakkeita palautettu. Seuraavassa selostetaan henkilölomakkeista saatuja tuloksia.

Henkilölomakkeita palautettiin kaikkiaan 29 603; palauttamatta jäi yksityisistä vanhainkodeista korkeintaan 100 eli noin 3/100 koko määrästä.

Huollettavien ikä ja sukupuoli eri tyyppisissä laitoksissa selviää seuraavasta.

Ikä — Alder	Kunnalliskoti Kommunalhem		Kunnallinen sairaskoti Kommunalt sjukhem		Yksityinen vanhainkoti Privat älderdomshem		Yhteensä — Luku Antal	Summa %
	M	N — Kv.	M	N — Kv.	M	N — Kv.		
85—	673	2 274	28	184	49	385	3 593	12.1
80—84	1 049	3 064	37	209	82	705	5 146	17.4
75—79	1 278	3 206	49	189	119	788	5 629	19.0
70—74	1 167	2 227	50	105	105	560	4 214	14.2
65—69	1 064	1 512	32	82	65	232	2 987	10.1
40—64	3 094	3 230	52	70	66	153	6 665	22.5
16—39	641	601	7	9	1	4	1 263	4.3
—15	15	13	—	—	—	1	29	0.1
Tuntematon — Okänd	17	37	3	7	5	8	77	0.3
Yhteensä — Summa	8 998	16 164	258	855	492	2 836	29 603	100.0

Huollettavista oli miehiä 32.9 %, naisia 67.1 %, yli 85-vuotiaita 12.1 %, yli 75-vuotiaita yhteensä 48.5 % ja yli 65-vuotiaita kaikkiaan 72.8 %. Kunnallisissa laitoksissa hoidettiin 88.8 % huollettavista. Yksinomaan sairaskodeissa oli näistä 3.8 %. Vanhusten huoltolaitoksissa huolletuista 65 vuotta täyttäneistä oli 66.6 % yli 75-vuotiaita, kun taas koko maan 65 vuotta täyttäneestä väestönosasta yli 75-vuotiaiden osuus oli väestölaskennan mukaan 30.6 %. Yksinäisten naisten osuus vanhusten huoltolaitoksissa oli huomattavan suuri, kuten näkyy seuraavasta asetelmasta.

Uppmärksamhet väcker, att vårdpersonal utan yrkesutbildning förekommer så rikligt vid de åldringsanstalter, som verkar på basen av kommunernas samarbetsavtal.

Vårdtagare. Till kommunalhemmen och älderdomshemmen utsändes en speciell personblankett att ifyllas för var och en vårdtagare i sådana vårdanstalter för åldringar, i vilka vårdtagarna får helpension. Kommunala sjukhem var Forsby sjukhem i Helsingfors och Lappträsk kommuns sjukhem, vilka inte ingår i den föregående utredningen rörande åldringarnas vårdinrättningar och bostadshus. Kommunalhemmen och de kommunala älderdomshemmen har behandlats som kommunalhem. Från några enstaka privata älderdomshem har personblanketterna inte returnerats. Nedan redogöres för de resultat som erhållits genom personblanketterna.

Personblanketter återsändes inalles 29 603; antalet oretunerade blanketter från privata älderdomshem var högst 100 eller cirka 3/100 av det totala antalet.

Vårdtagarnas ålder och kön i anstalter av olika typ framgår av nedanstående.

Av vårdtagarna var 32.9 % män, 67.1 % kvinnor, över 85 år gamla 12.1 %, över 75 år sammanlagt 48.5 % och över 65 år gamla inalles 72.8 %. Vid de kommunala anstalterna vårdades 88.8 % av vårdtagarna. Enbart vid sjukhemmen fanns 3.8 % av dessa. Av de 65 år fyllda vårdtagarna vid åldringsvårdsanstalterna var 66.6 % över 75 år då däremot enligt folkräkningen de 75 år fyllda utgjorde 30.6 % av hela landets 65 år fyllda befolkningsdel. De ensamma kvinnornas andel i total antalet av dem, som intagits i vårdanstalter för åldringar, var anmärkningsvärt stor som av följande sammanställningen framgår.

Ikä — Ålder	Naimaton Ogift		Naimisissa Gift		Leski Änka/Änkling		Eronnut Fränskild		Asumuserossa I hemskillnad		Tuntematon Okänd		Yhteensä Summa
	M	N Kv.	M	N Kv.	M	N Kv.	M	N Kv.	M	N Kv.	M	N Kv.	
85—	132	716	105	50	502	2 020	8	48	3	2	—	7	3 593
80—84	302	1 165	201	120	622	2 576	30	97	9	6	4	14	5 146
75—79	426	1 369	285	270	663	2 419	64	107	8	9	—	9	5 629
70—74	542	1 135	260	238	397	1 395	104	114	16	8	3	2	4 214
65—69	628	863	189	170	221	691	107	94	15	5	1	3	2 987
40—64	2 316	2 298	349	341	170	542	339	253	37	17	1	2	6 665
16—39	614	553	21	37	1	7	10	15	3	2	—	—	1 263
—15	15	14	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	29
Tuntematon — Okänd	11	15	5	5	5	30	1	1	2	—	1	1	77
Yhteensä —													
Summa	4 986	8 128	1 415	1 231	2 581	9 680	663	729	93	49	10	38	29 603
%	16.8	27.5	4.8	4.2	8.7	32.7	2.2	2.5	0.3	0.2	0.0	0.1	100.0

Kun ottaa huomioon huollettavien naisvaltaisuuden ja iän, on luonnollista, että perheenemäntiä, joilla ei ollut omaa ammattia, oli heidän joukossaan runsaasti. Se selviää seuraavasta yhdistelmästä, jossa esitetään huollettavien jakaantuminen heidän oman ammattinsa perusteella.

Då man beaktar den kvinnliga dominansen bland vårdtagarna och åldern, är det naturligt att husmödrar, som inte hade eget yrke, var rikligt företrädda bland dessa. Detta framgår klart av följande sammanställning, vilken utvisar vårdtagarnas uppdelning på basen av deras eget yrke.

Ammatti — Yrke	Kunnalliskoti Kommunalhem		Kunnallinen sairaskoti Kommunalt sjukhem		Yksityinen vanhainkoti Privat ålder- domshem		Yhteensä Summa Luku Antal	%
	M	N — Kv.	M	N — Kv.	M	N — Kv.		
Maatal. yrittäjät — Lantbr. företagare	1 119	217	7	1	31	11	1 386	4.7
Muut yrittäjät — Övriga företagare	319	250	25	35	47	77	753	2.6
Johtajat ja ylemmät toimihenkilöt — Direktörer och högre funktionärer	49	135	26	18	52	257	537	1.8
Muut toimihenkilöt — Övriga funktionärer	296	377	44	93	77	570	1 457	4.9
Ammattitaitoiset työntekijät — Yrkeskunniga arbetare	1 147	1 271	88	140	94	284	3 024	10.2
Ammattitaidottomat työntekijät — Icke yrkeskunniga arbetare	3 534	1 557	58	57	110	141	5 457	18.4
Maataloustyöntekijät — Lantbruksarbetare	1 248	628	5	5	43	17	1 946	6.6
Palveluskunta — Tjänstepersonal	7	2 696	1	163	—	446	3 313	11.2
Ammattittomat — Utan yrke	1 204	1 894	2	19	16	49	3 184	10.8
Perheenemännät — Husmödrar	—	6 939	—	291	—	948	8 178	27.6
Ammatti tuntematon — Yrke okänt	75	200	2	33	22	36	368	1.2
Yhteensä — Summa	8 998	16 164	258	855	492	2 836	29 603	100.0

Yli neljännes kaikista oli perheenemäntiä. Paljon oli myöskin naispuolista palveluskuntaa sekä kunnalliskodeissa ammatittomia.

Kun kuitenkin henkilön sosiaalinen arvostus riippuu paljon perheen sosiaalisesta asemasta, on huollettavat jaettu sosiaaliryhmiin perheen pään ammattin perusteella, siis naimisissa olleet miehen ammattin ja naimattomat heidän oman ammattinsa perusteella. Sosiaaliryhmityksensä on käytetty lisensiaatti *Rauhalan* luokitusta, jossa I sosiaaliryhmä on yhteiskunnan ylin kerros, II keskikerros ja III alin kerros.

Mer än en fjärdedel av samtliga var husmödrar. Höga siffror uppvisade även den kvinnliga tjänstepersonalen samt de, som saknade yrken, i kommunalhemmen.

Då en persons sociala värdesättning emellertid i hög grad beror på familjens sociala ställning, har vårdtagarna uppdelats i socialgrupper på basen av familjens huvudmans yrke, de som varit gifta alltså på basen av mannens och de ogifta på basen av sitt yrke. För socialgrupperingen har använts licentiat *Rauhalas* klassificering, i vilken socialgrupp I betecknar samhällets högsta skikt, II mellanskiktet och III det lägsta skiktet.

Sosiaaliryhmä Socialgrupp	Kunnalliskoti Kommunalhem		Kunnallinen sairaskoti Kommunalt sjukhem		Yksityinen vanhainkoti Privat ålderdomshem		Yhteensä — Summa	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%	Luku	%
	Antal		Antal		Antal		Antal	
I	88	0.3	36	3.2	226	6.8	350	1.2
II	5 681	22.6	395	35.5	1 511	45.4	7 587	25.6
III	16 019	63.7	626	56.3	1 468	44.1	18 113	61.2
Tuntematon—Okänd ..	3 374	13.4	56	5.0	123	3.7	3 553	12.0
Yhteensä — Summa	25 162	100.0	1 113	100.0	3 328	100.0	29 603	100.0

Huollettavien luku lääneittäin sekä sen suhteellinen osuus läänin 1. 1. 1964 henkikirjoitetusta väkiluvusta selviää seuraavasta taulusta.

Vårdtagarnas antal länsvis och dess relativa andel i länets mantalskrivna befolkning 1. 1. 1964 framgår av följande tabell.

Lääni—Län	Kunnalliskoti Kommunalhem	Kunnallinen sairaskoti Kommunalt sjukhem	Yksityinen vanhainkoti Privat ålderdomshem	Yhteensä — Summa Luku Antal	% /100 henkikirj. väkiluvusta % /100 av den man- talskrivna befolkningen
	Uudenmaan — Nylands	3 537	1 113	1 548	6 198
Turun ja Porin — Åbo och Björne- borgs	3 607	—	383	3 990	6.0
Ahvenanmaa — Åland	61	—	37	98	4.6
Hämeen — Tavastehus	3 544	—	391	3 935	6.6
Kymen — Kymmene	2 074	—	90	2 164	6.2
Mikkelin — S:t Michels	1 939	—	292	2 231	9.6
Pohjois-Karjalan — Norra Karelen	1 603	—	34	1 637	8.0
Kuopion — Kuopio	1 794	—	115	1 909	7.1
Keski-Suomen — Mellersta Finland	1 548	—	87	1 635	6.6
Vaasan — Vasa	2 169	—	179	2 348	5.2
Oulun — Uleåborgs	2 564	—	142	2 706	6.5
Lapin — Lapplands	722	—	30	752	3.5
Yhteensä — Summa	25 162	1 113	3 328	29 603	6.5

Mikkelin läänin asukkaista miltei kymmenen tuhannesta on vanhainkodissa tai kunnalliskodissa, Lapin läänissä tuskin neljä tuhannesta.

I S:t Michels län befinner sig inemot tio av tusen i ålderdomshem eller kommunalhem, i Lapplands län knappt fyra av tusen.

Laitoksessa oloajan selvittämiseksi kysyttiin kunkin huollettavan osalta viimeistä laitokseen tulopäivää. Tästä voidaan laskea, kuinka pitkä on yhtäjaksoisesti tässä laitoksessa vietetty aika, mutta ei koko laitoshoidoajan pituutta, jos esim. huollettava oli tutkimushetkellä sairaskodissa ja siirtynyt sinne suoraan vanhainkodista. Katsottiin kuitenkin, että vain viimeisen yhtäjaksoisen hoitoajan pituus pystytään luotettavasti selvittämään. Sairaskotien hoitoajat ovat luonnollisesti lyhyempiä kuin muiden huoltolaitosten. Tämä käy ilmi seuraavasta asetelmasta.

Hoitoaika — Vårdtid	Kunnalliskoti Kommunalhem		Kunnallinen sairaskoti Kommunalt sjukhem		Yksityinen vanhainkoti Privat ålderdomshem		Yhteensä — Summa	
	Luku Antal	%	Luku Antal	%	Luku Antal	%	Luku Antal	%
alle 3 kk — under 3 mån.	2 681	10.7	361	32.4	207	6.2	3 249	11.0
3—12 kk — mån.	4 527	18.0	306	27.5	740	22.2	5 573	18.8
1—2 v. — år	6 426	25.5	251	22.6	896	26.9	7 573	25.6
3—5 » — »	4 685	18.6	105	9.4	642	19.3	5 432	18.3
6—9 » — »	2 822	11.2	63	5.7	436	13.1	3 321	11.2
10—19 » — »	2 341	9.3	16	1.4	333	10.0	2 690	9.1
20— » — »	1 612	6.4	3	0.3	65	2.0	1 680	5.7
Tuntematon — Okänd	68	0.3	8	0.7	9	0.3	85	0.3
Yhteensä — Summa	25 162	100.0	1 113	100.0	3 328	100.0	29 603	100.0

Yli puolet huollettavista on ollut laitoksessa alle kolme vuotta, mutta toisaalta 20 vuotta pitempiäkin hoitoaikoja on melko paljon.

Huollettavien jakaantuminen hoito-osastoille esitetään allaolevassa yhdistelmässä.

Laitos — Anstalt	Yleinen osasto Allmän avdelning	Sairasosasto Sjukavdelning	Mielisairas- osasto Sinnessjukav- delning	Yhteensä Summa Luku Antal	%
Kunnalliskoti — Kommunalhem	15 031	8 178	1 953	25 162	85.0
Kunnallinen sairaskoti — Kommunalt sjuk- hem	—	1 113	—	1 113	3.8
Yksityinen vanhainkoti — Privat ålderdoms- hem	3 328	—	—	3 328	11.2
Yhteensä — Summa	18 359	9 291	1 953	29 603	100.0

Mielisairasosastoillakin oli vielä 1 953 huollettavaa. Kunnalliskodeissa hoidetuista 32.5 % oli sairasosastoilla, 7.8 % mielisairasosastoilla.

Seuraavissa tauluissa selvitetään huollettavien terveydentilaa ja jokapäiväistä suoriutumiskykyä. Tiedot on laitoksissa kerätty huollettavien

För att få klarhet i hur lång vistelsetiden i anstalten varit, frågades för varje vårdtagares del efter hans senaste ankomstdag till anstalten. Härav kan man räkna ut, hur lång den fortlöpande tiden varit för vistelsen i denna anstalt, men inte hela vårdtidens längd i anstalt, ifall vårdtagaren t.ex. vid tiden för undersökningen varit på sjukhus och överförs dit direkt från ålderdomshemmet. Man ansåg emellertid att det var möjligt att utreda blott den sista fortlöpande vårdtidens längd tillförlitligt. Sjukhemmens vårdtider är självfallet kortare än andra vårdsanstalters. Detta framgår ur följande sammanställning.

Över hälften av vårdtagarna har vistats i anstalt under mindre än 3 år, men å andra sidan är vårdtider också på mer än 20 år rätt talrika.

Vårdtagarnas uppdelning på vårdavdelningar framgår av nedanstående sammanfattning.

På sinnessjukavdelningarna fanns det ännu 1 953 vårdtagare. Av dem som vårdades i kommunalhemmen var 32.5 % på sjukavdelningarna, 7.8 % på sinnessjukavdelningarna.

I följande tabeller klargöres vårdtagarnas hälsotillstånd och dagliga funktionsduglighet. Uppgifterna har i anstalterna insamlats från

henkilökorteista, jolloin sairauksia koskevat diagnosoit ovat lääkäreiden tekemiä, muu suoriutumiskyky sensijaan hoitohenkilökunnan arvioimaa.

Yleistila — Allmäntillstånd	Kunnalliskoti Kommunalhem		Kunnallinen sairaskoti Kommunalt sjukhem		Yksityinen vanhainkoti Privat älderdomshem		Yhteensä — Summa	
	Luku Antal	%	Luku Antal	%	Luku Antal	%	Luku Antal	%
Hyvä — Gott	7 706	30.6	178	16.0	901	27.1	8 785	29.7
Tyydyttävä — Nöjaktigt	13 893	55.2	648	58.2	1 894	56.9	16 435	55.5
Huono — Dåligt	3 563	14.2	204	18.3	497	14.9	4 264	14.4
Tuntematon — Okänd	—	—	83	7.5	36	1.1	119	0.4
Yhteensä — Summa	25 162	100.0	1 113	100.0	3 328	100.0	29 603	100.0

Työkyky — Arbetsförmåga	Kunnalliskoti Kommunalhem		Kunnallinen sairaskoti Kommunalt sjukhem		Yksityinen vanhainkoti Privat älderdomshem		Yhteensä — Summa	
	Luku Antal	%	Luku Antal	%	Luku Antal	%	Luku Antal	%
Työkykyinen — Arbetsför	2 238	8.9	15	1.3	312	9.4	2 565	8.7
Osatyökykyinen — Partiellt arbetsför	5 913	23.5	74	6.7	758	22.8	6 745	22.8
Työkyvytön — Icke arbetsför	17 011	67.6	956	85.9	2 222	66.7	20 189	68.2
Tuntematon — Okänd	—	—	68	6.1	36	1.1	104	0.3
Yhteensä — Summa	25 162	100.0	1 113	100.0	3 328	100.0	29 603	100.0

Seuraavissa tauluissa kuvataan huollettavien sopeutumista, liikuntakykyä, virtsan ja ulosteen pidätyskykyä sekä ateriointia.

I följande tabeller ges en bild av vårdtagarnas anpassning, rörelseförmåga, kontroll över blåsa och tarm samt intagning av måltider.

Sopeutuminen — Anpassning	Kunnalliskoti Kommunalhem		Kunnallinen sairaskoti Kommunalt sjukhem		Yksityinen vanhainkoti Privat älderdomshem		Yhteensä — Summa	
	Luku Antal	%	Luku Antal	%	Luku Antal	%	Luku Antal	%
Rauhallinen — Lugn	21 056	83.7	806	72.4	3 068	92.2	24 930	84.2
Levoton tai häiritsevä — Orolig eller störande	4 106	16.3	280	25.2	221	6.6	4 607	15.6
Tuntematon — Okänd	—	—	27	2.4	39	1.2	66	0.2
Yhteensä — Summa	25 162	100.0	1 113	100.0	3 328	100.0	29 603	100.0
Liikuntakyky — Rörelseförmåga	Kunnalliskoti Kommunalhem		Kunnallinen sairaskoti Kommunalt sjukhem		Yksityinen vanhainkoti Privat älderdomshem		Yhteensä — Summa	
	Luku Antal	%	Luku Antal	%	Luku Antal	%	Luku Antal	%
Jalkeilla oleva — Uppegående	20 348	80.9	522	46.9	3 167	95.2	24 037	81.2
normaali — normal	13 000	51.7	196	17.6	2 141	64.4	15 337	51.8
rajoittunut — inskränkt	7 348	29.2	326	29.3	1 026	30.8	8 700	29.4
Vuodepotilas — Sängliggande	4 814	19.1	549	49.3	117	3.5	5 480	18.5
normaali — normal	340	1.3	40	3.6	18	0.5	398	1.3
rajoittunut — inskränkt	1 510	6.0	148	13.3	49	1.5	1 707	5.8
liikuntakyvytön — saknar rörelseförmåga	2 964	11.8	361	32.4	50	1.5	3 375	11.4
Tuntematon — Okänd	—	—	42	3.8	44	1.3	86	0.3
Yhteensä — Summa	25 162	100.0	1 113	100.0	3 328	100.0	29 603	100.0

(jatkoa — forts.)

Virtsan pidätyskyky — Kontroll
över blåsa

Normaali — Normal	19 318	76.8	470	42.2	2 832	85.1	22 620	76.4
Ajoittain puutteellinen — Tid- vis bristfällig	3 410	13.5	218	19.6	289	8.7	3 917	13.2
Puutteellinen — Bristfällig	2 434	9.7	423	38.0	114	3.4	2 971	10.1
Tuntematon — Okänd	—	—	2	0.2	93	2.8	95	0.3
Yhteensä — Summa	25 162	100.0	1 113	100.0	3 328	100.0	29 603	100.0

Ulosteen pidätyskyky — Kontroll
över tarm

Normaali — Normal	20 581	81.8	560	50.3	2 952	88.7	24 093	81.4
Ajoittain puutteellinen — Tid- vis bristfällig	2 534	10.1	158	14.2	209	6.3	2 901	9.8
Puutteellinen — Bristfällig	2 046	8.1	393	35.3	74	2.2	2 513	8.5
Tuntematon — Okänd	1	—	2	0.2	93	2.8	96	0.3
Yhteensä — Summa	25 162	100.0	1 113	100.0	3 328	100.0	29 603	100.0

Ateriointi — Intagning av måltider

Syö itse — Äter själv	21 759	86.5	714	64.2	3 211	96.5	25 684	86.8
Syötettävä toisinaan — Matas ibland	1 496	5.9	173	15.5	46	1.4	1 715	5.8
Syötettävä aina — Matas alltid	1 907	7.6	225	20.2	33	1.0	2 165	7.3
Tuntematon — Okänd	—	—	1	0.1	38	1.1	39	0.1
Yhteensä — Summa	25 162	100.0	1 113	100.0	3 328	100.0	29 603	100.0

Sairaskotien huollettavat vaativat kauttaaltaan eniten hoitoa, kun taas yksityisten vanhainkotien huollettavat ovat tutkituista parhaiten itse selviytyviä.

Huollettavien henkilölomakkeessa tiedusteltiin myös huollettavien sairastamista taudeista tärkeintä sekä diagnoosia kaikista lisävammoista niitä kuitenkin järjestämättä millään tavalla vaikeusjärjestykseen.

Päädiagnoosien ja lisädiagnoosien lukumäärät laitoksittain esitetään alla.

Sjukhemmens vårdtagare kräver över lag den mesta vården, medan vårdtagarna i de privata ålderdomshemmen klarar sig bäst av de undersökta.

I vårdtagarnas personblankett gjordes även förfrågningar om det viktigaste rörande de sjukdomar vårdtagarna insjuknat i samt diagnosen för alla tilläggsåkommor, utan att dock ordna dem på något sätt enligt svårighetsgrad.

Antal huvuddiagnoser och tilläggsdiagnoser anstaltsvis framställes nedan.

Päädiagnoosi — Huvuddiagnos	Kunnalliskoti Kommunalhem	Kunnallinen sairaskoti Kommunalt sjukhem	Yksityinen vanhainkoti Privat ålder- domshem	Yhteensä Summa Luku Antal	%
Terve — Frisk	213	3	339	555	1.9
Keuhkotub., tartt. vaihe — Lungtub., smittosamt skede	17	—	3	20	0.1
Keuhkotub., ei tartt. vaihe — Lungtub., ej smitto- samt skede	365	1	15	381	1.3
Hengityselinten tauti (muu kuin tuberkul.) — Sjukdom i respirationsorganen (annan än tuber- kulos)	917	40	138	1 095	3.7
Sydän- ja verisuonten tauti — Hjärt- och blod- kärleksjukdom	5 507	205	983	6 695	22.6

(jatkoa — forts.)

Krooninen säärihaava — Kroniskt bensår	95	7	15	117	0.4
Anemia tai muu veritauti — Anemi eller annan blodsjukdom	124	9	21	154	0.5
Aivohalvaus — Hjärnförlamning	1 735	148	64	1 947	6.6
Muu keskushermoston tauti (unitaudin jälkitila ym.) — Annan sjukdom i centrala nervsystemet (följdtillstånd efter sömnsjuka m.m.)	701	73	57	831	2.8
Sokeus — Blindhet	313	2	30	345	1.2
Silmäsairaus, huononäköisyys — Ögonsjukdom, svagsynthet	199	—	112	311	1.1
Kuurous — Dövhet	149	—	64	213	0.7
Huonokuuloisuus — Lomhörddhet	46	—	53	99	0.3
Vanhuuden mielisairaus (psychosis senilis) — Senil psykos (psychosis senilis)	1 114	267	62	1 443	4.9
Muu mielisairaus (psychosis) — Annan sinnessjukdom (psychosis)	3 032	23	26	3 081	10.4
Epilepsia (kaatumatauti) — Epilepsi (fallandesjuka)	323	4	9	336	1.1
Vajaamielisyyys (idiotia, imbecillitas) — Psykisk efterblivenhet (idiotia, imbecillitas)	2 658	5	23	2 686	9.1
Luonnevikaisuus (psykopatia) — Själsligt avvikande (psykopati)	485	9	27	521	1.8
Alkoholismi — Alkoholism	167	1	5	173	0.6
Ruoansulatushäiriö ja suoliston tauti (muu kuin syöpä), maksatauti — Störning i matsmältningsorganen och tarmsjukdom (annan än kräfte), leversjukdom	430	23	95	548	1.9
Munuaistauti, virtsaamishäiriöt — Njurlidande, urineringsstörningar	316	21	33	370	1.3
Sokeritauti — Sockersjuka	697	21	139	857	2.9
Syöpä — Kräфта	345	47	36	428	1.4
Kirurgisten tautien jälkitila (esim. luumätä, leikkauk- tai kipsipotilaat ym.) — Kirurgiska sjukdomars följdtillstånd (t.ex. benröta, operations- eller gipspatienter m.m.)	538	71	55	664	2.2
Krooninen nivelreumatismi — Kronisk ledgångsreumatism	848	46	122	1 016	3.4
Muu luustossa, nivelissä tai lihaksissa ilmenevä tauti — Annan i benbyggnaden, lederna eller musklerna framträdande sjukdom	833	26	153	1 012	3.4
Vanhuudenheikkous — Älderdomssvaghet	2 899	58	572	3 529	11.9
Sukupuolitaudit — Könssjukdomar	9	—	—	9	0.0
Struuma, rauhastub., sisäeritehäiriöt — Struma, körteltub., inresekretionsrubbingar	37	2	7	46	0.2
Ihotaudit, allerg., yliherkk. — Hudsjukdomar, allergi, överkänslighet	28	—	3	31	0.1
Kasvaimet — Tumörer	11	1	1	13	0.0
Sukupuolielinten taudit — Sjukdomar i könsorganen	11	—	—	11	0.0
Tuntematon — Okänd	—	—	66	66	0.2
Yhteensä — Summa	25 162	1 113	3 328	29 603	100.0

Lisädiagnoosit — Tilläggsdiagnoser	Kunnalliskoti Kommunalhem	Kunnallinen sairaskoti Kommunalt sjukhem	Yksityinen vanhainkoti Privat älder- domshem	Yhteensä Summa Luku Antal	%
Keuhkotub., tart. vaihe — Lungtub., smittosamt skede	10	—	—	10	0.0
Keuhkotub., ei tart. vaihe — Lungtub., ej smittosamt skede	402	8	19	429	1.3
Hengityselinten tauti (muu kuin tuberkul.) — Sjukdom i respirationsorganen (annan än tuberkulos)	1 167	57	123	1 347	3.9
Sydän- ja verisuonten tauti — Hjärt- och blodkärlessjukdom	5 561	340	780	6 681	19.5
Krooninen säärihaava — Kroniskt bensår	209	6	22	237	0.7
Anemia tai muu veritauti — Anemi eller annan blodsjukdom	737	52	109	898	2.6
Aivohalvaus — Hjärförlämning	474	37	45	556	1.6
Muu keskushermoston tauti (unitaudin jälkitila ym.) — Annan sjukdom i centrala nervsystemet (följdtillstånd efter sömnsjuka m.m.)	300	27	40	367	1.1
Sokeus — Blindhet	278	18	41	337	1.0
Silmäsairaus, huononäköisyys — Ögonsjukdom, svagsynthet	2 170	42	441	2 653	7.7
Kuurous — Dövhet	454	15	66	535	1.6
Huonokuuloisuus — Lomhördhet	1 921	30	417	2 368	6.9
Vanhuuden mielisairaus (psychosis senilis) — Senil psykos (psychosis senilis)	883	76	67	1 026	3.0
Muu mielisairaus (psychosis) — Annan sinnessjukdom (psychosis)	369	4	4	377	1.1
Epilepsia (kaatumatauti) — Epilepsi (fallandesjuka)	267	10	1	278	0.8
Vajaamielisyys (idiotia, imbecillitas) — Psykisk efterblivenhet (idiotia, imbecillitas)	524	1	14	539	1.6
Luonnevikaisuus (psykopatia) — Själsligt avvikande (psykopati)	610	5	42	657	1.9
Alkoholismi — Alkoholism	229	3	6	238	0.7
Ruoansulatushäiriö ja suoliston tauti (muu kuin syöpä), maksatauti — Störning i matsmältningsorganen och tarmsjukdom (annan än kräfte), leversjukdom	2 098	101	312	2 511	7.3
Munuaistauti, virtsaamishäiriöt — Njurlidande, urineringsstörningar	1 751	285	139	2 175	6.4
Sokeritauti — Sockersjuka	1 248	99	120	1 467	4.3
Syöpä — Kräfta	203	15	24	242	0.7
Kirurgisten tautien jälkitila (esim. luumätä, leikkaus- tai kipsipotilaat ym.) — Kirurgiska sjukdomars följdtilstånd (t.ex. benröta, operations- eller gipspatienter m.m.)	760	69	54	883	2.6
Krooninen nivelreumatismi — Kronisk ledgångsreumatism	696	31	130	857	2.5
Muu luustossa, nivelissä tai lihaksissa ilmenevä tauti — Annan i benbyggnaden, lederna eller musklerna framträdande sjukdom	1 651	74	242	1 967	5.7
Vanhuudenheikkous — Älderdomssvaghet	3 493	93	576	4 162	12.1
Sukupuolitaudit — Könssjukdomar	40	5	—	45	0.1

(jatkoa—forts.)

Struuma, rauhastub., sisäeritehäiriöt — Struma, körteltub., inresekretionsrubbningar	147	2	36	185	0.5
Ihotaudit, allerg., yliherkk. — Hudsjukdomar, allergi, överkänslighet	145	8	9	162	0.5
Kasvaimet — Tumörer	29	2	2	33	0.1
Sukupuolielinten taudit — Sjukdomar i könsorganen	63	4	5	72	0.2
Tuntematon — Okänd	1	—	1	2	0.0
Yhteensä — Summa	28 890	1 519	3 887	34 296	100.0

Tavallisimmat olivat sydän- ja verisuonten taudit. Vajaamielisiä oli vanhusten laitoksissa vielä yllättävän paljon, melkein joka kymmenes.

Lisädiagnooseja oli sairaskodeissa eniten, 1.4 henkeä kohden, koko aineistossa 1.2 henkeä kohden. Sairauksien lukumäärä vanhusta kohden jakaantui hyvin epätasaisesti, kuten selviää seuraavasta.

Laitostyyppi Anstaltstyp	Sairauksien lukumäärä — Antal sjukdomar												Tunt. Okänd	Yhteensä Summa	
	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11			12
Kunnalliskoti — Kommunahem	213	8 582	8 543	4 754	1 942	746	258	83	28	6	5	1	1	—	25 162
Kunnallinen sairaskoti — Kommunalt sjukhem	3	272	405	243	138	45	5	2	—	—	—	—	—	—	1 113
Yksit. vanhainkoti — Privat älderdomshem	339	857	967	648	284	89	45	24	8	1	—	—	—	66	3 328
Yhteensä — Summa	555	9 711	9 915	5 645	2 364	880	308	109	36	7	5	1	1	66	29 603

Yllättävää oli, että yksityisissäkin vanhainkohteissa hoidettiin henkilöitä, joilla saattoi olla montakin erilaista sairautta.

Mielenkiintoista on tutkia myös sitä, millä tavalla päädiagnoosit jakaantuivat huollettavan iän mukaan.

Päädiagnoosi Huvuddiagnos	Ikäjakautuma — Uppdelning enligt ålder									Tuntematon Okänd	Miehet Män	Naiset Kvinnor	Yhteensä Summa
	—85	81—84	75—79	70—74	65—69	40—64	16—39	—15					
Terve — Frisk	48	73	142	135	82	62	6	5	2	177	378	555	
Keuhkotub., tartt. vaihe — Lungtub., smittosamt skede	1	3	2	2	2	9	—	—	1	14	6	20	
Keuhkotub., ei tartt. vaihe — Lungtub., ej smittosamt skede	11	29	53	58	70	150	10	—	—	247	134	381	
Hengityselinten tauti (muu kuin tuberkul.) — Sjukdom i respirationsorganen (annan än tuberkulos)	65	181	226	224	178	213	2	—	6	666	429	1 095	

Vanligast förekom hjärt- och blodkärllssjukdomar. Förvånansvärt många psykiskt efterblivna fanns ännu kvar i anstalterna för åldringar, närapå var tionde.

Tilläggsdiagnoser förekom mest i sjukhemmen, 1.4 per person, för hela materialet 1.2 per person. Antal sjukdomar per åldring fördelade sig mycket ojämnt, såsom det framgår av följande tabell.

Det var överraskande, att även i privata älderdomshem vårdades personer som kunde lida av t.o.m. många olika sjukdomar.

Intressant är det även att undersöka, på vilket sätt huvuddiagnoserna fördelar sig enligt vårdtagarens ålder.

(jatkoo — forts.)

Sydän- ja verisuonten tauti — Hjärt- och blodkärslssjukdom ...	1 069	1 682	1 745	1 124	553	502	8	—	12	1 618	5 077	6 695
Krooninen säärihaava — Kroniskt bensår	16	31	27	23	11	8	—	—	1	21	96	117
Anemia tai muu veritauti—Anemi eller annan blodsjukdom	25	35	30	29	12	22	1	—	—	31	123	154
Aivohalvaus — Hjärnförlamning	138	271	419	400	271	440	3	1	4	648	1 299	1 947
Muu keskushermoston tauti (unitaudin jälkitila ym.) — Annan sjukdom i centrala nervsystemet (följtillstånd efter sömnsjuka m.m.)	20	53	89	107	131	373	53	2	3	362	469	831
Sokeus — Blindhet	78	87	56	44	27	48	4	—	1	113	232	345
Silmäsairaus, huononäköisyys — Ögonsjukdom, svagsynthet	51	80	89	41	22	26	1	—	1	67	244	311
Kuurous — Dövhet	23	37	32	22	26	68	5	—	—	78	135	213
Huonokuuloisuus — Lomhörddhet	20	23	33	6	7	9	1	—	—	31	68	99
Vanhuuden mielisairaus (psychosis senilis) — Senil psykos (psychosis senilis)	314	416	374	207	93	34	—	—	5	348	1 095	1 443
Muu mielisairaus (psychosis) — Annan sinnessjukdom (psychosis)	36	82	198	266	350	1 777	368	—	4	1 343	1 738	3 081
Epilepsia (kaatumatauti) — Epilepsi (fallandsjuka)	1	6	20	22	42	180	62	1	2	137	199	336
Vajaarnielisyys. (idiotia, imbecillitas) — Psykisk efterblivenhet (idiotia, imbecillitas)	20	63	91	157	262	1 489	581	18	5	1 180	1 506	2 686
Luonnevikaisuus (psykopatia) — Själsligt avvikande (psykopati)	12	24	47	62	84	234	57	—	1	190	331	521
Alkoholismi — Alkoholism	1	1	11	17	30	107	5	—	1	165	8	173
Ruoansulatushäiriö ja suoliston tauti (muu kuin syöpä), maksatauti												
Störning i matsmältningsorganen och tarmsjukdom (annan än kräfta), leversjukdom	56	116	131	110	59	66	7	—	3	161	387	548

(jatkoa — forts.)

Munuaistauti, virtsaa- mishäiriöt — Njurli- dande, urineringsstör- ningar	46	74	97	59	33	53	4	—	4	150	220	370
Sokeritauti — Socker- sjuka	74	169	260	188	84	75	5	—	2	127	730	857
Syöpä — Kräfta	49	68	81	88	67	71	4	—	—	176	252	428
Kirurgisten tautien jälki- tila (esim. luumätä, leikkaus- tai kipsipotilaat ym.)—Kirurgiska sjukdomars följdtillstånd (t.ex. benröta, operations- eller gips- patienter m.m.)	76	112	129	106	69	150	17	—	5	248	416	664
Krooninen nivelreumatis- tismi — Kronisk led- gångsreumatism	51	148	210	205	174	215	8	—	5	161	855	1 016
Muu luustossa, nivelissä tai lihaksissa ilmenevä tauti — Annan i ben- byggnaden, lederna eller musklerna fram- trädande sjukdom ...	84	148	193	167	126	246	46	2	—	327	685	1 012
Vanhuudenheikkous — Ålderdomssvaghet ...	1 193	1 107	801	310	97	12	1	—	8	922	2 607	3 529
Sukupuolitaudit—Köns- sjukdomar	—	—	1	—	2	5	1	—	—	4	5	9
Struuma, rauhastub., si- säeritehäiriöt — Stru- ma, körteltub., inre- sekretionsrubbingar	3	3	11	10	5	14	—	—	—	5	41	46
Ihotaudit, allerg., yli- herkk. — Hudsjukdo- mar, allergi, överkän- slighet	2	3	9	2	10	2	3	—	—	9	22	31
Kasvaimet — Tumörer	2	3	1	2	2	3	—	—	—	7	6	13
Sukupuolielinten taudit — Sjukdomar i köns- organen	3	3	2	—	1	2	—	—	—	5	6	11
Tuntematon — Okänd	5	15	19	21	5	—	—	—	1	10	56	66
Yhteensä — Summa	3 593	5 146	5 629	4 214	2 987	6 665	1 263	29	77	9 748	19 855	29 603

Yli 85-vuotiailla on tavallisin päädiagnoosi vanhuudenheikkous, joka kolmannella ja sydän- ja verisuonten tauti, miltei joka kolmannella. Vanhuuden mielisairauskin on yleisempi kuin kaikilla hoidettavilla keskimäärin, joka yhdennellätoista. Ikäluokassa 80—84 vuotta on vanhuudenheikkous päädiagnoosina enää joka viidennellä ja 75—79-vuotiailla vain joka seitsemännellä, kun taas sydän- ja verisuonitautien ja vanhuuden mielisairauden kohdalla ei näiden kolmen ikäryhmän kohdalla ole havaittavissa mainittavampia eroja.

För över 85 år gamla är den vanligaste huvuddiagnosens ålderdomssvaghet, nämligen var tredje, samt hjärt- och blodkärlssjukdomar nästan för var tredje. Också senil psykos förekommer mer allmänt än för samtliga vårdtagare i genomsnitt, hos var elfte. I åldersklassen 80—84 år utgör ålderdomssvaghet huvuddiagnosen blott för var femte och för 75—79 åringarna endast för var sjunde, medan det för hjärt- och blodkärlssjukdomarnas del och senil psykos inte kan förmärkas större differenser hos dessa tre åldersgrupper.

Contents and summaries

Contents

Text

	<i>Page</i>
I. Organization of welfare work and welfare institutions	5
II. Social assistance	8
III. Child welfare	
Kindergartens	21
Communal child welfare	23
Children's homes	36
School homes (approved schools)	40
Activity of children's guardians	42
Prepayments of Maintenance	47
IV. Communal homemakers	49
V. Institutions for mentally subnormal	53
VI. Treatment of vagrants and care of alcoholics and drug addicts	58
Institutions for the treatment of alcoholics and drug addicts	67
Workhouses	70
VII. Expenditure on communal social welfare work	72
VIII. Social allowances	
Maternity allowances	86
Child allowances	87
Family allowances	90
Special child allowances	93
Housing subsidies for families with children and family dwelling allowances	96

	<i>Page</i>
Grants in aid for vocational training	98
Care of the disabled	99
Aid to the disabled	102
Aid to convalescents	103
Military allowances	103
National pension insurance	105
Health insurance	107
IX. Welfare institutions and group residences for the aged in March 1965	110

Tables

I. Organization of communal social welfare work and institutions under social welfare boards	3
II. Public assistance, relief cases and recipients of relief	4
III. Different forms of social assistance	6
IV. Children in child welfare	7
V. Persons in institutions under social welfare boards	8
VI. Grants in aid and allowances disbursed from State funds	9
VII. Expenditure on communal social welfare	10
VIII. Communal social welfare income	14
IX. Income and expenditure of communal homes	16
X. Income and expenditure of communal children's homes	18

Summaries

Organization of social welfare work and welfare institutions. For legally-prescribed Social Welfare Work Finland was divided in 1965 into 545 Social Welfare communities. In 530 communes a special Social Welfare Board acts as the central agency. The Board can be divided into sections for different branches. Three cities have, in addition, a special Child Welfare Board. The number of Communal Homes is 397. 315 Communal Homes have a separate department for the chronically ill and 66 Homes a department for the mentally ill. The number of communal Children's Homes was 127 in all, owned by 81 communes; 2 cities have communal School Homes. (Approved Schools).

Social assistance. In 1965 the number of relief cases in the whole country, *not including those in communal homes and mental hospitals*, was 112 704, 24.4 % of which were men living alone, 40.5 % women living alone and 35.1 % married couples. In addition, 116 children received aid under their own name. 39 813 or 35.3 % of the total number of relief cases consisted of families with children. 9.6 % of these had only one child to support, 8.2 % two children, 6.3 % three, and 11.3 % at least four or more children. In addition the number of relief cases in communal homes and mental hospitals was 43 239. As relief was given total to 199 967 persons over fifteen (the figure includes wives and husbands of recipients), 119 864 children in families receiving aid, and 116 children without families, the total number of persons affected by social assistance was 319 947 or 6.9 % of the registered population, and excluding relief-cases in communal homes and mental hospitals 269 570 or 5.8 % of the population.

46.7 % of the total number of cases occurred in urban communes and 53.3 % in rural districts. In 55.4 % of the cases the recipient of aid or the breadwinner of the family received pension from the National Pension Institute in addition to public assistance.

A total of 90 835 persons were in institutions, 300 were placed in private homes and 68 800 were given home relief only. 38 841 persons were cared for in communal homes.

The age of those living alone and of the breadwinners, not including relief cases in communal homes and mental hospitals, varied as follows: 16—19 years of age 4.9 %, 20—39 years 26.3 %, 40—59 years 36.9 %, 60—64 years 9.0 %, 65 years of age and over 22.7 %.

Kindergartens. The number of kindergartens receiving state aid was in 1965 301 in all, 220 of them maintained by local authorities and 81 by private associations. 279 of them were situated in urban communes and only 22 in rural districts. The total of places was 19 750 and the number of children 19 141 on September 15, 1965. Most kindergartens, 64.1 %, had both a half-day section and a whole-day section. 27.6 % had only a half-day section and 8.3 % only a whole-day section. The total number of places in half-day sections was 13 798 and in whole-day sections 5 952.

The total of the teachers was 1 018; 94.7 % or 964 of them had the required competence.

Communal child welfare. Children subject to measures under the Child Welfare Act are divided into two groups: neglected children, i. e. those whose parents are deceased or have deserted them or cannot take care of them, and children under protective supervision, i. e. those subject to measures because of misconduct. The measures are either preventive, or the Social Welfare Board takes the child in charge.

Preventive measures had been taken in regard to 443 neglected children and 5 623 children under protective supervision. Parents of 61 neglected children had been given a warning, and a supervisor had been appointed for 382 children. A warning had been issued to 4 200 children under protective supervision for offences against the law or against school regulations, for vagrancy, or inebriation, while 1 423 had been placed under probation.

The total number of children taken charge of in 1965 was 15 127, of whom 13 319 or 88.0 % were neglected and 1 808 or 12.0 % under protective supervision. The majority of the children in both categories were boys, 54.1 % and 71.3 % respectively, the girls making up 45.9 % and 28.7 % of the total.

Of all the neglected children 2 514 or 18.9 % were taken charge of in 1965; the corresponding figures for children under protective supervision was 505 or 27.9 %. Institutions, mainly children's homes, had care of 6 507 and private fosterhomes of 6 812 neglected children. Only 138 of the children under protective supervision were in private fosterhomes, while 1 670 were placed in institutions. Communal children's homes took care of 4 671 and communal juvenile homes of 85 children.

The age distribution of the neglected children was as follows: under 2 years of age 8.9 %, 2—6 years 21.9 %, 7—15 years 57.7 %, 16 years of age and over 11.5 %. Those under protective supervision were usually older: 7—15 years old 47.3 %, 16—17 38.4 %, 18 and over 14.2 %.

Most of the neglected children were taken charge of after they had lost their natural supporter. 8.0 % were father- or motherless or orphans, and 9.6 % had been deserted by their father, mother, or both. Only 11.8 % had been taken charge of because they suffered from illness or some other deficiency. In 23.0 % of the cases the parents were incapable of taking care of their children because of illness, reduced capacity for work, unemployment or lack of time owing to work, but 28.6 % of the total number of children were without home care as a consequence of the parents' negligence, alcoholism, vagrancy, cruelty or other shortcoming. 13.7 % had been taken charge of on the ground of deficient housing.

Children under protective supervision were taken charge of because of delinquency in 49.7 % of the cases; 18.0 % had failed to go to school or offended against school regulations. For 23.7 % of these children the cause was vagrancy and for 3.9 % inebriation.

Children's homes. At the end of December 1965 there were 206 children's homes, 124 of them owned by the local authorities and 82 by private organizations.

A total of 4 393 children were cared for in them. These were distributed by types of children's homes as follows: ordinary children's homes 1 757,

ordinary and infants' department 962, homes for infants 327, reception homes 333, family group homes 79, homes for mothers and children 135, reception homes for special education 80, homes for young persons 232, homes for problem children 197, homes for the mentally retarded 138, homes for cripples 69 and homes for tuberculous children 84.

The total of the nursing staff at the children's homes was 1 092, which makes an average of 4.0 children per member of the nursing staff. 65.0 % of the staff had attended an educational institute or taken a course in children's nursing. The number of trainees and pupils amounted to 517 and that of the domestic staff to 741 or on the average one person per 5.9 children.

The nursing staff was relatively most numerous at the reception homes: 1 nurse per 2.1 children. The ratio was 2.4 in homes for tuberculous children, 2.7 in infants' homes. The nursing staff: children ratio was smallest in homes for young persons (7.0).

54 % of the children were of school age, under 16 years. Those under 1 year of age accounted for 12 % and all children under school age (7 years) for 26 %. Complete orphans accounted for 2 %, one of the parents was dead in 13 % and the parents were separated or divorced in 24 % of the cases. 36 % of the children were born out of wedlock.

School homes (Approved schools). A total of 18 school homes were in operation in 1965. Of them 12 were State-owned, 2 were owned by the local authorities and 4 by private bodies. The State-owned school homes had 664 beds, those of local authorities 76 and those of private establishments 229, making a total of 969 beds. A total of 1 584 pupils were on the books at the beginning of 1965, 1 439 at the end of the year.

Of the total of 1 917 school homes pupils during the year, 83.7 % were legitimate and 16.3 % born out of wedlock, 66.2 % came from towns, 13.6 % from other centres of population and 19.7 % from rural districts.

Before entering the school home 21.4 % had completed the elementary school syllabus, 36.2 % had interrupted their school attendance and 0.3 % had attended no school at all. The majority, 42.1 %, had attended school regularly before admission to the institution.

Of children arriving at school homes during 1965, 61.1 % were aged 13—15 and 10.3 % were

9—12 years old, 26.1 % were 16—17 years of age and the percentage of children over 17 was 2.5.

Activity of children's guardians. According to the reports for 1965 sent to the Bureau of Social Research by the guardians of children born out of wedlock, there were 35 151 children listed at the end of the year in the registers kept by the guardians. In 1965 3 072 children were entered and 3 548 struck off. The reduction was mainly children attaining 17 years of age. For the majority of the children, 73.9 %, maintenance had been settled. In 1965 the liability for maintenance was settled in 2 045 cases, 73.6 % of them by agreement and 26.4 % in the courts. The maintenances have been recovered through children's guardians amounted to 9.02 million marks. In addition Social Welfare Boards have recovered 1.26 million marks of maintenances to children born out of wedlock and have made prepayment of maintenance for 2.88 million marks.

Prepayments of maintenance. Under the act which entered into force on January 1, 1964, prepayment of maintenance may be made from public funds for a child whose maintenance payment has been neglected within the prescribed time by the person liable to pay maintenance. The prepayment decision is made by the Social Welfare Board which also collects the maintenance due to a child who has been prepaid and the reimbursement for the prepayment. If it proves impossible to collect the reimbursement, the State meets 75 per cent of the cost and the remainder is the responsibility of the local authorities who sanctioned the prepayment.

The prepayment is limited to 40 marks per month.

In 1965 prepayment of maintenance was made to 29 512 children to a total of 9.55 million marks. Social Welfare Boards succeeded in recovering 1.63 million marks of the prepayments and maintenance for the subsistence of children to a total of 3.56 million marks.

Communal homemakers. The Act on Communal Homemakers became effective in 1951. In the same year, communal homemakers' posts were established in 256 communes. In 1965 they existed in 509 communes, totalling 1 736. The

majority of the communes had only one communal homemaker, 131 communes had 2 and 222 communes 3 or more.

In 1965 the total number of the families receiving home help was 49 749, of whom 14.0 % were aged persons living alone. Visits of homemakers to these families totalled 194 708, of which 75 586 cases were visits to aged persons living alone. 13.3 % of the families receiving home help consisted of 2 persons, 9.4 % consisted of 3—4, 22.3 % of 5—7 and 11.1 % of a minimum of 8 persons.

The expenditure on communal homemakers totalled 11.69 million marks in 1965. State subsidies and remuneration for the services of the homemakers in the country as a whole totalled 6.54 million marks, and the local authorities contributed 5.15 million marks.

Institutions for the mentally subnormal. Of the 17 institutions for the care of the mentally defective in the country, the State owns 4, the city of Helsinki 1 and the association of rural communes and private bodies 12. The number of patients in these institutions was 2 573 at the beginning of 1965 and 2 796 at the end of the year.

Of the year-end total, viz. 2 796, 3.2 % were under 5 years of age, 13.8 % were aged 5—9, 27.9 % were 10—14, 27.1 % were 15—19 and 28.0 % older.

Female patients totalled 41.6 % and male 58.4 %. Grouped by the degree of mental deficiency, 1 243 (44 %) were idiots, 960 (34 %) imbeciles and 526 (19 %) debiles.

Of the 590 discharged during the year 60 were discharged dead.

Of the 22 day nurseries for the care of the mentally deficient 9 were owned by the local authorities and 13 by private associations. All were situated in urban communes, 4 of them in the city of Helsinki. The number of patients in these establishments was 556 at the beginning of 1965 and 583 at the end of the year.

Of the year-end total, viz. 583, 1.2 % were under 5 years of age, 19.9 % were aged 5—9, 34.8 % were 10—14, 25.7 % were 15—19 and 18.4 % older.

Female patients totalled 44.9 % and male 55.1 %. Grouped by the degree of mental deficiency, 47 (8 %) were idiots, 299 (51 %) imbeciles and 211 (36 %) debiles.

Treatment of vagrants. In 1965 the number of persons held under the Vagrancy Law was 1 354, of whom 93.1 % lived in urban communes and only 6.9 % in rural communes. 60.5 % of the vagrants were women and 39.5 % men. 31.5 % were under 25 years of age. 36.5 % were 25—39 years and 32.0 % over 40 years.

The reasons for the treatment were quite different for men and women. Most of the men placed under treatment as vagrants, had refused to work, 49.5 %, or were merely tramps, 8.8 %. The majority of the women, 44.6 %, on the other hand, were counted as vagrants because of prostitution; 33.0 % had refused to work and 16.1 % had been addicted to vagrancy.

Of the measures taken with vagrants, a warning was issued to 20.6 % and 37.4 % were placed under supervision. 15.1 % were sent to a workhouse and 1.8 % were given hard labour. 21.6 % were placed under supervision after their release from institutions:

Care of alcoholics and drug addicts. The new Act on Care of Alcoholics and Drug Addicts comprises not only persons misusing alcohol but also misusers of medicaments and other intoxicating substances. The Act comprises also persons under 25 years supervised for temperance.

The number of persons in care of alcoholics and drug addicts in 1965 was 14 152, 96.8 % of whom were men. Of this number 74.9 % were urban dwellers and 25.1 % rural dwellers. The number of persons misusing alcohol was 14 089 and that of misusers of only medicaments and other intoxicating substances 63. Occasional misusers between the ages of 18 and 24 were 4 448 or 31.4 % of all, and persons in care as chronic misusers were 9 704 or 68.6 % of all. The percentage of young chronic misusers, i. e. those under 25 years, was only 6.6 %, that of persons of 25—39 years 40.0 % and over 40 years 53.4 %.

Persons addicted to alcoholic or other intoxicating substances were usually placed under care after having been detained not less than three times within a year for drunkenness, or for causing damage and creating a disturbance. The former group comprised 35.9 % and the latter 26.2 % of all chronic misusers.

Instruction and guidance was issued to 38.9 % of chronic misusers, 25.4 % were under temperance supervision, 27.3 % were ordered to homes

of alcoholics and drug addicts and into hospitals or other institutions, and 8.4 % were placed under supervision after their release from institutions. — Instruction and guidance was issued to 92.0 % of occasional, young misusers and 8.0 % were under temperance supervision.

Persons cared for in homes for alcoholics and drug addicts. During 1965 the total number of homes for alcoholics and drug addicts in Finland was 9; 3 of them were owned by the State, 3 by private organizations, 2 by local authorities' confederations and 1 by the Capital. A total of 2 621 inmates were registered in these homes in the course of 1965, a part of them, however, were away from the homes for a short period of the time. The treatment days of the persons cared for totalled 166 545, averaging about 64 days per inmate. Of the persons who entered the homes in 1965 66 % had been admitted on request, 4 % were dangerous and 29 % were admitted by order of the administrative district governor.

Workhouses. In 1965 there were 9 workhouses, 7 of which were owned jointly by several communes, 1 by the city of Helsinki and 1 by the State. The number of inmates in these workhouses was 2 591, 87.4 % of whom were men and 12.6 % women. Of all inmates 14.0 % were vagrants, 59.1 % persons sent to workhouses under the Law on Responsibility for Support of Children and 26.9 % public assistance inmates.

The total number of days of care was 232 780, of which vagrants accounted for 17.4 %, public assistance recipients for 26.9 % and persons who had neglected to support their children for 55.7 %.

The costs of social welfare. Social welfare expenditure in 1965 amounted to 297.37 million marks, of which 176.60 million was spent by urban communes and 120.77 million by rural communes. 66.1 % of the total welfare expenditure was disbursed on public assistance. Child welfare costs amounted to 20.8 % of the total. Administrative expenses accounted for 10.3 %, the care of vagrants and alcoholics and drug addicts for 0.3 %.

Maternity allowances. Maternity allowances were paid during 1965 to 73 951 mothers for 74 828 children. The allowance, according to the law, was 50 marks for each new-born child. Of the total maternity allowances paid, 3.74 million marks, 63.1 % was disbursed in the form of baby's outfits and 36.9 % in cash or in other forms.

Child allowances. According to the Child Allowance Act of July 22, 1948, the State pays a quarterly child allowance for every child under 16 years of age who is a Finnish citizen resident in Finland. The allowance rate for each child per month was in 1965 15.50 marks for the first child, 18.33 marks for the second and 22 marks for the third and every following child. The number of families receiving child allowances in 1965 totalled 638 282, and the total number of children entitled to child allowance in these families was 1 325 592, or 28.9 % of Finland's population. Of the families in question, 41.7 % had only one child under 16, 30.8 % had two children, 15.3 % three, 6.8 % four and 5.4 % at least five children entitled to the allowance. The total amount paid in child allowances in 1965 was 288.71 million marks.

Family allowances. On the strength of the Family Allowance Act passed on April 30, 1943, and subsequently amended several times, family allowances from State funds were granted in 1965 to 66 927 families with a total of 316 115 children under 16 years, or under 20 and still continuing their education or incapable of work; family allowances were paid for 145 032 of these children. The amount of the family allowance earlier varied between 50 and 60 marks from the beginning of 1964, depending on the cost of living rating of the locality. The total of State funds expended on family allowances was 8.29 million marks. The majority of this total was paid to the families in kind.

Special child allowances. The Act on Special Child Allowances entered into force on April 1, 1961. It foresees a special child allowance from State funds for children who need special economic support for their subsistence, care and education.

The number of children receiving special child allowances in 1965 was 77 703 or 5.8 % of children receiving child allowances. The number of recipients was 41 615. Of children receiving

special child allowances 42.3 % had a mother or father who received national pension, and 44.4 % were orphans and children who had lost one parent and the surviving parent had not remarried. The special child allowance may be paid for a child born out of wedlock if the person liable for her/his maintenance has died without leaving the funds to meet this obligation or if it has not been possible to enforce the payment of maintenance for the child, in 1965 3.3 of all.

A special child allowance is also paid for a child cared for in a private home, a child who, because of physical or mental retardation, a disease or trauma, is permanently so helpless as to require constant supervision and care, in 1965 10.0 % of all.

The special child allowance for an orphan or helpless child is 336 marks per year and for other children 168 marks. The special child allowance is paid up to the age of 16, except that for a child continuing his/her schooling or studies it is paid up to the age of 20.

The granting of special child allowance presupposes in general that the number of tax assessment units of the child and his/her parents does not rise above the limit fixed by the Government. The total amount paid in special child allowances in 1965 was 14.89 million marks.

Housing subsidies for families with children and family dwelling allowances. The new Act on Housing Subsidies for Families with Children came into effect at the beginning of 1962.

According to the statistics for the year 1965, without the subsidies families would have paid 38.5 % out of their total income in housing expenditure, but after the allotment of housing subsidies this expenditure was reduced to 22.7 %.

Housing subsidies under the new act were granted total to 8 947 families in 1965. In addition, the old housing subsidy for families was granted to 422 families under the provisions of the Dwelling Production Act issued earlier. The average amount of the housing subsidy was 110 marks and the average gross income of all members of the subsidized families 728 marks per month. Children under 16 in the subsidized families averaged 3.2. The average area of rooms in the flats was 64.5 sq.m., and dwelling density 1.4 persons per room.

Grants in aid for vocational training. Under the Act on Financial Assistance for Vocational Training, in force from the beginning of 1945,

grants, study loans, and sickness benefits are granted out of State funds for young persons of small means who require help with their vocational studies. A total of 3.99 million marks was given in 1965 as grants to 15 123 trainees and 1.75 million marks in the form of study loans to 6 481 trainees. The average amount of the study loans in that year was 270 marks and of the grants 264 marks.

Care of the disabled. Under the Act on Care of the Disabled, effective from 1947, a disabled person is given medical care, training and rehabilitation to improve his working ability and his chances of earning a living.

Medical care in 1965 was as follows: 1 805 disabled were given hospital treatment and 3 413 received a prosthesis, invalid's chair etc.

The training comprises basic and trades training and also economic assistance for general education. In 1965 basic training was given to 62 disabled and 641 received trades training. A grant-in-aid for general education was awarded in 1965 to 29 disabled and a study grant to 30 disabled.

Rehabilitation includes, in addition to procuring work for the disabled through a labour exchange or placing him in work by other means, financial assistance to the disabled in the pursuit of his trade or occupation. In 1965 grants-in-aid were given to 111 disabled and 123 disabled were given a loan.

The loans granted to the disabled, totalled 106 000 marks in 1965.

Aid to the disabled. The Act on Aid to the Disabled entered into force at the beginning of 1952. Under it, a blind person unable to orientate in a place unknown to him is paid at the last quarter of 1965 456 marks; other disabled persons with a working capacity reduced by at least two-thirds, receive 315 marks, and a disabled person less than two-thirds but at least half incapacitated for work receives 228 marks.

In 1965 aid was granted to 1 386 disabled, the total sum paid out being 13.11 million marks. At the end of 1965 recipients of aid to the disabled totalled 10 270.

Aid to convalescents. At the beginning of the 'fifties' some communes began on their own initiative to distribute so-called convalescence payments to persons of no means or small means

discharged from tuberculosis sanatoria. The purpose of this relief was to ensure better economic conditions for the convalescents so that they could use their period of convalescence for rest and rehabilitation.

396 communes, i.e. 72.7 % of all communes in the country, distributed convalescence payments in 1965. 348 communes gave convalescence payments only to TB patients and 43 communes to both TB and other patients. Convalescence payments were made in 1965 to a total of 2 477 TB patients, 59 rheumatic patients and 126 other patients, the total sum being 568 000 marks.

Military allowances. The Act on Military Allowances in its present form took effect on October 1, 1948. Under it, military allowances are distributed out of State funds to ensure the subsistence and care of a conscript's relatives without means if his military service reduces their possibilities of making a living.

Military allowances were granted in 1965 to 4 402 persons, totalling 3.94 million marks.

Of the allowances granted in 1965, 2 022 or 45.9 % were paid to wives and 2 380, 54.1 % to other relatives.

46 communes have reported that no military allowances were paid by them in 1965.

National Pension Institute. At the end of 1965 the number of national pension beneficiaries was in all 524 500, i.e. 7 000 persons more than in the previous year. The yearly average of pensions was at the end of the year 1 314 marks and the total of pensions paid during the year amounted to 675.7 million marks.

Of all the beneficiaries 373 100 persons received old-age pension, 125 000 invalidity pension and 3 600 persons invalidity pension granted for a fixed time (sickness pension until Sept. 1, 1964). Besides old-age supports to a single female of 60—64 was paid to 26 400 persons. The number of beneficiaries in receipt of basic pension only was 120 800 and the number of those in receipt generally of both basic and assistance pension 403 600. The average pension of all beneficiaries amounted to 1 314 marks and that of support pension recipients to 1 524 marks.

In addition to the pensions above funeral grants was paid in 10 224 cases totalling 4.8 million marks. Expenses for medical treatment and vocational training amounted to 1.0 million marks.

The Sickness Insurance Act, which was brought about on July 4, 1963, came into force as to insurance payments on April 1, 1964 and as to benefits on September 1, 1964. Payments under the Sickness Insurance Act totalled in 1965 to 150.99 million marks, of which the share paid by employee funds was 7.93 million marks (5.3%). Daily allowances amounted to 67.76, reimbursements for medicines to 42.66, maternity allowances to 21.76, reimbursements for examination and treatment to 10.09, and reimbursements for travelling expenses to 8.72 million marks.

Welfare institutions and group residences for the aged in March 1965. The Bureau of Social Research conducted a study on group residences and welfare institutions for the aged, persons cared for in those welfare institutions and their staff in March 1965. The last report related to 1960.

Welfare institutions for the aged totalled 521 in Finland in 1965: 409 were communal homes, 112 private old-age homes. In addition there were 54 blocks of flatlets for the aged. The majority, i.e. 333, of the communal homes were in rural districts. But 81 % of the private old-age homes and 80 % of the group residences for the aged were in

towns and urban districts. Both communal and private old-age homes and group residences for the aged were most numerous in the southern parts of Finland. In addition to a general ward, 79 % of all communal homes had either a sick ward or mental ward or both. Private old-age homes had only a general ward.

A total of 29 603 persons were cared for in the geriatric welfare institutions. This was 6.5 persons per 1 000 inhabitants. Two-thirds of the residents were women, and well over two-thirds were 65 years old, which means 6 % of all inhabitants 65 years of age. Communal institutions cared for 89 % of all the residents. Every sixth person requiring care was in poor health, two-thirds were completely incapacitated for work, practically every fifth person was confined to bed, at least every tenth was completely immobilised and only a half were capable of normal locomotion. Over every tenth had to be fed. Cardiac and vascular diseases were the commonest complaints. Nearly every tenth person was mentally retarded.

The staff of the welfare institutions for the aged totalled 3 573, and 98 % of them were women. The sick wards needed most staff, 44 % of the total. Only 7 % of the total staff was employed in private old-age homes. The occupational and basic educational standard of the staff has risen since 1960.

**Tauluissa olevien tekstien englanninkieliset
käännökset**

English translation of the table texts

	Sivu		Page
I. Kuntien sosiaalihuollon hallinto ja sosiaalilautakuntien alaiset laitokset	3	I. Organization of social welfare in communes and institutions under social welfare boards	3
Lääni	3	County	3
Kaupungit, kauppalat — Maalaiskunnat	3	Towns, market towns — Rural communes	3
Huoltoyhdyshuoltoa, joissa oli erityinen sosiaalilautakunta	3	Welfare communities with a special board of social welfare	3
jakamaton — 2-osastoinen	3	undivided — in 2 sections	3
sosiaalisihteeri tai -johtaja	3	social secretary or director	3
kunnalliskoteja — kaikkiaan	3	communal homes — total	3
niissä osasto		with a separate department for	
mielisairaille — muille sairaille	3	the mentally ill — other sick persons	3
osuus yht. kunnalliskotiin	3	share in a communal home owned jointly by several communes	3
kunnallisia kodinhoitajia	3	communal homemakers	3
kuntien luku — kodinhoitajien luku	3	number of communes — number of homemakers	3
kunnallisia lastenkoteja	3	communal children's homes	3
II. Huoltoavun avustustapaukset ja avunsaajat	4	II. Public assistance relief cases and recipients of relief	4
yksinäisiä miehiä	4	men living alone	4
lapsia huollettavana	4	with children to support	4
yksinäisiä naisia — aviopareja	4	women living alone — married couples	4
yksinäisiä lapsia	4	children without families	4
Avunsaajia ja avustettujen perheiden perheenjäseniä	4	Recipients of aid and members of families receiving relief	4
Kunnalliskotitapaukset	5	Relief cases in communal homes	5
Mielisairaalatapaukset	5	Relief cases in mental hospitals	5
III. Huoltoavun eri avustusmuodot	6	III. Different forms of social welfare	6
Laitoksissa olleet	6	Persons in institutions	6
Yksityishoidossa olleet	6	Persons placed into private homes	6
Pääasiassa kotiaavustusta saaneet	6	Persons in receipt of home relief principally	6
IV. Lastensuojelulapset	7	IV. Children in child welfare	7
Varoitus- ja suojeluvalvontatapaukset	7	Cases involving warning and protective supervision	7
Turvattomat	7	Neglected children	7
Suojelukasvatusta tarvitsevat	7	Children in need of reform training	7
Varoitettuja	7	Warned	7
Suojeluvalvonnan alaisia	7	Under protective supervision	7
Huostaanotetut lapset	7	Children taken in charge	7
V. Sosiaalilautakuntien alaisissa laitoksissa olleet	8	V. Persons in institutions under social welfare boards	8
Yhteensä hoidettavia ja hoitopäiviä	8	Total number of persons — days of care	8
VI. Valtion varoista suoritettujen erilaisten avustusten ja lisien lukumäärä	9	VI. Grants in aid and allowances disbursed from State funds	9
Äitiysavustusta saaneita	9	Recipients of maternity benefit	9
Lapsilisää saaneita	9	Recipients of child allowance	9
perheitä — lapsia	9	families — children	9
Perhelisää saaneita	9	Recipients of family allowance	9
lisään oikeutettuja lapsia	9	children entitled to allowance	9
Erityislapsilisää saaneita	9	Recipients of special child allowance	9
Myönnettyjä sotilasavustuksia	9	Military allowances	9
VII. Kuntien sosiaalihuollon menot	10	VII. Expenditure on social welfare work in communes	10
Hallinto	10	Administration	10
Avohuolto	10	Outdoor welfare	10
Ehkäisevä huoltoapu	10	Preventive public assistance	10
Kotiaavustus, myös avohuollon sairaanhoido ja huoneistomenot	10	Home relief, including medical and housing expenses in outdoor welfare	10
Korvaukset muille kunnille	10	Compensation to other communes	10

	Sivu		Page
Työtuvat	10	Workshops	10
Muut menot, myös kuljetus ja hautaus	10	Other costs, including transport and funeral	10
Laitoshoidto	10	Institutional care	10
omassa tai yhteisessä kunnalliskodissa	10	in own or jointly-owned communal homes	10
toisen kunnan kunnalliskodissa	11	in communal homes of other communes	11
mielisairaaloissa	11	in mental hospitals	11
yleis- ja muissa sairaaloissa, myös invalidi-, aistivalliallis- yms. laitoksissa	11	in general or other hospitals, including institutions for invalids, sensory defects etc.	11
työlaitoksissa	11	in workhouses	11
muissa huoltolaitoksissa	11	in other welfare institutions	11
Osuudet työlaitosten käyttämenoihin	11	Contribution to workhouse costs	11
Vajaamielishuolto	11	Care of the mentally retarded	11
Lastensuojelu	12	Child welfare	12
Huostaanotettujen ammattiopetus	12	Vocational training of children who are wards	12
kesävirkestys	12	summer holidays	12
koulukodeissa	13	in school homes	13
yksityisissä lastenkodeissa	13	in private children's homes	13
Irtolaishuolto	13	Care of vagrants	13
Paihdyttävien aineiden väärinkäyttäjien huolto	13	Care of alcoholics and drug addicts	13
Avustukset sosiaalihuoltoa harjoittaville yh- distyksille	13	Support to social assistance associations	13
Osuudet kansaneläkkeiden tukiosakustannuk- sista	13	Contribution to support part of national pension	13
Kodinhoitotoimi	13	Communal homemakers	13
Toipilasarhat, vähävaraisten äitien kesä- virkestys ja vanhusten asumistuki	13	Aid to convalescents, summer holidays for mothers in poor circumstances and housing subsidies for the aged	13
VIII. Kuntien sosiaalihuollon tulot	14	VIII. Social welfare work-income	14
Maksut kuolinpesien jäämistöistä	14	Payments on deceased's estates	14
Huoltotoiminnan muut yleistulot	14	Other general income of social welfare	14
Korvaukset	14	Compensation from	14
valtiolta huoltoapulain mukaan	14	the State under the Public Assistance Act	14
valtiolta sotasiirtolaisista	14	the State for evacuees	14
valtiolta muilla perusteilla	14	the State on other grounds	14
muilta kunnilta — yksityisiltä	14	other communes — private persons	14
Muut tulot, myös työtuvan tulot	14	Other income, including income from workhouses	14
lahjoitukset ja rahastojen korot	15	donations and interest from funds	15
Korvaukset valtiolta lastensuojelulain 39 §:n mukaan	15	Compensation from the State under article 39 of the Child Protection Act	15
Kuntien huoltotoimintaan käyttämät varat	15	Funds utilised by communes on social welfare work	15
IX. Kunnalliskotien menot ja tulot	16	IX. Income and expenditure of communal homes	16
Palkkaukset sosiaaliturvamaksuineen	16	Wages and salaries inclusive of social security premiums	16
Huoneistomenot	16	Housing costs	16
Kaluston uusintahankinta ja kunnossapito	16	Purchase and maintenance of furniture	16
Lääkkeet ja hoitotarvikkeet	16	Medicines and medical supplies	16
Ravintotarvikkeet	16	Foodstuffs	16
Vaatteiston uusintahankinta ja kunnossapito	16	Purchase and maintenance of clothing	16
Puhdistustarvikkeet ja vaatteiston pesu	16	Cleaning materials and laundry	16
Viihdytysmenot	16	Recreation costs	16
Kasvitarhan ja kotieläinten hoito	17	Care of kitchen garden and domestic animals	17
Kehoitusrahat	17	Encouragement grants	17
Hoidettävien työtarvikkeet	17	Materials for the work done by residents	17
Valtionapu	17	State support	17
Yhteisten kunnalliskotien osuus- ja hoito- maksut	17	Payments for support and treatment to communal homes owned jointly by several communes	17
Vastikkeet luontoissuorituksista	17	Payments in kind to employees	17
Hoidettävien työ	17	Work done by residents	17
X. Kunnallisten lastenkotien menot ja tulot	18	X. Income and expenditure of communal children's homes	18
Hoidettävien käyttöraha	19	Money at residents' disposal	19

TAULUJA—TABELLER

TABLES

1965

I. Kuntien sosiaalihuollon hallinto ja sosiaalilautakuntien alaiset laitokset vuonna 1965 — Den kommunala socialvårdens organisation och socialnämnder underlydande anstalter år 1965

Läni — Län	Huoltoyhdyksuntia, joissa oli — Vårdsamhällen med												
	Huoltoyhdyksuntia Vårdsamhällen	erityinen sosiaali- lautakunta särskild social- nämnd			sosiaalisht. tai -johtaja socialsekr. eller -direktör	kunnalliskoteja kommunalhem			kunnalliskotiin andelen i gemensamt kommunalhem	kunnallisia kodinhoitajia kommunala hemsystrar			kunnallisia lastenkoteja kommunala barnhem
		jakamaton odelad	2- tai us- osastoinen 2 i flera avdelning.	kaikkiaan inalles		niissä osasto med avdelning för	luku antal	luku antal		luku antal	luku antal	luku antal	
<i>Uudenmaan — Nylands</i>	46	27	18	40	42	1	36	3	45	315	12		
Kaupungit — Städer ¹⁾	13	5	8	15	12	—	12	—	13	223	5		
Maalaiskunnat — Landskommuner ...	33	22	10	25	30	1	24	3	32	92	7		
<i>Turun ja Porin — Åbo och Björneborgs</i>	116	86	22	79	71	6	56	40	99	228	9		
Kaupungit — Städer ¹⁾	9	2	7	12	9	2	8	—	9	77	4		
Maalaiskunnat — Landskommuner ...	107	84	15	67	62	4	48	40	90	151	5		
<i>Ahvenanmaa — Åland</i>	16	14	—	1	1	—	1	14	7	9	—		
Kaupunki — Stad	1	1	—	1	—	—	—	—	1	3	—		
Maalaiskunnat — Landskommuner ...	15	13	—	—	1	—	1	14	6	6	—		
<i>Hämeen — Tavastehus</i>	59	36	23	51	52	6	46	5	59	204	15		
Kaupungit — Städer ¹⁾	9	—	9	12	9	—	7	—	9	91	7		
Maalaiskunnat — Landskommuner ...	50	36	14	39	43	6	39	5	50	113	8		
<i>Kymen — Kymmene</i>	35	17	17	34	26	5	22	6	34	102	14		
Kaupungit — Städer ¹⁾	8	—	8	12	8	—	8	—	8	46	8		
Maalaiskunnat — Landskommuner ...	27	17	9	22	18	5	14	6	26	56	6		
<i>Mikkelin — S:t Michels</i>	30	18	12	30	29	10	20	—	30	93	7		
Kaupungit — Städer	4	—	4	5	4	—	2	—	4	20	2		
Maalaiskunnat — Landskommuner ...	26	18	8	25	25	10	18	—	26	73	5		
<i>Pohjois-Karjalan — Norra Karelen</i> ..	21	10	11	21	19	14	14	—	21	97	4		
Kaupunki — Stad ¹⁾	3	2	1	4	2	—	2	—	3	13	1		
Maalaiskunnat — Landskommuner ...	18	8	10	17	17	14	12	—	18	84	3		
<i>Kuopion — Kuopio</i>	29	20	9	31	28	6	23	—	29	112	3		
Kaupungit — Städer	3	—	3	4	3	—	2	—	3	24	2		
Maalaiskunnat — Landskommuner ...	26	20	6	27	25	6	21	—	26	88	1		
<i>Keski-Suomen — Mellersta Finland</i> ..	34	25	9	29	26	4	22	6	34	111	6		
Kaupunki — Stad ¹⁾	3	—	3	4	3	—	3	—	3	24	2		
Maalaiskunnat — Landskommuner ...	31	25	6	25	23	4	19	6	31	87	4		
<i>Vaasan — Vasa</i>	78	58	17	54	47	4	37	28	70	151	3		
Kaupungit — Städer ¹⁾	8	3	5	8	8	—	6	—	8	41	2		
Maalaiskunnat — Landskommuner ...	70	55	12	46	39	4	31	28	62	110	1		
<i>Oulun — Uleåborgs</i>	56	36	20	42	41	9	30	9	56	198	3		
Kaupungit — Städer ¹⁾	4	—	4	5	4	1	3	—	4	32	1		
Maalaiskunnat — Landskommuner ...	52	36	16	37	37	8	27	9	52	166	2		
<i>Lapin — Lapplands</i>	25	18	7	22	15	1	8	5	25	116	5		
Kaupungit — Städer ¹⁾	4	1	3	6	4	—	3	—	4	24	3		
Maalaiskunnat — Landskommuner ...	21	17	4	16	11	1	5	5	21	92	2		
Koko maa — Hela landet	545	365	165	434	397	66	315	116	509	1 736	81		
Kaupungit ja kauppalat — Städer och köpingar	69	14	55	88	66	3	56	—	69	618	37		
Maalaiskunnat — Landskommuner ...	476	351	110	346	331	63	259	116	440	1 118	44		

¹⁾ Kaupungit ja kauppalat — Städer och köpingar

²⁾ Näistä 60 käden tai useamman kunnan yhteisiä kunnalliskoteja — Härav 60 gemensamma kommunalhem för tvenne eller flere kommuner

³⁾ Vrt. ²⁾ — Jfr. ²⁾

II. Huoltoavun avustustapakset ja avunsaajat vuonna 1965 — Socialhjälpens understödsfall och

Avustustapakset jaettu kolmeen ryhmään: 1. huoltoapu ilman kunnalliskoti- ja mielisairaalatapakuksia, 2. kunnalliskoti- Understödsfallen delade i tre grupper: 1. socialhjälp utan kommunalhems- och sinnessjukhusfall, 2. kommunalhemsfall och

L ä ä n i — L ä n	1. Huoltoaputapakset — 1. Socialhjälpsfall											
	yksinäisiä miehiä ensamma män		yksinäisiä naisia ensamma kvinnor		aviopareja gifta par		yksinäisiä lapsia ensamma barn	Avustustapakusia yhteensä Inalles understödsfall	Avunsaajia ja avustettujen perheiden perheenjäseniä Understödsstagare och familjemedlemmar i de understödda familjerna			
	kaikkiaan inalles	lapsia huollettavana med barn	kaikkiaan inalles	lapsia huollettavana med barn	kaikkiaan inalles	lapsia huollettavana med barn			miehiä män	naisia kvinnor	lapsia barn	yhteensä summa
<i>Uudenmaan — Nylands</i> ...	7 966	105	11 995	2 725	6 338	4 064	4	26 303	14 304	18 333	16 429	49 066
Kaupungit — Städer ¹⁾	6 881	78	9 915	2 167	4 540	2 876	2	21 338	11 421	14 455	11 324	37 200
Maalaisk. — Landsk.	1 085	27	2 080	558	1 798	1 188	2	4 965	2 883	3 878	5 105	11 866
<i>Turun ja Porin — Åbo och Björneborgs</i>	3 166	53	7 011	1 735	4 678	2 919	5	14 860	7 844	11 689	12 326	31 859
Kaupungit — Städer ¹⁾	1 913	20	4 220	951	2 199	1 258	1	8 333	4 112	6 419	5 012	15 543
Maalaisk. — Landsk.	1 253	33	2 791	784	2 479	1 661	4	6 527	3 732	5 270	7 314	16 316
<i>Ahvenanmaa — Åland</i>	77	1	93	23	35	17	—	205	112	128	87	327
Kaupunki — Stad	57	—	49	14	20	13	—	126	77	69	54	200
Maalaisk. — Landsk.	20	1	44	9	15	4	—	79	35	59	33	127
<i>Hämeen — Tavastehus</i>	3 183	62	6 563	1 721	4 747	3 119	10	14 503	7 930	11 310	13 184	32 424
Kaupungit — Städer ¹⁾	2 041	25	4 420	1 101	2 710	1 741	5	9 176	4 751	7 130	7 142	19 023
Maalaisk. — Landsk.	1 142	37	2 143	620	2 037	1 378	5	5 327	3 179	4 180	6 042	13 401
<i>Kymen — Kymmene</i>	1 990	47	2 893	786	2 191	1 331	4	7 078	4 181	5 084	5 807	15 072
Kaupungit — Städer ¹⁾	1 253	25	1 980	523	1 290	743	2	4 525	2 543	3 270	3 219	9 032
Maalaisk. — Landsk.	737	22	913	263	901	588	2	2 553	1 638	1 814	2 588	6 040
<i>Mikkelin — S:t Michels</i> ...	1 397	27	1 951	606	2 197	1 497	4	5 549	3 594	4 148	6 547	14 289
Kaupungit — Städer	484	8	683	212	544	396	3	1 714	1 028	1 227	1 677	3 932
Maalaisk. — Landsk.	913	19	1 268	394	1 653	1 101	1	3 835	2 566	2 921	4 870	10 357
<i>Pohjois-Karjalan — Norra Karelen</i>	1 085	37	1 814	536	2 357	1 625	15	5 271	3 442	4 171	7 396	15 009
Kaupunki — Stad ¹⁾	169	6	395	97	308	206	—	872	477	703	906	2 086
Maalaisk. — Landsk.	916	31	1 419	439	2 049	1 419	15	4 399	2 965	3 468	6 490	12 923
<i>Kuopion — Kuopio</i>	1 622	38	2 376	706	3 076	2 045	19	7 093	4 698	5 452	8 924	19 074
Kaupungit — Städer	500	5	801	196	783	505	2	2 086	1 283	1 584	1 868	4 735
Maalaisk. — Landsk.	1 122	33	1 575	510	2 293	1 540	17	5 007	3 415	3 868	7 056	14 339
<i>Keski-Suomen — Mellersta Finland</i>	1 447	33	2 270	778	2 620	1 832	5	6 342	4 067	4 890	8 360	17 317
Kaupunki — Stad ¹⁾	453	2	782	239	734	504	4	1 973	1 187	1 516	2 005	4 708
Maalaisk. — Landsk.	994	31	1 488	539	1 886	1 328	1	4 369	2 880	3 374	6 355	12 609
<i>Vaasan — Vasa</i>	1 744	63	3 385	1 017	3 475	2 434	17	8 621	5 219	6 860	10 522	22 601
Kaupungit — Städer ¹⁾	737	13	1 326	362	1 030	701	3	3 096	1 767	2 356	2 904	7 027
Maalaisk. — Landsk.	1 007	50	2 059	655	2 445	1 733	14	5 525	3 452	4 504	7 618	15 574
<i>Oulun — Uleåborgs</i>	2 433	87	3 376	1 144	5 355	4 101	21	11 185	7 788	8 731	19 061	35 580
Kaupungit — Städer ¹⁾	776	21	1 166	334	1 355	963	3	3 300	2 131	2 521	4 607	9 259
Maalaisk. — Landsk.	1 657	66	2 210	810	4 000	3 138	18	7 885	5 657	6 210	14 454	26 321
<i>Lapin — Lapplands</i>	1 411	59	1 833	633	2 438	1 807	12	5 694	3 849	4 271	8 832	16 952
Kaupungit — Städer ¹⁾	602	12	1 042	245	832	455	1	2 477	1 434	1 874	2 033	5 341
Maalaisk. — Landsk.	809	47	791	388	1 606	1 352	11	3 217	2 415	2 397	6 799	11 611
Koko maa — Hela landet	27 521	612	45 560	12 410	39 507	26 791	116	112 704	67 028	85 067	117 475	269 570
Kaupungit ja kauppalat — Städer och köpingar	15 866	215	26 779	6 441	16 345	10 361	26	59 016	32 211	43 124	42 751	118 086
Maalaisk. — Landsk.	11 655	397	18 781	5 969	23 162	16 430	90	53 688	34 817	41 943	74 724	151 484

¹⁾ Kaupungit ja kauppalat — Städer och köpingar

understödstagare år 1965

tapaukset ja 3. mielisairaalatapaukset. V. 1965 laskettu mukaan myös kunnalliskotien ns. itsemaksavat. Vrt. tekstiä siv. 8.
3. sinnessjukhusfall. År 1965 har medräknats även kommunalhemmens sk. självbetalande. Jfr. texten på sid. 8.

2. Kunnalliskotitapaukset — 2. Kommunalhemsfall									3. Mielisairaalatapaukset — 3. Sinnessjukhusfall						
yksinäisiä ensamma ¹⁾	aviopareja giftra par ¹⁾	Avustustapauksia yhteensä Inalles understödsfall	näistä tapauksia, joilla lapsia huollettavana diärav understödsfall med barn ¹⁾	Avunsaajia ja avustettujen perheiden perheenjäseniä Understödstagare och familjemedlemmar i de understödda familjerna				yksinäisiä ensamma ¹⁾	aviopareja giftra par ¹⁾	Avustustapauksia yhteensä Inalles understödsfall	näistä tapauksia, joilla lapsia huollettavana diärav understödsfall med barn ¹⁾	Avunsaajia ja avustettujen perheiden perheenjäseniä Understödstagare och familjemedlemmar i de understödda familjerna			
				miehiä män ¹⁾	naisia kvinnor ¹⁾	lapsia barn	yhteensä summa					miehiä män ¹⁾	naisia kvinnor ¹⁾	lapsia barn	yhteensä summa
4 009	465	4 474	10	1 331	3 573	29	4 933	2 377	255	2 632	135	1 189	1 705	224	3 118
2 370	260	2 630	10	653	2 190	17	2 860	1 741	160	1 901	85	826	1 247	136	2 209
1 639	205	1 844	—	678	1 383	12	2 073	636	95	731	50	363	458	88	909
3 878	415	4 293	30	1 557	3 041	52	4 650	1 964	250	2 214	115	1 193	1 299	271	2 763
887	60	947	—	295	746	9	1 050	702	50	752	35	365	456	65	886
2 991	355	3 346	30	1 262	2 295	43	3 600	1 262	200	1 462	80	828	843	206	1 877
84	—	84	—	31	56	—	87	95	30	125	15	93	58	22	173
—	—	—	—	—	—	—	—	25	5	30	5	28	11	7	46
84	—	84	—	31	56	—	87	70	25	95	10	65	47	15	127
3 631	440	4 071	10	1 496	3 001	34	4 531	1 685	236	1 921	116	1 050	1 070	199	2 319
1 182	120	1 302	—	392	1 003	9	1 404	834	85	919	25	421	586	80	1 087
2 449	320	2 769	10	1 104	1 998	25	3 127	851	151	1 002	91	629	484	119	1 232
2 290	230	2 520	10	890	1 892	24	2 806	873	110	983	45	570	520	139	1 229
1 060	100	1 160	—	373	914	6	1 293	341	50	391	20	233	212	83	528
1 230	130	1 360	10	517	978	18	1 513	532	60	592	25	337	308	56	701
1 813	210	2 023	25	908	1 334	39	2 281	364	35	399	30	218	223	57	498
216	20	236	—	79	173	—	252	46	—	46	—	25	25	6	56
1 597	190	1 787	25	829	1 161	39	2 029	318	35	353	30	193	198	51	442
1 607	244	1 851	74	892	1 166	81	2 139	339	64	403	44	262	199	63	524
170	9	179	—	45	145	1	191	90	30	120	15	67	77	27	171
1 437	235	1 672	74	847	1 021	80	1 948	249	34	283	29	195	122	36	353
1 762	195	1 957	25	771	1 367	39	2 177	805	105	910	65	554	450	127	1 131
318	50	368	5	99	316	2	417	228	40	268	10	135	156	15	306
1 444	145	1 589	20	672	1 051	37	1 760	577	65	642	55	419	294	112	825
1 577	235	1 812	25	878	1 139	36	2 053	733	125	858	65	450	520	135	1 105
256	45	301	—	118	220	—	338	158	30	188	10	95	120	19	234
1 321	190	1 511	25	760	919	36	1 715	575	95	670	55	355	400	116	871
2 480	270	2 750	30	1 032	2 022	58	3 112	1 447	254	1 701	145	1 047	907	343	2 297
581	85	666	15	238	527	12	777	262	55	317	40	172	192	64	428
1 899	185	2 084	15	794	1 495	46	2 335	1 185	199	1 384	105	875	715	279	1 869
2 342	335	2 677	20	1 291	1 687	85	3 063	1 074	155	1 229	95	787	637	342	1 766
409	40	449	5	174	313	12	499	206	30	236	15	143	124	34	301
1 933	295	2 228	15	1 117	1 374	73	2 564	868	125	993	80	644	513	308	1 465
685	95	780	5	395	491	15	901	511	61	572	45	315	315	91	721
177	5	182	—	62	124	2	188	178	20	198	15	118	98	16	232
508	90	598	5	333	367	13	713	333	41	374	30	197	217	75	489
26 158	3 134	29 292	264	11 472	20 769	492	32 733	12 267	1 680	13 947	915	7 728	7 903	2 013	17 644
7 626	794	8 420	35	2 528	6 671	70	9 269	4 811	555	5 366	275	2 628	3 304	552	6 484
18 532	2 340	20 872	229	8 944	14 098	422	23 464	7 456	1 125	8 581	640	5 100	4 599	1 461	11 160

¹⁾ Laskettu otoksen perusteella — Beräknats på grund av urval

III. Huoltoavun eri avustusmuodot vuonna 1965²⁾ — Olika vårdformer av socialhjälpn år 1965²⁾

Läni — Län	Laitoksissa olleet I anstalt intagna ³⁾				Yksityis- kotihoitossa olleet Vård i enskilt hem			Pääasiassa kotiaavustusta saaneet ⁴⁾ — Huvud- sakligen i sina hem under- stödda ⁴⁾				Kaikkiaan Inalles			
	Miehiä Män	Naisia Kvinnor	Lapsia Barn	Yhteensä Summa	Miehiä Män	Naisia Kvinnor	Yhteensä Summa	Miehiä Män	Naisia Kvinnor	Lapsia Barn	Yhteensä Summa	Miehiä Män	Naisia Kvinnor	Lapsia Barn	Yhteensä Summa
Uudenmaan — Nylands	5 725	10 095	1 150	16 970	5	5	10	11 740	9 835	10	21 585	17 470	19 935	1 160	38 565
Kaupungit — Städer ¹⁾	4 075	7 465	835	12 375	—	—	—	9 825	8 275	5	18 105	13 900	15 740	840	30 480
Maalaisk. — Landsk.	1 650	2 630	315	4 595	5	5	10	1 915	1 560	5	3 480	3 570	4 195	320	8 085
Turun ja Porin — Åbo och Björneborgs	4 845	7 005	875	12 725	5	25	30	5 265	5 410	5	10 680	10 115	12 440	880	23 435
Kaupungit — Städer ¹⁾	1 655	2 555	490	4 700	—	—	—	3 170	3 475	—	6 645	4 825	6 030	490	11 345
Maalaisk. — Landsk.	3 190	4 450	385	8 025	5	25	30	2 095	1 935	5	4 035	5 290	6 410	390	12 090
Åhvenanmaa — Åland	140	130	5	275	5	5	10	85	60	—	145	230	195	5	430
Kaupunki — Stad.	45	15	5	65	—	—	—	65	35	—	100	110	50	5	165
Maalaisk. — Landsk.	95	115	—	210	5	5	10	20	25	—	45	120	145	—	265
Hämeen — Tavastehus	4 515	6 680	1 165	12 360	15	25	40	5 550	4 735	5	10 290	10 080	11 440	1 170	22 690
Kaupungit — Städer ¹⁾	2 000	3 265	775	6 040	—	—	—	3 565	3 305	5	6 875	5 565	6 570	780	12 915
Maalaisk. — Landsk.	2 515	3 415	390	6 320	15	25	40	1 985	1 430	—	3 415	4 515	4 870	390	9 775
Kymen — Kymmene	2 480	3 530	355	6 365	15	10	25	2 750	2 170	10	4 930	5 245	5 710	365	11 320
Kaupungit — Städer ¹⁾	1 205	1 775	195	3 175	—	5	5	1 795	1 600	10	3 405	3 000	3 380	205	6 585
Maalaisk. — Landsk.	1 275	1 755	160	3 190	15	5	20	955	570	—	1 525	2 245	2 330	160	4 735
Mikkelin — S:t Michels	2 250	2 590	440	5 280	—	5	5	2 135	1 260	5	3 400	4 385	3 855	445	8 685
Kaupungit — Städer	320	470	130	920	—	—	—	740	515	5	1 260	1 060	985	135	2 180
Maalaisk. — Landsk.	1 930	2 120	310	4 360	—	5	5	1 395	745	—	2 140	3 325	2 870	310	6 505
Pohjois-Karjalan — Norra Karelen	2 050	2 325	375	4 750	5	20	25	2 170	1 320	15	3 505	4 225	3 665	390	8 280
Kaupunki — Stad ¹⁾	230	425	30	685	—	—	—	310	315	—	625	540	740	30	1 310
Maalaisk. — Landsk.	1 820	1 900	345	4 065	5	20	25	1 860	1 005	15	2 880	3 685	2 925	360	6 970
Kuopion — Kuopio	2 650	3 050	500	6 200	5	10	15	2 995	1 620	25	4 640	5 650	4 680	525	10 855
Kaupungit — Städer	560	820	130	1 510	—	—	—	925	600	5	1 530	1 485	1 420	135	3 040
Maalaisk. — Landsk.	2 090	2 230	370	4 690	5	10	15	2 070	1 020	20	3 110	4 165	3 260	390	7 815
Keski-Suomen — Mel- lersta Finlands	2 300	2 610	555	5 465	15	—	15	2 580	1 675	—	4 255	4 895	4 285	555	9 735
Kaupunki — Stad ¹⁾	435	585	210	1 230	—	—	—	860	625	—	1 485	1 295	1 210	210	2 715
Maalaisk. — Landsk.	1 865	2 025	345	4 235	15	—	15	1 720	1 050	—	2 770	3 600	3 075	345	7 020
Vaasan — Vasa	3 065	4 335	630	8 030	20	25	45	3 550	2 580	10	6 140	6 635	6 940	640	14 215
Kaupungit — Städer ¹⁾	640	1 185	155	1 980	—	—	—	1 440	1 115	5	2 560	2 080	2 300	160	4 540
Maalaisk. — Landsk.	2 425	3 150	475	6 050	20	25	45	2 110	1 465	5	3 580	4 555	4 640	480	9 675
Oulun — Uleåborgs	3 665	3 865	1 135	8 665	25	25	50	5 125	2 505	5	7 635	8 315	6 395	1 140	16 350
Kaupungit — Städer ¹⁾	680	875	280	1 835	—	5	5	1 655	920	—	2 575	2 335	1 800	280	4 415
Maalaisk. — Landsk.	2 985	2 990	855	6 830	25	20	45	3 470	1 585	5	5 060	6 480	4 595	860	11 935
Lapin — Lapplands	1 505	1 610	635	3 750	20	10	30	2 530	1 425	5	3 960	4 055	3 045	640	7 740
Kaupungit — Städer ¹⁾	420	540	185	1 145	—	—	—	1 090	900	—	1 990	1 510	1 440	185	3 135
Maalaisk. — Landsk.	1 085	1 070	450	2 605	20	10	30	1 440	525	5	1 970	2 545	1 605	455	4 605
Koko maa — Hela landet	35 190	47 825	7 820	90 835	135	165	300	46 475	34 595	95	81 165	81 800	82 585	7 915	172 300
Kaupungit ja kauppalat															
Städer och köpingar	12 265	19 975	3 420	35 660	—	10	10	25 440	21 680	35	47 155	37 705	41 665	3 455	82 825
Maalaisk. — Landsk.	22 925	27 850	4 400	55 175	135	155	290	21 035	12 915	60	34 010	44 095	40 920	4 460	89 475

1) Kaupungit ja kauppalat — Städer och köpingar

2) Luvut perustuvat otokseen — Talen grundar sig på urval.

3) Kunnalliskotien ns. itsemaksavat mukaanluettuina — Inkl. kommunalhjemmens s.k. självbetalande

4) Pelkkää kotiaavustusta tai laitoshoidon lisäksi säännöllistä kotiaavustusta saaneet avustustapaukset — Socialhjälpfall med enbart hemunderstöd eller förutom anstaltsvård även regelbundet hemunderstöd

IV. Lastensuojelulapset vuonna 1965 — Barnskyddsbarne år 1965

Lääni — Län	Varoitus- ja suoje- luvalvontatapauk- set — Varnings- och skyddsöver- vakningsfall		Huostaanotetut lapset — Omhändertagna barn													
	Turvattomat — Värnlösa	Suoje- lukasvatus Skydds- uppfostran		Turvattomat — Värnlösa							Suoje- lukasvatusta tarvit- sevat — Barn i behov av skyddsuppfostran					Kaikkiaan huostaanotettuja Inalles omhändertagna
		Varoitettuja Varnade	Valvonassa Under övervakning	Poikia Gossar	Tyttöjä Flickor	Yhteensä Summa	Näistä Därav		Poikia — Gossar	Tyttöjä — Flickor	Yhteensä Summa	Näistä Därav				
							laitoksissa i anstalter	yksityishoi- dossa — ut- ackorderade				laitoksissa i anstalter	yksityishoi- dossa — ut- ackorderade			
<i>Uudenmaan — Nylands</i>	307	1 065	269	2 584	2 257	4 841	2 492	2 349	480	189	669	602	67	5 510		
Kaupungit — Städer ¹⁾	246	933	212	2 219	1 970	4 189	2 121	2 068	434	166	600	542	58	4 789		
Maalaisk. — Landsk.	61	132	57	365	287	652	371	281	46	23	69	60	9	721		
<i>Turun ja Porin — Åbo och Björneborgs</i>	7	430	170	741	613	1 354	690	664	135	43	178	170	8	1 532		
Kaupungit — Städer ¹⁾	6	324	140	451	397	848	523	325	101	29	130	127	3	978		
Maalaisk. — Landsk.	1	106	30	290	216	506	167	339	34	14	48	43	5	554		
<i>Ahvenanmaa — Åland</i>	—	—	—	11	11	22	15	7	—	1	1	—	1	23		
Kaupunki — Stad	—	—	—	3	9	12	10	2	—	1	1	—	1	13		
Maalaisk. — Landsk.	—	—	—	8	2	10	5	5	—	—	—	—	—	10		
<i>Hämeen — Tavastehus</i>	29	936	255	1 011	820	1 831	1 039	792	229	92	321	299	22	2 152		
Kaupungit — Städer ¹⁾	15	817	224	759	612	1 371	841	530	189	76	265	249	16	1 636		
Maalaisk. — Landsk.	14	119	31	252	208	460	198	262	40	16	56	50	6	516		
<i>Kymen — Kymmene</i>	18	408	209	418	338	756	484	272	95	48	143	142	1	899		
Kaupungit — Städer ¹⁾	10	314	178	274	218	492	307	185	76	35	111	111	—	603		
Maalaisk. — Landsk.	8	94	31	144	120	264	177	87	19	13	32	31	1	296		
<i>Mikkelin — St Michels</i>	20	164	93	253	240	493	223	270	47	18	65	59	6	558		
Kaupungit — Städer	2	114	70	82	76	158	73	85	28	10	38	38	—	196		
Maalaisk. — Landsk.	18	50	23	171	164	335	150	185	19	8	27	21	6	362		
<i>Pohjois-Karjalan — Norra Karelen</i>	5	207	77	301	229	530	149	381	37	23	60	52	8	590		
Kaupunki — Stad ¹⁾	2	112	29	54	24	78	48	30	20	4	24	22	2	102		
Maalaisk. — Landsk.	3	95	48	247	205	452	101	351	17	19	36	30	6	488		
<i>Kuopion — Kuopio</i>	19	164	53	373	350	723	227	496	73	24	97	89	8	820		
Kaupungit — Städer	19	108	33	157	146	303	136	167	51	14	65	63	2	368		
Maalaisk. — Landsk.	—	56	20	216	204	420	91	329	22	10	32	26	6	452		
<i>Keski-Suomen — Mellersta Finlands</i>	7	91	57	369	287	656	310	346	58	21	79	75	4	735		
Kaupunki — Stad ¹⁾	—	47	38	112	85	197	125	72	26	7	33	33	—	230		
Maalaisk. — Landsk.	7	44	19	257	202	459	185	274	32	14	46	42	4	505		
<i>Vaasan — Vasa</i>	18	261	58	310	245	555	225	330	61	17	78	75	3	633		
Kaupungit — Städer ¹⁾	6	169	30	134	106	240	147	93	47	12	59	57	2	299		
Maalaisk. — Landsk.	12	92	28	176	139	315	78	237	14	5	19	18	1	334		
<i>Oulun — Uleåborgs</i>	9	337	103	511	439	950	273	677	41	29	70	64	6	1 020		
Kaupungit — Städer ¹⁾	—	249	78	209	172	381	143	238	27	23	50	47	3	431		
Maalaisk. — Landsk.	9	88	25	302	267	569	130	439	14	6	20	17	3	589		
<i>Lapin — Lapplands</i>	4	137	79	327	281	608	380	228	34	13	47	43	4	655		
Kaupungit — Städer ¹⁾	3	128	64	135	104	239	149	90	27	8	35	31	4	274		
Maalaisk. — Landsk.	1	9	15	192	177	369	231	138	7	5	12	12	—	381		
Koko maa — Hela landet	443	4 200	1 423	7 209	6 110	13 319	6 507	6 812	1 290	518	1 808	1 670	138	15 127		
Kaupungit ja kauppalat — Städer och köpingar	309	3 315	1 096	4 589	3 919	8 508	4 623	3 885	1 026	335	1 411	1 320	91	9 919		
Maalaisk. — Landsk.	134	885	327	2 620	2 191	4 811	1 884	2 927	264	133	397	350	47	5 208		

¹⁾ Kaupungit ja kauppalat — Städer och köpingar

V. Sosiaalilautakuntien alaisissa laitoksissa olleet v. 1965 — I socialnämnder underlydande anstalter intagna år 1965

Läni — Län	Kunnalliskodit — Kommunalhem				Lastenkodit — Barnhem *)			
	Huoltoapu *) Socialhjälp		Lastensuojelu Barnskydd		Huoltoapu Socialhjälp		Lastensuojelu Barnskydd	
	Hoidet- tavia Värda- de	Hoito- päiviä Vårdagar	Lapsia Barn	Hoitopäiviä Vårdagar	Lapsia Barn	Hoitopäiviä Vårdagar	Lapsia Barn	Hoitopäiviä Vårdagar
<i>Uudenmaan — Nylands</i>	6 078	1 477 689	2	28	39	3 035	1 814	288 553
Kaupungit — Städer ¹⁾	3 696	917 639	1	23	22	1 015	1 582	231 033
Maalaiskunnat — Landskommuner	2 382	560 050	1	5	17	2 020	232	57 520
<i>Turun ja Porin — Åbo och Björne- borgs</i>	5 492	1 354 449	9	401	10	328	671	149 266
Kaupungit — Städer ¹⁾	1 567	391 845	1	43	6	257	573	120 893
Maalaiskunnat — Landskommuner	3 925	962 604	8	358	4	71	98	28 373
<i>Ahvenanmaa — Åland</i>	91	20 456	—	—	—	—	—	—
Kaupunki — Stad	—	—	—	—	—	—	—	—
Maalaiskunnat — Landskommuner	91	20 456	—	—	—	—	—	—
<i>Hämeen — Tavastehus</i>	5 327	1 254 068	9	723	33	5 400	837	181 464
Kaupungit — Städer ¹⁾	1 903	484 766	—	—	13	2 651	707	145 668
Maalaiskunnat — Landskommuner	3 424	769 302	9	723	20	2 749	130	35 796
<i>Kymen — Kymmene</i>	3 051	737 168	4	361	21	2 970	428	110 266
Kaupungit — Städer ¹⁾	1 482	368 861	1	5	5	177	310	75 590
Maalaiskunnat — Landskommuner	1 569	368 307	3	356	16	2 793	118	34 676
<i>Mikkelin — S:t Michels</i>	2 803	680 579	7	274	20	4 697	119	32 242
Kaupungit — Städer	327	81 032	—	—	1	6	38	9 651
Maalaiskunnat — Landskommuner	2 476	599 547	7	274	19	4 691	81	22 591
<i>Pohjois-Karjalan — Norra Karelens</i>	2 492	564 131	10	1 397	12	624	108	28 312
Kaupunki — Stad ¹⁾	209	66 210	—	—	—	—	37	9 052
Maalaiskunnat — Landskommuner	2 283	497 921	10	1 397	12	624	71	19 260
<i>Kuopion — Kuopio</i>	2 688	633 479	6	826	11	653	129	27 770
Kaupungit — Städer	447	108 765	—	—	11	653	109	20 901
Maalaiskunnat — Landskommuner	2 241	524 714	6	826	—	—	20	6 869
<i>Keski-Suomen — Mellersta Finlands</i>	2 411	541 519	5	856	32	5 282	212	51 892
Kaupunki — Stad ¹⁾	369	89 309	—	—	13	1 749	112	23 029
Maalaiskunnat — Landskommuner	2 042	452 210	5	856	19	3 533	100	28 863
<i>Vaasan — Vasa</i>	3 497	768 470	3	600	5	158	143	30 071
Kaupungit — Städer ¹⁾	864	179 486	—	—	—	—	118	22 481
Maalaiskunnat — Landskommuner	2 633	588 984	3	600	5	158	25	7 590
<i>Oulun — Uleåborgs</i>	3 805	894 183	20	2 785	20	3 832	92	19 367
Kaupungit — Städer ¹⁾	700	187 921	5	454	—	—	64	11 467
Maalaiskunnat — Landskommuner	3 105	706 262	15	2 331	20	3 832	28	7 900
<i>Lapin — Lapplands</i>	1 028	256 564	3	632	15	700	196	45 630
Kaupungit — Städer ¹⁾	309	78 891	—	—	12	404	143	29 934
Maalaiskunnat — Landskommuner	719	177 673	3	632	3	296	53	15 696
Koko maa — Hela landet	38 763	9 182 755	78	8 883	218	27 679	4 749	964 833
Kaupungit ja kauppalat — Städer och köpingar	11 873	2 954 725	8	525	83	6 912	3 793	699 699
Maalaiskunnat — Landskommuner	26 890	6 228 030	70	8 358	135	20 767	956	265 134

¹⁾ Kaupungit ja kauppalat — Städer och köpingar

²⁾ Tähän sisältyvät myös kunnalliset koulukodit — Här ingår även de kommunala skolhemmen

³⁾ Kunnalliskodien ns. itsemaksavat mukaanluettuina — Inkl. kommunalhennens s.k. självbetalande

VI. Valtion varoista suoritettujen erilaisten avustusten ja listien lukumäärä vuonna 1965 — Antalet av statens medel utdelade olika understöd och bidrag år 1965

Lääni — Län	Äitiys-avustusta saaneita Antal moder-skaps-understöd	Lapsilisää saaneita Antal utdelade barnbidrag		Perhelisää saaneita Antal utdelade familjebidrag		Erityislapsilisää saaneita Antal utdelade specialbarnbidrag		Myönnettyjä soti-lasavus-tuksia Antal beviljade militär-understöd
		perheitä familjer	lapsia barn	perheitä familjer	lisään oikeutet-tuja lapsia till bidrag berätti-gade barn	perheitä familjer	lapsia barn	
<i>Uudenmaan — Nylands</i>	15 574	125 824	227 910	4 804	8 820	4 475	7 029	812
Kaupungit — Städer ¹⁾	11 855	91 671	159 395	2 627	4 637	2 992	4 523	587
Maalaiskunnat — Landskommuner	3 719	34 153	68 515	2 177	4 183	1 483	2 506	225
<i>Turun-Porin — Åbo-Björneborgs</i> ..	10 024	92 744	177 698	6 620	13 420	4 875	8 122	559
Kaupungit — Städer ¹⁾	4 600	38 122	66 314	1 513	2 677	1 367	2 013	202
Maalaiskunnat — Landskommuner	5 424	54 622	111 384	5 107	10 743	3 508	6 109	357
<i>Ahvenanmaa — Åland</i>	315	2 670	4 899	114	203	116	166	5
Kaupunki — Stad	168	1 101	1 910	24	46	38	51	2
Maalaiskunnat — Landskommuner	147	1 569	2 989	90	157	78	115	3
<i>Hämeen — Tavastehus</i>	9 181	84 106	162 453	6 490	12 587	4 596	7 588	495
Kaupungit — Städer ¹⁾	5 620	48 112	87 381	2 723	5 021	2 248	3 550	264
Maalaiskunnat — Landskommuner	3 561	35 994	75 072	3 767	7 566	2 348	4 038	231
<i>Kymen — Kymmene</i>	5 236	48 300	95 840	3 142	6 008	2 261	3 721	235
Kaupungit — Städer ¹⁾	2 968	26 291	49 359	1 311	2 400	1 065	1 698	135
Maalaiskunnat — Landskommuner	2 268	22 009	46 481	1 831	3 608	1 196	2 023	100
<i>Mikkelin — S:t Michels</i>	3 558	31 344	69 924	3 940	8 445	2 377	4 440	161
Kaupungit — Städer	1 232	9 463	18 901	745	1 502	530	950	47
Maalaiskunnat — Landskommuner	2 326	21 881	51 023	3 195	6 943	1 847	3 490	114
<i>Pohjois-Karjalan — Norra Karelen</i>	3 057	27 494	66 445	5 220	11 843	3 115	6 435	219
Kaupunki — Stad ¹⁾	741	5 847	12 088	595	1 172	347	625	38
Maalaiskunnat — Landskommuner	2 316	21 647	54 357	4 625	10 671	2 768	5 810	181
<i>Kuopion — Kuopio</i>	4 321	36 977	84 365	5 807	12 714	3 411	6 831	309
Kaupungit — Städer	1 618	12 038	23 294	997	1 904	601	1 007	52
Maalaiskunnat — Landskommuner	2 703	24 939	61 071	4 810	10 810	2 810	5 824	257
<i>Keski-Suomen — Mellersta Finlands</i>	3 775	34 729	75 363	4 456	9 872	2 726	5 051	207
Kaupunki — Stad ¹⁾	1 187	9 499	18 286	710	1 480	527	900	40
Maalaiskunnat — Landskommuner	2 588	25 230	57 077	3 746	8 392	2 199	4 151	167
<i>Vaasan — Vasa</i>	7 362	62 511	131 058	7 215	15 442	4 643	8 718	444
Kaupungit — Städer ¹⁾	2 324	18 297	35 208	1 233	2 505	800	1 367	138
Maalaiskunnat — Landskommuner	5 038	44 214	95 850	5 982	12 937	3 843	7 351	306
<i>Oulun — Uleåborgs</i>	8 051	60 019	149 610	12 289	29 120	6 017	12 997	643
Kaupungit — Städer ¹⁾	2 506	17 270	36 610	1 700	3 652	1 038	1 863	155
Maalaiskunnat — Landskommuner	5 545	42 749	113 000	10 589	25 468	4 979	11 134	488
<i>Lapin — Lapplands</i>	4 374	31 564	80 027	6 830	16 558	3 003	6 605	313
Kaupungit — Städer ¹⁾	1 413	10 452	21 875	905	1 939	502	923	61
Maalaiskunnat — Landskommuner	2 961	21 112	58 152	5 925	14 619	2 501	5 682	252
Koko maa — Hela landet	74 828	638 282	1 325 592	66 927	145 032	41 615	77 703	4 402
Kaupungit — Städer ¹⁾	36 232	288 163	530 621	15 083	28 935	12 055	19 470	1 721
Maalaiskunnat — Landskommuner	38 596	350 119	794 971	51 844	116 097	29 560	58 233	2 681

¹⁾ Kaupungit ja kauppalat — Städer och köpingar

VII. Kuntien sosiaalihuollon menot vuonna 1965²⁾ — Den kommunala socialvårdens utgifter år 1965²⁾

Lääni — Län	Hallinto Förvaltning	Huoltoapu — Socialhjälp							Laitoshoidto — omassa tai yhteisessä kunnalliskodissa egget eller gemensamt kommunalhem
		Avohuolto — Den öppna vården							
		Ehkäisevä huoltoapu Förebyggande socialhjälp	Kotivastus, myös avo- huollon suoraanhoito ja huoneistomenot Hemunderstöd, även den öppna vårdens sjukvård och lokalutgifter	Yksityishoitoon sijoitetut i privatvård utskorderade	Korvaukset muille kunnille Ersättningar åt andra kommuner	Työtövat Arbetsstugor	Muut menot, myös kalliutus ja hautaus Övriga utgifter, även skjutning och begravnig		
		1 000 mk							
<i>Uudenmaan — Nylands</i> ...	10 623.2	31.2	14 910.9	16.4	7.2	1 400.7	250.1	33 529.1	
Kaupungit — Städer ¹⁾ ...	9 092.7	13.1	13 290.8	6.2	1.5	1 400.7	170.4	26 082.1	
Maalaisk. — Landsk.	1 530.5	18.2	1 620.0	10.2	5.6	—	79.7	7 457.0	
<i>Turun-Porin — Åbo-Björne- borgs</i> ...	3 752.0	36.1	6 189.5	56.5	11.2	288.9	160.0	14 591.2	
Kaupungit — Städer ¹⁾ ...	2 001.9	9.7	4 704.6	0.1	0.6	288.9	41.9	4 190.1	
Maalaisk. — Landsk.	1 750.1	26.4	1 484.8	56.4	10.6	—	118.0	10 401.2	
<i>Ahvenanmaa — Åland</i> ...	49.4	4.4	54.0	21.4	—	—	6.4	309.6	
Kaupunki — Stad ...	28.6	1.0	24.0	—	—	—	2.1	—	
Maalaisk. — Landsk.	20.8	3.3	30.0	21.4	—	—	4.2	309.6	
<i>Hämeen — Tavastehus</i> ...	3 646.7	90.1	5 219.8	23.9	3.8	814.3	117.8	15 376.2	
Kaupungit — Städer ¹⁾ ...	2 342.0	53.9	3 927.4	3.7	0.7	814.3	40.1	6 343.1	
Maalaisk. — Landsk.	1 304.7	36.2	1 292.3	20.3	3.1	—	77.6	9 033.1	
<i>Kymen — Kymmene</i> ...	2 079.2	25.2	1 995.4	38.0	2.5	190.7	106.5	9 161.3	
Kaupungit — Städer ¹⁾ ...	1 328.7	10.7	1 380.1	1.1	0.2	190.7	53.5	4 821.2	
Maalaisk. — Landsk.	750.5	14.5	615.3	36.9	2.4	—	53.0	4 340.0	
<i>Mikkelin — S:t Michels</i> ...	1 273.1	25.2	1 406.4	7.5	2.1	11.6	68.5	6 634.4	
Kaupungit — Städer ...	449.3	4.1	604.0	0.6	1.2	11.6	15.8	1 114.5	
Maalaisk. — Landsk.	823.7	21.1	802.5	6.9	0.9	—	52.7	5 519.9	
<i>Pohjois-Karjalan — Norra Karelen</i> ...	1 008.2	44.8	1 387.9	15.9	1.7	—	83.7	6 601.2	
Kaupunki — Stad ¹⁾ ...	232.3	6.9	379.4	—	0.0	—	8.9	1 235.6	
Maalaisk. — Landsk.	775.9	37.9	1 008.5	15.9	1.7	—	74.8	5 365.5	
<i>Kuopion — Kuopio</i> ...	1 485.7	46.5	2 110.2	11.0	5.9	—	87.8	6 551.8	
Kaupungit — Städer ...	567.0	8.1	830.9	—	0.6	—	13.5	1 712.5	
Maalaisk. — Landsk.	918.7	38.4	1 279.3	11.0	5.3	—	74.3	4 839.2	
<i>Keski-Suomen — Mellersta Finlands</i> ...	1 341.0	37.6	1 956.0	17.8	0.6	—	93.3	6 155.3	
Kaupunki — Stad ¹⁾ ...	443.8	9.0	804.8	—	0.0	—	17.5	1 289.1	
Maalaisk. — Landsk.	897.2	28.6	1 151.2	17.8	0.5	—	75.7	4 866.2	
<i>Vaasan — Vasa</i> ...	1 924.5	62.8	2 673.2	37.0	4.2	25.6	136.9	8 839.1	
Kaupungit — Städer ¹⁾ ...	815.4	17.4	1 372.6	1.5	4.2	25.6	24.6	2 841.8	
Maalaisk. — Landsk.	1 109.1	45.3	1 300.6	35.6	—	—	112.3	5 997.3	
<i>Oulun — Uleåborgs</i> ...	2 198.9	110.6	3 588.3	45.5	5.9	419.2	192.3	9 623.2	
Kaupungit — Städer ¹⁾ ...	814.4	10.7	1 466.6	4.6	0.5	419.2	21.4	2 261.0	
Maalaisk. — Landsk.	1 384.4	99.9	2 121.7	41.0	5.4	—	171.0	7 362.2	
<i>Lapin — Lapplands</i> ...	1 253.7	28.7	2 027.4	41.4	1.9	687.0	109.1	3 328.2	
Kaupungit — Städer ¹⁾ ...	519.3	7.3	927.3	—	0.1	687.0	20.8	859.7	
Maalaisk. — Landsk.	734.4	21.4	1 100.2	41.4	1.8	—	88.3	2 468.5	
Koko maa — Hela landet ..	30 635.5	543.1	43 518.7	332.4	46.9	3 838.1	1 412.3	120 710.5	
Kaupungit ja kauppalat — Städer och köpingar ...	18 635.4	151.9	29 712.4	17.6	9.7	3 838.1	430.7	52 750.8	
Maalaisk. — Landsk.	12 000.1	391.2	13 806.3	314.8	37.2	—	981.6	67 959.7	
V. — År 1964	26 441.9	3) 2 585.7	41 676.3	312.1	46.5	...	1 590.1	104 862.4	

1) Kaupungit ja kauppalat — Städer och köpingar

2) Vuodesta 1965 alkaen uusi ryhmittely. Pyörästysten vuoksi taulun luvut eivät täysin täsmää. — Fr. o.m. 1965 ny gruppering. För avrundningarnas skull stämmer talen i tabellen inte fullständigt.

3) Sisältää myös ammattiopetuksen ja työtövat — Innefattar även yrkesutbildning och arbetsstugor

Anstaltsvård i							Vajaamielishuolto Vården av psykiskt efterblivna			
toisen kunnan kunnalliskodissa annan kommuns kommunalhem	mielisairaaloissa sinnessukhus	yleis- ja muissa sairaaloissa myös invalidi-, astiavil- lyns. laitoksissa allmänna och andra sjuk- hus, även anstalter för invalider, sinnesdefekta m.fl.	työlaitoksissa arbetsinrättningar	muissa huoltolaitoksissa andra vårdanstalter	Osundet työlaitosten käyttömenoihin Andelar för arbetsinrättning- arsdriftsutgifter	Yhteensä Summa	Avuolto Den öppna vården	Laitshoito Anstaltsvård	Yhteensä Summa	
79.8	2 347.3	1 216.6	15.9	3 396.5	301.3	58 013.0	106.4	1 590.4	1 696.8	
77.2	2 033.1	948.0	10.3	3 375.6	155.4	47 564.5	94.9	1 147.0	1 241.9	
2.6	814.2	268.6	5.6	20.9	145.9	10 448.5	11.5	443.4	454.9	
281.7	1 864.0	971.0	7.2	110.0	268.8	24 836.0	29.0	1 007.8	1 036.8	
49.1	671.0	615.0	3.0	77.2	123.5	10 774.8	24.8	369.1	393.9	
232.5	1 193.0	356.0	4.2	32.8	145.2	14 061.1	4.2	638.7	642.9	
0.8	80.0	11.2	—	44.1	8.6	540.4	5.1	27.8	32.9	
—	16.9	7.7	—	42.3	2.2	96.3	5.1	14.6	19.7	
0.8	63.1	3.5	—	1.8	6.4	444.0	—	13.3	13.3	
148.9	1 633.0	1 224.4	7.5	87.0	376.5	25 123.2	82.6	980.3	1 062.9	
43.7	748.0	890.5	4.9	57.2	259.4	13 187.0	80.0	530.3	610.3	
105.2	884.9	333.9	2.6	29.8	117.2	11 936.2	2.6	449.9	452.5	
35.3	833.5	377.6	22.5	56.7	164.3	13 009.5	9.3	571.4	580.7	
0.7	321.1	223.6	20.2	33.7	88.0	7 144.8	2.4	338.8	341.2	
34.6	512.4	154.0	2.4	23.0	76.2	5 864.6	6.9	232.7	239.5	
97.4	356.7	404.6	20.7	51.5	107.8	9 194.3	6.2	496.3	502.4	
—	40.1	136.3	16.0	22.6	41.3	2 008.1	1.2	107.0	108.3	
97.4	316.6	268.3	4.7	28.8	66.5	7 186.2	4.9	389.2	394.2	
46.9	239.9	307.1	3.4	14.8	94.7	8 841.9	25.5	219.5	245.0	
19.7	43.6	48.5	0.1	1.9	31.7	1 776.5	21.9	35.5	57.5	
27.2	196.3	258.6	3.3	12.8	63.0	7 065.4	3.6	183.9	187.5	
21.0	854.8	441.8	8.6	24.2	117.2	10 280.6	1.2	478.8	480.0	
7.8	216.4	154.8	5.3	12.3	40.7	3 002.8	—	145.7	145.7	
13.2	638.4	287.0	3.4	11.9	76.5	7 277.9	1.2	333.0	334.3	
194.1	663.5	312.2	7.4	140.5	109.4	9 687.8	21.2	455.4	476.5	
45.0	156.2	78.9	4.6	100.4	34.5	2 539.9	20.3	121.4	141.7	
149.1	507.3	233.4	2.8	40.2	74.9	7 147.9	0.9	333.9	334.8	
48.8	1 241.1	371.9	14.0	34.0	168.4	13 656.9	7.5	520.3	527.8	
—	227.4	123.5	7.8	10.9	58.8	4 716.0	1.2	181.6	182.8	
48.8	1 013.8	248.4	6.2	23.1	109.6	8 941.0	6.4	338.7	345.0	
159.9	947.0	593.3	8.2	144.5	180.7	16 018.5	24.0	269.1	293.0	
48.2	219.2	130.0	5.4	53.2	49.3	4 689.1	11.6	73.9	85.5	
111.7	727.8	463.3	2.8	91.3	131.4	11 329.5	12.3	195.2	207.5	
78.2	429.7	414.4	2.7	109.2	93.2	7 351.1	2.4	472.7	475.1	
2.2	152.0	158.2	1.5	18.7	37.2	2 871.9	—	129.0	129.0	
76.0	277.7	256.2	1.3	90.5	56.0	4 479.3	2.4	343.7	346.0	
1 192.8	11 990.5	6 646.0	118.1	4 213.0	1 990.8	196 553.2	320.3	7 089.7	7 410.0	
293.7	4 845.0	3 515.0	78.9	3 805.9	922.0	100 371.7	263.4	3 194.1	3 457.6	
899.1	7 145.5	3 131.0	39.2	407.1	1 068.8	96 181.5	56.8	3 895.6	3 952.4	
973.1	12 999.4	6 600.1	173.1	3 741.3	1 756.8	177 316.9	..	5 935.2	..	

Jatkoa

Lääni — Län	Lastensuojelu — Barnskydd							
	Avohuolto — Den öppna vården				Laitoshuolto — Anstaltsvård i			
	Yksityishoitoon sijoitetut i privatvård utackerde- rade	Huostanotettujen ammattopetus Omhändertagnas yrkesundervisning	Korvaukset muille kunnille Ersätningar åt andra kommuner	Muut menot, myös avo- huollon sairanhoido, Kesä- virkestys ja kuljetus Övriga utgifter, även den öppna vårdens sjukvård, sommarrекреation och skjutning	onassa tai yhteisessä lastenkodissa egget eller gemensamt barnhem	toisen kunnan lastenkodissa annan kommuns barnhem	mielisairaaloissa sinnessjukhus	yleis- ja muissa sairaaloi- ssa, myös invalidi-, aistivallit- yms. laitoksissa allmänna och andra sjukhus, även anstalter för invalider, sinnesdefekta m.fl.
	1 000 mk							
<i>Uudenmaan — Nylands</i> ...	2 304.0	289.3	418.3	899.1	18 193.5	326.9	19.3	92.9
Kaupungit — Städer ¹⁾	2 026.2	274.4	407.8	853.4	17 100.5	273.9	14.6	80.0
Maalaisk. — Landsk.	277.7	14.9	10.6	45.7	1 093.0	53.0	4.7	12.8
<i>Turun ja Porin — Åbo och Björneborgs</i>	553.6	35.2	16.8	247.9	7 051.5	26.1	10.6	30.4
Kaupungit — Städer ¹⁾	284.7	19.3	10.3	229.7	6 501.7	5.2	4.9	22.3
Maalaisk. — Landsk.	268.9	16.0	6.5	18.2	549.8	20.9	5.7	8.1
<i>Ahvenanmaa — Åland</i>	4.8	0.4	—	0.0	—	—	—	—
Kaupunki — Stad	2.9	0.4	—	0.0	—	—	—	—
Maalaisk. — Landsk.	1.8	—	—	0.0	—	—	—	—
<i>Hämeen — Tavastehus</i>	723.3	69.6	7.2	488.6	7 429.5	48.2	13.8	60.1
Kaupungit — Städer ¹⁾	474.4	52.9	2.3	474.1	6 986.1	13.2	9.8	54.7
Maalaisk. — Landsk.	248.9	16.7	4.9	14.5	443.5	35.0	4.0	5.4
<i>Kymen — Kymmene</i>	210.8	11.1	1.5	37.0	3 282.8	9.9	1.7	12.8
Kaupungit — Städer ¹⁾	143.5	7.4	0.1	31.4	2 769.3	7.7	1.0	6.7
Maalaisk. — Landsk.	67.3	3.7	1.5	5.6	513.5	2.2	0.6	6.1
<i>Mikkelin — St Michels</i>	156.5	12.7	0.9	24.0	1 144.7	13.3	0.5	10.3
Kaupungit — Städer	45.2	5.6	—	15.9	813.9	10.8	0.2	5.9
Maalaisk. — Landsk.	111.3	7.1	0.9	8.1	330.7	2.6	0.3	4.3
<i>Pohjois-Karjalan — Norra Karelen</i>	237.2	14.3	12.2	19.5	736.6	0.5	1.7	12.3
Kaupunki — Stad ¹⁾	20.5	4.7	1.1	10.2	393.1	—	—	0.4
Maalaisk. — Landsk.	216.6	9.7	11.1	9.3	343.4	0.5	1.7	11.9
<i>Kuopion — Kuopio</i>	320.9	22.6	3.9	43.6	1 493.9	15.5	1.1	7.9
Kaupungit — Städer	125.6	13.2	2.4	29.1	1 423.6	—	0.4	3.7
Maalaisk. — Landsk.	195.3	9.4	1.5	14.5	70.3	15.5	0.7	4.2
<i>Keski-Suomen — Mellersta Finlands</i>	248.3	13.4	1.6	20.1	1 929.8	29.1	9.5	12.2
Kaupunki — Stad ¹⁾	59.0	6.6	—	10.3	1 389.0	16.7	—	0.8
Maalaisk. — Landsk.	189.3	6.9	1.6	9.8	540.8	12.4	9.5	11.4
<i>Vaasan — Vasa</i>	207.6	11.0	10.4	19.2	2 485.1	3.6	1.8	10.0
Kaupungit — Städer ¹⁾	56.9	4.0	0.1	7.4	2 391.1	3.6	1.8	1.9
Maalaisk. — Landsk.	150.7	7.0	10.3	11.7	94.1	—	—	8.1
<i>Oulun — Uleåborgs</i>	461.3	7.7	5.4	22.3	1 585.5	11.3	3.6	4.1
Kaupungit — Städer ¹⁾	202.3	0.2	0.6	4.8	1 373.5	7.2	0.0	1.5
Maalaisk. — Landsk.	259.1	7.6	4.8	17.5	212.0	4.1	3.6	2.6
<i>Lapin — Lapplands</i>	160.4	17.6	—	18.9	1 373.0	2.7	4.1	2.9
Kaupungit — Städer ¹⁾	59.5	9.6	—	4.3	1 091.1	—	1.7	0.2
Maalaisk. — Landsk.	101.0	8.0	—	14.6	281.8	2.7	2.4	2.7
Koko maa — Hela landet ..	5 588.6	504.8	478.3	1 840.1	46 705.9	487.1	67.7	255.8
Kaupungit ja kauppalat — Städer och köpingar	3 500.7	398.1	424.6	1 670.6	42 232.9	338.3	34.5	178.2
Maalaisk. — Landsk.	2 087.9	106.8	53.7	169.6	4 472.9	148.8	33.2	77.6
V. — År 1964	5 547.4	240.6	409.9	1 338.6	41 270.2	348.9	111.2	136.1

¹⁾ Kaupungit ja kauppalat — Städer och köpingar

koulukodeissa skolhenn	muissa huoltolokkeissa, myös yksityisissä lastenkodeissa andra vårdanstalter, även privata barnhem	Yhteensä Summa	Irtolaishuolto Lösdrivarvård	Päihdyttävien aineiden väärinkäyttäjien huolto Vården av missbrukare av berusningsmedel	Kaikkiaan huoltomenoja Inalles vårdutgifter	Avustukset sosiaalihuoltoon harjoittaville yhdistyksille. Understöd åt socialhjälp utövande föreningar	Osuudet kansaneläkkeiden tukiosakusannuksista Andelar i kostnaderna för folkpensionernas understödsdelar	Kodinhoitotoimi Hemvårdarinnem- verksamheten	Toipilasarahat, vähävaraisten äitien kesävirkistys ja vanhusten asumistuki Konvalescentpengar, mindrebe- medlade mödrars sommarretra- ktion och bostadsunderstöd för äldringar
176.9	3 640.9	26 361.1	33.3	412.0	97 139.4	2 372.2	16 263.9	2 601.3	765.8
148.5	3 237.6	24 417.0	33.0	380.5	82 729.4	2 330.2	11 661.8	1 973.9	724.4
28.4	403.3	1 944.2	0.4	31.5	14 409.9	42.0	4 602.1	627.4	41.4
69.1	156.2	8 197.4	6.8	104.8	37 933.8	372.1	12 825.3	1 459.8	107.7
30.1	99.6	7 207.8	6.3	85.7	20 470.4	345.8	4 248.9	624.9	55.8
39.0	56.5	989.6	0.5	19.2	17 463.4	26.2	8 576.4	834.9	51.9
—	19.4	24.6	—	—	647.2	312.3	343.2	39.3	2.7
—	15.8	19.1	—	—	163.7	309.8	62.1	19.7	0.4
—	3.6	5.5	—	—	483.6	2.5	281.0	19.6	2.3
161.2	343.5	9 344.9	10.8	41.5	39 230.0	1 334.6	10 777.0	1 386.6	220.2
121.9	317.1	8 506.3	10.2	30.2	24 686.1	1 270.1	4 927.4	704.3	166.6
39.3	26.4	838.6	0.6	11.3	14 543.9	64.5	5 849.6	682.4	53.7
74.6	169.6	3 811.6	9.9	30.6	19 521.5	269.0	6 038.5	690.8	80.7
57.0	114.5	3 138.5	9.0	17.9	11 980.1	245.2	2 677.2	367.8	73.4
17.6	55.1	673.2	0.9	12.7	7 541.4	23.5	3 361.3	323.0	7.3
38.5	76.9	1 478.2	1.2	30.6	12 479.8	123.3	3 505.0	571.8	23.1
24.8	22.8	945.2	1.2	24.8	3 536.9	117.9	666.7	147.6	17.5
13.7	54.1	533.0	—	5.8	8 942.9	5.4	2 838.3	424.2	5.5
38.0	18.5	1 090.8	1.9	16.6	11 204.4	35.1	2 438.1	558.0	7.5
17.3	7.9	455.2	0.7	3.7	2 525.8	25.4	406.2	102.8	1.6
20.8	10.6	635.5	1.2	13.0	8 678.6	9.8	2 031.9	455.2	5.9
70.5	85.9	2 065.9	1.4	14.3	14 327.9	310.1	3 372.6	671.1	89.9
50.5	32.5	1 681.0	1.3	5.7	5 403.5	300.7	1 111.5	166.7	74.5
20.0	53.4	384.9	0.0	8.7	8 924.4	9.4	2 261.0	504.4	15.4
51.2	48.1	2 363.5	0.5	27.0	13 896.3	115.4	3 249.8	698.9	90.6
20.5	16.2	1 519.2	0.5	15.6	4 660.7	101.9	677.5	194.0	81.1
30.7	31.9	844.3	—	11.4	9 235.6	13.6	2 572.3	504.9	9.4
50.3	47.3	2 846.1	0.5	51.8	19 007.6	144.5	7 118.9	928.9	146.3
40.7	27.4	2 534.8	0.2	42.6	8 291.7	114.1	1 655.0	311.0	99.9
9.6	19.9	311.3	0.3	9.2	10 715.9	30.4	5 463.9	617.9	46.3
59.1	209.3	2 369.7	4.1	23.4	20 907.6	514.8	4 475.3	1 271.3	167.7
44.1	110.3	1 744.7	3.7	15.6	7 353.0	501.0	1 144.5	251.7	93.0
15.0	98.9	625.0	0.4	7.8	13 554.6	13.8	3 330.8	1 019.6	74.8
34.8	349.2	1 963.5	5.7	28.7	11 077.8	159.7	2 253.3	815.4	96.1
28.5	55.3	1 250.2	3.2	24.1	4 797.6	91.3	551.4	213.3	52.2
6.3	293.9	713.3	2.5	4.7	6 280.2	68.5	1 702.0	602.0	43.9
824.2	5 164.8	61 917.3	75.9	781.5	297 373.4	6 063.2	72 660.9	11 693.1	1 798.3
583.9	4 057.2	53 418.9	69.1	646.3	176 598.9	5 753.8	29 790.2	5 077.6	1 440.5
240.3	1 107.6	8 498.4	6.8	135.2	120 774.5	309.4	42 870.7	6 615.5	357.7
767.4	4 774.4	54 944.7	98.6	537.2	265 274.3	4 397.4	67 291.4	9 946.1	1 167.7

1) Vanhusten asumistuki vuodesta 1965 lähtien — Bostadsunderstöd för äldre fr. o.m. 1965

VIII. Kuntien sosiaalihuollon tulot vuonna 1965²⁾ — Den kommunala socialvårdens inkomster år 1965²⁾

Läni — Län	Maksut kuolinpesien jäämistöistä Fattigprocenter	Huoltotoiminnan muut yleisetulot Vårdverksamhetens övriga allmänna inkomster	Huoltoapu — Socialhjälp ³⁾							Työtuvan tulot Inkomster från arbetsstuga	Oman kunnalliskodin tulot Inkomster från eget kommunalhjem	
			Korvaukset — Ersättningar av									
			valtiolta — staten			huoltoapulain mukaan enligt lägen om socialhjälp	sotasiirtolaisista för de krigsförflyttade	muilla perusteilla enligt övriga grunder	muilta kunnilta andra kommuner			yksityisiltä enskillda personer
1 000 mk												
<i>Uudenmaan — Nylands</i> ...	196.5	114.7	2 318.8	357.2	1.2	105.7	12 752.1	1 357.0	2 358.1			
Kaupungit — Städer ¹⁾ ...	163.7	85.5	1 924.4	52.9	0.0	26.9	9 292.8	1 357.0	1 832.5			
Maalaisk. — Landsk.	32.8	29.3	394.4	304.2	1.1	78.7	3 459.3	—	525.6			
<i>Turun ja Porin — Åbo och Björneborgs</i>	110.2	64.8	182.6	129.4	32.4	265.3	8 856.2	171.1	694.0			
Kaupungit — Städer ¹⁾ ...	43.0	18.3	162.7	16.6	27.9	86.3	2 894.5	171.1	120.7			
Maalaisk. — Landsk.	67.2	46.5	19.9	112.9	4.4	179.0	5 961.6	—	573.2			
<i>Ahvenanmaa — Åland</i>	3.8	1.0	—	—	—	—	331.6	—	—			
Kaupunki — Stad	1.3	0.4	—	—	—	—	75.8	—	—			
Maalaisk. — Landsk.	2.5	0.6	—	—	—	—	255.9	—	—			
<i>Hämeen — Tavastehus</i>	91.1	48.5	351.1	121.7	34.6	159.6	8 909.2	275.9	1 119.5			
Kaupungit — Städer ¹⁾ ...	46.8	11.6	284.0	33.9	32.1	8.7	4 152.8	275.9	334.2			
Maalaisk. — Landsk.	44.2	36.9	67.2	87.7	2.5	150.9	4 756.4	—	785.4			
<i>Kymen — Kymmene</i>	40.1	33.2	56.3	52.2	7.8	32.2	4 880.7	39.6	455.7			
Kaupungit — Städer ¹⁾ ...	21.9	11.5	55.8	14.7	7.8	10.3	2 389.0	39.6	154.7			
Maalaisk. — Landsk.	18.2	21.7	0.5	37.5	—	21.8	2 491.7	—	300.9			
<i>Mikkelin — S:t Michels</i> ...	28.8	30.1	6.4	43.9	—	116.8	3 500.8	—	863.4			
Kaupungit — Städer	8.4	2.6	0.9	9.5	—	0.8	553.1	—	61.1			
Maalaisk. — Landsk.	20.4	27.6	5.5	34.4	—	116.0	2 947.6	—	802.3			
<i>Pohjois-Karjalan — Norra Karelen</i>	15.5	22.6	18.0	20.0	2.7	42.4	2 794.7	—	1 254.1			
Kaupunki — Stad ¹⁾	3.7	1.3	17.4	3.3	—	4.1	440.0	—	235.0			
Maalaisk. — Landsk.	11.8	21.3	0.6	16.7	2.7	38.4	2 354.7	—	1 019.1			
<i>Kuopion — Kuopio</i>	27.7	22.4	2.1	63.6	2.1	24.6	3 884.2	—	553.7			
Kaupungit — Städer	9.4	1.8	—	—	—	—	863.9	—	88.5			
Maalaisk. — Landsk.	18.3	20.6	2.1	63.6	2.1	24.6	3 020.3	—	465.2			
<i>Keski-Suomen — Mellersta Finlands</i>	26.6	25.0	49.1	33.0	0.2	213.6	3 483.1	—	505.3			
Kaupunki — Stad ¹⁾	6.9	0.5	37.3	2.2	0.2	3.1	748.8	—	67.2			
Maalaisk. — Landsk.	19.6	24.4	11.8	30.9	0.0	210.5	2 734.3	—	438.1			
<i>Vaasan — Vasa</i>	46.9	28.7	18.1	73.1	0.1	35.4	4 966.4	6.9	390.2			
Kaupungit — Städer ¹⁾ ...	16.6	3.1	18.0	27.1	0.1	0.0	1 204.0	6.9	86.6			
Maalaisk. — Landsk.	30.4	25.5	0.1	46.0	0.1	35.4	3 762.4	—	303.7			
<i>Oulun — Uleåborgs</i>	29.0	36.7	225.3	42.0	—	161.7	5 271.1	341.1	888.8			
Kaupungit — Städer ¹⁾ ...	10.3	3.4	223.6	35.2	—	0.0	1 195.4	341.1	167.6			
Maalaisk. — Landsk.	18.8	33.3	1.6	6.8	—	161.7	4 075.7	—	721.2			
<i>Lapin — Lapplands</i>	15.1	34.3	34.9	5.4	—	59.3	2 261.7	230.6	294.0			
Kaupungit — Städer ¹⁾ ...	6.2	13.0	34.0	—	—	0.4	610.7	230.6	33.2			
Maalaisk. — Landsk.	8.9	21.3	0.9	5.4	—	58.8	1 651.0	—	260.8			
Koko maa — Hela landet ..	631.3	462.1	3 262.7	941.5	80.9	1 216.6	61 891.7	2 422.1	9 376.8			
Kaupungit ja kauppalat — Städer och köpingar	338.1	153.1	2 758.1	195.3	68.0	140.8	24 420.8	2 422.1	3 181.4			
Maalaisk. — Landsk.	293.2	309.0	504.6	746.1	12.9	1 075.9	37 471.0	—	6 195.4			
V. — År 1964	526.9	230.2	2 613.7	1 122.2	9.4	1 323.0	55 300.7	—	8 549.1			

¹⁾ Kaupungit ja kauppalat — Städer och köpingar²⁾ Vuodesta 1965 alkaen uusi ryhmittely. Pyöritysten vuoksi taulun luvut eivät täysin täsmää. — Fr. o. m. 1965 ny gruppering. För avrundningarnas skull stämmer talen i tabellen inte fullständigt.³⁾ Sisältää myös vajaamielihuollon — Innefattar även vården av psykiskt efterblivna

IX. Kunnalliskotien menot ja tulot vuonna 1965²⁾ — Kommunalhjemmens utgifter och inkomster

Läni — Län	Menot — Utgifter							
	Palkkaukset sosiaaliturvamaakseen Avioningar med socialskyddsutgifter	Huoneisföremål Lokaltutgifter	Kaluston uusinta-hankinta ja kunnossapito Nyanskaffning och underhåll av inventarier	Lääkkeitä ja hoivotarvikkeita Mediciner och vårdföremål	Ravintotarvikkeet Livsmedel	Vaatteiston uusinta-hankinta ja kunnossapito Nyanskaffning och underhåll av kläder	Puhdistus- ja vaatteiston pesu Rengöringsföremål och tvättning av kläder	Viihdytysmenot Forströelseutgifter
	1 000 mk							
<i>Uudenmaan — Nylands</i> ...	22 150.6	2 489.0	392.6	1 648.6	3 939.2	186.4	1 503.1	49.4
Kaupungit — Städer ¹⁾ ...	17 594.7	1 679.2	285.5	1 189.5	2 708.6	123.0	1 380.3	23.3
Maalaisk. — Landsk.	4 555.9	809.8	107.2	459.2	1 230.6	63.4	122.8	26.1
<i>Turun-Porin — Åbo-Björneborgs</i>	9 012.5	1 668.7	236.7	727.8	2 658.3	173.8	345.5	41.5
Kaupungit — Städer ¹⁾ ...	3 215.3	483.1	69.6	270.0	877.7	69.0	161.0	10.5
Maalaisk. — Landsk.	5 797.2	1 185.6	167.1	457.8	1 780.6	104.8	184.5	31.0
<i>Ahvenanmaa — Åland</i>	217.6	25.4	4.6	7.5	53.9	1.1	1.8	—
Kaupunki — Stad	—	—	—	—	—	—	—	—
Maalaisk. — Landsk.	217.6	25.4	4.6	7.5	53.9	1.1	1.8	—
<i>Hämeen — Tavastehus</i> ...	9 276.2	1 582.8	195.9	729.4	2 594.3	165.3	366.4	47.4
Kaupungit — Städer ¹⁾ ...	3 891.0	577.8	85.5	275.4	1 053.8	59.7	191.5	16.9
Maalaisk. — Landsk.	5 385.2	1 005.0	110.3	453.9	1 540.5	105.6	174.9	30.5
<i>Kymen — Kymmene</i>	5 798.0	869.9	131.8	401.6	1 492.3	99.8	200.4	20.9
Kaupungit — Städer ¹⁾ ...	3 284.2	417.6	75.2	229.3	763.7	49.2	156.4	6.0
Maalaisk. — Landsk.	2 513.7	452.3	56.5	172.3	728.6	50.7	44.0	14.9
<i>Mikkelin — St Michels</i> ...	3 872.6	798.4	82.5	336.8	1 343.1	78.5	96.7	14.8
Kaupungit — Städer	669.6	126.1	21.1	53.4	183.9	14.2	19.1	2.2
Maalaisk. — Landsk.	3 202.9	672.2	61.4	283.4	1 159.2	64.3	77.6	12.5
<i>Pohjois-Karjalan — Norra Karelen</i>	3 337.0	619.9	71.0	272.6	1 118.6	64.3	126.4	12.5
Kaupunki — Stad ¹⁾	504.6	82.4	12.4	28.7	140.6	11.3	38.1	3.1
Maalaisk. — Landsk.	2 832.3	537.5	58.6	243.8	978.0	53.0	88.3	9.4
<i>Kuopion — Kuopio</i>	3 726.1	818.3	99.6	328.8	1 230.0	72.2	155.6	20.7
Kaupungit — Städer	1 023.4	187.3	32.8	92.5	243.2	19.1	73.0	10.1
Maalaisk. — Landsk.	2 702.8	631.0	66.8	236.3	986.7	53.1	82.6	10.7
<i>Keski-Suomen — Mellersta Finland</i>	3 670.9	715.4	106.6	288.9	1 098.9	69.0	94.5	19.5
Kaupunki — Stad ¹⁾	858.4	125.1	25.4	41.5	181.7	9.2	12.6	5.2
Maalaisk. — Landsk.	2 812.5	590.4	81.2	247.4	917.2	59.7	81.9	14.3
<i>Vaasan — Vasa</i>	5 748.0	944.4	122.5	424.1	1 626.1	93.3	192.7	22.7
Kaupungit — Städer ¹⁾ ...	1 913.0	226.8	37.1	123.0	443.5	16.9	58.7	4.0
Maalaisk. — Landsk.	3 834.9	717.7	85.4	301.0	1 182.6	76.5	134.0	18.7
<i>Oulun — Uleåborgs</i>	5 645.8	1 224.5	124.5	483.3	1 920.1	153.3	189.0	25.5
Kaupungit — Städer ¹⁾ ...	1 355.3	296.2	19.4	96.4	380.3	33.4	103.9	1.1
Maalaisk. — Landsk.	4 290.5	928.4	105.1	386.9	1 539.7	119.9	85.1	24.4
<i>Lapin — Lapplands</i>	1 987.1	347.2	40.2	160.6	620.5	41.8	41.3	12.2
Kaupungit — Städer ¹⁾ ...	620.1	80.8	14.2	45.5	183.4	8.9	10.4	4.5
Maalaisk. — Landsk.	1 367.0	266.4	26.1	115.2	437.1	32.9	30.8	7.7
Koko maa — Hela landet ..	74 442.3	12 104.1	1 608.5	5 810.0	19 695.3	1 198.9	3 313.3	287.3
Kaupungit — Städer ¹⁾ ...	34 929.7	4 282.3	678.2	2 445.3	7 160.5	413.8	2 204.9	87.1
Maalaisk. — Landsk.	39 512.6	7 821.7	930.3	3 364.6	12 534.8	785.1	1 108.4	200.2
V. — År 1964	62 849.0	11 370.0	1 377.9	4 670.1	17 741.3	1 136.9	2 861.7	..

¹⁾ Kaupungit ja kauppalat — Städer och köpingar²⁾ Vuodesta 1965 alkaen uusi ryhmittely. Pyöritysten vuoksi taulun luvut eivät täysin täsmää. — Fr. o. m. 1965 ny gruppering. För avrundningarna skall stämmer talen i tabellen inte fullständigt.

år 1965 *)

					Tulot — Inkomster								
Kasvitarhan ja kotieläinten hoito Trädgårds- och boskapskötsel	Kehoitusrahat Flitpenningar	Hoidettavien työvärvikkeet Vårdtagarnas arbetsförnödenheter	Muut menot Övriga utgifter	Yhteensä Summa	Valtionapu Statsbidrag	Yhteisten kunnallis- kottien osuus- ja hoitomaksut Andelar och vård- avgifter i gemensamma kommunalhem	Västrikkeet luontois- suorituksissa Vederlag for naturförråner	Kasvitarhan ja kotieläinten hoito Trädgårds- och boskapskötsel	Hoidettavien työ Vårdtagarnas arbete	Muut tulot Övriga inkomster	Yhteensä Summa		
47.9	98.8	17.0	448.5	32 971.2	93.6	507.8	1 448.4	83.5	17.7	361.4	2 512.4		
21.4	73.1	11.0	355.3	25 444.7	—	—	1 076.4	31.9	14.3	309.6	1 432.3		
26.5	25.8	6.0	93.3	7 526.5	93.6	507.8	372.0	51.6	3.3	51.8	1 080.1		
60.4	86.6	14.8	182.5	15 209.1	304.3	4 577.0	687.7	131.7	28.1	104.4	5 833.2		
13.8	33.1	7.2	69.6	5 280.0	102.5	1 386.1	139.6	10.3	9.8	49.7	1 697.9		
46.6	53.4	7.6	112.9	9 929.1	201.8	3 190.9	548.1	121.4	18.3	54.7	4 135.3		
—	—	—	9.8	321.7	—	304.5	15.1	—	—	2.1	321.7		
—	—	—	9.8	321.7	—	304.5	15.1	—	—	2.1	321.7		
34.3	120.1	41.3	136.9	15 290.3	257.4	371.2	641.6	90.3	98.0	69.5	1 527.9		
12.7	76.1	38.5	64.1	6 343.1	—	—	182.3	24.0	92.8	35.1	334.2		
21.6	44.0	2.8	72.8	8 947.2	257.4	371.2	459.3	66.2	5.2	34.4	1 193.7		
25.3	32.7	8.7	80.6	9 161.9	60.6	1 027.8	305.4	62.4	13.3	46.8	1 516.3		
9.8	18.8	7.6	51.2	5 069.0	—	851.9	111.8	23.8	10.0	28.0	1 025.4		
15.5	13.9	1.1	29.3	4 092.9	60.6	175.9	193.7	38.7	3.2	18.9	490.9		
19.8	23.2	2.8	64.4	6 738.5	398.4	183.4	341.1	65.3	10.8	67.2	1 066.1		
1.2	4.1	1.8	17.7	1 114.5	—	—	38.8	4.6	0.9	16.8	61.1		
18.6	24.2	1.0	46.8	5 624.0	398.4	183.4	302.3	60.7	9.9	50.5	1 005.1		
5.9	17.0	3.9	37.5	5 686.6	388.6	—	248.7	28.6	7.4	25.7	699.0		
0.3	2.9	1.4	5.1	831.0	—	—	26.3	—	0.4	7.2	33.9		
5.6	14.1	2.4	32.4	4 855.6	388.6	—	222.3	28.6	7.0	18.5	665.0		
18.1	27.4	3.5	51.3	6 551.8	117.2	—	306.7	48.0	26.3	55.4	553.7		
6.8	5.4	2.5	16.4	1 712.5	—	—	59.7	2.6	6.9	19.3	88.5		
11.3	22.0	1.0	34.9	4 839.2	117.2	—	247.0	45.4	19.4	36.2	465.2		
10.7	32.6	3.5	56.5	6 167.0	173.4	755.8	275.9	30.2	23.2	73.7	1 332.2		
2.5	7.6	2.6	17.3	1 289.1	—	—	42.7	1.4	5.0	18.3	67.2		
8.2	25.0	0.9	39.2	4 877.9	173.4	755.8	233.2	28.8	18.2	55.4	1 265.0		
23.6	32.5	3.8	85.8	9 319.4	203.4	2 061.5	433.0	65.3	16.1	47.4	2 826.7		
2.0	13.1	2.0	20.0	2 860.2	—	59.6	76.0	3.5	1.9	8.5	149.5		
21.6	19.4	1.8	65.7	6 459.2	203.4	2 001.9	356.9	61.8	14.2	38.9	2 677.1		
17.5	52.5	1.7	85.0	9 922.7	497.7	1 239.9	470.8	43.8	33.5	82.1	2 367.8		
1.5	16.3	0.4	24.5	2 328.8	95.3	206.2	77.2	3.4	0.5	8.7	391.4		
15.9	36.1	1.3	60.5	7 593.9	402.4	1 033.7	393.6	40.4	33.0	73.4	1 976.4		
7.3	15.9	2.0	49.9	3 326.1	136.0	422.0	161.1	4.4	1.6	14.9	739.9		
2.0	7.4	1.4	20.4	998.9	—	179.5	39.7	1.7	—	6.5	227.4		
5.3	8.4	0.6	29.5	2 327.2	136.0	242.5	121.4	2.7	1.6	8.4	512.6		
270.7	544.3	103.0	1 288.7	120 666.2	2 630.5	11 450.7	5 335.4	653.6	275.9	950.7	21 296.9		
74.0	257.8	76.4	661.7	53 271.8	197.8	2 683.1	1 870.6	107.2	142.5	507.5	5 508.7		
196.7	286.4	26.6	627.0	67 394.5	2 432.6	8 767.6	3 464.9	546.4	133.4	443.2	15 788.1		
254.2	2 596.6	104 857.7	2 527.1	8 970.7	5 077.1	634.9	279.6	666.3	18 155.6		

*) Sisältää myös viihdytysmenot, kehoitusrahat ja työtarvikkeet — Innefattar även förströelseutgifter, flitpenningar och arbetsförnödenheter

X. Kunnallisten lastenkotien menot ja tulot vuonna 1965²⁾ — De kommunala barnhemmens utgifter

L ä ä n i — L ä n	Menot — Utgifter							
	Palkkaukset sosiaali- turvamuksineen Avioingar med socialskyddsavgifter	Huoneistomenot Lokautgifter	Kaluston uusinta- kinta ja kunnossapito Nyanskaiffning och underhåll av inven- tarier	Lääkkeet ja hoito- tarvikkeet Mediciner och vårdföredenheter	Ravintotarvikkeet Livsmedel	Vaateiston uusinta- hankinta ja kunnossa- pito Nyanskaiffning och underhåll av kläder	Puhdistusarvikkeet ja vaateiston pesu Rengöringsförlbehör och tvättning av kläder	Viihdytysmenot Förströelseutgifter
	1 000 mk							
<i>Uudenmaan — Nylands</i>	4 806.8	654.2	167.7	76.0	796.3	204.1	100.2	8.9
Kaupungit — Städer ¹⁾	4 268.6	572.6	155.0	65.7	658.3	170.8	85.1	0.1
Maalaiskunnat — Landskommuner	538.3	81.5	12.8	10.2	138.0	33.3	15.1	8.8
<i>Turun-Porin — Åbo-Björneborgs</i> ..	1 747.4	302.1	40.3	23.6	332.4	113.8	38.8	13.9
Kaupungit — Städer ¹⁾	1 542.5	254.9	33.0	18.9	258.6	96.4	28.4	10.0
Maalaiskunnat — Landskommuner	205.0	47.2	7.4	4.7	73.9	17.4	10.3	3.9
<i>Hämeen — Tavastehus</i>	1 948.4	331.8	56.4	46.2	484.1	115.3	45.7	15.2
Kaupungit — Städer ¹⁾	1 697.2	279.8	48.9	42.2	392.2	93.3	39.0	9.4
Maalaiskunnat — Landskommuner	251.2	51.9	7.5	4.0	91.9	22.0	6.7	5.9
<i>Kymen — Kymmene</i>	1 017.7	162.8	27.9	12.8	236.1	60.9	16.0	13.7
Kaupungit — Städer ¹⁾	721.4	103.3	18.1	10.2	163.6	41.2	11.0	8.2
Maalaiskunnat — Landskommuner	296.3	59.5	9.7	2.6	72.5	19.7	5.0	5.4
<i>Mikkelin — S:t Michels</i>	270.7	60.8	10.3	4.7	92.8	21.6	9.0	4.7
Kaupungit — Städer	88.6	25.5	2.9	1.9	20.3	6.8	3.5	1.2
Maalaiskunnat — Landskommuner	182.0	35.3	7.4	2.8	72.4	14.8	5.4	3.5
<i>Pohjois-Karjalan — Norra Karelen</i>	247.3	40.8	25.9	2.5	66.2	16.3	3.7	3.5
Kaupunki — Stad ¹⁾	81.0	13.7	20.7	0.5	20.3	4.5	1.0	0.9
Maalaiskunnat — Landskommuner	166.3	27.1	5.2	2.0	45.9	11.8	2.7	2.6
<i>Kuopion — Kuopio</i>	284.8	48.7	10.2	4.3	56.8	13.2	5.2	0.9
Kaupungit — Städer	252.0	32.4	8.3	3.6	45.4	10.1	3.2	—
Maalaiskunnat — Landskommuner	32.8	16.4	2.0	0.7	11.5	3.1	2.0	0.9
<i>Keski-Suomen — Mellersta Finland</i>	463.0	76.7	24.9	8.2	129.5	30.2	9.5	4.5
Kaupunki — Stad ¹⁾	235.7	39.3	17.9	5.4	58.8	13.7	3.5	—
Maalaiskunnat — Landskommuner	227.3	37.4	7.0	2.8	70.7	16.5	6.0	4.5
<i>Vaasan — Vasa</i>	376.2	49.0	7.9	2.7	81.3	21.0	4.4	2.2
Kaupungit — Städer ¹⁾	322.4	39.7	6.6	1.8	61.6	16.7	3.4	1.2
Maalaiskunnat — Landskommuner	53.9	9.2	1.3	1.0	19.7	4.3	0.9	1.0
<i>Oulun — Uleåborgs</i>	394.2	90.2	5.6	6.9	77.6	22.8	22.4	4.8
Kaupungit — Städer ¹⁾	245.8	32.7	2.1	4.5	41.7	14.5	20.1	2.0
Maalaiskunnat — Landskommuner	148.4	57.5	3.6	2.4	35.9	8.3	2.3	2.8
<i>Lapin — Lapplands</i>	531.2	59.4	6.6	6.7	104.4	23.5	6.1	3.2
Kaupungit — Städer ¹⁾	383.1	43.9	3.7	4.5	69.3	14.4	4.5	2.2
Maalaiskunnat — Landskommuner	148.1	15.5	2.8	2.1	35.1	9.1	1.7	1.1
Koko maa — Hela landet	12 087.8	1 876.5	383.9	194.5	2 457.4	642.8	260.9	75.6
Kaupungit — Städer ¹⁾	9 838.2	1 437.8	317.1	159.1	1 790.0	482.5	202.8	35.1
Maalaiskunnat — Landskommuner	2 249.7	438.6	66.7	35.4	667.4	160.3	58.1	40.5
V. — År 1964	10 339.1	1 558.9	276.0	164.0	2 249.2	591.0	256.3	..

¹⁾ Kaupungit ja kauppalat — Städer och köpingar²⁾ Vuodesta 1965 alkaen uusi ryhmittely. Pyöräistysten vuoksi taulun luvut eivät täysin täsmää. — Fr. o.m. 1965 ny gruppering. För avrundningarnas skull stämmer talen i tabellen inte fullständigt.

och inkomster år 1965 ²⁾

					Tulot — Inkomster						
Kasvitarhan ja kotieläinten hoito Trädgårds- och boskapsskötsel	Hoidettavien käyttörahat Fickpengar åt vårdtagarna	Hoidettavien työturvalliset Vårdtagarnas arbetsförnödenheter	Muut menot Övriga utgifter	Yhteensä Summa	Valtionapu Statsbidrag	Yhteisten lastenkotien osuus- ja hoitomaksut Andelar och vårdavgifter i gemensamma barnhem	Vastikkeet luontois- suorituksista Vedetägar för naturförämler	Kasvitarhan ja kotieläinten hoito Trädgårds- och boskapsskötsel	Muut tulot Övriga inkomster	Yhteensä Summa	
3.3	43.2	11.3	118.6	6 990.5	224.2	135.9	343.1	5.8	24.2	733.3	
0.4	38.7	10.5	104.1	6 129.9	176.3	—	271.1	0.4	16.6	464.4	
2.8	4.5	0.8	14.5	860.6	47.9	135.9	72.0	5.4	7.6	268.9	
68.6	13.7	6.5	52.7	2 753.8	230.1	27.8	139.2	90.3	12.0	499.4	
66.3	12.8	4.8	36.1	2 362.5	207.9	—	117.0	85.7	8.6	419.1	
2.3	0.9	1.7	16.6	391.3	22.2	27.8	22.2	4.6	3.5	80.3	
4.6	16.7	6.0	56.5	3 127.0	111.6	66.9	168.3	6.4	12.0	365.2	
2.5	14.0	5.8	48.2	2 672.4	90.1	—	128.6	2.4	11.1	232.3	
2.1	2.7	0.3	8.3	454.6	21.5	66.9	39.7	4.0	1.0	133.0	
2.7	6.4	1.5	27.1	1 585.4	66.1	199.0	88.5	4.7	7.7	366.0	
0.9	4.7	1.3	21.0	1 105.0	45.8	122.8	49.6	2.9	5.8	226.8	
1.8	1.7	0.2	6.0	480.5	20.3	76.2	38.9	1.8	1.9	139.2	
1.7	2.7	0.1	5.9	485.1	21.9	—	36.6	3.1	1.3	62.8	
—	0.6	—	3.0	154.3	6.0	—	7.5	—	0.6	14.1	
1.7	2.2	0.1	2.9	330.7	15.9	—	29.1	3.1	0.7	48.7	
1.6	1.7	0.4	4.4	414.5	17.7	—	32.1	2.2	1.9	54.0	
0.1	0.5	—	1.0	144.2	3.3	—	11.2	0.4	0.2	15.2	
1.6	1.2	0.4	3.4	270.3	14.4	—	20.9	1.8	1.7	38.8	
2.0	0.2	0.0	4.2	430.6	23.8	—	36.0	0.8	1.4	61.9	
1.8	—	—	3.6	360.3	18.8	—	31.5	0.2	1.2	51.6	
0.2	0.2	0.0	0.6	70.3	5.0	—	4.6	0.6	0.2	10.3	
1.5	2.1	0.3	16.4	766.9	38.6	—	57.0	2.1	3.2	100.9	
0.1	0.7	—	12.9	388.1	18.3	—	28.0	—	2.1	48.4	
1.3	1.4	0.3	3.5	378.8	20.3	—	29.0	2.1	1.2	52.6	
1.3	0.4	—	11.4	557.8	17.3	—	37.4	3.6	0.1	58.5	
0.3	—	—	10.0	463.7	11.2	—	29.2	—	—	40.5	
1.0	0.4	—	1.4	94.1	6.1	—	8.1	3.6	0.1	18.0	
0.9	—	0.0	13.5	638.9	21.8	120.5	26.0	1.2	38.9	208.3	
0.3	—	—	8.0	371.6	8.5	—	9.2	—	3.9	21.6	
0.6	—	0.0	5.5	267.3	13.3	120.5	16.8	1.2	34.9	186.7	
1.5	1.3	1.4	12.4	757.8	38.0	93.8	49.3	1.6	5.2	187.9	
1.0	1.1	1.3	10.3	539.4	23.9	93.8	34.5	—	5.0	157.3	
0.5	0.2	0.0	2.1	218.4	14.1	—	14.8	1.6	0.1	30.7	
89.7	88.5	27.5	323.1	18 508.2	811.1	643.8	1 013.6	121.8	108.0	2 698.2	
73.8	73.1	23.7	258.2	14 691.4	610.1	216.5	717.4	92.0	55.1	1 691.2	
15.9	15.4	3.8	64.9	3 816.8	201.0	427.3	296.2	29.7	52.9	1 007.1	
35.6	¹⁾ 510.2	15 980.4	708.8	445.8	793.7	33.6	286.6	2 268.5	

¹⁾ Sisältää myös viihdytysmenot, käyttörahat ja työturvalliset — Innefattar även förströelseutgifter, fickpengar och arbetsförnödenheter